

Møte tirsdag den 26. november 2013 kl. 10

President: Ole mic Thom messen

Dagsorden (nr. 16):

1. Finansministerens redegjørelse om statsbudsjett og om nasjonalbudsjettet for 2014 i Stortingets møte 14. oktober 2013, og finansministerens redegjørelse om endringer av Prop. 1 S (2013–2014) og Prop. 1 LS (2013–2014) om statsbudsjettet 2014 i Stortingets møte 8. november 2013
2. Innstilling fra finanskomiteen om nasjonalbudsjettet for 2014 og forslaget til statsbudsjett for 2014 (Innst. 2 S (2013–2014), jf. Meld. St. 1 (2013–2014), Prop. 1 S (2013–2014) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2013–2014))
3. Referat

Presidenten: Representantene Anne Tingelstad Wøien og Ola Elvestuen, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Statsråd Solveig Horne overbrakte 18 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Presidenten: Hjertelig takk. Dette ser vi meget frem til.

Representanten Liv Signe Navarsete vil fremsette et representantforslag.

Liv Signe Navarsete (Sp) [10:03:36]: På vegner av representantane Marit Arnstad, Trygve Slagsvold Vedum, Geir Pollestad og meg sjøl vil eg fremje eit forslag om tollvern.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten gjøre oppmerksom på at møtet fortsetter utover kl. 16.

Etter ønske fra finanskomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 1 og 2 behandles under ett. – Dette anses vedtatt.

Sak nr. 1 [10:04:15]

Finansministerens redegjørelse om statsbudsjett og om nasjonalbudsjettet for 2014 i Stortingets møte 14. oktober 2013, og finansministerens redegjørelse om endringer av Prop. 1 S (2013–2014) og Prop. 1 LS (2013–2014) om statsbudsjettet 2014 i Stortingets møte 8. november 2013

Sak nr. 2 [10:04:36]

Innstilling fra finanskomiteen om nasjonalbudsjettet for 2014 og forslaget til statsbudsjett for 2014 (Innst.

2 S (2013–2014), jf. Meld. St. 1 (2013–2014), Prop. 1 S (2013–2014) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2013–2014))

Presidenten: Etter ønske fra finanskomiteen vil presidenten foreslå at debatten gjennomføres over én dag med en samlet taletid på 6 timer, eksklusiv replikker og 3-minuttersinnlegg. Taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 115 minutter, Høyre 100 minutter, Fremskrittspartiet 60 minutter, Kristelig Folkeparti 20 minutter, Senterpartiet 20 minutter, Venstre 20 minutter, Sosialistisk Venstreparti 15 minutter og Miljøpartiet De Grønne 5 minutter.

Replikkordskiftene foreslås ordnet slik: Det blir adgang til seks replikker med svar etter innlegg av partigruppernes hovedtalere, parlamentariske ledere og medlemmer av regjeringen og fire replikker med svar etter øvrige talere med 10 minutters taletid eller mer – innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:06:21] (komiteens leder): La meg skru klokken litt tilbake til noen uker før valget – kanskje noen måneder også – da det var spådommer om hva som ville skje dersom det ble et regjeringsskifte i norsk økonomi. Hva ville skje da? Jo, det ville bli kaos, det ville bli økonomisk uorden, og man satte mye på spill.

Jeg tror vi kan fastslå etter at regjeringen Solberg har lagt fram sitt tillegg til budsjettet, og vi nå behandler en ferdig flertallsinnstilling fra finanskomiteen, at det rår orden i norsk økonomi, i hvert fall i budsjettøyemed. Det lyser noen varselamper når det gjelder økonomien generelt, men det er utfordringer som denne regjeringen må ta tak i, dette storting må ta tak i, akkurat som enhver annen regjering måtte ha gjort.

I samarbeidsavtalen mellom de fire partiene legger man til grunn områder man ønsker å prioritere, ikke minst for å styrke økonomien på sikt. Det gjelder kunnskap, det gjelder forskning, og det gjelder en politikk for næringslivet som stimulerer til at vi får flere og varige arbeidsplasser. Det fulgte regjeringen opp i sitt tillegg til budsjett, og det er ytterligere styrket i det forliket som de fire partiene har forhandlet fram her i Stortinget.

Vi la også til grunn at vi skulle styrke forholdene for grupper som er utsatt i vårt eget samfunn. Vi skulle styrke behandlingen for dem som har rusproblemer, vi skulle styrke psykiatrien og rehabilitering. Det skjedde i det fremlagte budsjettforslaget, og det er ytterligere styrket i de forhandlingene de fire partiene har gjennomført. Justis-sektoren er styrket, eldreomsorgen er styrket, og vi har fått et skifte når det gjelder familiepolitikk.

En av de fremste ekspertene på akkurat det området, Frode Thuen, sa tidligere i år til Dagsavisen – under den daværende regjering: Familiepolitikken har gått for lut og kaldt vann i flere år. Det har snudd med en ny regjering og et nytt flertall, ikke minst vises det på familievernets område.

Så til de varsellampene som lyser. NHO har i dag kommet med sitt siste økonomibarometer for 2013, og de varslene om at deres medlemsbedrifter ser varsellampene blinke for seg. Kostnadsutfordringene er blitt betydelige, det private forbruket reduseres, oljevirkksomheten gir ikke de samme vekstimpulsene til norsk økonomi, og ordrene går til utlandet i økende grad.

Jeg merket meg at Fremskrittspartiets finanspolitiske talsperson, Gjermund Hagesæter, fortalte litt om hva han mente regjeringen burde gjøre med disse utfordringene. Fra Kristelig Folkeparti vil jeg si vi har klare forventninger til at regjeringen besvarer eventuelle akutte utfordringer, ikke minst knyttet til særskilte næringer, men det må også kombineres med en langsiktig politikk som styrker grunnlaget for norsk økonomi fremover. Da er det fra min og Kristelig Folkepartis side viktig at de tiltakene man eventuelt kommer med, er tiltak som er særlig rettet mot de områder i norsk økonomi og norsk næringsliv som sliter spesielt – ikke først og fremst en lang rekke generelle ordninger, men at man adresserer utfordringene slik at det å gi støtte, og det å legge til rette for økt næringsutvikling, skjer spesifikt.

Fra Kristelig Folkepartis side hadde vi klare ambisjoner om å endre budsjettet på flere områder. Vi ønsket en familiepolitikk som gir rom for valgfrihet. Jeg registrerer at siden det ikke kunne bli noen debatt om at det var økonomisk uorden, har opposisjonen – ved Arbeiderpartiet særlig – pekt på at det er umoderne familiepolitikk som nå presenteres. Hva er det som er umoderne? Det er veldig moderne at foreldre er hjemme til barnet er ett år, men hvis man er hjemme litt lenger, kanskje i ett år og ni måneder, er man over i det umoderne. Slik er det når ett parti føler seg berettiget til å definere hvordan det norske familieliv skal se ut. Fra Kristelig Folkepartis side er vi veldig glad for at vi har fått en endring på akkurat dette.

Alle som kjenner Kristelig Folkeparti, vet også at det å se utover vårt eget lands grenser i solidaritet med en verden hvor mange spør seg om de har brød nok på bordet i morgen – den solidariteten skal vi holde fast ved. Derfor var det også viktig for oss å kunne si at i Norge setter vi av ti øre av ti kroner til verdens fattige. Det betyr ikke at vi ikke er opptatt av effekten av bistand – selvfølgelig er vi det. Men dette skal gå hånd i hånd, det er ikke motsetninger.

Skatteklasser 2 er en skatteklasser som har virket i flere år. Stoltenberg-regjeringen foreslo den fjernet, det ble også opprettholdt av den nåværende regjering. Vi har fått tilbake skatteklasser 2, om enn i en redusert form. Jeg er overrasket over argumentasjonen som den forrige regjering la opp til knyttet til skatteklasser 2. Vi får en egen skattedebatt senere, men jeg vil allikevel varsle at hvis man så til de grader skal legge til rette for en debatt basert på hvilke grupper som til enhver tid bruker ulike velferdsordninger, har man åpnet et stort ball. Da bør man vite at dette er noe som skjer i mange land, det er sånn man gjør når man vil angripe generelle velferdsordninger.

Vi er også opptatt av å få et grønt skattesifte. Gjennom forhandlingene har vi fått et grønnere skattesifte enn på svært, svært lenge i Norge. Denne utviklingen – i tillegg til at vi får en grønn skattekomisjon – ser vi fram til at

fortsetter. I den grad det fortsatt skal være mye skattelette, er vårt svar at det også skal pares med et grønt skattesifte som gjør at miljøvennlig adferd premieres.

Et av de mest usosiale kuttene som Stoltenberg-regjeringen presenterte, var kuttet overfor de sterkt pleietrengende i hele Kommune-Norge. Alle under 67 år som nyter godt av de tjenestene, fikk indirekte et klart kutt i sine tjenester. Vi er veldig glad for at vi sammen med Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre har fått rettet opp det kuttet og dermed også indirekte styrket kommuneøkonomien og tjenestetilbudet for dem som kanskje trenger det mest.

Jeg har avslutningsvis lyst til å takke komiteen for et godt samarbeid om budsjettet – dette gjelder alle partier. Vi har hatt veldig kort tid på å få budsjettet i havn, men det har gått. Jeg takker spesielt samarbeidspartiene, Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, for et godt samarbeid og – jeg vil også si – et godt resultat. Et rimelig godt utgangspunkt er blitt enda bedre.

Med dette anbefaler jeg alle flertallsforslagene i innstillingen.

Presidenten: Representanten Hans Olav Syversen har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Jonas Gahr Støre (A) [10:16:47]: Jeg vil gripe fatt i det representanten sa om dagens ulike rapporter om at norsk økonomi kan stå overfor en vanskeligere situasjon. Jeg er enig i at vi forventer at regjeringen følger det nøye. Han var også inne på hvilke tiltak som kan hjelpe i så måte – hvilke virkemidler man kan se for seg – og han var opptatt av at brede, generelle ordninger som ikke var målrettet, var noe han var kritisk til.

Jeg har lyst til å be ham om en nærmere kommentar til de skatteuttene som er i dette budsjettet, og som det blir argumentert med skal være en veldig stimulans til næringslivet. Arveavgiften har ingen effekt for næringslivet, bekrefter Finansdepartementet i sitt svar, og det er skatteutt som fører til ganske betydelig økte sosiale forskjeller om vi ser dette over tid.

Hvordan vil Kristelig Folkeparti se på den typen virkemidler – skatteutt – som i henhold til finansministerens parti er hovedgrepet for å møte eventuelt tøffere tider i norsk økonomi? Da tenker jeg på både innretting og fordeling som følge av slike skattelettelser.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:17:48]: Hvilke skattelettelser som gir den beste effekten samlet sett på norsk økonomi, er et stridstema – og har vært det. Men vi er opptatt av kunnskapsbaserte skatteletter i den forstand at der hvor vi vet det virker, skal vi også være positive til å se på det.

Jeg er ikke helt sikker på – når man snakker om utjevning, som jeg skjønner at representanten Gahr Støre er inne på – hvorvidt man bidrar til økt utjevning ved å legge ekstra skatter på f.eks. norsk eierskap. Det er jeg jammen ikke sikker på. Her må vi også ha to tanker i hodet samtidig. Det kan ikke være sånn at vi kun tenker på hva det er som gir mest utjevning, hvis det samtidig diskriminerer

norsk eierskap og på sikt forringer vår mulighet til å få et velfungerende næringsliv.

Jonas Gahr Støre (A) [10:18:53]: Jeg snakker i mitt spørsmål ikke om å legge nye skatter på noen. Spørsmålet er innretningen av eventuelle nye skattelettelser. Vi har et budsjett som viser at 4 pst. av alle nordmenn skal få 40 pst. av kuttene. Dette er et første anslag, og dette skal fortsette. Det er en forskjell som er liten i starten, men som over tid vil øke. Vi har sett det i vårt naboland Sverige og i andre land.

Spørsmålet til Kristelig Folkeparti som budsjettpartner, med budsjettavtale, og som skal konsulteres: Hva vil være Kristelig Folkepartis innspill når det gjelder hovedretningene på dette virkemidlet?

Hans Olav Syversen (KrF) [10:19:30]: Som jeg sa – og svarte – ønsker vi en innretning mot næringslivet som gjør at vi sikrer norsk næringsliv og norske arbeidsplasser fremover. Da er det tross alt heller ikke uvesentlig hva som skjer med f.eks. formuesbeskatningen. Hvis det er sånn at det lønner seg at utlendinger eier norske bedrifter – i stedet for nordmenn – tror jeg det skader utjevningen på lang sikt. Jeg regner med at dette også er noe av grunnen til at de rød-grønne – ganske overraskende – i vår reduserte selskapsskatten med 1 pst. Det er tross alt en skatt som går til bedrifter som allerede har et overskudd.

Janne Sjelmo Nordås (Sp) [10:20:35]: Regjeringen kutter i en rekke tiltak som går til næringssatsing rundt omkring i hele landet. Det er kutt i de distriktpolitiske virkemidlene, kutt i Innovasjon Norge og en rekke kutt for andre virkemiddelaktører. Dette er midler som ikke minst går til småbedrifter rundt omkring i landet, f.eks. bransjerettede tiltak, reiseliv og andre typer næringer.

Marked, vet vi av erfaring, løser ikke alt. Det er behov for å korrigere det. Nasjonale ordninger treffer heller ikke alltid. Det er behov for tiltak som kan bakke opp under de lokale behovene.

Ser ikke Kristelig Folkeparti at disse kuttene vil gå ut over småbedriftene i hele landet, og er Kristelig Folkeparti fornøyd med den retningsendringen vi ser i dette budsjettet?

Hans Olav Syversen (KrF) [10:21:30]: Vi har en del virkemidler rettet mot distriktene, det er helt riktig. Jeg tror jeg vil si at vi med fordel kan gå igjennom hvordan disse virkemidlene faktisk virker, og hvem som får best nytte av dem. Samtidig har vi gjennom dette budsjettforliket styrket infrastrukturen betydelig, noe som er av det næringslivet etterspør mest. For eksempel vedlikehold av veier betyr utrolig mye for mange bedrifter, ikke minst dem som skal frakte sine varer. Det fikk vi klare innspill om også i finanskomiteens høring.

Jeg vil ikke stille dette opp mot hverandre – begge deler er noe vi trenger. Men jeg er veldig opptatt av at den virkemiddelbruken vi faktisk har, og som det fortsatt er betydelige penger igjen på, også viser seg å virke. Så får jeg til-

legge at vi også har styrket SkatteFUNN, og det kommer samtlige til gode.

Terje Breivik (V) [10:22:48]: Ein viktig grunn til at Venstre har valt å leggja fram eit eige budsjettforslag i år, som tidlegare i opposisjon, er å visa at me har politikk og økonomiske prioriteringar som heng saman, og at me har løysingar som er betre og går lenger enn andre alternativ. Ein biverknad av å ha eit eige budsjett er òg at me har eit heilskapleg opplegg å kjempa for i denne salen, og at me slepp å primært røysta for forslag og kutt me i utgangspunktet er usamde i, som t.d. ei rekkje kutt på kulturområdet og kutt til bistand til Afrika.

Kristeleg Folkeparti har valt motsett tilnærming og vil i dag nødvendigvis primært røysta for prioriteringar dei er usamde i. Så spørsmålet mitt er kort og godt: Kvifor har Kristeleg Folkeparti valt denne måten å gjera det på?

Hans Olav Syversen (KrF) [10:23:40]: Jeg vet ikke om det i representanten Breiviks spørsmål lå en sterk forventning til hvordan vårt primære budsjettforslag ville se ut, slik at han føler et savn over ikke å se det. Det er i tilfelle bra, og jeg ser ikke bort fra at vi kommer tilbake med det ved neste anledning. Men denne gangen, med så kort tid som vi vet vi hadde til rådighet, valgte vi i Kristelig Folkeparti å påvirke budsjettet – som vi gikk inn i forhandlinger med bl.a. Venstre om – for å få det i en retning vi syntes var viktig for landet.

Vi synes vi har lyktes rimelig bra, så vi er ikke veldig skuffet over den modellen vi valgte, men jeg registrerer ønsket fra Venstre om å få et primært budsjettforslag fra Kristelig Folkeparti og tar med meg det til senere bruk.

Presidenten: Presidenten vil anmode om at replikantene kommer frem etter hvert – vi har en lang dag foran oss, og det er fint hvis vi får flyt i debatten videre.

Snorre Serigstad Valen (SV) [10:24:52]: Å si at familiepolicen i Norge har gått for lut og kaldt vann etter utbygging av 60 000 barnehageplasser og tidenes utvidelse av fedres mulighet til å være hjemme med barn, synes jeg er eksotisk.

Kristelig Folkepartis kutt i formuesskatt og arveavgift skal betales for med helt ekte penger. Noen av dem som skal bidra mest, er Ivar og Magda Nilsen fra Alta. De har seks barn. Magda er hjemme med disse barna, og med budsjettet vi diskuterer i dag, sørger Kristelig Folkeparti for at Magda og barna hennes taper 23 040 kr i året.

Hva vil representanten Syversen si til Magda og Ivar, som neste år må betale for Kristelig Folkepartis budsjettforlik, og vil representanten også her mene at begrepet «lut og kaldt vann» kan være passende?

Hans Olav Syversen (KrF) [10:25:44]: Nå var det ikke jeg som brukte uttrykket «lut og kaldt vann». Jeg siterte en av dem som faktisk best kjenner til det familiepoliciske området i dette landet, Frode Thuen. Det gjør sikkert ikke noe inntrykk på representanten Serigstad Valen, men sånn er det nå engang.

Så refereres det til et eksempel som jeg vel ikke akkurat får lov til å kontrollregne her og nå. Men hvis det bl.a. er snakk om barnetrygdtillegget, er det klart at det ikke er inne i budsjettet. Samtidig har vi sikret skattekasse 2, og det kan vel hende at det veier opp for noen av de kuttene som representanten Serigstad Valen henviser til. Det var et kutt representanten Serigstad Valen syntes var passende, som for mange også sikkert føltes å være å gå for lut og kaldt vann.

Marianne Marthinsen (A) [10:26:46]: Gjennom valgkampen ble det fra borgerlig side stadig hevdet at de rød-grønne ikke var i stand til å prioritere. Sju av ti oljekroner ble brukt feil, var gjennomgangsmelodien bl.a. fra den statsministeren som Kristelig Folkeparti nå har bidratt til å sette i posisjon. Derfor var det en del av oss som ble litt overrasket over at den samme statsministeren gikk rett i Pensjonsfondet og hentet ut de 4 mrd. kr som trengtes for å holde skattecuttløftene. Så regjeringen evnet ikke selv å prioritere innenfor de 1 114 mrd. kr som lå i budsjettet.

Det borgerlige forliket opprettholder den oljepengebruken. Vi har lett i tilleggspresisjonen etter den faglige økonomiske begrunnelsen for å øke oljepengebruken nå. Den finner vi ikke. Vi finner tvert imot setninger som at kronekursen er labil, og at det ved et taktskifte i pengebruken vil være fare for at kronen styrker seg igjen.

Kan representanten Syversen hjelpe oss med å forklare hva som er den økonomiske argumentasjonen for at han i dag kommer til å stemme for økt oljepengebruk?

Hans Olav Syversen (KrF) [10:27:52]: Jeg må si, når Arbeiderpartiet ber om førstehjelp fra Kristelig Folkeparti: Jeg ville nok vurdert å gå andre steder hvis man trenger hjelp akkurat i dette budsjettet, all den tid vi står for to forskjellige alternativer.

Dette med oljepengebruk må være veldig hyggelig for Arbeiderpartiet å se – at den nye regjeringen holder seg så til de grader innenfor det felles regelverket som Stortinget har fastlagt. Man holder seg altså på 2,9 pst. knyttet til den 4 pst.-banen som vi alle har lagt til grunn. Jeg oppfatter også at reaksjonene på det fremlagte budsjettet fra Solberg-regjeringen viser at dette er et budsjett som er økonomisk ansvarlig og står seg meget godt.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Jonas Gahr Støre (A) [10:28:58]: La meg først få takke saksordfører og kolleger i finanskomiteen for godt samarbeid under hektiske dager. Innstillingen er ryddig, den samler et flertall bestående av regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre, og den inneholder et samlet mindretallsforslag fra de tidligere regjeringspartiene, bygget på regjeringen Stoltenbergs budsjettforslag med enkelte tillegg.

Jeg vil begynne med det store bildet: Hva kjennetegner dette budsjettet? Jeg tror at hvis en person hadde kommet utenfra, ville vedkommende bemerket at 99 pst. av flertallsinnstillingen tilsvarer det budsjettforslaget de rød-grønne partiene la fram i oktober. Det kan være et uttrykk

for at Stoltenberg-regjeringens budsjett var svært godt, og for at det er bred enighet om budsjettpolitikken i Stortinget.

Jeg vil mene at det første er rett; det rød-grønne budsjettet var godt. Det andre er mer uklart, om det faktisk er så bred enighet om budsjettpolitikken. Vi har ingen grunn til å tro det om vi henter fram ordskiftet fra valgkampen, som vi fortsatt har minne om. Vi husker løftene fra Høyre og Fremskrittspartiet som de ga til velgerne, om massiv fjerning av bomstasjoner, omfattende skattecutt, reduksjon i byråkrati, alternative nasjonale transportplaner ti-talls milliarder over de vedtatte, dype kutt i bistand og om alternativ bruk av oljepenger. Og vi husker Fremskrittspartiets leder – dagens finansminister – som ønsket markedsløsninger på alle nivåer, og som sa at den norske modellen sto i veien for den norske fornuften.

Det er opp mot disse løftene vi må måle det første budsjettforslaget og det endelige forliket, og da er avstanden stor. Finansministeren sier at hun har hatt kort tid på å utarbeide sitt alternativ, og at det er urimelig å vente at regjeringen innfrir alle sine løfter ved første korsvei. Jeg vil gi henne rett. Ja, det er kort tid mellom regjeringens tiltredelse og fremleggelse av det nye budsjettet, men Høyre og Fremskrittspartiet kom ikke uforberedt til regjeringskontorene. I åtte år har de staket ut sin kurs, fremmet sine forslag i Stortinget, gitt sine bud, drevet sin valgkamp og lovet til velgerne.

Nå styrer de Norge. I lys av lovnadene er dette et budsjett kjennetegnet av omfattende løftebrudd. Arbeiderpartiet beklager ikke innholdet i disse tilbaketogene – bare for å gjøre det helt klart. Vi er også glade for at hver fjerde krone som kom i forliket med Kristelig Folkeparti og Venstre, gikk til å reversere kutt i Stoltenberg-regjeringens budsjett. Men de omfattende løftene kaster en skygge over hva velgerne ble stilt i utsikt. De forringer tilliten til de politiske budskapene før valget. Det må sies, og det er i dag, under debatten av budsjettet, at det er på sin plass å si det.

Så til dagens tekst – budsjettet som samler flertallet av Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre: Til tross for løftebruddene vil jeg gi finansministeren rett; budsjettet peker ut en retning og en delvis ny kurs for Norge, og jeg mener den kan oppsummeres med en politikk for økte forskjeller.

Hovedsatsingen i budsjettet er skattecutt. Målt i kroner er skattecuttene dette budsjettets suverene vinner og absolutte hovedsatsing. Arbeiderpartiet er ikke imot å senke skatter og avgifter. Vi har hatt det som viktige innslag i den økonomiske politikken gjennom åtte år, men vi har gjort det med en annen motivasjon enn dagens flertall. Vi har senket skattene for folk med vanlige inntekter og sørget for at de med mye – som betalte lite eller ingenting – betaler noe mer, og vi har lempet på bedriftenes samlede skattepress. Vi har gjort skattesystemet mer effektivt og mer rettferdig. Resultatet taler for seg selv: Vi er kommet igjen i finanskrisen med rekordmange i arbeid, rekordlav ledighet, solide statsfinanser og styrket velferd. Vi senket skatteprosenten til bedriftene, vi reduserte formuesskatten og arveavgiften for det store flertallet, men vi opprettholdt samtidig inntektene til fellesskapet.

Dagens flertall har en annen profil. Skatte-kuttene gir desidert mest til dem som har mest fra før, og Finansdepartementets egne tabeller viser at retningen er satt for økte forskjeller: Noen hundrelapper i året til dem med vanlig inntekt, 40 000 kr i året til dem som tjener over to millioner kroner. Enda mer enn hundrelappene og tusenlappene er retningen. Som finansministeren sier: Dette er bare begynnelsen.

Regjeringen mener skatte-kuttene skal forbedre produktiviteten, styrke konkurranseevnen og begrense fordelingen i norsk økonomi. Men den historien holder ikke. Det er ikke godt gjort at disse kuttene har en slik samlet effekt. Tvert imot reiser dette budsjettet en rekke urovekkende spørsmål for vårt konkurranseutsatte næringsliv, som har de største utfordringene i dag.

Regjeringspartiene ønsket å fjerne CO₂-kompensasjonsordningen for industrien, noe som ville ha tilsvart en ekstra kostnad for dem som sliter mest, og det ville ha rammet svært utsatt landbasert industri. Men regjeringen måtte altså snu, etter massivt press. Arveavgiften fjernes, men etterlater seg en rekke ubesvarte spørsmål når det gjelder verdifastsetting og beskatning av det som går i arv. Vekstpakken for en utsatt hvitfisknæring kuttet, og det samme gjør det marine verdiskapingsprogrammet og fiskarfradraget.

Regjeringen varsler at arbeidsledigheten kan stige til neste år, men kutter i antallet ordinære tiltaksplasser og strammer kraftig inn på permitteringsregelverket. Dette er et målrettet kutt, og det rammer faktisk ganske hardt for bedrifter som nå kan oppleve tøffere tider.

Ikke noe av dette er noe løft for vårt landbaserte næringsliv, for hånd i hånd med skatte-kuttene går den økte oljepengebruken. Partier som mente at vi bruker sju av ti oljekroner feil, partier som er uroet over fordelingen i økonomien, partier som er løpende kritisk til offentlig pengebruk: Hva gjør de når de skal finansiere skatte-kutt? Jo, de går til Pensjonsfondet. Få uker etter det forrige budsjettforslaget henter de ut 4 nye milliarder oljekroner. De setter historisk rekord i bruk av oljekroner, krone for krone, og de setter rekord i offentlig forbruk. Det er sterkt levert på en knapp måned.

Jeg merker meg at Kristelig Folkeparti ikke har ivret for disse skatte-kuttene, jeg har merket meg at Venstres alternative budsjett prisverdig unnlater å bruke mer oljepenger, og det fremgår av de rød-grønne partienes innstilling her i dag at heller ikke vi vil øke oljepengebruken. Men Høyre og Fremskrittspartiet har fått det igjennom, og her er det, igjen, ikke tallet 4 milliarder som er poenget. Det er refleksjonen – at det ikke var vilje og evne til å prioritere noe fremfor noe annet, selv om regjeringen sier det, at fristelsen ble for sterk til å ta av fremtidens pensjoner for å dekke dagens skatte-kutt.

Det er ikke argumentert overbevisende for at den økonomiske situasjonen gjør en slik oljepengebruk nødvendig. Oljepengebruken har aldri blitt endret ved regjeringsskifter – inntil nå. Dermed tar regjeringen et stort ansvar. Som Finansdepartementet selv skriver:

«Kronekursen er labil, og stemningene i valutamar-kedet kan skifte raskt. Dersom en foretok et klart takt-

skifte i pengebruken over statsbudsjettet, ville det være en fare for at krona styrker seg igjen.»

Her er det ikke prosenten som er viktig; det er impulsen dette gir til økonomien i kroner.

OECD advarer mot økt oljepengebruk, med særlig referanse til kostnadsnivå og konkurranseutsatt næringsliv. NHO skriver i sitt økonomibarometer i dag at vi er sårbare på grunn av høye kostnader. Det er et argument for å være varsom med oljepengebruken.

Flertallet vil i dag stemme for et budsjett som bevilger 1 pst. av BNP til bistand. Jeg vil gi anerkjennelse til Kristelig Folkeparti og Venstre som brakte nivået tilbake hit, etter at Høyre og Fremskrittspartiet ville bruke bistandsbudsjettet som salderingspost. Regjeringspartiene sier at det er viktigere med kvalitet enn et bestemt nivå på bistanden. Dette er en konstruert fremstilling. Selvsagt skal kvalitet stå sentralt, men det å kutte i nivået blir aldri et argument for økt kvalitet. Varselet om kutt og halvering av antallet kvoteflyktninger fra Syria sendte negative signaler om Norges rolle og medansvar. Jeg håper det ikke skjer igjen. Arbeiderpartiet legger til grunn at nivået på 1 pst., som den forrige regjeringen nådde, nå er forankret, slik at vi ikke får helt unødige omkamper i kommende budsjettforhandlinger.

Regjeringspartiene gjentar at de vil bruke oljepenger på tiltak som reduserer fordelingen av økonomien, og som fremmer arbeid og produktivitet i landet. Men leverer de? De foreslåtte skatte-kuttene har ingen dokumentert effekt i den retningen. Kutt i inntektsskatt går like gjerne til økt etterspørsel etter varer og tjenester i den skjermede sektoren. Økt oljepengebruk øker oljeavhengigheten og øker faren for en styrket krone og høyere rente.

Dyrere barnehageplasser, færre barnehageplasser, økt kontantstøtte og delvis videreføring av skatteklasse 2: Dette er etter Arbeiderpartiets syn bidrag til en umoderne familierpolitikk, som også gjør det mindre lønnsomt å jobbe. Det svekker arbeidslinjen, det svekker innsatsen for integrering, og det er ikke god velferdspolitikk. Men det er også negativt for næringslivet, for tilgjengelige, gode og rimelige barnehager gjør at foreldre kan kombinere jobb og familie og utdanning og familie på en måte som tjener alle familiemedlemmer. Dette budsjettet gjør denne kombinasjonen vanskeligere.

Sammenlignet med Stoltenberg-regjeringens budsjett har regjeringen altså mer penger til disposisjon, ekstra penger hentet ut fra Pensjonsfondet, og penger som resultat av at utbytter og endrede anslag på statens inntekter gir noe mer.

Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV har valgt å ikke foreslå disponering av flere penger fra Pensjonsfondet, men vi har illustrert i vårt alternative forslag hvordan vi ville disponert de øvrige tilleggsmidlene om vi hadde hatt dem til disposisjon. Flere av de nye satsingene i dette budsjettet er gode formål som vi kan støtte. Det minner oss igjen om at det i bunnen ligger en bred enighet om å styrke offentlig velferd og å ruste videre opp infrastrukturen i landet. Derfor anviser vi bevilgningsøknninger til bl.a. lærerløft, politi, beredskap, kystvakt, jernbane, fylkesveier, rus, psykiatri, rehabilitering – for å nevne noe. Vi foreslår den samme summen til sykehussektoren, pluss 300 mill. kr,

men vi skiller lag fra flertallet, som understreker at de ekstra pengene skal gå til å kjøpe private tjenester. Her bør vi tenke bredere. Vi bør også videreutvikle fellesskapets sykehus og ikke ha en ensidig og ideologisk tro på at udekkede behov i sykehussektoren skal leveres av private. Regjeringen signaliserer med dette at de setter private klinikkers interesser før pasientenes interesser.

Også dette budsjettet vil etterlate Norge som et land med små økonomiske forskjeller sammenliknet med nær sagt alle andre land. Men kursen er satt mot økte forskjeller – det dokumenterer selv Finansdepartementet – og forskjellene kan øke raskt når de slippes løs. Det har erfaringene fra Sverige vist. Vårt naboland er nå det landet i OECD med raskest økende inntektsforskjeller. Det er grunn til å påpeke dette, for – igjen – regjeringen sier selv at dette bare er begynnelsen.

En slik utvikling vil være noe nytt for Norge, som de siste årene har blitt mer mangfoldig og samtidig har redusert inntektsforskjellene. Fagfolk fra mange hold understreker at det er en stor styrke for både tillit og omstillingsevne i en moderne økonomi at inntektsforskjellene er små.

To dager før tilleggsproposisjonen kom, spurte jeg statsministeren om hun aktet å bruke statsbudsjettet til å nå målet om små forskjeller, som hun flere ganger har sagt at hun støttet. Hun svarte bekreftende, men kursen som er satt med dette budsjettet, gjør meg ikke overbevist.

Til denne innstillingen vil jeg avslutningsvis si at i forbindelse med fagfraksjonenes behandling av sine innstillinger er det kommet inn forslag som gir behov for å korrigere beløpene på noen av rammeområdene under forslag nr. 1, dog innenfor samme totalramme. Endringene er som følger:

Rammeområde 6 økes med 16 mill. kr, og rammeområde 18 økes med 9 mill. kr. Disse økningene motsvares av en reduksjon på 25 mill. kr i rammeområde 1.

Rammeområde 7 økes med 310 mill. kr. Denne økningen motsvares av en reduksjon på 310 mill. kr i rammeområde 19.

Jeg tar med dette opp våre forslag.

Presidenten: Representanten Jonas Gahr Støre har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Siri A. Meling (H) [10:41:46]: Norsk økonomi er i en relativt god forfatning – hovedsakelig takket være høy oljepris. Men den nye regjeringen overtar styringen av et land med noen grunnleggende utfordringer.

Statistikk utarbeidet av Finansdepartementet viser at produktiviteten i Norge har falt ganske dramatisk fra 2005 til i dag – altså i løpet av åtte år med rød-grønt styre, med Arbeiderpartiet i førersetet. Det skulle være åpenbart at Norge ikke trenger mer av det samme – mer av Arbeiderpartiets gammeldagse politikk, uten evne til fornyelse. Men det er mulig at jeg har oversett noe i budsjettet regjeringen Stoltenberg la frem, som representanten Gahr Støre beskriver som godt.

Er det noe jeg har oversett, noe nytt i Arbeiderpartiets

budsjettpolitikk, som gjør at vi kan få bukt med den negative utviklingen i produktiviteten vi har hatt siden 2005?

Jonas Gahr Støre (A) [10:42:47]: Jeg vil be representanten dokumentere at produktiviteten i Norge har falt siden 2005. Det vil være en oppsiktsvekkende nyhet. Det har vært vekst i produktiviteten hvert år siden 2005. Slik er det i en moderne økonomi. Veksten har avtatt noe i noen av disse årene, men den er nå kraftig på vei opp igjen. Norge er av de landene som har hatt høy produktivitsvekst, og vi har bidratt til det gjennom en økonomi hvor alle er i arbeid – stort sett. Vi har lyktes bedre med det enn noen andre. Det er det beste uttrykket for at vi bruker samfunnets ressurser godt, og det kommer også til uttrykk i budsjettet vårt.

Det vil alltid være en utfordring for et land med et høyt kostnadsnivå at det må være en sammenheng mellom kostnadsnivå og produktivitet. Det må vi jobbe fortløpende med. Det var en lang rekke tiltak for dette i Stoltenberg-regjeringens budsjett og i tiltak før sommeren og fortløpende for å gjøre skattesystemet mer rettferdig, mindre belastning for næringslivet, et utvalg skal vurdere beskatningen av næringslivet og de brede tiltakene. Så det ligger i budsjettet.

Jeg tror det er klokt av Høyre å slutte å snakke om at produktiviteten faller, for det er helt feil. Den stiger.

Siri A. Meling (H) [10:43:51]: Det er riktig at produktiviteten har sammenheng med kostnadsnivået og hvordan vi rigger oss til, men det betyr at vi har en ekstra utfordring i dette landet med et høyt kostnadsnivå med å ivareta produktivitet og konkurranseevne for norsk industri.

Den kilden representanten Gahr Støre etterlyser, finnes i Finansdepartementet og fremstilling bl.a. når det gjelder dette nasjonalbudsjettet.

Men igjen spør jeg representanten Gahr Støre om det er noe nytt, en fornyelse, i budsjettpolitikken til Arbeiderpartiet, som gjør at norsk næringsliv kan forvente å få styrket sin produktivitet, relativt sett, opp mot kostnadsnivået i Norge.

Jonas Gahr Støre (A) [10:44:34]: Igjen mener jeg at representanten må slutte å si at produktiviteten faller, for den stiger faktisk. En av grunnene til at den stiger, er at vi har befolkningen i arbeid, vi har en høyt utdannet befolkning, vi har tiltak som gjør det mulig for folk å kombinere det å ha familie med arbeid – bedre enn i mange andre land. Så må vi arbeide med det over en bred flate. Blant annet må vi sørge for at partene i arbeidslivet har det trepartssamarbeidet med myndighetene som gjør at de kan treffe sine tiltak ved lønnsoppgjør, som sikrer at kostnadsnivået er i overensstemmelse med det som vårt næringsliv kan levere. Vi har vært gjennom gode år og gode tider. Jeg har tillit til at partene i arbeidslivet kan det, og det budsjettet vi la fram, var en invitasjon til deres deltagelse i det. Men det å kutte i permitteringsregler og i de tiltakene som næringslivet skal bruke når de møter problemer, er ikke et godt bidrag.

En av grunnene til at produktiviteten faller, er at be-

drifter ikke sier opp folk i vanskelige tider, men venter på bedre tider. Da er en del av tiltakene som denne regjeringen har fremmet, dårlig nytt for bedriftene.

Gjermund Hagesæter (FrP) [10:45:52]: Eg registrerer at representanten Jonas Gahr Støre nærmast utroper seg sjølv til talsmann for borgarlege veljarar og hevdar at dei bør vere misfornøgde. Det bør dei ikkje. Dei bør vere veldig fornøgde med dette budsjettet, som heilt klart peikar ut ei ny retning.

Representanten Jonas Gahr Støre er derimot meir truverdig når han snakkar om kampen mot skattelettar. Det har vore ein gjengangar i den raud-grøne regjeringa, og ein har i dag eit høgare skatte- og avgiftstrykk enn for åtte år sidan. Men i nyheitene på NRK i dag tidleg opna han opp for enkelte skattelettar, men ikkje slike som går til privat forbruk, for det er forferdelig. Men ein kunne altså opne opp for skattelettar som er retta inn mot bedrifter og næringar, og som er verksame i deira kvar dag.

Eg ønskjer gjerne at representanten Jonas Gahr Støre kan utdjupe nærmare kva han meiner med det.

Jonas Gahr Støre (A) [10:46:56]: Jeg sa vel også i det innslaget at jeg ønsket en kunnskapsbasert politikk. Derfor har vi nedsatt et utvalg, ledet av direktøren i Statistisk Sentralbyrå, for å gi en helhetlig vurdering av det. Vi forslo på vårparten reduksjoner i bedriftenes beskatning.

Representanten Hagesæter forteller en historie om de siste åtte årene som ikke stemmer med virkeligheten. Vi har gjort skattesystemet mer effektivt og mer rettfærdig. Det er ikke økte skatter, men det er tette hull. Folk som ikke betalte skatt, betaler skatt. Det store flertallet betaler mindre i arveavgift og mindre i formuesskatt.

Vi viker ikke på noen måte unna for også å se på skattesystemet for å stimulere og hjelpe bedriftene. Men jeg er i grunnen enig i det representanten Syversen sa, at disse brede, generelle skatte-kuttene, som en magisk tryllestav, for at vi skal få bedret både konkurranseevne og produktivitet, mener jeg at vi ikke har kunnskap til å si at vil virke. Men det å ha en klok og målrettet politikk, basert på den beste kunnskapen våre fagfolk kan gi, vurdert politisk også, ut ifra et effektivt skattesystem er ting Arbeiderpartiet vil være helt åpen for å vurdere.

Gjermund Hagesæter (FrP) [10:47:57]: Ein kjem ikkje utanom det faktum at skatte- og avgiftstrykket totalt sett er høgare i dag enn det var for åtte år sidan. Det kan representanten Jonas Gahr Støre berre prøve å ro seg vekk ifrå, men det er eit faktum.

Eg synest ikkje eg fekk noko svar på spørsmålet eg stilte: Kva meiner representanten Jonas Gahr Støre når han seier at ein skal opne opp for skattelettar som er retta inn mot bedrifter og næringar, og som er verksame i deira kvar dag?

Det er òg eit faktum at blant 30 OECD-land er det berre eitt land, Danmark, som har eit høgare skatte- og avgiftstrykk enn Noreg. Det er klart at eit høgt skatte- og avgiftstrykk er kostnadsdrivande og har også noko å seie for konkurranseevna. Det meiner eg bør vere elementært.

Eg har lyst å spørje representanten Gahr Støre om han er enig i at høge skattar og avgifter er ei ulempe i konkurransesamanheng.

Jonas Gahr Støre (A) [10:48:57]: Det er et veldig generelt spørsmål. Vi har et høyt skattenivå sammenliknet med andre land, men vi har alle som ønsker det, i arbeid, og vi har lav ledighet. Så det er ikke slik at de som har lavest skatt, har best økonomi og best velferd. Det tror jeg vi har dokumentert gjennom en historisk leksjon. Det er bare å gå tilbake og se på.

Men når jeg snakker om målrettede tiltak, har vi gjort ting på hvit fisk, treforedlingsindustri og CO₂-kompensasjonstiltak. Vi bruker virkemidler målrettet mot næringslivet. Men vi behandler jo i dag en tilleggsproposisjon og et budsjett som ikke tegner et krisebilde av norsk økonomi, utover de forslagene de selv har kommet med. Vi er for noe og mot noe.

Vi må gjøre dette kunnskapsbasert og ikke stå på en morgensending og nærmest si at nå kommer det lettelsler og tiltak på de og de områdene. Her tror jeg vi skal vurdere den helheten grundig. NHO snakker om en redusert vekst fra 2,5 pst. til 2 pst. Det er en nedgang, men det er innenfor ikke veldig dramatiske rammer. Statistisk Sentralbyrå kommer snart med sitt konjunkturbarometer, og da får vi et grunnlag for å ta den diskusjonen, og vi skal også lytte til Finansdepartementets vurdering.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:50:14]: Problemet med produktiviteten i norsk økonomi er jo at den ikke lenger matcher kostnadsøkningen i norsk økonomi og i de norske bedriftene, så der får vi en utfordring. Selv om produktiviteten ikke er gått ned, matcher den ikke lenger kostnadsutviklingen, og det er et problem for oss alle.

Mitt spørsmål til Gahr Støre gjelder velferden som representanten var sterkt inne på – ulikheter i det norske samfunnet. Et av forslagene til den regjeringen Gahr Støre var medlem av, var å kutte bevilgningene til de sterkt pleietrengende under 67 år. Mitt spørsmål er: Hva var begrunnelsen for et så dramatisk kutt for en så sårbar gruppe?

Jonas Gahr Støre (A) [10:51:06]: Jeg vil avvise at det var et dramatisk kutt. Det er en dekningsgrad for slike særlig hjelpetrengende grupper på 80 pst. Den ble redusert til litt under 80 pst. Men det må jo sies at det var kombinert med en svært god utvikling i kommunenes økonomi og kommunenes evne til å prioritere. Så vidt jeg vet, var dette et forslag som regjeringspartiene ikke gikk imot i sitt første oppspill, men noe som kom inn etter at Kristelig Folkeparti la vekt på det. Jeg har respekt for det, men jeg mener at dette var en situasjon som kommunene, med den økonomien vi la opp til, fint kunne bære, og så tar vi til etterretning at den gamle ordningen er bragt tilbake slik den var før.

Terje Breivik (V) [10:51:57]: Representanten Gahr Støre har ved flere høve hevda at den nye regjeringa kjem til dekt bord, og at alt ved norsk økonomi går på skjener. Det er ei sanning med mange modifikasjonar. Røyn-da er at den nye regjeringa arva åtte års unnlatingssynd

frå dei raud-grøne. Trass i eit rekordstort økonomisk handlingsrom, rekordstore offentlege budsjett og ein oljepenggebruken ingen hadde sett føre seg for ti år sidan, slit me i dag med eit enormt vedlikehaldsetterslep i nær sagt alle sektorar: veg, jernbane, IKT i offentlig sektor, skule og kyrkjebygg – for å nemna noko.

Er dette representanten Gahr Støres definisjon av eit dekt bord?

Jonas Gahr Støre (A) [10:52:43]: Jeg har aldri sagt at alt går på skinner. Det gjør ikke alltid togene heller dessverre. Men det er jo grunnen til at vi er i politikk, fordi vi ønsker å forbedre samfunnet og ta det videre. Jeg er enig med representanten Breivik i at dette med vedlikehold er en stor utfordring i vårt samfunn. Det er mer attraktivt å åpne noe nytt enn å vedlikeholde noe gammelt. Det tror jeg er knyttet til ganske dype ting i vårt samfunn når det gjelder kultur og det å ivareta de verdiene vi har. Så det er noe vi alle må legge større vekt på.

Vi har et statsbudsjett som har vokst med rundt 20 pst. siden 2005. Utgiftene til forskning er økt med rundt 30 pst. og utgiftene til samferdsel med rundt 60 pst. Så det er muligheter og rom, og det er også gitt bevilgninger til vedlikehold, men jeg gir representanten rett i at dette er et veldig viktig spørsmål som vi må legge større vekt på når vi planlegger infrastruktur og vedlikeholder infrastruktur i samfunnet.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Svein Flåtten (H) [10:53:57]: La meg først gi honnør til komiteens leder som på kort tid har gjort en formidabel innsats for å få dette gjennom i komiteen, samtidig med at han har vært opptatt i til dels harde forhandlinger med Høyre og Fremskrittspartiet.

Komiteens leder snakket også om utfordringene som nå kommer ved det nye økonomibarometeret fra NHO. Jeg har lyst til å kommentere det, for representanten Gahr Støre var også inne på dette – dette med å besvare de akutte utfordringene. Det er ikke akutte utfordringer som er kommet. De er kommet over tid, og den typen utfordringer løses godt ved generelle, gode virkemidler på sikt.

Innledningsvis har jeg også lyst til å si til representanten Gahr Støre, som sier at dette er løftebrudd over en lav sko, og at velgerne ble stilt noe annet i utsikt, at ikke alt er levert som ble lovet i valgkampen. Men velgerne ble også stilt noe annet i utsikt. De ble stilt i utsikt at norsk økonomi skulle bli fullstendig uansvarlig styrt, at kommuneøkonomien skulle gå inn i et ragnarok, og at norsk landbruk ville bli lagt øde. Heller ikke disse tingene har slått til, og der bør de rød-grønne gå i seg selv og se hva de mente i valgkampen, og hva resultatet har blitt. Resultatet har blitt godt.

Hovedmålsettingen for vårt budsjett er å bygge opp under fundamentet for velferdssamfunnet. Det helt sentrale er en stadig forbedret konkurransekraft og trygge arbeidsplasser. Det er det som skaper vekst i økonomien, og det er det som skaper økt velferd, ikke minst i generasjonsperspektivet. Vi må bruke handlingsrommet til å styr-

ke næringslivet og arbeidsplassene, og den økte verdiskapingen er et avgjørende element for statens inntekter på sikt.

Veldig mye er bra i Norge – i velferdssamfunnet, i næringslivet – og vi har vært heldig utrustet fra naturens hånd, men det må ikke forlede oss til å skjønne et bilde av norsk verdiskaping og næringsliv som om det ikke skulle ha utfordringer. Konkurranseskraften er svekket gjennom vårt svært høye kostnadsnivå sammenlignet med handelspartnerne. Det skaper problemer for eksportindustrien, som akkurat nå er begunstiget med en bedre valutakurs, men det skaper også problemer for det hjemlige kostnadsnivået og selvsagt for hjemmemarkedet. Veksten i produktiviteten er svekket, og den norske tosporsøkonomien, hvor fastlandsnæringene sliter spesielt, er et stort problem. Jeg tror det er det som reflekteres i NHOs økonomibarometer i dag, hvor det nærmest varsles en bråstopp hos enkelte. Nå tror jeg nok at denne typen undersøkelser er veldig influert av den kortsiktige situasjonen foran oss, men det er ingen tvil om at det er nødvendig å prioritere investeringer i infrastruktur, i samferdsel og i kunnskap, slik at man stadig kan forbedre veksten i produktiviteten, og ikke minst slik at man kan få opp investeringsviljen i privat sektor og skape de arbeidsplassene som skal til.

Det budsjettet som vi skal vedta senere i dag, tør å prioritere nettopp disse elementene som skal sikre velferdssamfunnet. Tilleggsproposisjonen fra regjeringen, sammen med forliket med samarbeidspartiene på Stortinget, gir klare signaler om budsjettprioriteringer som kommer til å bidra til økt verdiskaping. Det må lønne seg å jobbe. Det må lønne seg for norsk kapital å investere i norske arbeidsplasser. Det er dette som omtales i tidligere innlegg her som skattelettelser til de rike. Hvis vi ikke har norsk kapital som investerer i norske arbeidsplasser, får vi heller ingen verdiskaping og ikke noe godt grunnlag for velferdssamfunnet.

Høyre gikk til valg på endringer, og for dette fikk de tillit fra velgerne. Derfor kan det ikke komme som noen overraskelse at det kommer endringer i budsjettet som gir varsel om en ny retning: ny retning for verdiskaping og styrket grunnlag for velferdssamfunnet. Vi lovet å styrke arbeidsplassene. Det har vi vist gjennom skattepolitikken som tar for seg både personbeskatningen, formuesbeskatningen og arveavgiften. Det er ingen tvil om at også arveavgiften – utskjelt som den har vært etter at den nå skal fjernes – betyr mye for norsk næringsliv. Vi lovet å satse på skolen og har vist det gjennom klare prioriteringer i budsjettet, gjennom videreutdanning av et økt antall lærere og et økt antall skoleledere. Vi lovet å satse på kvalitet og valgfrihet i helsevesenet. Vi vil innføre fritt behandlingsvalg og bruk av ledig, privat kapasitet for å redusere helsekostene. Derfor prioriterer vi både for velferden og for det som skal skape velferden. Fra flere av de nye statsrådene og fra regjeringen som helhet kommer det i tillegg klare signaler om å effektivisere offentlig sektor. Som politikere må vi ikke bli byråkratiets systemforsvarere. Vi må bidra til egen gjennomføringskraft, og vi må bidra til systemets gjennomføringskraft. Jeg tror at nettopp disse signalene er endringer som mottas godt av dem som har valgt oss.

Todelingen av den norske økonomien har vokst frem over tid gjennom de senere år. Det er en umulig diskusjon å snakke om todeling av økonomien når det gjelder bruken av oljepenger i denne tilleggsproposisjonen. Dette har vokst frem over mange år. Det har vært god og stor vekst i petroleumsindustrien. Det har gitt stor lønnssevne. Den har smittet over, og det gjør at næringslivet og velferden sliter med svikt i mye av fastlandsindustrien. Derfor er det viktig at bruken av oljeinntektene over statsbudsjettet rettes inn mot tiltak som forbedrer produktiviteten og øker vekstevnen utenom petroleumsindustrien. En liten illustrasjon av hvor viktig det er, er at lønnskostnadene i norsk industri nå er 70 pst. høyere enn nivået for et snitt av handelspartnerne, 30 pst. høyere enn over grensen til Sverige og 50 pst. høyere enn i Tyskland.

Sentralbanksjefen sa i sin siste årstale at veksten i produktiviteten i Norge har vært svak helt siden 2005. Dette er viktig. Derfor er bruken av oljepenger helt sentral, for vi skal konkurrere med konkurrenter i Europa som nå strammer inn, effektiviserer og senker kostnadene, lønningene, pensjonene og de offentlige utgiftene. I mellomtiden utvikler vi oss i den andre retningen, og når de kommer til hektene, vil vi ha svært vanskelige konkurranseforhold. Derfor er det viktig hvordan vi sluser oljepengene inn i norsk økonomi, og derfor er diskusjonen om de fire milliarder kronene ikke den viktigste. Den viktigste diskusjonen er hvordan vi bruker disse pengene – til infrastruktur og ikke minst til kunnskap, forskning og vekstfremmende skattelettelser.

Når representanten Jonas Gahr Støre sier at det ikke finnes noe faglig belegg for at man kan bruke 4 mrd. ekstra oljekroner, sier jeg: Gjennom alle de siste åtte årene har vi fått presentert et budsjett av daværende finansminister Sigbjørn Johnsen, som har pekt på forskjellige utsikter i økonomien, og etter det fastsatt en bruk av oljepengene. Man trenger ikke spørre en rekke fagøkonomer med divergerende holdninger. Det er regjeringen som har ansvaret for å definere hvor mye oljepenger man kan bruke, og ikke minst måten man skal bruke dem på.

Hvis man går tilbake til 2005, vil man se at pengene har vært brukt fornuftig hele veien, men det har vært mer til offentlig forbruk enn til investeringer – det viser statistikken. Det øker ikke investerings- og utviklingsevnen i norsk næringsliv, og den er helt sentral. Det er helt grunnleggende for denne regjeringen at vi må være konkurransedyktige, at vi skal få inn inntekter til velferdssamfunnet, som trenger disse for å opprettholde velferden fremover. Da må vi få mer av vår egen arbeidskraft i aktivitet. Selv om vi har høy sysselsetting, er det ingen tvil om at vi har lav sysselsettingsgrad. Den har ikke endret seg særlig, og særlig for unge voksne har vi en lav sysselsettingsgrad.

Tilleggsproposisjonen og forliket har kommet i stand i løpet av noen få høstuker, som det har vært sagt – ikke til kjedsommelighet, men som en god påminnelse – ganske mange ganger. Men det viser at den nye regjeringen har betydelig handlekraft, den trenger kort tid på å gjøre noe. Med lengre tid bør forventningene være ditto større.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Marianne Marthinsen (A) [11:04:18]: Først av alt er det fristende å be representanten Flåtten dokumentere påstandene om ragnarok og sammenbrudd. Det er vel heller ingen som har påstått at regjeringen skulle klare å legge norsk landbruk øde i løpet av sju uker – så sterk gjennomføringskraft tror jeg ikke denne regjeringen har, rett og slett. Men det til side.

I tilleggsproposisjonen foreslo regjeringen å barbere CO₂-kompensasjonsordningen for industrien. På den måten klarte man det kunststykket å kombinere elendig næringspolitikk med elendig klimapolitikk. Jeg er glad for at regjeringen ga seg, men det har allikevel skjedd skade. Representanten Flåtten vet like godt som meg at norsk kraftkrevende industri opererer på marginen. Det er ikke rart at det blir sterke reaksjoner når regjeringen signaliserer at den er villig til å rokke ved en ordning som knapt har rukkit å tre i kraft. Man har spredd usikkerhet om viktige rammevilkår, og jeg spør representanten Flåtten om han mener at dette har vært godt håndtert.

Svein Flåtten (H) [11:05:23]: Ja, jeg synes det har vært utmerket håndtert. Dette kom på plass i forliket, og de innspillene jeg fikk underveis om dette, var ikke at dette var et være eller ikke være for norsk industri. Veldig mange så også de gode begrunnelsene for at man gjorde nettopp dette. Nå er det historie – vi har fått dette på plass, og jeg tror industrien er svært tilfreds.

Jeg har også lyst til å knytte en kommentar til det som representanten Marthinsen snakker om, om ragnarok. Jo, jeg har sittet i denne salen så mange ganger og hørt så mange innlegg om hvordan det ville stå til med norsk økonomi, kommuneøkonomi og det hele om noen andre enn de rød-grønne fikk anledning til å styre dette landet. Nå har vi sett resultatet, og det er veldig lite å henge seg opp i, forstår jeg, for de rød-grønne, annet enn enkeltdetaljer – som er viktige nok for dem det gjelder – i dette budsjettet.

Marianne Marthinsen (A) [11:06:32]: Jeg kan i grunnen bare erindre å ha hørt ordet «ragnarok» brukt i norsk politisk debatt og i politiske spådommer én eneste gang, og det var Børge Brende, tidligere nærings- og handelsminister, som spådde ragnarok i norsk næringsliv dersom de rød-grønne vant i 2005 – så er det sagt.

Men jeg vil allikevel ikke slippe denne saken om CO₂-kompensasjonsordningen helt. I forbindelse med revidert budsjett i 2012 fremmet Høyre en rekke spørsmål til Stoltenberg-regjeringen. Høyre var utålmodig etter å få ordningen på plass og ville ha forsikringer om at regjeringen ville komme raskt til Stortinget med en sak, og Høyre var oppatt av hvordan ordningen skulle innrettes, prisverdig nok. Høyre spurte bl.a.: Kan regjeringen love at Norge fullt ut vil utnytte de muligheter for CO₂-kompensasjon som EU vedtar i sine retningslinjer? I dag vil jeg gjerne stille Høyres finanspolitiske talsmann det samme spørsmålet: Kan han love at Norge i årene som kommer, fullt ut vil utnytte de muligheter for CO₂-kompensasjon som ligger i EUs retningslinjer?

Svein Flåtten (H) [11:07:38]: Ja, det har jeg ikke noe problem med å love. Det regner jeg med at vi kommer til å følge, vi er jo mer enn noen andre opptatt av gode rammebetingelser for industrien. Det at dette forslaget kom opp, skyldtes en spesiell situasjon, bl.a. prisene på kvotene, og det var absolutt mulig å argumentere for at vår løsning også var en god løsning på sikt, gitt at prisene ville stige. Nå vil jeg gjerne si igjen at jeg oppfatter dette som historie.

Jeg er også glad for at representanten Marthinsen og jeg, som skal sitte sammen i finanskomiteen i ganske lang tid, er enige om at betingelsene for norsk industri er viktige. Men norsk industri lever ikke alene av CO₂-kompensasjon. Marthinsen skulle tenke litt på hva f.eks. skattelettelser, infrastruktur og andre tiltak bidrar med for norsk industri totalt sett.

Geir Pollestad (Sp) [11:08:53]: Jeg vil følge opp når det gjelder regjeringens vingling i løpet av noen få høst-uker i saken om CO₂-kompensasjonsordningen. Den har skapt usikkerhet rundt regjeringens vilje til å utnytte handlingsrommet til beste for norsk kraftkrevende industri. Jeg synes også svaret fra representanten her bidrar til å skape noe usikkerhet. Men jeg registrerte at da forliket kom og saken ble reversert, var bl.a. Høyres Arve Kambe og Siri Meling ute og jublet for dette. Jeg oppfatter også nå at representanten Flåtten er glad for at det ikke ble noe av, og med bakgrunn i det vil jeg utfordre på følgende: Var dette et forslag som Høyre egentlig var imot, og som Fremskrittspartiet og finansministeren presset inn i budsjettet mot Høyres vilje?

Svein Flåtten (H) [11:09:54]: Jeg synes det er godt at representantene Meling og Kambe jubler – det er lett å sette rogalendinger i godt humør. (Munterhet i salen)

Det som fremmes av regjeringen, er også Høyres forslag og Høyres oppfatning. Når vi inngår forlik, inngår vi det med samarbeidspartnerne og med regjeringspartnerne.

Representanten mener at jeg sprer usikkerhet om Høyres og regjeringens holdning til norsk industris rammebetingelser. Jeg gjør ikke det. Jeg var helt klar i mitt svar til representanten Marthinsen om CO₂-kompensasjonen. De som bidrar til å skape usikkerhet, er de som gjentar disse spørsmålene for å skape usikkerhet om et av regjeringspartiene. Bare for ordens skyld: Vi i regjeringspartiene står samlet om det vi legger frem i denne salen – hvis ikke hadde dere sikkert hørt det på forhånd – og vi står samlet om det forliket vi har inngått.

Terje Breivik (V) [11:11:12]: For vel eit år sidan var representanten Flåtten medforslagsstiller til eit utmerkt representantforslag om ein ny giv for små og mellomstore bedrifter. Det er ingen løyndom at dette er ei gruppe verksemder Venstre har eit stort engasjement for, og som me i dag føreslår mange målretta tiltak for.

Eit av forslaga Venstre tidlegare har stått saman med Høgre om, er ein gjennomgang og forbetring av rammevilkåra for sjølvstendig næringsdrivande, spesielt når det gjeld sosiale rettar knytte til pensjon, sjukdom og om-

sorg for eigne barn. Dette er tilsynelatande ikkje lenger eit like viktig område for regjeringa, all den tid kvar ein omtale av sosiale rettar for sjølvstendig næringsdrivande er utelaten frå regjeringserklæringa, og heller ikkje er prioritert no – eller er det grunn til å håpa på at dette er eit arbeidsuhell og eit forbigåande fenomen?

Svein Flåtten (H) [11:12:09]: Det skal mye til at man innrømmer at noe er et arbeidsuhell. Heller ikke dette er et arbeidsuhell.

Vi har fremmet veldig mange gode forslag i denne sal. Vi har veldig mange gode forslag i vårt program, som ikke er en del av verken samarbeidsavtalen eller Sundvolden-erklæringen. Men som noen har påpekt: Det går ganske raskt når det gjelder å innfri en god del av det som står i Sundvolden-erklæringen. Etter hvert vil vi antakelig gå tomme for gode ideer fabrikkert på Sundvollen. Da vil vi måtte gå løs på all den gode politikken som partiene har i sine respektive programmer, og ikke minst på de forslag som er fremmet i Stortinget tidligere.

Jeg står fortsatt inne for det gode forslaget som jeg var medforslagsstiller til den gangen – det er ikke glemt politikk fra Høyres side. Men jo mer Venstre minner oss på dette gjennom forlik i Stortinget – og kanskje gjennom enda mer aktiv deltakelse i det å styre landet, ikke vet jeg – jo lettere er det å få den typen forslag igjen.

Snorre Serigstad Valen (SV) [11:13:30]: At kutt i formuesskatten og fjerning av arveavgiften har noen som helst annen vekstfremmende effekt enn for bankkontoene til dem som får skattekuttene, klarer ikke regjeringen – på direkte spørsmål – å dokumentere.

Det vi derimot vet, er at disse kuttene fører til andre ting. De er svært skjevt fordelt. 4 pst. av befolkningen får 40 pst. av skattekuttene som regjeringen, Kristelig Folkeparti og Venstre har lagt opp til. Mange barnefamilier vil gå i minus som følge av mange andre kuttforslag denne regjeringen har. Det betyr at forskjellene i Norge vil øke i 2014 – for første gang på åtte år.

Det er ikke alle som mener at dette er et problem. Kristin Clemet uttalte nylig at «Norge har en del å gå på» når det gjelder økonomiske forskjeller. Mitt spørsmål er om representanten Flåtten er enig med Kristin Clemet.

Svein Flåtten (H) [11:14:25]: Av og til er jeg det.

Når det gjelder akkurat denne saken, om forskjeller, tror jeg at opposisjonen – særlig SV – skal vokte seg for å måle forskjellene i Norge ut fra skattestatistikk. Det kan fort gi et ganske uklart bilde. Den viktigste måten forskjeller oppstår på, er om folk har en jobb eller ei. Vi har et budsjett som legger til rette for å skape arbeidsplasser gjennom å investere. Da er nettopp formuesskatten et meget godt instrument. De som har formuer, investerer gjerne i bedrifter. De skaper arbeidsplasser, som igjen gir vekst i økonomien, inntekter for samfunnet og økt velferd i samfunnet. Det resonnementet – den «linken» – er for meg meget enkelt. Det er bare å gå inn på de enkelte arbeidsplasser. Da tror jeg at man ser det.

Tore Hagebakken (A) [11:15:33]: Representanten Flåtten prater om vekstfremmende skattelette. Men i all hovedsak går jo denne skatteletten særlig til personer som har mest fra før, til dem med millioninntekt. Hvis en tjener rundt 400 000 kr, får en kanskje rundt 400 kr i skattelette. Tjener en 2 mill. kr derimot, får en hundre ganger mer – jeg gjentar, hundre ganger mer – altså 40 000 kr i skattelett. Da må jeg spørre Flåtten: På hvilken måte ser han for seg at en så sterk økning i forskjeller mellom folk skal kunne bidra til vekst i næringslivet? For meg er det ganske ubegripelig.

Dessuten vil jeg gjerne høre hvordan en har tenkt å finansiere framtidige store skatteletter når den store bølgen kommer – for dette er bare en forsmak.

Svein Flåtten (H) [11:16:37]: Målet med skattelettelse er ikke å skape forskjeller. Målet med f.eks. lettelse i formuesbeskatningen er – som jeg sa i mitt forrige svar – å skape arbeidsplasser, sørge for at det investeres i arbeidsplasser i Norge med norsk kapital. Norsk kapital beskattes nemlig på en helt annen måte enn utenlandsk kapital når den etablerer seg.

Jeg må gjenta også til Hagebakken at forskjeller skapes ikke av skattestatistikk. Forskjeller skapes av om folk har en jobb eller ei, at vi har lav ledighet, at det etableres nye arbeidsplasser – ikke minst for dem med liten kompetanse. Da trenger vi kapital. Hvis ingen vil investere, har vi heller ikke noe sted hvor vi kan bruke arbeidskraftreserven vår.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Gjermund Hagesæter (FrP) [11:17:53]: Finansinnstillinga til statsbudsjettet for 2014 betyr at Høgre–Framstegsparti-regjeringa – i lag med sine vener i Kristeleg Folkeparti og Venstre – no er i ferd med å peike ut ein ny kurs for Noreg. Dette er eit særdeles godt budsjett, som er tilpassa den verkelegheita vi har. Uavhengig av kva representanten Gahr Støre og dei andre raud-grøne måtte meine, er tilbakemeldingane frå våre veljarar at dei er veldig godt fornøgde med det budsjettet og den kursen som vi no har peika ut.

Sjølvsagt tar det tid, både på godt og på vondt, å snu utviklinga i Noreg og rette opp alt som vi meiner bør endrast. Men partia bak dette budsjettet viser handlekraft og peiker tydeleg ut ei ny retning.

Noreg er eit godt land å bu i for dei aller fleste. Takk vere våre enorme oljerikdomar har vi ein økonomi og eit grunnlag som dei fleste land berre kan drøyme om. I Noreg står vi likevel overfor mange viktige utfordringar framover. Ei av dei – kanskje den viktigaste – er å leggje eit godt grunnlag for auka vekst, verdiskaping og sysselsetjing. Vi må skape for å kunne fordele. Det er nettopp det dette budsjettet tar tak i.

Trass i at vi i lang tid har hatt ei rekordlåg rente, høgt privat konsum, som delvis er lånefinansiert, og – ikkje minst – rekordhøg oljepris, har vi den siste tida sett tendensar til stigande arbeidsløyse. Det er ei utvikling som vi må ta tak i, og som vi må stanse. Dette budsjettet er godt eigna til å gjere det.

Nye tal seinast i dag viser at fleire er blitt meir usikre når det gjeld den økonomiske situasjonen framover.

Det betyr at den økonomiske situasjonen ikkje er så rosenraud som dei raud-grøne hevdar at han er, at vi nærmast kjem til dekt bord. Det er konkurransekraft som er blitt svekt over lang tid, og det er det dette budsjettet tar tak i.

I tillegg til det lever vi i ei svært usikker verd. I USA har ein levd over evne i mange år og stangar stadig i gjeldstaket. I Asia har Japan ei enorm statsgjeld og problem med å få økonomisk vekst, og i Kina viser alle tal at veksten no er svakare enn for få år tilbake. Store delar av Europa slit med betydelege gjeldsutfordringar og masseledigheit, spesielt blant unge. Det er i denne situasjonen at den nye regjeringa og stortingsfleirtalet skal fastsetje kursen framover.

Vi må sjølvsagt også vere førebudde på at verdsøkonomien kan få ein ny nedtur. Det betyr at vi er nøydd til å snu den utviklinga vi har sett over mange år, med svekt konkurransekraft. Vi må styrkje konkurransekrafta, vi må stadig fornye og forbetre, og rammevilkåra må bli betre. Avbyråkratisering og forenkling, skatte- og avgiftslette og betre infrastruktur er sentrale stikkord.

Med dette budsjettet blir det første skrittet tatt for å rette opp den svekkinga av konkurransekrafta som vi har sett dei siste åra. Investeringsar i veg og bane er rekordhøge neste år. I forhold til den raud-grøne regjeringa sitt opplegg for neste år, har samarbeidspartia plussa på 1 100 mill. kr meir til veg og 600 mill. kr meir til jernbane. Det betyr meir veg, betre vegar, meir tunnelvedlikehald og ei historisk satsing på bane, som igjen betyr lågare transportkostnader både for bedrifter og for enkeltpersonar.

Blant OECD-landa er det berre Danmark som har eit høgare skatte- og avgiftsnivå enn Noreg. Det betyr høge prisar på dei fleste norskproduserte varer og tenester, og skatte- og avgiftstrykket er i dag høgare enn det var for åtte år sidan. I dette budsjettet blir denne utviklinga snudd og skattar og avgifter redusert med nesten 7 300 mill. kr.

Eit av dei grepa som blir gjort, er at skatt på alminnelig inntekt blir redusert frå 28 pst. til 27 pst. Det er viktig for å få ein lik sats i forhold til selskapsskatten. Viss vi ikkje hadde gjort det, kunne vi fått uproduktive tilpassingar som ikkje ville gagna norsk verdiskaping og norsk velferd. I tillegg er skattelette – både med dette grepet og på andre område – viktig for å stimulere bl.a. deltidstilsette til å jobbe meir og også for å auke kjøpekrafta og velferda til den enkelte.

Det ligg også inne dynamiske effektar i desse lettane som medfører at verdiskapinga vil auke, noko som igjen betyr at 10–30 pst. av skattelettane vil kome tilbake igjen til staten fordi fleire vil jobbe meir.

Vi har også gjort grep når det gjeld den særnorske formuesskatten. Her er satsen redusert frå 1,1 pst. til 1 pst. Det er fleire som har tatt ordet og sagt at dei ikkje skjønner kvifor dette er bedriftsskattelette, altså kvifor dette kan gagne verdiskaping, men det er nettopp det det gjer. Det er ikkje slik at når ein får formuesskatt, så har ein ein privat konto som ein kan ta ut av og betale den med. I dei aller fleste tilfella må ein, viss ein eig ei bedrift og får formuesskatt på det, trekkje pengar ut av bedrifta for å finansiere

formuesskatten. Når ein trekk pengar ut av bedrifta, svekkjer det bedrifta, og arbeidsplassane blir meir utrygge enn dei ville vore dersom ein ikkje hadde tatt ut dei pengane. I tillegg er det ein forskjellsbehandling når det gjeld formuesskatt. Norske eigarar blir pålagt formuesskatt, medan utanlandske eigarar av norske bedrifter slepp formuesskatt. Det gjer altså at ei bedrift som har norske eigarar, må trekkje ut pengar for å betale formuesskatten, medan ei norsk bedrift som har utanlandske eigarar, slepp å gjere det same.

Fjerning av arveavgifta er ei liknande sak. Viss ein arvar ei bedrift, er det ikkje slik at ein vanlegvis har pengar til å betale arveavgifta. Då må ein i veldig mange tilfelle trekkje ut pengar frå bedrifta for å betale arveavgifta. Når ein trekk ut pengar frå ei bedrift, medfører det at bedrifta blir svekt, konkurransekrafta til bedrifta blir svekt, og arbeidsplassane blir mindre trygge. Dette er derfor eit budsjett som – med dei grepa som blir tatt her – openbert vil styrkje konkurransekrafta. I tillegg er det mange andre grep – SkatteFUNN er styrkt – og det er viktige ting for å satse, for å byggje vidare på innovasjon og utvikling.

Skatte- og avgiftslettane er derfor viktige fordi det vil tryggje norske arbeidsplassar, og det vil også gi meir fridom og velferd til den enkelte.

Statsbudsjettet gir tydelege føringar når det gjeld avbyråkratisering og forenkling. Dei siste ti åra er det blitt tilsett ein ny direktoratbyråkrat kvar einaste arbeidsdag. Dette er ei utvikling som ikkje er veldig hensiktsmessig viss den fortsett, og derfor er det viktig å setje avbyråkratisering og forenkling på dagsordenen. Dei store pengane skal no brukast på vekstfremjande tiltak og gode tenester til innbyggjarane, ikkje på byråkrati og detaljstyring.

Helsekøane har også blitt lengre dei siste åra. Her tar ein grep som openbert vil bety at ein får fleire behandlingar, og at ein også får snudd den utviklinga. Kriminalitet har auka dramatisk mange plassar, derfor er eg glad for at justissektoren er prioritert så sterkt som den er i denne innstillinga. Budsjettet betyr meir pengar til kampen mot kriminalitet. Dette er altså eit budsjett med ei ny retning, som har klare prioriteringar, og som er godt tilpassa dei utfordringane vi står framfor.

Oljepengebruken er på 2,9 pst. og ligg derfor vesentleg under den såkalla 4 pst.-banen. Likevel er det litt økt bruk av oljepengar i forhold til budsjettet frå førre regjering, men fordi dette budsjettet har store skatte- og avgiftslettar og høgare investeringar – altså at vi brukar pengane på ein anna måte – er den oljepengebruken både forsvarleg og riktig. Dette er altså eit budsjett som styrker konkurransekrafta og tryggjer velferda på kort og lang sikt.

Derfor er dette ein god dag, både for dei partia som står bak dette – Høgre, Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Venstre – og sist, men ikkje minst, for norsk konkurransekraft og velferd, for Noreg og det norske folk.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Lisbeth Berg-Hansen (A) [11:28:05]: Regjeringen påstår at de er opptatt av å redusere todelingen i norsk øko-

nomi. Sjømatnæringen er i dag vår nest største eksportnæring og har ifølge rapporten «Verdiskaping basert på produktive hav i 2050» potensial til å femdoble verdiskapingen. Ifølge rapporten er prioritering av en kunnskapsbasert kyst- og havforvaltning viktig for å kunne realisere dette verdiskapingspotensialet og bidra til å redusere todelingen i norsk økonomi.

Hva gjør regjeringen? Jo, de kutter nettopp i kyst- og havforvaltningen. De legger ned Fiskeri- og kystdepartementet, de kutter i driftsutgiftene til Fiskeridirektoratet, altså de som da driver med denne kyst- og havforvaltningen. Jeg kan også nevne kuttene i tiltakspakken for fiskerinæringen eller Marint verdiskapingsprogram. Derfor må det være betimelig å utfordre representanten Hagesæter på om han er enig med meg i at regjeringen med dette viser at alt snakket om å redusere todelingen i norsk økonomi er tomt prat, og at regjeringen faktisk heller forsterker todelingen i norsk økonomi.

Gjermund Hagesæter (FrP) [11:29:14]: Nei, regjeringa reduserer todelinga i norsk økonomi med dei prioriteringane vi har tatt. Men som eg var inne på i mitt innlegg, er det også viktig med avbyråkratisering og forenkling, fordi byråkratiet har vakse veldig sterkt dei siste åra. Den utviklinga er ikkje berekraftig.

Når det gjeld sjømat, kan eg love representanten at dette er noko som regjeringa og regjeringspartia er opptatt av. Her har ein altså eit potensial som ikkje er utnytta, og det er viktig at ein gjer dette på ein riktig og god måte. Her er det mange gode arbeidsplassar, og det er mange gode distriktsarbeidsplassar.

I tillegg til at regjeringa er opptatt av dette, har ein generelle verkemiddel som også vil hjelpe denne næringa og alle andre næringar i form av skatte- og avgiftslettar og betydelege aukingar i investeringar i infrastruktur.

Lisbeth Berg-Hansen (A) [11:30:20]: I 2011 uttalte stortingsrepresentant Kenneth Svendsen at det var et forræderi mot befolkningen i Nordland at den rød-grønne regjeringen ikke åpnet for konsekvensutredning av områdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja. I valgkampen i høst var konsekvensutredning av disse områdene ett av de heftigste valgløftene fra Fremskrittspartiet og Høyre. Få dager etter valget vet vi alle at regjeringen la bort dette valgløftet.

Er representanten Hagesæter enig med stortingsrepresentant Svendsen i at det fortsatt må være et forræderi mot befolkningen i Nordland – og ikke minst at dette må være et gedigent løftebrudd?

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

Gjermund Hagesæter (FrP) [11:31:11]: Eg vil ikkje gå inn på formuleringane til representanten Svendsen, og eg vil heller ikkje gå inn på den samanhengen eller situasjonen han eventuelt har uttalt seg i. Men det er klart at Framstegspartiet sitt syn i denne saka er vel kjent.

No er det slik at vi fekk 16,3 pst. oppslutning, og då

får ein altså ikkje gjennomslag for alt som vi ønskjer. I forhandlingane med desse fire partia, og i regjeringa, må ein justere seg og tilpasse seg. Eg meiner at grunnlaget i firepartisamarbeidserklæringa og også regjeringserklæringa er eit fantastisk godt utgangspunkt som vil tryggje sysselsetjing, verdiskaping og vekst i heile landet, inkludert på dette området. Ein godtek at ikkje alle desse partia har fått gjennomslag for alt av sin primærpolitikk, men slik er det altså i eit demokrati.

Irene Johansen (A) [11:32:22]: Jeg la merke til at representanten la vekt på påplussingen til vei i forslaget til budsjett fra Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen, og at dette ville gi lavere kostnader til næringslivet. Men han nevnte ikke det som virkelig hadde monnet når det gjelder å få ned kostnadene til næringslivet, og ikke minst det å innfri valgloftene som Fremskrittspartiet i alle år har gitt, om å fjerne bompengeneinnkrevingen.

Etter valget er tonen fra Fremskrittspartiet markert mer dempet. Partiet i regjering er noe annet enn utenfor regjering. Nå skal Fremskrittspartiet både videreføre dagens bompengeprosjekter og starte opp nye, stikk i strid med hva partiet har lovet. Vi har merket oss nyhetene om at enkelte mindre bompengeprosjekter skal lukkes, men det er altså ikke det partiet har lovet i alle år. Forventningene er skyhøye til statlig fullfinansiering. Jeg vil spørre representanten om hva han vil si til dem som har trodd på disse loftene, og om han kan si at dette er løftebrudd.

Gjermund Hagesæter (FrP) [11:33:32]: Eg registrerer at representanten Johansen også er opptatt av å bli ein slags talsmann for Framstegspartiet sine veljarar. Det er jo veldig interessant. Eg synest ikkje det er spesielt truverdig, i og med at ho kjem frå eit parti som står for meir bompengeneinnkreving enn det som ein har fått til i denne regjeringsplattforma. Her har vi nemleg fått til at bompengedelen skal ned.

Så registrerer eg at ein seier at Framstegspartiet i regjering er noko anna enn Framstegspartiet i opposisjon. Det kan vel ikkje vere noko nytt at parti som inngår i ei regjering, opptre litt annleis i posisjon enn ein gjorde i opposisjon. Vi fekk 16,3 pst. oppslutning, og vi får altså ikkje gjennomslag for alt, men vi får gjennomslag for mykje. Det blir mindre bompengar med Framstegspartiet i regjering enn om dei rød-grøne hadde fortsett i regjering, det er eg overtydd om.

Janne Sjelmo Nordås (Sp) [11:34:41]: Investeringer til gode transportløsninger understøtter både næringsliv og bosetting i hele landet. Valgloftene fra Fremskrittspartiet var veldig store, med mer motorvei – mer veitutbygging – det var ikke småtterier som kom av løfter.

Retningen etter forhandlingene med Kristelig Folkeparti og Venstre er mindre til vei og mer til jernbane. Når man sammenholder det med utsagn fra klima- og miljøvernminister Tine Sundtoft i Stavanger Aftenblad den 19. november i år, om at regjeringen nå vrir investeringer fra vei til bane og kollektiv, finner jeg det betimelig å spørre finanspolitisk talsmann i Fremskrittspartiet om

han er enig med klima- og miljøvernministerens utsagn. Kan vi nå forvente at nyinvesteringene til riksveier vil gå ned?

Gjermund Hagesæter (FrP) [11:35:35]: Det er riktig at i forliket blei den enorme satsinga som låg inne i tilleggsproposisjonen til veg, litt mindre, og så er det endå meir påplussing til bane. Men det blir ikkje noko mindre til veg. Sjølv etter forhandlingane er det 1,1 mrd. kr meir til veg enn det som dei raud-grøne partia gjekk inn for i sitt statsbudsjett. Så her er det altså grunn til å glede seg både for dei som er opptatt av ei gedigen vegsatsing, og for dei som er opptatt av jernbane. Så her får vi verkeleg mykje satsing på infrastruktur neste år, og meir skal det kome også i åra etterpå. Dette blir veldig bra. Her skal transportkostnadene ned, og så skal vi passe på at delen av bompengekostnader blir reduserte.

Terje Breivik (V) [11:36:43]: Framstegspartiet har lenge hevda at det meste kan løysast i samband med budsjetthandsaminga. Det har primært stått på mangel på politisk vilje, ikkje økonomi. No er det meir samansett og vanskeleg. Mellom anna er innføringa av skattefrådrag for enøkinvesteringane i eigen bustad vorte monaleg meir komplisert, det same gjeld for nøytral moms til staten. Dette er gode forslag som vil gi rette insentiv, men som no må utgreiast og vurderast av dei tidlegare ikkje fullt så godt omtykte Finansdepartementet.

På Stortinget sitt møte siste dag i vår, det siste møtet før stortingsvalet, hadde representanten Hagesæter eit innlegg der han hadde lite godt å seia om handlingsregelen. No var det ansvarlegheita sjølv som talte – isolert sett veldig bra, og velkommen i klubben. Men for Venstre er det likevel litt underleg, sidan me heile tida strevar etter å stå for nokolunde dei same prioriteringane når me er i posisjon – eller i opposisjon. Så spørsmålet er kort og godt: Korleis forklarar representanten Hagesæter dei noko endra haldningane han no gir til kjenne samanlikna med dei han hadde, seinast i vårsesjonen?

Gjermund Hagesæter (FrP) [11:37:51]: Det blei her vist til at eg har vore kritisk både til handlingsregelen og til Finansdepartementet. Det kan godt hende at det også er andre ting som eg uttrykker meg litt annleis om no enn eg gjorde i opposisjon, sånn er det nok.

Når det gjeld Finansdepartementet og skrytet av dei no, er det veldig enkelt: Der er det no komme ei ny politisk leiing, og det synest eg har gjort underverk. Finansdepartementet framstår no som veldig solid, og eg føler med trygg på det arbeidet som blir gjort der.

Så til handlingsregelen – det er vi for så vidt opptatt av. Vi har heile tida sagt at det er ikkje berre viktig kor mykje pengar vi bruker, men også korleis vi bruker pengane er viktig. Det føler eg det er større einigheit om i dag samanlikna med tidlegare.

Snorre Serigstad Valen (SV) [11:38:56]: Jeg skal være ærlig å si: Jeg som er fra SV, har også erfart at man må tilpasse seg de parlamentariske realitetene når man blir

en del av en regjering. Men det er forskjell på det og det å endre en helt grunnleggende innstilling i helt grunnleggende spørsmål. Fremskrittspartiet er en del av en regjering som, gjennom statsråd Vidar Helgesen, sier: Vi vil ha en så ambisiøs klimaavtale som mulig.

I tillegg har Venstre og Kristelig Folkeparti – til deres store ære – kjempet gjennom økt mineraloljeavgift i budsjettavtalen med Fremskrittspartiet. Det må enten bety at Fremskrittspartiet har lidd et knusende nederlag i en av sine viktigste saker, nemlig å predike klimaskepsis, eller så har Fremskrittspartiet innsett at de tok feil.

Så mitt spørsmål til representanten Hagesæter er: Erkjenn representanten at det finnes alvorlige menneskeskapte klimaendringer som vi må gjøre noe med?

Gjermund Hagesæter (FrP) [11:39:58]: Eg trur ikkje vi skal bruke altfor mykje tid på slike truvedkjenningar, og at ein liksom løyser det ved at ein erkjenner dette og dermed er alt bra. Det eg trur vi skal vere opptatt av, er å setje i verk effektive og gode tiltak når det gjeld klimautslepp. Regjeringa og regjeringspartia legg klimaavtalen til grunn. Ein jobbar med å få til effektive tiltak. Det føler eg er viktigare enn noko sterk truvedkjening – og så skal ein liksom ikkje gjere noko i ettertid berre ein har vedkjent seg at det er menneskeskapt, då skal ein berre setje seg ned og slappe av.

Når det gjeld mineraloljeavgifta, blei den auka i forliket. Det var ikkje heilt slik Framstegspartiet ønskte det primært, men det var altså ein auke vi aksepterte i den avtalen som blei gjort, i forliket i Stortinget.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [11:41:12]: For Senterpartiet var det en hovedmålsetting da vi gikk inn i den rød-grønne regjeringen å utjevne geografiske og sosiale forskjeller.

Et hovedvirkemiddel for oss i 2005 var å satse på å styrke kommuneøkonomien, og vi lovte 5,7 mrd. kr i løft i kommuneøkonomiproposisjonen den våren. Det gjennomførte vi sammen med Arbeiderpartiet og SV om høsten.

I vår lovte Fremskrittspartiet 2,5 mrd. kr mer i kommuneøkonomiproposisjonen enn det regjeringen la fram. Det har ikke skjedd noe der.

Våren 2005 lovte vi en kraftfull samferdselssatsing. Det ble kalt luftpenger av den daværende regjeringen. De rød-grønne partiene overoppfylte det vi lovte, sammen med Fremskrittspartiet, våren 2005.

I vår lovte Fremskrittspartiet en økning i NTP-en på 45 mrd. kr årlig – det kom litt over 1 mrd. kr i budsjettet.

I 2005 lovte vi en mer aktiv næringspolitikk, at vi skulle fylle opp verktøykassen med nye verktøy for å ta nye grep. Det har vi gjort. Vi har satt i verk tiltak tilpasset den enkelte næring.

Hovedprioriteringen vår var å bygge ut velferd i hele landet, bygge ut infrastruktur i hele landet og føre en aktiv næringspolitikk som kan skape arbeidsplasser rundt omkring i hele landet.

I Norge har det gått bra over år. Vi har lav arbeidsledighet. Det er skapt mange nye arbeidsplasser, og de fleste av oss har hatt reallønnsvekst. Min generasjon har opplevd en sammenhengende vekst i boligmarkedet. De fleste av oss har hatt relativt små bekymringer. Men det har vært noen varsellamper. I vår skrudde NHO varsellampene på med full styrke. I deres medlemsundersøkelse kommer det fram, for første gang på fire år, at flertallet av norske bedrifter ser negativt på utsiktene i 2014. NHO sier det er bråstopp i norsk økonomi. De ser mørkt på norsk økonomi i 2014. De har ikke vært mer pessimistiske siden finanskrisen. Oppdrag uteblir. Hva er da svaret i næringspolitikken? Hvilke grep tar regjeringen i sitt budsjett? Er det nye, kraftfulle tiltak? Svaret på det er nei. Selv om representanten Flåtten kalte budsjettet profetisk i Politisk kvarter i dag, er det veldig få svar. Jeg skal komme med noen eksempler.

Først til kraftkrevende industri. Før valget fikk den rød-grønne regjeringen kraftfull kritikk av representanter for Høyre for at vi gjorde for lite for todelingen av norsk økonomi, for at vi gjorde for lite for treforedlingsindustrien. Det første Høyre gjør når de får makt, er å fjerne den ordningen som hele industrien har etterspurt, de reduserer CO₂-kompensasjonsordningen. Så til to eksempler fra treforedlingsindustrien. Dette kunne gitt et utslag for Norske Skog Skogn med 25 mill. kr årlig, for Norske Skog Saugbrugs med 20 mill. kr årlig. Det er det første grepet Høyre velger å ta etter sin massive kritikk mot den forrige regjeringen. Heldigvis for den kraftkrevende industrien kom sentrumspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre, inn og reddet denne industrien nå. Men det har skapt usikkerhet og utrygghet, og man ser at man har en regjering som ikke er villig til å satse.

Neste poeng er matindustrien. Det er den eneste industrien som hadde stor investeringsvekst i fjor, som hadde sysselsettingsvekst i fjor, og som hadde omsetningsvekst i fjor. Hva gjør regjeringen med den? For det første øker man gebyrene gjennom Mattilsynet. For det andre varsler man kutt i forskning, som blir reversert av Kristelig Folkeparti og Venstre. Men for det tredje, etter at man har lagt stabile rammebetingelser for tollvernet til grunn i sitt budsjett, går statsråd Vidar Helgesen ut og varsler at det skal reverseres så fort som overhodet mulig. Det skaper ustabilitet, det skaper utrygghet, og det gjør at de som er aktører i norsk næringsmiddelindustri, blir forsiktige med å investere. Det er det motsatte av det vi trenger nå.

Så til fiskeriene. Den rød-grønne regjeringen la der inn mange målrettede tiltak for å klare å foredle norske fiskeriressurser bedre, for å legge til rette for mer verdiskaping. Hva gjør regjeringen? Jo, den kutter systematisk i de tiltakene som er blitt lagt inn for å skape en mer konkurransekraftig, en mer levedyktig fiskerinæring framover.

De gir skatteskjerpelse. På jordbruksområdet er det skatte- og avgiftsskjerpelser og kutt i forskning, noe som var regjeringens mål. På skogbruksområdet er det kutt i energiflisordningen for å få bort det dårligste virket, det er kutt i innovasjonsmidler for å skape ny næringsvirksomhet, og det er skapt usikkerhet rundt rammevilkårene for

treforesdning gjennom at man endrer CO₂-kompensasjonsordningen flere ganger i løpet av noen uker.

Høyre gikk til valg på en politikk for nye ideer og bedre løsninger. Men hva er det man gjør for de personene som har nye ideer og bedre løsninger, og som trenger litt hjelp fra det offentlige for å komme i gang med sin bedrift og realisere sin idé? Der kutter man. Over en halv milliard kroner kutter man i midlene som går gjennom Innovasjon Norge, som går gjennom fylkeskommunene for å hjelpe nye gründere, nye bedrifter for å komme i gang og gamle bedrifter for å utvikle seg videre.

Da må vi stille oss et spørsmål: Er dette rett tid å kutte i de målrettede virkemidlene for næringslivet når næringslivet skrur varsellampene på med full kraft? Er det da man skal tømme verktøykassen, eller er det da man skal fylle opp verktøykassen? For Senterpartiet er svaret helt klart: Tiden er inne for å fylle opp verktøykassen, ikke tømme den, ikke skape ustabilitet, slik som regjeringen har gjort.

Regjeringen bruker 4 mrd. kr mer av framtidige generasjoners penger gjennom å øke oljepengebruken. Hovedprioriteten har vært skatte- og avgiftsendringer. Da skulle man tro at man hadde prioritert målrettede skatteendringer for næringslivet for å skape mer konkurransekraft i norsk næringsliv. Det har man ikke gjort. Det man har prioritert, er skattelettelse for enkeltpersoner. De skattelettelsene man prioriterte for næringsdrivende, som ble estimert til 0,8 mrd. kr i et svar fra finansministeren til komiteen, har blitt nullet ut gjennom forliket med Venstre og Kristelig Folkeparti i Stortinget. Det er ingen skattepakke for næringslivet, det er en skattepakke for privatpersoner. Er det det vi trenger nå? Svaret er nei.

Jeg vil også påpeke én ting til. Når man fjerner arveavgift, som isolert sett av mange oppleves som et positivt grep, og man ikke har gått nok inn i hvordan det slår ut når man innfører nye avskrivningsregler, og ikke kan gi et ordentlig svar til Stortinget, er det en måte å håndtere selvstendig næringsdrivende på som ikke kan tas seriøst. Man innfører nå en fjerning av arveavgiften, og så skal man etterpå utrede hvilke konsekvenser det har. Stortinget har ikke fått svar. Vi kjenner ikke konsekvensene, og regjeringen kjenner heller ikke konsekvensene av sine egne forslag.

I budsjettforliket med Kristelig Folkeparti og Venstre øker man også kostnadene i bygg- og anleggsbransjen – den bransjen som har uttrykt størst bekymring. Vi mener det ikke er rett å øke kostnadene der, slik som det ligger i budsjettforliket. Vi mener også det er feil å varsle tiltak innenfor bygg- og anleggsbransjen som det nå er gjort med hensyn til energiøkonomiseringstiltak i hus. Hva om man da ikke gjennomfører det? Dette gjør at mange blir usikre på når investeringene skal foretas.

Så avslutningsvis: Grunnen til at vi i Senterpartiet har valgt å bruke hele taletiden på næringspolitikk, er at vi nå ser en regjering som ønsker å trekke seg ut fra næringsfeltet, som vil føre en mer næringsnøytral politikk, og som ikke vil føre en politikk som er tilpasset de ulike næringene, om det er skog, jordbruk, fiskeri eller andre typer næringer i kraftkrevende industri. Vi mener at noe av suksessen

i Norge har vært at det har vært et tett samspill mellom staten, det offentlige og næringslivet, hvor man har bidratt med tiltakspakker og bidratt med andre stimulerings tiltak når det har vært behov for det. Dessverre er den gjennomgående tonen i budsjettet som regjeringen kommer med, at man kutter i alle disse virkemidlene og det i en tid der man hadde trengt å styrke dem.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Gunnar Gundersen (H) [11:50:11]: Ja, så forskjellig kan man altså se på verden. Jeg vil minne representanten Slagsvold Vedum om at Arne Strand i Dagsavisen i 2005 skrev at nå kom den rød-grønne regjeringen til dekket bord, og vi fikk tre år med kraftig vekst i norsk økonomi etterpå. Nå ser det ut som det egentlig bare er oppvasken igjen, og vi må forberede oss på, som NHO varslet, at det er noen varsellamper der ute. NHO varslet ikke at det var stopp på grunn av de tiltak regjeringen har kommet med. De varslet stopp på grunn av det manglende fokus på Norges konkurransekraft, todelingen og den generelle konkurransesituasjonen som har fått lov til å utvikle seg under de rød-grønne.

Slagsvold Vedum snakker om at man tok i bruk verktøykassa. Var det den man brukte, da man nesten avvirket norsk treforesdningindustri i løpet av åtte år?

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [11:51:15]: Representanten Gundersen må snart komme seg ut av valgkampmodusen og ta inn over seg at han nå har medansvar for det tilleggsbudsjettet som er blitt lagt fram. Og hva var tiltakene på et område som Gundersen har uttrykt bekymring for over tid – for treforesdning? Tiltakene var å fjerne den nye tilskuddsordningen som hele industrien spurte etter i hele vår og har spurt etter over lang tid. Bare for Norske Skog Skogn har de beregnet utslag på 25 mill. kr. Er det måten å stryke konkurransekraften på? Vi styrket også tilskuddene til trebasert innovasjonsprogram for å få fram nye produkter, som f.eks. den nye Mjøsbrua. Hva er det den nye regjeringen gjør, når den får makt? Den fjerner disse tilskuddene fra Landbruks- og matdepartementets område – den reduserer dem. Den har også gått inn på treforesdning og redusert tilskuddene fra Nærings- og handelsdepartementet, så alle tiltakene for å stimulere til mer konkurransekraft har regjeringen redusert.

Gunnar Gundersen (H) [11:52:20]: Nå tror jeg representanten Slagsvold Vedum snakker mot bedre vitende. Det er en veldig tydelig dreining i dette budsjettet, mer satsing på lokalt eierskap, mer satsing på kunnskap og forskning og mer satsing på samferdsel. Er det én ting norsk treforesdning og utekonkurrerende industri har bedt om, er det økt satsing på samferdsel. Da blir det litt spesielt å nevne Mjøsbrua, for det er faktisk mer enn bare Mjøsbrua når det gjelder samferdsel. Så retningen på de endringene som er foretatt, er veldig bra, og det er det norsk industri og norsk konkurranseutsatt næring har bedt om hele tiden.

Men jeg fikk ikke svar. Representanten Slagsvold

Vedum pekte jo selv på NHO og dette med bråstopp og alarmklokker. Det er ikke sånn at politikken endrer seg i løpet av tre måneder. Vi går nå inn i en periode der det er mye uro ute, men de grepene regjeringen har foretatt, er riktige.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [11:53:26]: Når det gjelder treforedling, mener jeg de to viktigste tiltakene i bunn er stabilitet i skattepolitikken og en offensiv samferdselspolitikk – det er en langsiktig næring – og at man har en stabil næringspolitikk. Jeg mener at det regjeringen har utøvd de siste ukene, er det motsatte av stabil næringspolitikk. Når man endrer den viktigste ordningen i løpet av veldig kort tid – ved å redusere og så øke igjen – skaper det usikkerhet og utrygghet. Det framstår ikke som styringsdyktighet.

Når det gjelder skatt, var svaret til finansminister Siv Jensen at de næringsrettede skattegrepene før forliket med Kristelig Folkeparti og Venstre var på ca. 0,8 mrd. kr. Det var svaret vi fikk i Stortinget. Men når vi ser de grepene man tok i forliket med Kristelig Folkeparti og Venstre, ser vi at man øker avgiftsbelastningen for næringslivet. Man foretok skattemessige grep som slo negativt ut for næringsdrivende. Så dette er ikke noen skattepakke for næringslivet. Det er en skattepakke for privatpersoner, og det er ikke det vi trenger. Vi burde bruke skattevirkemidlene på en helt annen måte.

Tom E. B. Holthe (FrP) [11:54:40]: Den nye regjeringen har startet opp et stort arbeid, og det går på å rydde etter den foregående regjering som har etterlatt seg store utfordringer. Vi finner bl.a. enorme etterslep på vedlikehold, store restanser i justissektoren, lange helsekøer og økende byråkrati – bare for å nevne noe.

Hvilke hovedgrep er det de rød-grønne tar i sitt budsjettforslag for å løse de nevnte utfordringene? Jeg hørte også representanten Slagsvold Vedum snakke varmt om verktøy, men jeg oppfattet ikke hvilke verktøy de var villige til å bruke.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [11:55:26]: Det er en rekke verktøy vi er villige til å bruke, og det ligger i statsbudsjettet.

I fiskerinæringen har vi et hvitfiskprogram i verdiskapingsprogrammet for marin sektor. Vi har det gjennom at vi ønsket høyere fiskerifradrag, vi ønsket sikkerhetsopplæring for fiskere. Vi ønsket mange småtiltak som i sum kunne bidra til konkurransekraften og bidra til at flere ønsket å gå inn i norsk fiskerinæring.

Når det gjelder treforedling, nevnte jeg det i sted. Vi ønsket mer penger til innovasjonsprogram. Vi ønsket CO₂-kompensasjonsordning hele tiden. Vi skaper ikke ustabilitet slik Høyre og Fremskrittspartiet har valgt å gjøre.

Når det gjelder matindustrien, har vi sagt at vi ønsker stabilitet rundt toll, mens den nye regjeringen kommer med ett forslag i budsjettet og så reiser statsråd Vidar Helgesen til Brussel og sier noe annet. Vi mener at sånn kan man ikke håndtere næringsdrivende. De trenger stabilitet og klare rammevilkår, og vi trenger offentlige stimu-

leringstiltak, som f.eks. Innovasjon Norge, som kan hjelpe nye gründere. Der har vi mer penger, regjeringen har mindre. Vi mener det er en feil prioritering, og det kommer vi til å påpeke.

Terje Breivik (V) [11:56:32]: At landbruket er viktig for Senterpartiet er ikkje spesielt oppsiktsvekkjande. I dagens finansinnstilling får det likevel eit litt spesielt utslag. I samanheng med at regjeringspartia og Kristeleg Folkeparti og Venstre er samde om å auka mineraloljeavgifta skriv Senterpartiet:

«Dette vil gi en betydelig avgiftsøkning for anleggsfirmaer, landbruket og en rekke andre bedrifter. Dette medlem mener at dette er dårlig næringspolitikk og lite treffsikker miljøpolitikk».

Senterpartiet meiner altså at kortsiktig politikk til fordel for m.a. landbruket er langt viktigare enn omsynet til alle som slit med dårleg luftkvalitet i storbyane på grunn av fyring med fossil olje – kortsiktig fordi det i klimaforliket er slått fast, med støtte frå Senterpartiet, at det frå 2020 ikkje lenger er lov å bruka fossil olje eller parafin til oppvarming. Spørsmålet er derfor om Senterpartiet framleis står bak dette punktet i klimaforliket, eller om dei meiner at det er ein lite treffsikker miljøpolitikk?

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [11:57:36]: Vi står selvfølgelig bak det forslaget i klimaforliket. Grunnen til at vi ikke ønsket å øke dieselavgiften med noen og femti øre, er at det på kort sikt ikke kommer til å gi noen klimamessig effekt, men bare gi mer penger inn til staten. Hvis man skulle skatlegge anleggsbransjen, skogbruk, jordbruk og andre næringer på denne måten, mente vi at man burde ha målrettede skattegrep som ga lettelsener på tilsvarende basis, og de skattegrepene hadde vi ikke nå. Derfor mente vi det var riktig å videreføre det, og vi er overrasket over at Fremskrittspartiet og Høyre mener det er rett å øke den avgiften når vi ikke kan dokumentere at det vil gi en kortsiktig klimaeffekt.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Terje Breivik (V) [11:58:47]: Som opposisjonsparti legg Venstre fram eit eige, alternativt budsjett – eit budsjett som skil seg frå både Arbeidarparti–SV–Senterparti-regjeringa og Høgre–Framstegsparti-regjeringa sine budsjett. På viktige område for Venstre, som fattigdomskamp, stimuleringstiltak for eit nyskapande næringsliv, tiltak for å motverka todeling av økonomien, miljø- og klimapolitikk, inkludert eit grønt skattesifte, er det små skilnader på dei to andre budsjettalternativa, men det er ingen tvil om at budsjettet til Solberg-regjeringa er langt betre enn dei raud-grøne på skule, utdanning og forskning.

Ingen av budsjettalternativa til dei andre møter dei to store utfordringane me står over for, godt nok, miljø- og klimaproblema og den aukande todelinga av norsk økonomi og norsk næringsliv.

Klimaforhandlingane i Warszawa viser kor viktig det er at land som har føresetnader for det, går i front og tek ansvar. Noreg kan utgjera ein forskjell for å bidra å løysa

klimakrisa. Gjennom å forsterke all forskning og teknologiutvikling som går føre seg i regi av forskingsinstitutt og næringslivet, kan me i tillegg leggja til rette for ny vekst og verdiskaping.

Ti år med høge oljeprisar har ført til ei kostnadsutvikling i næringslivet som er ute av takt med utviklinga til handelspartnarane våre. Gjennom ei årrekkje har reallønningane auka raskare enn produktiviteten. Norske verksemder er i ein sårbar situasjon, ikkje minst om oljeprisen vert lågare. Saman med dagens ferske signal frå m.a. NHO er dette bekymringsfullt.

Noreg sitt fremste konkurransefortrinn er heile tida å ha kunnskap og teknologi i verdsklasse. At Solberg-regjeringa prioriterer kunnskap og forskning sterkare enn dei raudgrøne gjorde, er veldig bra. Det er etter Venstre sitt syn likevel ikkje nok.

Trass i rekordstort økonomisk handlingsrom, rekordstore offentlege budsjett og ein oljepengebruk ingen hadde sett føre seg for ti år sidan, sliter me òg med eit enormt vedlikehaldsetterslep i nær sagt alle sektorar. Ukritisk vekst i offentlig administrasjon og drift har gått på kostnad av nødvendig vedlikehald. Dette er utfordringar den nye regjeringa arvar. Å påstå at regjeringa kjem til duk og dekt bord er ei sanning med rimeleg sterke modifikasjonar. Skal me frigjera ressursar til dei store viktige oppgåvene, må me makta å gjera ting annleis og tåla å omprioritera. Systematisk digitalisering, forenklingsprosessar og tiltak for å auka innkjøpskompetansen er viktige stikkord.

Ein liten gjennomgang av hovudlinene i alternativet til Venstre: Som det er sagt tidlegare frå denne talarstolen: Me har same oljepengebruk som Stoltenberg-regjeringa. Venstre er framleis kritisk til meir bruk av oljepengar. Problemet i Noreg er ikkje at me brukar for lite oljepengar, men at bruken i for liten grad har gått til det som var føremålet med handlingsregelen, investeringar i varige verdiar som kunnskap og infrastruktur.

Venstre vil òg i komande budsjett vera moderate i oljepengebruken, men har klare reelle omprioriteringar. Me har ei rekkje systematiske tiltak for å motverka todelinga av norsk næringsliv: 2,2 mrd. kr meir i skattelette for næringslivet, 4,3 mrd. kr påkomne, diverse målretta tiltak gjennom Innovasjon Noreg og SIVA, m.a. styrkt ordning med landsdekkjande etablerartilskot, styrkt miljøteknologiordninga, klyngeprogram med GCE, inkubatorordningar – for å nemna nokre. Me har ei styrkt satsing på forskning, ikkje minst næringsretta forskning, med over 1 mrd. kr. Samla tilrår Venstre om lag 6,5 mrd. kr i auka satsing samanlikna med både Stoltenberg-regjeringa og Solberg-regjeringa med sine forslag for å styrkja næringslivet.

Auka satsing på skule, utdanning og forskning: På dette området er regjeringa Solberg sitt budsjett – som sagt – langt betre enn regjeringa Stoltenberg sitt, men framleis er det langt igjen til at Venstre er nøgd. Særleg gjeld dette ambisjonsnivået for forskning, høgare utdanning og studentvelferd. Venstre foreslår ei samla auka satsing på skule, utdanning og forskning som ligg 2,5 mrd. kr over Stoltenberg-regjeringa sitt forslag, og 2 mrd. kr over Solberg-regjeringa sitt forslag.

Ein veldig offensiv miljø- og klimapolitikk: Det viktigaste er over 2 mrd. kr meir til jernbane, drift og vedlikehald. Heldigvis var noko av dette retta opp gjennom budsjettforliket samanlikna med Stoltenberg-regjeringa sitt forslag, slik at jernbanesatsinga no er styrkt med 650 mill. kr. I tillegg kjem det ei stor satsing på ny fornybar energiproduksjon, m.a. å oppretta selskapet norsk fornybar med ein investeringskapital på 3 mrd. kr. Samla foreslår Venstre ei meirsatsing på miljø- og klimatiltak på over 3 mrd. kr.

Ei målretta fattigdomssatsing: Venstre foreslår ei rekkje tiltak, m.a. gratis kjernetid i barnehagar for barn i låg-inntektsfamiliar, som Fordelingsutvalet til den førre regjeringa føreslo, men som regjeringa sjølv ikkje følgde opp – då snakkar eg om den raud-grøne regjeringa – auka sosialsatsar med 10 pst., omlegging av barnetrygd og opphaldsbetaling i barnehagar og SFO, slik at dei fattigaste får meir barnetrygd og mindre opphaldsbetaling, ei rekkje forslag for å hjelpa vanskelegstilte inn i arbeidslivet, og ei kraftig styrking av satsinga på rusbehandling, psykiatri og barnevern. I tillegg foreslår Venstre eit monaleg skattelette for dei med lågast inntekt i skatteopplegget vårt.

Sist, men ikkje minst, vil me ha eit grønt skatteskitte på om lag 7 mrd. kr, kor det løner seg å leva miljøvenleg, spara, jobba og investera i, eiga og driva norsk næringsliv og norske arbeidsplassar. Folk og bedrifter ønskjer å stilla opp for miljøet og framtidige generasjonar sin fridom til å nytta og nytta naturen slik me har glede av. Ei viktig oppgåve for oss politikarar er å gje dei høve til å gjera det. Derfor er eit grønt skatteskitte viktig, eit skattesystem for framtida.

Heilt på tampen nyttar eg høvet til ei lita presisering. Under rammeområde 3 Kultur, produksjonsstøtte, har eg ein merknad som ved ein inkurie byggjer på tidlegare arbeid. I Venstre sitt alternative budsjett har me i år ikkje lagt inn noko tak på pressestøtta, og me er glade over at me i forliket er samde om å vidareføre pressestøtta på 2013-nivå.

Eg tek til slutt opp Venstre sine forslag i innstillinga.

Presidenten: Representanten Terje Breivik har tatt opp de forslag han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Torstein Tvedt Solberg (A) [12:06:01]: Jeg vil starte med å berømme Venstre for å ha klart å reversere viktige deler av regjeringas kutt og dermed brakt budsjettet nærmere utgangspunktet fra den rød-grønne regjeringa. Like stort gjennomslag hadde dessverre ikke Venstre på oljepengebruken. I Venstres alternative budsjett legger man seg på samme nivå som Stoltenberg II-regjeringa, men etter forliket med Kristelig Folkeparti, Fremskrittspartiet og Høyre skal dermed Venstre subsidiært stemme for å øke oljepengebruken med flere milliarder. Jeg vil derfor be representanten Breivik klargjøre Venstres standpunkt her. Hvilke av nivåene med oljepengebruk mener representanten er mest økonomisk ansvarlig – det Venstre stemmer på primært, eller det Venstre stemmer på sekundært?

Terje Breivik (V) [12:06:47]: Først vil eg takka representanten for lovorda innleiingsvis. Det var veldig hyggelig.

Når det gjeld oljepengebruken, viser eg til det eg sa i mitt hovudinnlegg i stad: Venstre er framleis skeptisk til meir oljepengebruk og vil òg i komande budsjettprosesser ha same haldning og leggja til grunn at oljepengebruken bør vera forsiktig. Oljepengebruken bør i langt større grad enn det som har vore tilfellet under dei raud-grøne sitt styre, gå til dei oppgåvene som primært var tenkt, som såkalla vekstfremjande tiltak, forskning, kunnskap og ikkje minst infrastruktur.

Irene Johansen (A) [12:07:43]: Jeg vil starte med å gratulere Venstre med et eget budsjettforslag som tydelig viser Venstres profil og prioriteringer for 2014. Nå blir det ikke flertall for det forslaget, og Venstre har inngått budsjettavtale med Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen og Kristelig Folkeparti. Jeg vil gjerne spørre representanten om hvordan han vurderer at Venstres ideologiske profil konkret er ivarettatt i den budsjettavtalen som partiet har inngått med Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen. Ser vi her starten på en dreining av partiets profil bort fra det sosialliberale ståstedet og til et mer høyrepopulistisk?

Terje Breivik (V) [12:08:37]: Igjen takk for gratulasjonen frå representanten Johansen.

Når det gjeld profilen, er det rett. Dette er ein av dei viktige tinga med verkeleg å ha eit alternativt budsjett som visar fram primærstandpunktta, som er profilen Venstre gjekk til val på, og som me no har omsett til praktisk og økonomisk politikk.

Når det gjeld budsjettforliket som me skal stemma sekundært for i dag, er det ikkje tvil om at det tek i vare veldig mange viktige område for Venstre, m.a. på skatteincitamentet, fordel for norsk næringsliv, det er ei heilt anna satsing på jernbane enn det den førre regjeringa gjorde, og mange andre område.

Svein Flåtten (H) [12:09:26]: Representanten Breivik nevner flere ganger at regjeringens budsjett på mange og viktige områder er atskillig bedre enn det som er fremlagt av den – jeg holdt på å si – avlagte regjeringen. I tillegg er Breivik ganske sterk med å si at man må tørre å omprioritere. Det er noe vi i regjeringspartiene også stiller oss sterkt bak.

Under sitt innlegg kom han inn på en rekke målrettede tiltak gjennom virkemiddelapparatet som han ønsker forsterket. Virkemiddelapparatet har Venstre tradisjonelt vært opptatt av, men også kritisk til ved en del anledninger.

Jeg kan godt slutte meg til en del av de tingene han tar opp, men er det fortsatt slik at Venstre også er kritisk til innretningen på virkemiddelapparatet og gjerne ser at man går nøye gjennom det for å se at det virkelig virker?

Terje Breivik (V) [12:10:33]: Eg får ta kortversjonen, og då er svaret: Ja, det er me framleis veldig opptekne av. Det som er viktig, og som er bakgrunnen for at me i Venstre har ei stor rekkje med ulike tiltak i vårt alternative

budsjett – me er veldig glade for at me har fått gjennomslag for ein del ting i forliket – er jo at me er nøyde til å få gjort noko med ei av dei store utfordringane no, nemleg at Noreg tapar så tydeleg terreng på internasjonale statistikkar kva gjeld innovasjon, nyskaping og gründerskap.

I den samanhengen må me bl.a. gå kritisk gjennom verkemiddelapparatet, styrka verkemiddelapparatet på dei tinga som me veit verkar osv., bl.a. sjå på Innovasjon Norge og styrking og endringar av det – og SIVA. Me har fått eit verbalforslag i fellesskap i forliket som går på å vurdere ei såkornfondordning som primært er retta inn imot inkubatorane, TTO-ane og næringshagane, som alle er veldig viktige ting for å få gjort noko med denne problematikken.

Gjermund Hagesæter (FrP) [12:11:50]: Eg vil først seie at eg meiner at representanten Breivik er ein fornuftig kar, og at Venstre er eit parti som har veldig mykje riktig politikk som eg forstår meg på, og som eg skjønner logikken i. Men så er det sjølsagt ikkje alt eg skjønner logikken i, og derfor ønskjer eg å få ei ytterlegare utdjuping av det.

No har representanten Breivik vore inne på dette med eit grønt skatteskifte. Då viser han til aukinga i mineral-oljeavgifta som eit tiltak der. Det meiner eg det er ein logikk i. Når det gjeld elektrisitet, er det slik i Noreg at vi så å seie berre har fornybar elektrisk kraft. På mange måtar vil eg tru at det ville vore fornuftig å stimulere til dette, men her aukar ein el-avgifta. Då er mitt spørsmål: Korleis er det miljøvennleg – å auke el-avgifta?

Terje Breivik (V) [12:12:48]: Først vil eg replisera at gleda er gjensidig, og det har vore kjekt både å forhandle budsjett og ikkje minst verta kollega med Hagesæter i finanskomiteen.

Når det gjeld el-avgifta, er det ikkje tvil om at det er viktig for å få incitament til ei heilt anna satsing på enøk. Det legg òg langt betre til rette for fjernvarmeanlegg, som er eit viktig tiltak ikkje minst i storbyane. Det vil òg i neste omgang frigjere fornybar energi – ein ressurs som det er stor mangel på – som vil verta betre i løpet av fem, ti, femten år, som kan gjera at me kan eksportera og bidra til å redusera Europa si avhengigheit av kolkraft.

Så trur eg nok at både eg og representanten Hagesæter no ser med forventningar fram til denne energimeldinga som regjeringa har sagt i erklæringa at dei skal koma med, og som eg trur er ein veldig viktig styringsreiskap for å sjå ting i samanheng, og ikkje minst sjå inn i framtida fram imot 2050–2060.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [12:13:56]: Jeg har skjont at det er kommet en ny skikk i Stortinget, så jeg vil først si at jeg synes representanten Breivik er en kjekk og hyggelig mann (munterhet i salen), og at han har mange fornuftige standpunkter.

Så har jeg merket meg Venstres standpunkter når det gjelder enkeltpersonforetak. Der står Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre i samme tradisjon; vi er opptatt av de små næringsdrivende. Derfor er mitt spørsmål til representanten Breivik: Punkt én: Synes Venstre at det er

klokt at man kutter så mye i stimulerings tiltak for å hjelpe små næringsdrivende gjennom regionalutviklingsmidler og Innovasjon Norge? Punkt to: Synes Venstre at det var en klok prioritering å øke trygdeavgiften for enkeltpersonforetak?

Terje Breivik (V) [12:14:37]: Igjen kan eg replisera på same måten til representanten Slagsvold Vedum.

Når det gjeld desse regionale utviklingsmidla, så reknar eg med at Slagsvold Vedum har kika litt i Venstre sitt alternative budsjett og sett at me har eit kutt som er atskilleg mindre. Når det gjeld Venstre sitt alternative statsbudsjett og for så vidt òg forliket, er det ikkje tvil om at der er det veldig mange verkemiddel som òg bidreg til å styrka næringslivet i distrikta. Så her må ein sjå heilskapen – og sjå det i samanheng.

Snorre Serigstad Valen (SV) [12:15:27]: Det at Venstre har et eget alternativt statsbudsjett, bidrar jo til å synliggjøre Venstres politikk – og det er bra for representanten Breivik. Men det bidrar også til å synliggjøre at Venstre i stor grad driver skadebegrensning i sitt forlik med Høyre og Fremskrittspartiet. Én ting er å få gjennom egne satsinger – jeg har lyst til å gi Venstre ros kanskje spesielt for økningen i mineraloljeavgiften og satsingen på jernbane, som er veldig bra for miljøet – men på andre områder har ikke Venstre kommet like langt.

Der det kanskje er mest alvorlig, er når det gjelder den internasjonale solidariteten. Med budsjettet vi vedtar i dag, ligger de rød-grønne partiene mer enn 400 mill. kr over Venstre i bistandsmidler, og vi åpner for å slippe inn 500 flere kvoteflyktninger som flykter fra krig og nød.

Jeg vil gjerne at representanten Breivik reflekterer litt rundt det, og gjerne også sier noe om hva han tror at Venstre kunne oppnådd om de hadde samarbeidet med noen andre enn Høyre og Fremskrittspartiet i denne typen spørsmål.

Terje Breivik (V) [12:16:26]: Igjen kan eg seia til representanten Serigstad Valen at viss han ser i Venstre sitt alternative budsjett, er denne typen tiltak verkeleg styrkt, samanlikna med det budsjettet som representanten Serigstad Valen seinare i dag venteleg skal røysta for.

Når det gjeld dette med sokalla skadeavgrensing, har me jo i forliket verkeleg brukt dei største midla på å retta opp igjen manglande prioriteringar frå dei raud-grøne, bl.a. til jernbanedrift og -vedlikehald, totalt 650 mill. kr, og ikkje minst denne tilskotsordninga som verkeleg kjem dei svakaste av dei svake direkte til gode – trafikksskade, sterkt hjerneskadde osv.

Sånn sett bør Serigstad Valen lesa budsjettet med litt andre briller på før han er så kategorisk i kva me har oppnådd i budsjettforliket.

Presidenten: Replikskiftet er omme.

Snorre Serigstad Valen (SV) [12:17:28]: Jeg er glad i retro. Jeg liker gamle plater, jeg liker gamle, stilige klær, jeg liker 1970- og 1980-tallsmusikk – spesielt 1980-tal-

let – og jeg er glad i art deco. Det er mange som er glad i retro-ting. Men dette er første gang jeg har sett et retrostatsbudsjett (munterhet i salen). Og det er ikke like bra.

Sant nok – det er mange gamle ideer som holder stand. Demokratiet gjør det, menneskerettighetene gjør det, velferdsstaten gjør det, ideen om republikk gjør det – og det kunne vi jo plukket fram etter hvert i Norge også – blyanten holder stand og hjulet holder stand. Men det er ikke alt gammelt man trenger å hente fram igjen. Det er enkelte ting som bør få ligge på historiens skraphaug. Jappetiden er noe jeg ikke synes vi trenger igjen. En politikk for økte økonomiske forskjeller mellom folk er ikke noe vi trenger å gå tilbake til. Målrettet politikk for at flere kvinner skal være hjemme istedenfor å jobbe er ikke tilbake på moten – annet enn i tv-serien *Mad Men* – og bør heller ikke bli det.

Men det er nettopp det høyresiden gjør med dette budsjettet. Det er en politikk som i fordelingspolitikken, likestillingspolitikken og sitt syn på hva som er god, ansvarlig økonomisk politikk, lukter litt vegg-til-vegg-teppe. Norge har vært et unntak de siste åtte årene – et land der de økonomiske forskjellene mellom mennesker har gått ned. Det er de som har hatt lite, som har fått mer, og de som har mye, har betalt mye mer skatt under rød-grønt styre.

Det har gjort oss til en oase i et Europa preget av økonomisk og sosial krise. Mange sier vi er heldige som har oljen som hjelper oss gjennom sånne problemer. Og det stemmer på sett og vis – oljen har gitt oss veldig mye rikdom som vi har fordelt godt. Men det er mange land som er like rike på olje som Norge, som ikke er preget av lave forskjeller og stor velstand. Tvert imot er det mange land som er rike på naturressurser, som er preget av utbytting, korrupsjon, vanstyre og vold. Det er politikken, forvaltningen av rikdommen, som har gjort oss rike og like.

Det spås tyngre tider for norsk økonomi neste år. Kanskje vil vi merke mer av krisen i Norge òg – og det krever politiske svar. Men hva slags politikk vi svarer med, er ikke uvesentlig. Mange land i Europa har svart på krisen med skatteutt og store kutt i velferden.

Ikke ett eneste sted har det fungert. Det har kastet land etter land ut i krise og stor uro, med millioner av ungdommer som ikke lenger har noen framtid. Akkurat slik de-reguleringseksperimentene på 1980- og 1990-tallet rundt omkring i verden gikk skikkelig dårlig, har denne kuren gått skikkelig dårlig. Da er det til å undres over at mens man i resten av verden er i ferd med virkelig å erfare at skatteutt og velferdsutt ikke fungerer, kommer det en ny regjering i Norge og sier at dette må vi prøve i Norge, for det har vi ikke prøvd før. Skattelette og velferdsutt er en gammeldags og velprøvd politikk, og vi ser de katastrofale resultatene av en slik politikk i hele Europa. Å hevde at kuttene er vekstfremmende er det kun mulig å gjøre om man har vokst opp inne i Fremskrittspartiets og Høyres partiprogram, for Finansdepartementet er i hvert fall ikke i stand til å svare på direkte spørsmål om de kan dokumentere noen veksteffekt, f.eks. ved å fjerne arveavgiften.

I morges hørte jeg representanten Svein Flåtten fra Høyre uttale seg på Politisk kvarter. Han sa at den rød-

grønne regjeringen ikke har forberedt seg nok på dårlige tider, og brukt oljepengene feil. Jeg tror de fleste vil mene at tidligere finansminister Kristin Halvorsens håndtering av finanskrisen var et mesterlig stykke arbeid, men jeg har forståelse for at Høyre av partipolitiske årsaker ikke er i stand til å innrømme det. Så hva gjør Høyre – Høyre, som spår nedgangstider neste år, og som nettopp har fått regjeringsmakt, Høyre, som mener det er viktig å forberede seg på dårlige tider, Høyre, som vil legge til rette for vekst, Høyre, som vil motvirke oljeavhengighet og en todeling av økonomien? Reduserer de oljepengebruken og vår oljeavhengighet? Nei, tvert imot: De øker oljepengebruken. Styrker de virkemidlene for gründere og næringsutvikling? Nei, tvert imot: De kutter i virkemiddelapparatet for næringsutvikling. Legger de til rette for at flere kan jobbe? Nei, tvert imot: De betaler flere kvinner i sin beste alder for å bli hjemme og ikke jobbe, mens de varsler kutt i utbetalingene til uføre, de som ikke kan jobbe. Og i stedet går de inn for å øke oljepengebruken, legge til rette for en økt todeling i økonomien og gi milliarder av kroner til noen av de rikeste menneskene i landet. 40 pst. av pengene Høyre og Fremskrittspartiet gir i skattelette, går til 4 pst. av befolkningen, og de som får millioner i skattelette, blir forberedt på bedre tider – det har Høyre helt rett i – men vi andre blir ikke det. Vi andre må betale, ved at pappaer får bli mindre sammen med barna sine, med kutt i barnetrygd ved at familier må betale mer for en barnehageplass. Og ved at våre felles ressurser skal pumpes opp i et høyere tempo og brukes mer, bidrar vi alle til at vår tids største byrde i høyresidens øyne, nemlig arveavgiften, endelig kan fjernes. Høyre fikser ikke problemer som finnes; de fikser problemer som finnes i deres egne ideologiske hoder. Regjeringen kan ikke peke på noen økonomiske effekter av dette grepet, men de gjør det likevel, og det er – om ikke annet – i kombinasjon med å senke formuesskatten en svært effektiv tilbakebetaling til de gruppene som finansierte høyresidens valgkamp.

Regjeringen innfører med dette statsbudsjettet første skritt i en helt ny likestillingspolitikk i Norge, og det er en type likestillingspolitikk vi har sett før, og som jeg trodde vi var ferdige med. Sist Høyre styrte landet, måtte de tvinges med på barnehagereformen. All ære til Siv Jensen, som da var med på det. Når Høyre nå igjen får regjeringsmakt, er det full stopp i barnehagesatsingen – ingen satsing. Tvert imot: Barnehagene blir dyrere, og Høyres løfte om flere opptak i året er brutt. Det representanten Linda C. Hofstad Helleland i fjor omtalte som et svik mot barnefamiliene, gjør Høyre nå selv, med mye mer penger til rådighet – ingen flere barnehageopptak. Tydeligere kan det ikke demonstreres hva Høyre mener er viktigst. Det blir mer kontantstøtte istedenfor, mindre pappaperm, og attpåtil budsjetterer regjeringen med at flere kvinner skal bli hjemme ved kjøkkenbenken.

Verden må løsrive seg fra fossile energikilder om våre barnebarn og oldebarn skal ha en trygg klode å bo på. En framtidig oljeavhengig verden er en verden med høyere havnivå, færre arter, mangel på mat og vann og millioner av klimaflyktninger, og i dette perspektivet er statsbudsjettet påfallende i sin mangel på ambisjoner. Jeg vil gi stor

honnør til Venstre og Kristelig Folkeparti for å ha greid å rette opp i mange av kuttene til høyresiden og få til nye satsinger innenfor miljøområdet, men det grunnleggende har de ikke greid å ta tak i. Hvor lurt er det egentlig å gjøre oss mer avhengig av olje, når vi vet at to tredjedeler av all olje i verden må ligge under bakken om vi skal nå togradersmålet? Hva slags signal er det å gi å kutte i virkemiddelapparatet for annen næringsutvikling enn oljen? Hva forsøker Høyre og Fremskrittspartiet å si til oss når de kutter hundrevis av millioner i regnskogsatsingen – at klima er viktig, men ikke viktig nok?

Også på andre områder er det lite miljøpolitikk å spore fra den nye regjeringen. I morges omtalte endog representanten Flåtten fra Høyre CO₂-kompensasjonsordningen for industrien som en av de små saker i statsbudsjettet. Det er altså signalet de gir til framtidens grønne industri, det er signalet de gir til industrien i Norge: Deres rammevilkår er småsaker, og for øvrig vil vi øke oljepengebruken, stikk i strid med både fornuftig klimapolitikk og anbefalingene fra en samlet fastlandsindustri.

Det er flere gamle ideer som er flotte å holde på i Norge. Spleiselag er en fin ting, og dugnad er en fin ting vi i Norge er glad i. Regjeringen innfører et nytt konsept med sine endringer i statsbudsjettet, og det er dugnad nedenfra. Det er at studenter og barnefamilier skal betale for at noen andre skal få mer. Men heller ikke kulturfeltet er spart. Heller ikke vår felles kulturarv, vårt rike kulturliv og den verdien det er for våre innbyggere, skal spares. Mediemangfoldet skal det kuttes i, med store kutt i pressestøtten. Kulturrådet, med midlene de har til rådighet til f.eks. Foreningen !les, Trondheim Jazzorkester, Bjørnsonfestivalen eller Landslaget for lokalhistorie. Der skal det kuttes. Norsk Film skal få mindre penger. Internasjonalt skal det kuttes. Det kuttes i bistand, vi tar imot færre mennesker som flykter fra krig, nød og forfølgelse. Man kutter i likestillingsmidler i hele landet. Finansminister Siv Jensen har utvist stor effektivitet og kreativitet i å finne kutt. Ikke noe av dette har Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre råd til. Noen må betale, så noen kan få. Derfor mener jeg at man kan si mye om flertallet i denne salen, men prioritere skal jeg være helt enig i at de er flinke til.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Heidi Nordby Lunde (H) [12:27:21]: Jeg tror kanskje det er på tide at de rød-grønne innser at velgerne gjennomskuet skatteretorikken og avviste den rød-grønne politikken ved å gi Arbeiderpartiet det dårligste valgresultatet siden 1924 og SVs politikk den dårligste oppslutningen noensinne. Kanskje det kan ha noe å gjøre med mine spørsmål. I 2005 lovet SV full barnehagedekning innen to år, ellers skulle daværende finansminister Kristin Halvorsen gå. Hun tok, som vi vet, ansvar og ble sittende.

På side 8 i dokumentet «SV har levert!» kan vi lese at alle barn har fått barnehageplass. SV sier altså at vi har hatt full barnehagedekning med dem i regjering, til tross for at vi også gjennom hele åtteårsperioden har beholdt kontantstøtten. Hva gjør da at det nå er så prekært å få to barne-

hageopptak i året? Har vi full barnehagedekning, trenger vi jo egentlig ikke det. Spørsmålet er: Har SV levert full barnehagedekning, eller har de det ikke?

Snorre Serigstad Valen (SV) [12:28:20]: Jeg føler meg ikke akkurat trengt opp i et hjørne. Det er riktig at det ikke tok to år å sørge for full barnehagedekning; det tok nesten tre. Det synes jeg er en god bedrift, og det var en satsing som regjeringen gjennomførte fordi Høyre ikke var villig til det. Høyre måtte tvinges med på barnehagereformen.

Når representanten Nordby Lunde spør meg om behovet for flere barnehageopptak i året, er det vel egentlig få som er bedre egnet til å svare på det enn Høyre selv. Representanten Ingjerd Schou lovt flere barnehageopptak i året så sent som i september, noen dager før valgkampen, og representanten Linda C. Hofstad Helleland fra mitt fylke, Sør-Trøndelag, sa at det var et svik mot barnefamiliene ikke å få til to barnehageopptak i året. Det at en har full barnehagedekning slik at alle innen halvannet år får barnehageplass, betyr jo ikke at vi er fornøyde og synes at alt er perfekt. Derfor har vi funnet rom i våre budsjetter for to barnehageopptak. Det har ikke Høyre, stikk i strid med deres valglofter. Det er det Høyre som må svare for og ikke Sosialistisk Venstreparti.

Heidi Nordby Lunde (H) [12:29:21]: Debatten om to barnehageopptak kom jo på grunn av at man ikke har nok barnehagedekning, og SV sier nå at de ikke har sørget for nok barnehageplasser til å opprettholde arbeidslinjen. Alle barnefamilier tolker «barnehagedekning» som at alle barn får barnehageplass dersom de trenger det, der de trenger det. SV vil også fjerne kontantstøtten, som har vært en livlinje for alle dem som får betaling for barnepass, til de barnefamiliene som har oppdaget hva full barnehagedekning egentlig betyr. Samtidig foreslår de i budsjettet bare å gi 241 mill. kr av de 1,5 mrd. kr det koster å innføre to barnehageopptak i året. Dette er ifølge de rød-grønne en tredjedel av plassene som må til for å opprette to opptak. Det betyr at to tredjedeler av familiene som trenger barnepass, ville stått uten både barnehageplass og kontantstøtte til barnepass, også Ivar og Magda i Alta. Så da lurer jeg på hvordan representanten Serigstad Valen foreslår at de tusenvis av familiene – faktisk 6 000 – dette gjelder, skal organisere sin hverdag?

Snorre Serigstad Valen (SV) [12:30:27]: Jeg må innrømme at jeg ikke helt vet hva jeg skal svare for her, for det er beviselig slik at det er SV som prioriterer flere barnehageopptak i sitt budsjett, og det med 4 milliarder færre kroner til rådighet enn det høyresiden har, mens Høyre ikke prioriterer flere barnehageopptak. Så hvordan barnefamilier skal få hverdagen til å gå opp uten å få barnehageplass når de trenger det, er jo noe statsminister Erna Solberg bør spørres om i denne salen, og ikke undertegnede, som for det første representerer et parti som har oppfylt alle sine løfter på barnehagefeltet de siste åtte årene, og som fortsatt prioriterer det i opposisjon. Høyre prioriterer ikke barnehager verken i opposisjon eller i posisjon.

Hans Andreas Limi (FrP) [12:31:26]: I Dagens Næringsliv fredag 22. november i år kunne vi lese at konsernsjefen i DNB uttrykte bekymring for en utvikling der man får en økende klassesdeling av boligmarkedet, og at det har blitt veldig vanskelig for unge mennesker i etableringsfasen å komme inn i markedet uten at de får hjelp fra veldig ressurssterke familier. Disse problemene er sammensatt, men de skyldes til en viss grad at man har fått en kraftig økning i byggekostnadene gjennom at man har fått rigide, tekniske krav. Da går mitt spørsmål til representanten Snorre Serigstad Valen, som er glad i retro og ikke liker sosiale ulikheter: Hvordan kan SV forklare denne utviklingen som har skjedd de siste åtte år under rød-grønt styre?

Snorre Serigstad Valen (SV) [12:32:17]: Norge har et av de mest deregulerte boligmarkedene i Europa. Det er en etterlevning fra en tidligere retro statsministerperiode med Høyre, da regjeringen Willoch deregulerte boligmarkedet. Det betyr at vi har hatt en prisutvikling i det norske boligmarkedet som er uheldig, og som gjør det vanskelig for mange å komme inn på boligmarkedet.

Jeg er, som representanten helt riktig sier, opptatt av sosial likhet, like rettigheter og like muligheter for alle, og mange av de kravene som høyresiden stadig omtaler som unødvendige byråkratiske krav, er krav som er der for å sørge for at alle f.eks. skal ha tilgang til boliger, tilgang til å besøke hverandre, og at funksjonshemmede skal kunne ha fullverdige liv som alle andre. Det er ikke noe å gjøre narr av og polemisere med, synes jeg. Så synes jeg vel heller Høyre bør svare selv for hvorfor de har lagt fra seg de virkemidlene de sa de skulle gjennomføre i boligpolitikken. De lovt f.eks. å fjerne egenkapitalkravet for å kjøpe bolig. Jeg som SV-er mener det er ufornuftig, og jeg er glad for at Høyre nå har kommet fram til det samme, selv om det er et klart løftebrudd.

Hans Fredrik Grøvan (KrF) [12:33:32]: I budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti og Venstre ble det rettet opp i de rød-grønnes kutt i ordningen med sosiale hjelpetiltak for tilreisende bostedsløse i regi av frivillige organisasjoner. Da vil jeg spørre: Vil SV støtte dette forslaget, som de åpenbart tapte i budsjettdiskusjonen med Arbeiderpartiet?

Snorre Serigstad Valen (SV) [12:33:58]: Jeg mener at det skulle bare mangle om høyresidepartiene, som trass i faglige råd bruker 4 milliarder oljekroner mer, ikke finner rom for noen flere enkeltsatser enn det SV, Arbeiderpartiet og Senterpartiet gjør. Det er ikke et spørsmål om hvem som taper eller vinner, men at vi prioriterer, og at vi ikke prioriterer å bruke de store milliardene på skatteletter til 4 pst. av landets befolkning. All ære til Venstre og Kristelig Folkeparti for noen av enkeltsakene de har fått gjennomslag for i møte med Fremskrittspartiet og Høyre, men den sosiale summen av det forliket ville jeg aldri kunnet stå inne for. Derfor vil jeg heller ikke stemme for Kristelig Folkepartis og Venstres forlik med regjeringspartiene.

Terje Breivik (V) [12:34:49]: Både frå representanten Serigstad Valen no og ei tid etter valet har me sett prisverdig mange innlegg frå medlemmer frå Sosialistisk Venstreparti som uttrykkjer bekymring over norsk oljeavhengigheit – ei bekymring som Venstre deler. Men då er det på sin plass å minna SV om at dei har sete i den regjeringa som meir enn nokon har gjort Noreg og norsk økonomi oljeavhengig, og det er heller ingenting i det budsjettet som representanten Serigstad Valen i dag røystar for, som gjer Noreg mindre oljeavhengig, snarare det motsette. Så spørsmålet mitt vert ganske enkelt kvifor representanten Serigstad Valen stemmer for eit budsjett som medfører det motsette av det partiet hans stadig vekk påpeiker, og ikkje minst når han har Venstre sitt budsjett som alternativ.

Snorre Serigstad Valen (SV) [12:35:46]: For det første bruker vi mindre oljepenger enn det forlikspartnere på høyresiden gjør, så vi er per definisjon mindre oljeavhengige i vårt budsjett. I en replikkordveksling tidligere pekte representanten Breivik på at vår regjering, som nå er avgått, senket bedriftsskatten i vår, og der gjorde vi et grep der vi økte oljeskatten istedenfor, nettopp for å flytte penger fra norsk sokkel og til investeringer på fastlandet. Av helt konkrete ting kan jeg f.eks. nevne virkemiddelapparatet i regionene for næringsutvikling, som Venstre, Kristelig Folkeparti, Høyre og Fremskrittspartiet kutter i, slik at det blir mindre næringsutvikling utenfor oljesektoren. Det er et stort problem, det er Venstre og SV helt enige om, at så mye kapital i Norge finner veien til oljesektoren og ikke andre steder. Men jeg tror nok Breivik vil erfare at i løpet av de neste fire årene vil SV stå for en linje i sine alternative budsjetter som medfører langt mindre bruk av oljepenger enn det Venstre kommer til å stemme for i salen sammen med Fremskrittspartiet og Høyre.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Rasmus Hansson (MDG) [12:37:08]: Miljøpartiet De Grønne la i går fram sitt første alternative statsbudsjett. Det er vi stolte av. Det er ikke noen selvfølge å fullføre et alternativt budsjett i løpet av de første ukene våre på Stortinget. Vi sitter jo ikke i finanskomiteen, så vi er klar over at andre partier ikke har fått anledning til å se på vårt forslag i detalj, men vi utfordrer alle partier til å lese vårt budsjett for en grønn omstilling og ta debatten om dette framover.

Norge baserer for mye av økonomien på å være storleverandør av global oppvarming. Vi finansierer for mye av velferden med oljepenger og for lite gjennom fellesskapet. Vi må utvikle et nytt næringsliv som kan overta for oljesektoren i løpet av få tiår. Uansett økonomisk utvikling i Norge er vår framtidige velferd avhengig av en noenlunde velfungerende verden rundt oss. Heller ikke Norge blir et godt land å bo i hvis for mange andre land og mennesker får uholdbare klima- og ressursproblemer. COP 19 i Warszawa gjorde det klarere enn noen gang at klimaansvaret må tas nasjonalt før det blir tatt internasjonalt.

Miljøpartiet De Grønnes budsjett tar utgangspunkt i at Norge har helt unike muligheter og et historisk handlingsrom nå. Vi har mennesker og kompetanse som kan bygge

neste generasjons Norge. Alle partier sier de ønsker omstilling til bærekraft, men ingen har til nå satt politisk kraft bak disse ønskene. En slik omstilling skjer ikke av seg selv mens det politiske flertallet prioriterer mest mulig olje- og gassvirksomhet lengst mulig. Vi legger derfor fram et stramt, solidarisk og ansvarlig budsjett, der vi bruker 10 milliarder færre oljekroner enn de borgerlige og 6 mrd. kr mindre enn de rød-grønne. Vi tar inn 3 mrd. kr mer i skatt, mens de som tjener minst, får lettelser. Velferdsstaten må i økende grad finansieres av fellesskapet og ikke av sparepenger.

Vårt budsjett starter ved overføringen av verdier fra olje- og gasssektoren til investering i bærekraftig utvikling nasjonalt og internasjonalt. Vi reduserer statens investeringer i oljesektoren, vi øker CO₂-avgiften og skatten noe, og vi tilfører dermed Pensjonsfondet 21 mrd. kr. Dette vil redusere det dominerende bidraget fra Norge til global oppvarming, nemlig olje- og gassseksperten. Det vil samtidig dempe lønns- og forbruksveksten, og det vil stimulere til innovasjon og til nytt næringsliv.

Miljøpartiet De Grønnes budsjett legger 4 mrd. kr på bordet til FN's klimafond og varsler en opptrapping til en klimaprosent av BNP i tillegg til bistandsprosenten. Hvis regjeringen hadde gjort dette i Warszawa framfor å prioritere skattelettelser, kunne verden hatt litt større håp om samarbeid og litt mindre sjanse for nye tyfoner som den som skapte katastrofen på Filippinene nylig. Vi inviterer andre partier med på å utvikle forslaget om en norsk klimaprosent.

I tillegg starter vi oppbyggingen av et nytt stort havvindprogram, som fram til 2038 tilføres til sammen 50 mrd. kr, for å utvikle nye arbeidsplasser og internasjonal eksport. Vi foreslår ytterligere virkemidler innen skatter og avgifter og bevilgninger til forskning og informasjon for et bærekraftig næringsliv, og vi styrker regjeringens allerede gode satsing på miljøvennlig transport ved å overføre 2 mrd. kr til jernbane fra vei. Vi bygger ut internasjonalt ladenett for elbil, og vi begynner dempingen av veksten i flytrafikken. Og så fordobler vi bevilgningene til gang- og sykkelvei med 1 mrd. kr, og vi innfører en belønningsordning for sykkeltiltak i kommunene.

Norsk natur og arts mangfold gir oss opplevelser og kunnskap, men det er ikke minst et svært viktig ressursgrunnlag for framtidig næringsutvikling. Derfor sikrer Miljøpartiet De Grønnes budsjett bevaring og forvaltning av natur og naturressurser, og vi stimulerer samtidig til innovativ og bærekraftig bruk av norsk natur.

Det er politikkenes oppgave å legge til rette for at folks forbruk og atferd kan bli stadig mer miljøvennlig. Vi prioriterer en rekke tiltak som stimulerer riktige miljøvalg gjennom omlegging av avgifter, sånn som momsfratak på økologiske varer.

Foreløpig er Miljøpartiet De Grønne det eneste partiet på Stortinget som er tilstrekkelig systemkritisk til å starte omleggingen til et bærekraftig Norge nå. Vi er trygge på at det statsbudsjettet vi nå legger fram, vil prege andre partiers budsjetter i årene som kommer, og vi ser fram til en debatt som påskynder den politiske fornyelsen i andre partier i årene framover.

Så tar jeg opp Miljøpartiet De Grønnes forslag til rammevedtak, i tråd med vårt alternative statsbudsjett.

Presidenten: Representanten Rasmus Hansson har tatt opp det forslaget som han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Sveinung Rotevatn (V) [12:42:43]: Lat meg først få gratulere representanten Rasmus Hansson og Miljøpartiet De Grøne med sitt første alternative statsbudsjett. Det er mykje god miljøpolitikk i det budsjettet som Venstre absolutt kan støtte opp om.

Når det er sagt, undrar eg meg noko over at MDG gjennom sitt alternative budsjett så vidt eg kan sjå, faktisk vil gjere statsfinansane til dels meir oljeavhengige. Det er i alle fall vanskeleg å konkludere på nokon annan måte når eg les den til dels kreative bokføringa som blir gjort på inntektssida. For når ein foreslår å auke skattane og avgiftene på sokkelen ganske dramatisk og bruke inntektene til å auke offentlege utgifter og ikkje til å styrkje Statens pensjonsfond utland, er det eit steg mot å gjere norsk velferd meir oljeavhengig, i tillegg til å vere eit mogleg brot på løytingsreglementet. Dette synest for meg som ein sikker veg mot å undergrave handlingsregelen for oljepenget. Kan representanten Hansson forklare kvifor partiet hans vil gjere statsfinansane meir oljeavhengige?

Rasmus Hansson (MDG) [12:43:39]: Hvis representanten Rotevatn hadde lest riktig, hadde spørsmålet vært veldig betimelig. Vårt statsbudsjett fører ikke disse midlene inn i budsjettet. De føres til Statens pensjonsfond utland, nettopp for å unngå det som vi er helt enig med representanten Rotevatn i at ville vært et veldig uheldig resultat av å trekke ned aktiviteten i oljen. Det ville gitt det resultatet Rotevatn sier hvis vi hadde brukt disse pengene til å øke aktiviteten i norsk økonomi, men det gjør vi altså ikke.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Statsminister Erna Solberg [12:44:47]: Det norske samfunnet skaper store verdier. Vi har gode velferdsordninger som favner bredt, og vi har små forskjeller. Det er mye godt å ta vare på og videreutvikle i vårt samfunn.

Vi har likevel noen viktige, langsiktige utfordringer. Det siste året har vi sett at veksten i norsk økonomi har bremsset noe opp. Vi ser at arbeidsledigheten har økt det siste året. Og vi har i løpet av i går og i dag fått to rapporter som henholdsvis beskriver mer pessimisme blant befolkningen i Norge og større utfordringer og mer pessimisme blant bedriftene i Norge. Den siste rapporten bygger også mye på det som har vært diskutert tidligere i dag, forholdet mellom kostnadsnivået og produktivitetsveksten de siste årene. Vi har nå møtt veggen, ser det ut som på NHOs rapport, i forhold til kostnadsnivået ikke bare for de delene som ikke er olje- og gassrelaterte, men også for de olje- og gassrelaterte delene av økonomien. Det gjør at bedriftene har blitt mer pessimistiske, og at usikkerheten har blitt større. Det er alvorlige signaler, men jeg har lyst til å si at vi er ikke forsvarsløse. Dersom vi fører en politikk for å styrke

konkurransen til norske bedrifter, vil dette være med varsler om vanskelige tider, men ikke realiserte vanskelige tider.

Og så ser vi positive tegn til utvikling blant våre større handelspartnere og i Europa for øvrig. Vi er avhengig av at vi ikke ser mer svekkelse i Tyskland og Sverige, for å være sikker på at ikke den internasjonale impulsen også blir negativ. For gjør den det, vil vi stå overfor store negative endringer i norsk økonomi i vår nære fremtid. Da er det avgjørende viktig at vi gjør de riktige politiske prioriteringene. Da dreier det seg om å styrke norske bedrifters konkurransekraft. Konkurransen vår har gradvis blitt svekket de siste åtte årene.

Det er sånn at i den økonomiske politikken må vi stille oss to viktige spørsmål: Hvor mye penger vi skal bruke over statsbudsjettet, og hvordan vi skal bruke dem. Budsjettforliket mellom de fire samarbeidspartiene baserer seg på Høyre–Fremskrittsparti-regjeringens forslag, og det gir gode svar på begge disse utfordringene. Dette er et budsjett som styrker Norges konkurransekraft både på kort og på lang sikt.

På kort sikt er budsjettet godt tilpasset den økonomiske situasjonen. Ja, det er litt mer stimulans, fordi økonomien har slakket litt opp. Men samtidig er det vekstfremmende tiltak som bidrar til at vi står mer rustet i konkurransen fremover.

På lang sikt gjør det Norge mer robust og skaper nye arbeidsplasser. Vi øker satsingen på kunnskapen i skolen. Vi prioriterer mer penger til forskning og til høyere utdanning. Vi senker skattene for vanlige lønnsinntakere og på eierskap og på arv. Vi bygger mer vei og bedre kollektiv, og vi prioriterer tiltak som setter spor for dem som kommer etter oss. Det var vår politikk i opposisjon, og det kommer til å være vår politikk i posisjon, å sikre norsk konkurransekraft og sikre at fremtiden blir bedre for våre etterkommere.

Samtidig er det viktig at vi tetter flere hull i vårt sosiale sikkerhetsnett. Det er også påbegynt i dette budsjettet. Utsatte grupper skal få et bedre tilbud. Vi prioriterer en tilrettelagt og tilpasset skolehverdag for barn i barnevernets omsorg, og voksne med lese- og skrivevansker får et bedre tilbud. Det er ikke de største postene i statsbudsjettet, men det betyr enormt for dem som trenger det, for det betyr at de får en mulighet til å delta i arbeidslivet i fremtiden.

I helse- og omsorgssektoren reduserer vi helsekøene ved å bruke ledig kapasitet hos private, og vi prioriterer pasientene innenfor psykisk helsevern, rus og rehabilitering først. Det er der huller i vårt sikkerhetsnett er størst. Og justissektoren får en kraftig opprustning.

Å forsterke det sosiale sikkerhetsnettet henger også nøye sammen med konkurransekraften. Grunnlaget for å få et bedre velferdstilbud i fremtiden er at vi tar vare på vår aller viktigste ressurs, nemlig de folkene som bor i Norge. Da må vi holde arbeidsledigheten lav og sysselsettingen høy. Vi må heller ikke glemme de gruppene som står helt utenfor arbeidslivet. Da må jeg få lov å si: Det er dessverre ikke slik som Jonas Gahr Støre sa tidligere i dag, at alle som ønsker det, er i arbeid i Norge. Mange som ønsker å jobbe, møter barrierer inn i arbeidsliv-

vet. Enkle funksjonshemninger gjør det vanskelig å få seg jobb.

Vi har startet det arbeidet vi lovet i Sundvolden-plattformen. Dette budsjettet er godt tilpasset de økonomiske tidene, og vi løser de sakene vi sa vi skal løse.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Jens Stoltenberg (A) [12:50:18]: Det er et kvalitets tegn ved Norge at landet preges av mindre forskjeller enn de fleste andre land. Det er en verdi i seg selv fordi alle mennesker skal ha de samme muligheter til å bruke sine evner og anlegg. Det er også en verdi fordi vi vet at samfunn preget av små forskjeller, også er samfunn med mindre konflikt og større evne til å løfte i lag.

Siden 2005 er forskjellene i Norge redusert. Nå har vi fått et statsbudsjett på bordet som regjeringen selv bekrefter vil bidra til å øke forskjellene. Det er mange krefter i samfunnet som trekker i retning av økte forskjeller. Da er det desto viktigere at politikken trekker i retning av mindre forskjeller. Nå opplever vi det motsatte, at budsjettet, politikken, forsterker en utvikling i retning av økte forskjeller.

Mitt spørsmål til statsministeren er om hun er enig i at det er en uheldig utvikling at forskjellene kommer til å øke som resultat av regjeringens statsbudsjett?

Statsminister Erna Solberg [12:51:23]: Jeg mener det er utrolig viktig at vi sørger for en velferdsutvikling i Norge som gjør at alle grupper dras med. Og da synes jeg egentlig at Arbeiderpartiet forflater denne debatten. Jeg synes Anniken Huitfeldt hadde et godt innspill akkurat da hun gikk av, da hun sa at vi må diskutere hva fattigdomsutfordringen egentlig er, og hva som er de store spørsmålene, istedenfor å se på statistikk.

Ser man på spørsmålet om hvem som får skattelettelser, er det faktisk sånn at de som investerer mest i norske bedrifter, og betaler mest formuesskatt, får mer skattelettelser enn andre med det opplegget vi har.

Vi løser også opp i den arven som Jens Stoltenberg la etter seg – han hadde laget et skattesystem i ubalanse – ved ikke bare å senke skatten for bedrifter, men også for lønns-mottakere i Norge. Men det er jo ikke det som er ulikheten. Ulikheten er når barn ikke har penger til å kunne delta i vanlige aktiviteter. Det er når foreldrene deres er – (et vannglass faller i gulvet og blir knust). Unnskyld, president, jeg ble litt ivrig!

Når foreldrene deres er i en situasjon hvor de ruser seg og ikke får hjelp – det er det som virkelig skaper den dårligste balansen (presidenten klubber). Dette budsjettet svarer på de viktigste utfordringene for inkludering av alle.

Presidenten: Ivrig, eller ikke – taletiden skal overholdes.

Jens Stoltenberg (A) [12:52:47]: Det går hardt for seg i Stortinget! (Munterhet i salen.)

Det er ikke til å komme forbi at det som skjer med dette budsjettet, er at man bruker veldig mange milliarder kro-

ner som har som konsekvens at man forsterker forskjellene i Norge. Det uten sammenligning sterkeste satsingsområdet i dette budsjettet er at man bruker 8 mrd. kr på redusert skatt, og det aller meste av det går til dem som har aller mest fra før av. Vi snakker om flere titusener for de aller rikeste, og kanskje noen hundrelapper for dem som har vanlige inntekter. Hvis man f.eks. har barn i barnehage, øker barnehageprisene mer enn man får i skatteutt.

Så når man velger å bruke mange milliarder kroner slik at de aller rikeste får aller mest, er det altså et bidrag til å øke forskjellene i Norge. Når jeg tar det opp, er det fordi det er et første skritt i en retning som denne regjeringen har varslet å gå mer, og som vil forsterke forskjellene. Vi ser at selv om Norge har hatt små forskjeller, kan det fort endres. Sverige, vårt naboland, har i løpet av de siste 20 årene opplevd veldig dramatiske økninger i forskjeller, bl.a. som et resultat av en politikk som ikke har tatt høyde for dette.

Så jeg gjentar igjen: Ser statsministeren at det er uheldig at forskjellene kommer til å øke med regjeringens budsjett?

Statsminister Erna Solberg [12:54:02]: Jeg er helt sikker på at den retningen vi har pekt ut, kommer til å bidra til at flere mennesker får en bedre fremtid i Norge, og at mange av de fattigste, de som er på vei til å ramle ut av arbeidslivet, får bedre hjelp til å komme tilbake. Det betyr at de mest sårbare gruppene kommer bedre ut.

En av grunnene til at jeg er opptatt av f.eks. voksnes lese- og skrivevansker, er at dette er oppskriften på hvordan man ikke klarer å henge med i arbeidslivet. Derfor har jeg et stort engasjement for det. Vi må bevege oss fra den stoltenbergske makrotankegangen ned på mikronivå og av og til stille oss spørsmålet: Hvorfor er det mennesker som ramler utenfor? Hvorfor er det barn som havner i fattigdom? Og hva gjør vi for å ruste dem til å komme ut av fattigdommen?

Det er denne regjeringen opptatt av. Derfor kommer vi til å ha en bedre, mer målrettet og effektiv bekjempelse av det som er sosialt utenforskap i vårt samfunn, og det er det viktigste. Så kan det være at det er en inntektsfordeling som gir en litt større forskjell. Det vil i så fall ikke være det viktigste. Hvis barn kan møte på skolen og vite at de er trygge neste dag, og at foreldrene deres har fått hjelp, er det det viktigste grunnlaget for at folk klarer seg fremover.

Knut Arild Hareide (KrF) [12:55:21]: Kristeleg Folkeparti er veldig fornøgd med budsjettavtalen, som sikrer 1 pst. av BNI til nettopp bistand. Eg vil òg seie at regjeringa Solberg kan la seg inspirere av statsministerkollega Cameron, som har måtta kutte betydeleg, men nettopp valt å behalde ein betydeleg del til bistand, og ikkje kutte der.

Men endå viktigare enn sjølve nivået er at me sikrar ein god kvalitet på bistanden. Derfor har Kristeleg Folkeparti alltid prioritert utdanningsbistand høgt. Eg er glad for at det er einighet mellom samarbeidspartia om å prioritere dette.

Statsministeren har sjølv sagt at dette er ei viktig sak. Mitt spørsmål er: Korleis vil ein gjennomføre denne satsin-

ga? Kan Noreg ta eit globalt leiarskap i kampen for jenters utdanning i utviklingsland?

Statsminister Erna Solberg [12:56:25]: Jeg mener at vi har hatt en litt uheldig utvikling i fordelingen av de offentlige bistandskronene i Norge de senere årene, hvor utdanningsspørsmålet har blitt nedprioritert; det er ikke lenger et hovedmål i norsk bistand. Jeg synes det er bra at vi med en ny regjering får dette tilbake, og særlig jenters utdanning, fordi det har så stor betydning for så mange andre mål, f.eks. betyr det lavere barnedødelighet, senere fødsler, og at deres barn igjen får en bedre utvikling. Derfor er dette noe av kjernen med å skape sosial endring nedenfra og opp: det å sørge for at jenter får utdanning.

Ja, vi kan ta et internasjonalt lederskap. Ban Ki-moon har bedt meg om å være visepresident for en gruppe som jobber med de åtte milleniummålene for å sørge for større gjennomføringskraft. Jeg har også sagt til ham at jeg har et særlig engasjement for nettopp dette målet, for utviklingen stoppet altså opp i 2008. Det bør aktivt tilbake igjen.

Liv Signe Navarsete (Sp) [12:57:38]: Regjeringa har i sitt budsjett teke steg bort frå den aktive næringspolitikken som den raud-grøne regjeringa har ført i åtte år, med gode resultat for arbeidsplassar og næringsutvikling i heile landet. Ein går tilbake i retning av ein næringsnøytral politikk, slik me kjende den frå Bondevik-regjeringa.

Når det gjeld mange av forslaga frå regjeringa, som auka kostnader for fiskerisektoren, redusert CO₂-kompensasjon for kraftkrevjande industri, auka avgifter for mat-industrien, varsla tollendringar, negative utslag av endra avskrivingsreglar for enkeltmannsføretak i endring av arveavgifta, kutt i regionale utviklingsmidlar og næringsmidlar, for å nemne noko – ser statsminister Solberg at det kan vere ein samanheng mellom den usikkerheita regjeringa har skapt for store delar av norsk vareproduserande næringsliv, og den pessimismen som kjem til uttrykk i to målingar som er gjorde i går og i dag?

Statsminister Erna Solberg [12:58:38]: Jeg har lest målingene, og det de sier, er at den økende pessimismen dreier seg om kostnadsutfordringene i Norge. Det dreier seg om den manglende produktiviteten, det dreier seg om det de rød-grønne i år etter år har forsøkt å snakke om ikke er et stort problem, men som jo er det store bruddet med det som var den nordiske modellen. Den nordiske modellen var i den samfunnsøkonomiske debatten et spørsmål om å sørge for at man har så høy produktivitet at man bærer en sterk velferdsstat og et høyt lønnsnivå. I Norge har vi på grunn av oljepengene klart å komme i utakt med hensyn til det de siste årene. Vi har hatt høyere lønnsnivå og høyere kostnadsnivå enn det som faktisk er produktivitetsveksten vår fremover.

Derfor er det så viktig det regjeringen gjør med å redusere kostnader. Å kutte i formuesskatten er å redusere kostnader for norske arbeidsplasser, å sørge for å bygge mer veier er å redusere kostnader, å satse på mer kunnskap er å øke innovasjonsgraden. Så satser vi masse på forskning og utvikling, på innovative virkemidler, som bidrar

til mer robuste arbeidsplasser i fremtiden. Vi har en god næringspolitikk i dette budsjettet.

Trine Skei Grande (V) [12:59:54]: Jeg har også lest NHO-barometeret på samme måte som statsministeren – at vi har en kjempestor utfordring med at vi har en veldig todelt økonomi, med en oljeøkonomi som bare raser av gårde, mens vi ser at andre deler av norsk økonomi og norsk næringsliv blir svekket.

Dette tar det litt tid å få snudd, det skjønner jeg, også når man arver et budsjett. Men vi trenger å ta ganske dramatiske grep framover for å klare å snu det, både ved å gjøre oss mindre oljeavhengig og ved å satse på det grønne, mer framtidsrettede næringslivet. For de truslene vi står overfor hvis oljen vår ikke blir så attraktiv på markedet som den er akkurat i dag, er jo at vi virkelig drar pluggen ut av norsk økonomi. Så spørsmålet er om statsministeren er villig til å gjøre de virkelig store grepene. I så fall skal hun få Venstre med på laget i de kommende budsjettene for å få gjort noen ordentlige røkeringer.

Statsminister Erna Solberg [13:00:56]: Jeg mener jo at denne regjeringen skal være villig til å gjøre de store grepene. Det er jo ikke sikkert at det er de samme grepene som Venstre alltid vil foreskrive, som vi vil foreskrive.

Men jeg har lyst til å si at den rapporten som kom fra NHO i dag, var litt annerledes enn de tidligere todelingsrapportene, for det første og viktigste budskapet den bringer, er jo at det også har stoppet opp med hensyn til etterspørselseffektene fra olje- og gassvirksomheten. Altså: Det er jo fordi begge deler nå går dårligere – på grunn av kostnadsnivået vårt – at det faktisk er en utfordring: større pessimisme og større utfordringer. Det betyr jo at vi er nødt til å se på alle elementer som på kort sikt bidrar til høyere kostnader, og at det langsiktige perspektivet som dreier seg om hvordan vi transformerer vår økonomi, må bli mer robust. Ja, det er noen grønne spørsmål om miljøteknologi som er viktige for å få det til. Jeg mener også at vi har et stort potensial innenfor helse-, omsorgsteknologi og annet hvis vi utvikler også offentlig sektor til å bli en bedre og mer innovativ innkjøper.

Audun Lysbakken (SV) [13:02:06]: Det budsjettet som blir vedtatt i dag, innebærer altså 7 000 færre barnehageplasser, 600 mill. kr i kutt, lengre ventetid og høyere priser i landets barnehager. For få uker siden avlyste statsministeren i spontanspørretimen målet om to opptak i barnehagen i året og sa at regjeringen i stedet ville innføre «løpende opptak». Det høres i utgangspunktet mer ambisiøst ut – det høres ut som om barn skal kunne få enda raskere plass i barnehagen enn med to opptak i året. Men det er noe uklart hva regjeringen legger i begrepet. Hvis løpende opptak betyr det kommunene allerede praktiserer i dag, nemlig at et barn som står i kø, kan få en plass hvis det er en ledig plass, er det jo ikke et nytt grep i det hele tatt.

Kan statsministeren forklare oss hva «løpende opptak» betyr – om det er mer eller mindre ambisiøst enn det rød-grønne forslaget om to opptak i året?

Statsminister Erna Solberg [13:03:06]: Vi kommer til å utvikle ulike modeller for løpende opptak, og det kommer vi til å gjøre hvert enkelt år. I dette budsjettet valgte vi å prioritere de tingene vi lovet var viktigst i valgkampen, f.eks. å satse på kunnskap og kompetanse – gjennomføre det som SV har snakket om i åtte år, men ikke gjort noe med, f.eks. å ta et større løft for etter- og videreutdanning av lærere. Jeg mener at det største valgløftet som er brutt denne høsten, er at den rød-grønne regjeringen, til tross for alle de pengene den brukte ekstra, ikke brukte mer på etter- og videreutdanning av lærere. Den forberedte heller ikke kapasiteten for mer etter- og videreutdanning av lærere fremover.

Jeg vil si at, ja, det er noen ting som SV prioriterte foran kunnskap i skolen, som vi ikke er enig i, så vi prioriterer altså kunnskap i skolen fremfor å gjennomføre SVs løfter. Så kommer vi tilbake til et mer fleksibelt, mer løpende opptak i barnehagene. Men det er klart at et regjeringsskifte betyr jo at de tingene de partiene som er kommet inn i regjering, prioriterte høyeste, får rom. Og vi prioriterte altså kunnskap i skolen og utdanning høyere enn det SV gjorde.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Jens Stoltenberg (A) [13:05:19]: Norge er et land preget av mindre forskjeller, mer likestilling og mer fellesskap enn de fleste andre land. Budsjettet fra den forrige regjeringen videreførte denne politikken. Nå har vi fått regjeringserklæringen og statsbudsjettet fra den nye regjeringen. Vi ser på noen områder at løfter brytes. På andre områder legges politikken om.

Fremskrittspartiets løfte til norske bilister om at de ikke skulle betale én krone i bompenger, har blitt til at de må betale mer. På tross av noen mindre kutt går de samlede bompengeneinnbetalingene opp neste år. Og i dag ble vi varslet om at regjeringspartiene ikke står ved løftene om å sette i gang prestisjeprojektet Fornebubanen i denne stortingsperioden.

Høyre og Fremskrittspartiets løfte om redusert kapitalkrav ved boligkjøp har blitt til et uforpliktende brev til Finansstilsynet. 12 mrd. kr mer til sykehusene i valgkampen har blitt til en uforpliktende tekst i plattformen. Dette viser en betydelig avstand mellom hva de to partiene lovet velgerne før valget, og hva de faktisk gjennomfører når de har muligheten.

Etter åtte år i opposisjon kunne vi ha ventet store endringer og store omveltninger. Jeg er glad for at mye videreføres, og glad for at uansvarlige løfter ikke gjennomføres, men det er likevel et problem at velgerne er blitt lovet mange goder de ikke får.

Der hvor det gjøres endringer, ser vi likevel viktige veivalg som over tid vil ta Norge i feil retning på viktige områder.

For det første: Vår regjering reduserte forskjellene i Norge. Mens ulikhetene øker i mange land i Europa, har de gått ned i Norge siden 2005. Sterke drivkrefter trekker i retning av økte forskjeller – krefter i aksjemarkedet, i boligmarkedet, i arbeidsmarkedet. Derfor må man føre en aktiv politikk bare for å hindre at forskjellene øker. Desto mer

alvorlig er det at det budsjettet flertallet nå kommer til å vedta, aktivt bidrar til å forsterke forskjellene i landet vårt.

Finansministeren skriver det selv i et brev til finanskomiteen: Budsjettet gir økt ulikhet. De som har mye fra før, får mye. De som har lite eller ingen ting, får lite eller ingen ting.

Har man inntekt på over 2 mill. kr, får man kutt i skatten med 40 000 kr. Men tjener man under 400 000 kr og ikke har noen formue, er kuttet 50 øre dagen. Dette er en usosial profil – et skritt i feil retning.

Regjeringen har varslet at dette skrittet vil følges av flere andre. Skolen skal privatiseres. Arbeidstakerrettighetene skal svekkes. Uføre skal få mindre pensjon. Egenandeler øker. Alt dette fører til økte forskjeller.

Arbeiderpartiet tror på et samfunn preget av rettferdig fordeling, hvor alle mennesker har de samme muligheter. Et samfunn med små forskjeller er et samfunn med mindre konflikt og større evne til å løfte i flokk.

Det andre området hvor retningen er en annen, er i familie- og likestillingspolitikken. Vår regjering sto for en moderne, framtidsrettet familiepolitikk. Vi fikk full barnehagedekning, barnehagene ble billigere hvert eneste år. Vi utvidet pappapermen og foreslo å ta det første skrittet mot flere barnehageopptak i året.

Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen står for en politikk som er umoderne. Barnehagene blir dyrere. Det blir færre barnehageplasser. De kutter i pappapermen og beholder skatteklasse 2. Og de vil utvide kontantstøtten til et helt nytt årskull. Det er slått fast i regjeringserklæringen.

Dette er ikke nytt. Høyre og Fremskrittspartiet har lenge vært pådrivere for kontantstøtte. I sine alternative budsjetter har Høyre gang på gang foreslått å gjøre barnehagene dyrere. Det nye nå er at de får flertall for denne politikken.

Dette er også en politikk som med kirurgisk presisjon rammer der integreringen er mest sårbar, nemlig i innvandrerkvinnens yrkesdeltakelse. Vi vet at familier med innvandrerbakgrunn mottar en vesentlig del av kontantstøtten. To av tre i yrkesaktiv alder som ble lignet i skatteklasse 2, har en ektefelle med innvandrerbakgrunn. Derfor startet den forrige regjeringen avviklingen av skatteklasse 2 i fjor og fortsatte i år.

Vi har lyktes bedre enn mange andre land med å få mennesker med innvandrerbakgrunn ut i jobb. Med dyrere barnehage, kontantstøtte og skatteklasse 2 er det mindre lønnsomt å jobbe – spesielt for dem som står i arbeidsmarkedets ytterkant, der alternativet til å motta stønad er jobber med lave lønninger. Regjeringen svekker med dette arbeidslinja og reduserer dermed vekstevnen i norsk økonomi. Dette er dårlig likestillingspolitikk, dårlig integrering og dårlig økonomisk politikk – samtidig. Derfor er ikke dette ett skritt, men mange skritt i feil retning.

Det tredje området hvor vi ser forskjeller, er i oljepengebruken. I valgkampen advarte Erna Solberg gjentatte ganger mot økt oljeavhengighet. Det første hun gjør i regjering, er å øke oljepengebruken. Da blir vi mer oljeavhengig, for det er bruken av oljepenger – ikke inntjeningen – som skaper avhengighet.

Dette er overraskende av et parti som gjennom valg-

kampen hevdet at sju av ti oljekroner brukes feil. Hadde det vært riktig, burde det vært en enkel sak å bruke feildisponerte oljepenger til å betale for skatteuttene. I stedet øker regjeringen oljepengebruken ved første korsvei.

Vår regjering brukte de store pengene på de store oppgavene. Mens statens samlede utgifter økte med 20 pst., økte vi satsingen på forskning med 30 pst. og på samferdsel med over 60 pst. – fordi vi prioriterte dette høyt. Samtidig betalte vi for økte utgifter til alderspensjon og gjennomførte viktige satsinger på helse og omsorg. Det var riktig bruk av oljepenger.

Det som virkelig er feil bruk av oljepenger, er å bruke dem på å øke forskjeller, på mer kontantstøtte, og på å opprettholde skatteklasse 2. Å bruke penger på å gjøre det mindre lønnsomt å jobbe er å bruke pengene feil. Det øker vår oljeavhengighet og gjør økonomien mer sårbar.

Det fjerde området hvor vi ser viktige forskjeller, er på klimaområdet. Utfordringene er formidable. Det er mer bruk for en forpliktende internasjonal avtale enn noen gang før. Men Warszawa-møtet har vist at veien fram dit er lang, og det går altfor sakte. Det betyr at mens vi forhandler, må vi handle.

Norge har handlet. Vi har bl.a. vært pådriver for verdens kanskje viktigste enkelttiltak for reduserte klimagassutslipp, nemlig å stoppe avskoging. Vi er med i omfattende arbeid i Brasil og i Indonesia. Når regjeringen foreslo store kutt i bevilgningene til dette arbeidet, er det feil retning for klimaet. Noe er rettet opp i Stortinget, men ikke alt.

Et annet område hvor vi har fått til mye, er utslippene fra bilparken. For nye biler er utslippene redusert med nesten 30 pst. Vi har fått til mye ved å endre avgiftene og ved å legge godt til rette for elbiler. Den utviklingen bør fortsette. I budsjettet foreslo regjeringen å svekke begge disse områdene. De fjernet forslaget om å øke avgiftene på særlig forurensende biler, og de kuttet i tiltak for elbiler. Det siste ble rettet opp, men ikke avgiftene – ikke de grønne skattene.

Karbonfangst og -lagring er avgjørende dersom vi skal lykkes med å få utslippene av klimagasser ned. På Mongstad har vi lyktes med å bygge et av verdens største testanlegg for denne teknologien. Dette er framtidsteknologi, det kan bidra til store klimakutt. Også her kutter regjeringen og svekker klimainnsatsen. Det er synd for klimaet og synd for norsk framtidsteknologi.

På viktige områder bryter regjeringen løfter de ga velgerne under valgkampen. På andre områder legger de om politikken – ikke mye sammenlignet med hva de lovte, men i feil retning. Det er feil retning fordi budsjettet legger opp til en politikk som gjør det mindre lønnsomt å jobbe og dermed svekker vekstkraften i norsk økonomi. Det er et budsjett for økte forskjeller, mindre likestilling, økt oljeavhengighet og svekkede ambisjoner for klimaet. Dette er alvorlig i seg selv. Mer alvorlig er det at regjeringen varsler at dette bare er begynnelsen.

Ingerd Schou hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Svein Flåtten (H) [13:14:54]: Representanten Stoltenberg sier at man kan disponere oljepengene som er brukt feil, på en annen måte. Nei, det kan man ikke når de er brukt til offentlig forbruk over lang tid. Det vet representanten Stoltenberg akkurat like godt som meg.

Det Stoltenberg ikke har snakket om i dag, er økonomibarometeret som viser at det nå går mot litt dystre tider i norsk næringsliv. Da er det viktig å investere for fremtiden. Det gjør vår regjering i det budsjettet som er lagt frem, nettopp for å kompensere for høye kostnader som i kombinasjon med svekket produktivitetsvekst har sørget for at vi ikke lenger er konkurransedyktige.

Spørsmålet mitt til representanten Stoltenberg er: Er han enig i at det å prioritere investeringer for norsk næringsliv nå – i skattelettelser, i kunnskap, i samferdsel – er fornuftig bruk av oljepengene?

Jens Stoltenberg (A) [13:15:59]: Det er jeg, og derfor har også den regjeringen jeg ledet, lagt opp til det: rekordstore investeringer i forskning, samferdsel og mange andre fornuftige ting – og også lettelser for bedriftene.

Men den viktigste investeringen for framtiden er å investere i arbeid – sørge for at folk er i jobb, og ikke minst å bygge broer inn i arbeidsmarkedet for dem som ikke kommer inn. Der går regjeringen i stikk motsatt retning av det man bør gjøre. Regjeringen gjør det mindre lønnsomt å jobbe for dem som er mest sårbare for den type økonomiske virkemidler, ved at man både gjør skattesystemet mindre vennlig for dem som ønsker å gå ut i jobb med skatteklasse 2, man gjør barnehager dyrere, og man øker kontantstøtten. Summen av det er at vi gjør det mindre lønnsomt å jobbe og dermed også svekker framtidig og vekstkraftig norsk økonomi.

Det jeg er mest urolig for, er todelingen i norsk økonomi. Man bidrar til mer todeling og mer sårbarhet for konkurranseutsatte bedrifter ved å øke oljepengebruken.

Svein Flåtten (H) [13:17:04]: Representanten Stoltenberg har både i replikkordvekslingene og i innlegget sitt i dag gjort et nummer av de økte forskjellene som følge av vår regjeringens budsjett.

Hva mener representanten Stoltenberg er viktigst for økte forskjeller? Er det å måle dette via skattestatistikk, eller er det viktigere å sørge for – gjennom tiltak – at flere mennesker kommer i jobb? Vil han fortsette å måle forskjellene ved sin skattestatistikk som sier at det er svake helninger i en retning, eller er det viktigere å se at vi får flere i jobb – i jobber som det er investert i fordi denne regjeringen stimulerer til investering i norske arbeidsplasser?

Jens Stoltenberg (A) [13:17:59]: Jeg mener man skal måle inntektsulikhet med inntektsstatistikk. Det er den aller beste statistikken. Den viser at det blir økte inntektsforskjeller med den politikken denne regjeringen legger opp til. Det har regjeringen selv dokumentert. Forskjellene øker ikke så mye det første året, men hele poenget er at man sier at dette er begynnelsen på noe man skal gjøre mer av. Når første skritt – dokumentert fra regjerin-

gens side – bidrar til økte forskjeller, er det all grunn til uro.

Jeg er selvfølgelig helt enig i at å ha mange i jobb, er helt avgjørende. Derfor er vi stolte over at det er blitt 350 000 flere mennesker i jobb under vår regjering – 70 pst. av dem i private bedrifter. Det viktigste målet på om bedrifter er konkurransedyktige, er om de er lønnsomme og ansetter folk. Det gjør norske bedrifter i større grad enn bedrifter i så godt som noe annet land. Så skal vi hele tiden være på vakt for at ting kan gå galt. Men da er ikke svaret f.eks. å påføre nye kostnader på bedriftene ved å doble utgifter til permittering, øke oljepengebruken og begynne å klusse med CO₂-kompensasjonsordningen, som er veldig viktig for de konkurranseutsatte bedriftene.

Gjermund Hagesæter (FrP) [13:19:18]: Som representanten Flåtten var inne på, viser nye tal at utviklinga i norsk økonomi ikkje er så bra som dei raud-grøne ønskjer og hevdar at ho er.

Arbeidsløysa har auka den siste tida, veksten har bremsa opp, og tal frå Finansdepartementet viser at dette har føregått i lang tid – at produktivitetsveksten utviklar seg svakare enn lønsveksten. Når dette skjer, fører det til svekt konkurranseevne og utrygge arbeidsplassar. Det vil på sikt også slå ut. Derfor er det sjølvsagt viktig å rette det opp.

Mitt spørsmål til representanten Jens Stoltenberg er: Er representanten Stoltenberg enig i at produktiviteten har utvikla seg svakare enn lønsveksten dei siste åtte åra, eller er dette noko som Finansdepartementet har funne på?

Jens Stoltenberg (A) [13:20:20]: Først kort om utsiktene for norsk økonomi: Der velger jeg å stole på de anslagene som Finansdepartementet selv har lagt fram med den nye regjeringen. De viser for det første en uendret arbeidsløshet, så det bildet av at arbeidsløsheten nå er veldig på vei opp, er altså ikke bekreftet eller dokumentert i regjeringens egne dokumenter. Og hvis regjeringens partiene plutselig har helt andre anslag enn dem som ligger til grunn for det budsjettet vi nå behandler, må man melde fra om det. Man har ikke meldt fra om det. Anslagene viser også at veksten blir 2,5 pst. – opp fra 2 pst. i 2013 – så noen bråstopp i norsk økonomi er det ikke, ifølge regjeringens egne oppdaterte anslag i den tilleggsproposisjonen vi nå behandler.

Ting kan selvfølgelig endre seg, og da skal vi være på vakt og handle. Men da er ikke svaret på det å doble utgiftene til permittering, kutte i CO₂-kompensasjonen for industrien og skape usikkerhet om det, eller å øke pengebruken. Økt pengebruk fører til økte kostnader, og det er de økte kostnadene som gjør norsk økonomi sårbar. Det var ikke minst den forrige regjeringen klar over, og derfor holdt man igjen på pengebruken i forhold til nåværende regjering.

Gjermund Hagesæter (FrP) [13:21:27]: Eg synest ikkje eg fekk noko godt svar på spørsmålet mitt, men eg har også eit anna spørsmål som eg vil forsøkje å få eit svar på. Det går på at representanten Stoltenberg gjentatte gonger har åtvara mot ei borgarleg regjering. I 1. mai-talen sin åtvara han også mot at Siv Jensen skulle bli finansminister.

Begge desse tinga skulle medføre borgarleg kaos og store problem.

No har vi altså fasiten: Vi har fått ei borgarleg regjering, og no har også Siv Jensen blitt finansminister. Då kunne det vore interessant å høyre frå representanten Stoltenberg korleis spådomane hans gjekk. Har det gått så ille som han frykta, eller har det kanskje gått litt mindre ille enn det han predikerte i valkampen?

Jens Stoltenberg (A) [13:22:21]: På noen områder har det gått akkurat slik jeg fryktet. For eksempel føres det en politikk for økte forskjeller i Norge. Det er ikke bra. Så er det klart at det går ikke så ille som det hadde gått hvis Fremskrittspartiet hadde gjort akkurat det de sa de skulle gjøre. For eksempel: Hadde de brukt 100 mrd. kr på å fjerne bombene i Norge, som de lovet alle norske velgere, hadde det gått dårlig i norsk økonomi, for da hadde de brukt altfor mye penger. Så fordi de bryter løftene, går det ikke så aller verst.

Det kan ikke være noen målsetting at man skal drive valgkamp på én ting, og gjøre noe helt annet. Men jeg er altså glad for at de bryter løfter om uansvarlig pengebruk. Det er et problem for Fremskrittspartiet, fordi de ikke holder løfter, det er et problem for alle velgerne som trodde på dem, fordi de ikke holder løfter, men det er en fordel for norsk økonomi at Fremskrittspartiet gjør det motsatte av det de sa.

Knut Arild Hareide (KrF) [13:23:13]: Det var litt av ein kritikk av kontantstøtta. Det er litt spesielt når me veit at Stoltenberg sjølv leia ei regjering som auka kontantstøtta for dei mellom 13 og 18 månader. Og i innstillinga til dagens sak skryter dei raud-grøne partia av at dette fungerte etter hensikta. Så me kan summere det opp slik at Stoltenberg ser dette på den måten at når dei raud-grøne aukar kontantstøtta, er det bra, men når dei ikkje-sosialistiske partia gjer det same, er det gale.

Eg har lyst til å gi Stoltenberg moglegheita til å vere positiv på ei sak. Regjeringa hans reduserte skattesatsen på alminneleg inntekt frå 28 til 27 pst. berre for selskap. No har finansminister Siv Jensen redusert den satsen både for selskap og for privatpersonar. Ulike satsar inviterer til tilpassing og er inga god løysing.

Er representanten Stoltenberg enig med meg i at det har vore eit klokt trekk frå Siv Jensen?

Jens Stoltenberg (A) [13:24:19]: Først til kontantstøtten: Vi var opptatt av å gjøre ting i riktig rekkefølge. Vi var opptatt av å bygge ut full barnehagedekning, og det sørget vi for. Da fjernet vi kontantstøtten, slik at den bare ble begrenset til ettåringer. For ettåringer er det ikke full barnehagedekning, fordi vi ikke har løpende opptak. Det var grunnen til at vi mente det var forsvarlig å beholde den der.

Den nye regjeringen har altså både økt ordningen og i tillegg varslet at nye årskull skal inn i den, og det advarer jeg mot, akkurat slik jeg alltid har advart mot en ordning som bidrar til å gjøre det mindre lønnsomt å jobbe, hindrer integrering og svekker vekstkraften i norsk økonomi. Det er resultatet når færre kommer til å arbeide – noe som er

grundig dokumentert som resultat av dyre barnehager og økt kontantstøtte for nye årskull.

Når det gjelder skatt, er det helt riktig at vi satte ned bedriftsbeskatningen. Vi sa at vi måtte håndtere det delingsproblemet vi da fikk, enten ved å innføre en eller annen form for deling – som vi tidligere har hatt i det norske skattesystemet – eller ved å ha ulike satser. Vi mente at det var fullt mulig å leve med 1 pst. satsforskjell til vi fikk innstillingen fra Scheel-utvalget og altså kunne velge en av to løsninger – enten lik sats eller deling. Hvordan det burde løses, mente vi at vi kunne håndtert da.

Trine Skei Grande (V) [13:25:44]: Jens Stoltenberg er i en posisjon der man begynner å diskutere politisk arv. Nå er heldigvis ikke dette med arv avgiftsbelagt så hardt lenger, men vi er nå et land som opplever et barometer som viser at man har mørke skyer foran seg. Vi har hatt lav produktivitetsvekst i siste del av den forrige regjeringas levetid, vi har et veldig høyt kostnadsnivå i Norge – der mange drivkrefter bidrar til at det blir verre – vi har et enormt vedlikeholdsetterslep, spesielt på viktig infrastruktur som f.eks. jernbane, og vi har en økonomi som er veldig avhengig av produksjon av én type råvare, en råvare vi vet ikke varer inn i evigheten.

Mener representanten fra Arbeiderpartiet at vi er ordentlig rustet for framtida etter den regjeringsperioden han har hatt makt?

Jens Stoltenberg (A) [13:26:48]: Jeg kan vanskelig tenke meg et annet land i verden som er bedre rustet. OECD har gått gjennom alle OECD-landene, og vi kom svært godt ut der. Så er det ikke slik at det at det har gått bra fram til i dag, er noen garanti for at det går bra i fortsettelsen. Vi må passe på, følge med og justere virkemidlene etter hvert som terrenget endrer seg.

Også i regjeringens tilleggsproposisjon er det gjort nye anslag for utviklingen neste år. De viser en god utvikling neste år, med fortsatt lav – så godt som uendret – ledighet, og faktisk noe høyere vekst i norsk økonomi utenom olje. Det er fullt mulig at det går bra neste år hvis man ikke gjør tingene feil.

Det som er urovekkende, er det høye kostnadsnivået og oljeavhengigheten. Men den øker med denne regjeringen og det budsjettet Venstre nå stemmer for, fordi man øker bruken av oljepenger. Man har et målrettet tiltak mot de konkurranseutsatte bedriftene, nemlig doubling av utgifter til permittering, man reduserer tilbudet av arbeid gjennom å gjøre det mer ulønnsomt å jobbe for dem som har de laveste inntektene, og man har varslet et alvorlig kutt i CO₂-kompensasjonsordningen. Det er tiltak som øker sårbarheten i norsk økonomi, og som jeg advarer sterkt mot.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Trond Helleland (H) [13:28:18]: Den 9. september ga velgerne fire partier på borgerlig side et historisk sterkt flertall, et flertall Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre før valget lovet skulle gi landet en ny re-

gjering. Velgerne ønsket nye løsninger på de utfordringene vi står overfor. Partiene ble tidligere i høst enige om at flertallet skal forvaltes i fellesskap i Stortinget. Enigheten er nedfelt i en avtale med et felles verdigrunnlag og felles politiske satsingsområder og standpunkter.

Samarbeidspartiene Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre inngikk en historisk avtale, og i tråd med denne avtalen har de fire partiene nå inngått forlik om budsjettet for 2014.

Aftenposten skrev 13. september at Høyre arver et Norge i motvind. Det ble pekt på økt arbeidsledighet, svakere vekst i etterspørselen, høyere prisvekst og raskere renteoppgang. Konklusjonen var at Høyre–Fremskrittspartiregjeringen arver en økonomi med lavere fart.

Veksten i norsk økonomi har bremsset opp, og vekstanslagene for i år er nedjustert. Per innbygger skaper vi i dag ikke større verdier i fastlandsøkonomien enn vi gjorde før finanskrisen.

På den positive siden er det tegn til at veksten i Europa kan ta seg opp, noe som vil være bra for norsk økonomi. Men det at innovasjonskraften og forskningsaktiviteten over tid har vært for lav, kan bidra til å svekke Norges konkurranseevne.

Todelingen i norsk økonomi gir grunn til bekymring. Den delen av økonomien som ikke er oljerelatert, men faktisk også deler av oljerelatert næring, viser tegn til problemer. Disse utviklingstrekkene, som ble beskrevet i Aftenposten 13. september, understrekes av NHOs bedriftsbarometer som ble lagt fram i dag. Mens det ser litt lysere ut for Europa, demper norske bedriftsledere forventningene for neste år. NHO-bedriftenes forventninger til hjemmemarkedet er det svakeste siden finanskrisen, til tross for at svakere krone har bedret situasjonen for eksportbedriftene. Vurderingene for 2014 er tydelig mer negative enn i tredje kvartal, viser nye tall fra Næringslivets økonomibarometer. Samtidig viser de viktigste prognosene for eurosonen at veksten forventes å øke i fjerde kvartal i år og fortsette inn i 2014. Derfor har det vært viktig for regjeringen å legge fram et budsjett som bidrar til å skape bedre vilkår for næringsutvikling og verdiskaping, samtidig som vi satser på det viktigste – skole, samferdsel og helse.

Høyre gikk til valg på å gi Norge en borgerlig regjering med nye ideer og bedre løsninger, og velgerne viste oss til. Selv om regjeringen bare har hatt noen uker på å arbeide med et statsbudsjett som de rød-grønne hadde brukt nesten ett år på å utarbeide, har vi lyktes med å foreta endringer på viktige områder, som viser en tydelig retning. Vi har i regjering fulgt opp våre valgløfter ved å satse på de områdene vi lovet velgerne å satse på.

Vi lovet å skape trygge arbeidsplasser. Det følger vi opp i budsjettet ved å foreslå skattelettelser som gjør det mer lønnsomt å investere i norske arbeidsplasser, og ved å satse på innovasjon og økt forskningsinnsats. Vi prioriterer dette fordi en trygg jobb å gå til betyr mye for den enkelte, og fordi Norge trenger flere ben å stå på økonomisk i framtiden. Vi styrker også konkurransekraften, både på kort og lang sikt.

Vi lovet å satse på mer kunnskap i skolen, og først og

fremst lovet vi en skikkelig satsing på lærerne. Det følger vi opp i budsjettet gjennom en kraftig økning i antall lærere som skal få videreutdanning. Dette er en viktig prioritering, fordi lærerne er de som betyr aller mest for elevenes læring. Kunnskap er viktig for Norges framtid og skaper muligheter for den enkelte.

Vi lovet å satse på kvalitet og valgfrihet i helsevesenet. Vi skal innføre fritt behandlingsvalg, og vi starter allerede neste år med å ta i bruk den ledige kapasiteten hos private for å få ned helsekøene. Våre løsninger kan bidra til mindre ventetid og mindre usikkerhet, noe som betyr mye for mennesker som venter på behandling. Vi styrker også tilbudet til pasienter innen rus og psykiatri, akkurat som vi lovet i valgkampen.

Vi lovet raskere utbygging av vei og kollektivtilbud, og bevilgningene øker markert med det budsjettet som nå blir vedtatt i Stortinget, sammenlignet med de rød-grønnes opplegg. Gode transportløsninger gir reduserte kostnader og økt konkurransekraft, redusert reisetid, enklere hverdag og økt sikkerhet.

Det har vært et tema her nå at samferdselsministeren har sagt at han ikke kan love å få i gang Fornebubanen før 2018. Solvik-Olsen sier til Budstikka:

«Jeg kommer til å jobbe for å få utbyggingen i gang før 2018, men jeg kan ikke love det nå. Vi jobber med å få oversikt over sakene i departementet vi har overtatt, og ser på mulighetene for å starte nærmere i tid enn planlagt.»

Det er et klart løfte om å gjøre det som er mulig for å få denne baneutbyggingen i gang, men dette blåser altså opposisjonen og Arbeiderpartiet seg opp over og kaller det å ta løftebrudd til et nytt nivå. Jeg vil heller si at dette tar retorikken om løftebrudd til nye høyder.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Helga Pedersen (A) [13:33:28]: Representanten Helleland sa i sitt innlegg at Høyre har fulgt opp sine valgkamplofter. Det er vel en sannhet med modifikasjoner. Det mest slående med dagen i dag er jo den store avstanden mellom alle de valgkamploftene som Høyre kom med, og det budsjettet som ligger til behandling. En av de mange tingene som Høyre lovet i valgkampen, var løpende barnehageopptak. Dette ble både framstilt som og oppfattet som noe større og finere enn vår satsing på to årlige barnehageopptak. Derfor var nok skuffelsen veldig stor hos mange da tilleggsproposisjonen kom og opptrappingen til to barnehageopptak i året var borte, og jeg merket meg også at statsministeren var veldig uklar på dette i dag. For i sponstanspørretimen for to uker siden trakk faktisk kommunalministeren dette valgkamploftet tilbake og sa at det var opp til kommunene å bestemme om det skulle være løpende opptak eller ikke. Da er mitt spørsmål: Hvorfor er det viktigere for Høyre å innfri valgloftene til landets rikeste personer, med skatteuttak, framfor de loftene som tydelig ble gitt til landets barnefamilier?

Trond Helleland (H) [13:34:42]: Vi har ikke gått fra noen valglofter. Vi har satt oss ned og forhandlet om en

regjeringsplattform, og den regjeringsplattformen kalles Sundvolden-erklæringen. Jeg synes å minnes at Arbeiderpartiet hadde to runder på Soria Moria der de forhandlet om sin regjeringsplattform, og så vidt jeg vet, var det ikke alle de programpostene som sto i Arbeiderpartiets program, som ble med videre i Soria Moria I og II.

Så jeg synes nok denne retorikken, om løftebrudd, fra Arbeiderpartiet blir ganske hul, når en vet at de selv har forvaltet en regjering i åtte år og har riktignok hatt stor innflytelse og dominert, men allikevel ikke fått fullt gjennomslag for politikken sin.

Høyre ønsker løpende barnehageopptak, og det er riktig som kommunalministeren sier, at i svært mange kommuner – veldig mange av dem Høyre-styrte – tas barn opp i barnehagen når det er ledig kapasitet. Det er en god løsning. Det er mindre rigid enn å ha to opptak i året. Høyre har hele tiden sagt at det å ha fleksibilitet og det å kunne utnytte kapasiteten i barnehagene er viktig.

Presidenten: Ønsker representanten Pedersen replikk nr. 2?

Helga Pedersen (A) [13:35:49]: Ja, president.

Det var veldig interessant å høre på representanten Helleland nå, for jeg tror at velgerne ikke først og fremst er interessert i hvordan Høyre og Fremskrittspartiet følger opp det man lovet hverandre på Sundvolden, etter valget. Jeg tror velgerne, og ikke minst opposisjonen i Stortinget, er opptatt av å vite hvordan Høyre skal følge opp alle de offensive valgloftene man ga før valget, og at det er dét dagens regjering skal måles på. Det var jo ikke bare på løpende barnehageopptak man lovet en masse – det var også Fornebubane, det var massive skatteuttak, og det var på mange andre områder i samfunnet.

Nå ser vi at Høyre har lovet mer enn man klarer å følge opp når budsjettet skal behandles, og derfor er mitt oppfølgingsspørsmål – når Høyre har lovet mer enn man kunne holde: Er det sann at det gamle kalkulatorpartiet Høyre har regnet feil, eller har dere ført velgerne bak lyset?

Trond Helleland (H) [13:36:48]: Jeg sa i innlegget mitt at Arbeiderpartiet tar retorikken om valglofter til et nytt og høyere nivå, og det synes jeg understrekes av replikken til Helga Pedersen.

Regjeringen har sittet i seks uker. Vi har gjort store endringer. På den ene siden sier Arbeiderpartiet at det er jo bare små endringer, og på den andre siden sier de at det er store og dramatiske endringer som øker forskjellene blant folk. Da må jo Arbeiderpartiet snart bestemme seg. Det virker som om Arbeiderpartiets største bekymring nå er hvordan Høyres velgere vil reagere på at Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen har satt i gang sitt prosjekt, fått med seg Venstre og Kristelig Folkeparti og blitt enige om et budsjettforlik. I den siste målingen jeg så, gikk Høyre ganske godt fram og snuste helt opp over 30-tallet – altså like stort som Arbeiderpartiet.

Så den retorikken som Helga Pedersen bruker, virker overhodet ikke, og jeg er ikke bekymret for velgernes dom.

De vil vurdere de resultatene vi oppnår, og de kommer til å bli gode.

Knut Arild Hareide (KrF) [13:37:56]: Høyre var vel eit av dei få partia i denne valkampen som ikkje lova barnehageopptak, men dei har sagt at dei ønskjer eit meir fleksibelt barnehageopptak. Eg trur veljarane er utolmodige, fordi dei har sett ei raud-grøn regjering som har sete i åtte år, og som har hatt fleirtal, men som ikkje har fått gjennomført nettopp eit meir fleksibelt barnehageopptak.

Mitt spørsmål er: Kva tid ser Høyre for seg at me får ein større fleksibilitet, eit meir rullerande barnehageopptak? Det trur eg veljarane er veldig opptatt av. Det er mange som har barn som er eitt år, som ønskjer seg ein barnehageplass, og som i verste fall må vente i eitt år. Etter åtte år med raud-grønt styre der ingenting har skjedd, kan da representanten Helleland love at noko vil skje i løpet av dei neste åra?

Trond Helleland (H) [13:38:54]: Det skjer noe hele tiden, og det skjer ofte i kommuner der Kristelig Folkeparti og Høyre har flertall. Der legges det til rette for løpende opptak i barnehagene, der utnyttes kapasiteten, der gis det rom for å kunne starte i barnehage når ungen fyller ett år, og det er veldig bra. Hvordan dette vil bli håndtert videre i de ulike departementene, skal ikke jeg gi noe svar på nå, men det er klart at det å gi en stimulans til å kunne utnytte dette systemet enda bedre er blant de tingene vi må diskutere.

Så er jeg også veldig glad for at vi har styrket kontantstøtten, og at vi holdt fast ved de valgfrihetsreformene som Høyre og Kristelig Folkeparti har stått sammen om i mange år. Det ble jo framstilt fra den mindre konstruktive opposisjonen her i salen som om alt nå nærmest raser fordi skattekasse 2 – som har vært der i alle år – blir delvis videreført, og fordi kontantstøtten blir videreført. Dette er ting som den rød-grønne regjeringen snakket om i åtte år og ikke gjorde noe med – heldigvis. Vi skal styrke de gode valgfrihetsordningene.

Liv Signe Navarsete (Sp) [13:40:08]: I 2011 sette Finansstilsynet kravet til egenkapital ved kjøp av bustad opp frå 10 pst. til 15 pst. Som ansvarleg for bustadpolitikken i den raud-grønne regjeringa møtte eg mange spørsmål om dette i denne salen. Finansstilsynet meinte at prisveksten på bustader og hushalda si gjeld utgjorde ein fare for økonomien, og sette dermed opp kravet.

I slutten av august melde dei noverande regjeringspartia og deira samarbeidsparti at kravet skulle reverserast. Framstegspartiet har ynskt å fjerne kravet heilt. Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil reversere kravet til 10 pst.

Mitt enkle spørsmål er: Kvifor har ikkje regjeringa gjort dette? Dette handlar ikkje om budsjettbalanse. Dette handlar ikkje om tunge prosessar. Dette handlar om eit brev, der ein ganske enkelt kunne gjort det som var så enkelt å gjere i slutten av august.

Trond Helleland (H) [13:41:10]: Det er ingen tvil om at denne regjeringen har ment at egenkapitalkravet på 15

pst. har vært problematisk. Det har også finansministeren tatt opp.

Men en av de tingene vi har gjort, og som de rød-grønne hadde full mulighet til å gjøre noe med da de skviset ungdom på boligmarkedet ved å øke egenkapitalkravet, var å øke grensene for boligsparing for ungdom. De er nå utvidet, fra 150 000 kr til 200 000 kr. Det gjør at ungdom som skal inn på boligmarkedet, og som er ute etter en relativt rimelig leilighet, nå i hvert fall har en viss sjanse – gjennom BSU-ordningen – til å møte det egenkapitalkravet som stilles.

Det bør etter min mening være en fleksibel praktisering av egenkapitalkravet, og så får vi komme tilbake til hvordan dette skal løses.

Navarsete hadde åtte år på seg til å endre Norge, og det skjedde ikke så mye positivt. Nå har vi holdt på i seks uker, og det har skjedd svært mye positivt.

Ola Elvestuen (V) [13:42:15]: Representanten Helleland viste til samarbeidsavtalen, og samarbeidsavtalen mellom Venstre, Kristelig Folkeparti, Høyre og Framskrittspartiet har en offensiv miljøpolitikk som utgangspunkt når det gjelder både klimapolitikk og satsing på kollektivtrafikk.

Da regjeringen la fram sitt forslag til statsbudsjett, var det likevel, etter min mening, et dårlig miljøbudsjett, med reversering av det minimale grønne skatteskiptet som var i den rød-grønne regjeringens forslag til statsbudsjett, og med store reduksjoner også innenfor det klassiske naturvernet.

I den enigheten som de fire partiene nå igjen har, er det et godt miljøbudsjett, med en satsing på jernbane på 750 mill. kr og fjerning av moms på leasing av elbiler og batteripakker. Transnova får en økning i stedet for kutt. Det er også en økning på flere områder innenfor det klassiske naturvernet samt økning av avgifter på fyringsolje.

Da lurar jeg på hva som egentlig er Høyres miljøpolitikk. Er det å følge opp den offensive satsingen som er i samarbeidserklæringen, eller er det å fortsette den retningen som man viser til i regjeringens forslag til budsjett?

Trond Helleland (H) [13:43:37]: Det er naturligvis å følge opp det som ligger i samarbeidsavtalen. Vi kunne ikke få alt på plass i løpet av den svært korte tiden regjeringen hadde til å bearbeide budsjettet, og jeg er veldig glad for de endringene som det nå har blitt enighet om i en avtale om et budsjettforlik med Kristelig Folkeparti og Venstre. Det er svært mange ting innenfor kollektivtrafikk, satsing på klassisk naturvern osv. som Høyre er opptatt av, og som vi vil prioritere, og som regjeringen helt sikkert vil prioritere.

Venstre har valgt å stå utenfor regjeringen og inngått en samarbeidsavtale. Hadde Venstre valgt å gå inn, er det klart at deres stempel på miljøpolitikken ville vært enda tydeligere. Det er ingen tvil om at Venstre er den største pådriveren for en del av disse miljøpunktene som nå har kommet inn i avtalen. Jeg glad for den balansen som da skapes, ved at Venstre får muligheten til også å prege politikken

gjennom forlikene som inngås i Stortinget. Men størst innflytelse har man innenfor regjeringen.

Audun Lysbakken (SV) [13:44:45]: Jeg stilte statsministeren et spørsmål om løpende barnehageopptak i sted, som statsministeren valgte å besvare ved å snakke om en rekke andre saker. Jeg føler derfor et behov for å gjenta spørsmålet om hva Høyre legger i «løpende barnehageopptak».

Det har gjennom hele valgkampen og i store deler av forrige periode blitt presentert som en mer ambisiøs målsetting enn de to opptakene i året som de rød-grønne partiene har gått inn for. Etter det representanten Helleland nå sa, forstår jeg det mer som at regjeringen ønsker at kommunene skal fortsette den praksisen de fleste har, med at de tar opp et barn når de har ledig kapasitet. Det skulle da også bare mangle, og det er noe veldig annet enn en offensiv reform for barnehagesektoren.

Hver gang Høyre får makt over barnehagene, stopper utviklingen av sektoren opp. Kan representanten Helleland nå bekrefte at det såkalt løpende barnehageopptaket er et mindre ambisiøst opplegg enn de to opptakene i året som vår regjering foreslo?

Trond Helleland (H) [13:45:51]: Det kan jeg ikke, for det at barn blir tatt opp når det blir ledige plasser i barnehager, må vel være bedre enn at det er opptak to ganger i året. Det er å snu alt på hodet og si at systemene er viktigst. Å si at to opptak i året er viktigere enn at barna fortløpende blir tatt opp i barnehage, henger ikke på greip. Jeg skjønner ikke hvilken retorikk de rød-grønne har lullet seg inn i her.

Det er ingen tvil om at vi ønsker full barnehagedekning. Vi ønsker at barn som trenger barnehageplass, skal få det, og da er det viktig å finne smidige og gode ordninger for å få til dette.

Svært mange kommuner klarer dette i dag. De utnytter sin ledige kapasitet og sørger for at det er kontinuerlig opptak av barnehagebarn. Det må være bedre enn å lage en rød-grønn byråkratisk ordning som ikke har noen annen effekt enn at man står her og sier at det er mer ambisiøst enn andre ordninger. Det viktige er jo at barna får barnehageplass, og at foreldrene sørger for godt tilsyn til barna sine. Det sørger vi for, og det vil vi fortsette å sørge for.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Harald T. Nesvik (FrP) [13:47:15]: Da velgerne gikk til valgurnene i september i år, gikk man til valg på at man ønsket en ny kurs i politikken. Alle de fire borgerlige partiene gikk til valg på – det er et valgløfte som alle partiene har holdt – at dersom det ble et borgerlig flertall, ville det også bli et skifte av regjering.

Jeg forstår svært godt at den andre delen av opposisjonen, som ikke inkluderer Kristelig Folkeparti og Venstre, er svært misfornøyd med at akkurat det valgløftet ble innfridd. Det var det aller viktigste valgløftet, og det kan nok selv Arbeiderpartiet akseptere at er innfridd etter alle solemerker.

Budsjettet som vi nå har til behandling, svarer godt på mange av utfordringene vi ser i norsk næringsliv. Fra 2005 og frem til i dag har vi hatt en lavere vekst i produktiviteten sammenliknet med reallønnsveksten. Det er en virkelighet vi er nødt å ta inn over oss, og da må vi se på hvilken type virkemidler vi skal ta i bruk for å motvirke dette.

Da er det store spørsmålet: Er det staten som skal inn og regulere hver enkelt virksomhet, eller skal staten gå inn og legge forholdene til rette, slik at bedriftene selv kan utvikle seg videre?

Jeg tør våge påstanden at næringslivet selv og bedriftene selv nødvendigvis kjenner sin bedrift bedre enn det sentrale myndigheter gjør. Derfor er det viktig, som regjeringen har gjort, å forbedre SkatteFUNN-ordningen og BIA-ordningen, slik at man kan få økt innovasjonskraft i norsk næringsliv, slik at vi kan møte utfordringene som den enkelte bedrift står overfor. Det er da bedriftene kan sette inn tiltakene på den enkleste og mest effektive måten for å være konkurransedyktige i fremtiden.

Jeg har hørt en rekke innlegg her, fra både representanten Gahr Støre og representanten Stoltenberg, med kritikk av at man ikke har innfridd alle valgløftene sine. Jeg skal prøve å nevne en del ting i den forbindelse.

Begge regjeringspartiene lovte i valgkampen mer midler til vei og bane. Ja, jeg vil her uttrykke meg på en måte som den forrige regjeringen gjorde: Ja, vi har ikke bare oppfylt dette. Vi har overoppfylt det allerede i vårt første budsjett – slik som man i en del sammenhenger pleier å si – for det har blitt mer til både fylkesveier, drift og vedlikehold. Det har blitt mer til jernbane, slik at vi kan frakte de store massene inn til sine arbeidsteder.

Vi gikk til valg på at vi ville gjøre noe med arveavgiften. Vi lovte velgerne det, og, ja, vi har innfridd. Vi fjerner arveavgiften fra neste år. Det er innfridd, nettopp som vi lovte velgerne. Begge parti gikk til valg på at vi ville gjøre noe med formuesskatten. Da må man ikke være forundret i denne sal over at vi har gjort noe med formuesskatten. Vi lovte til og med at vi skulle satse mer på skole og utdanning. Ja, i dette forslaget til budsjett økes bevilgningene til skolesektoren for å sørge for et bedre skolevesen, bedre lærere, som nettopp vil være det som kan være med på å gjøre dem som snart er voksne og skal ut i arbeidslivet, til kompetent arbeidskraft. Vi lovte økt trygghet for liv og helse. Det finner man igjen i det budsjettet som ligger til behandling. Det gis mer til politi. Det gis mer til domstolene. Ja, vi har sørget for å oppfylle også de valgløftene. Den forrige regjeringen etterlot oss også en annen type arv, nemlig ca. 270 000 mennesker i helsekø. Da sa vi: Vi må gjøre noe for få opp antall behandlinger i helsevesenet. Ja, regjeringen leverer. Det blir mer til behandling. Det blir mer til personer som sliter med rus, og til psykiatri. Ja, regjeringen leverer.

På felt etter felt har regjeringen oppfylt sine valgløfter. Dette er etter et par måneder. Denne regjeringen har planer om å sitte lenge, og i den perioden skal det også oppfylles enda mer av det som man har lovt velgerne. Noen ting tar litt lengre tid, men denne regjeringen kommer til å levere.

Presidenten: Det åpnes for replikkordskifte.

Terje Aasland (A) [13:52:41]: En kunne være fristet til å sette spørsmålstegn ved alle de løftebruddene som representanten Nesvik nå faktisk velger ikke å nevne, men jeg skal frastå fra det, fordi jeg synes at Høyre og Fremskrittspartiet i høst har vist oss hvilken ryggmargsrefleks som ligger i det blå-blå samarbeidet. Det vi så da tilleggsproposisjonen fra regjeringen Solberg ble lagt fram, var dramatiske kutt i bistand. Det var dramatiske kutt for industrien. Det var store kutt i klimasatsingen, og en skuffet på med oljepenger for å innfri egne skatteløfter.

Mitt spørsmål til representanten Nesvik er følgende: Er representanten fornøyd med den opprinnelige budsjett-prioriteringen som regjeringen la til grunn i tilleggsproposisjonen, og er det det vi kan forvente også kommer i de påfølgende statsbudsjetter?

Harald T. Nesvik (FrP) [13:53:42]: Undertegnede er svært godt fornøyd med den sittende regjeringen, fordi vi nå får en ny kurs. Vi har en regjering som faktisk har sagt at den skal sørge for at det er balanse mellom reallønnsveksten og produktivitetsveksten. Vi har en regjering som har sagt at vi må satse på innovasjon for å kunne skape flere arbeidsplasser som er konkurransedyktige i framtiden. Vi har en regjering som, som alle andre, setter tæring etter næring. Vi prioriterer. I tillegg vil vi sørge for at den enkelte selv får beholde mer av sin egen inntekt – ikke statens inntekter, som representanten Aasland har en tendens til å snakke om. Det er skattebetalerne som skal få lov til å sitte igjen med litt mer av sin egen inntekt for å husholdere med sine egne penger, og det kan da ikke være så forferdelig galt.

Terje Aasland (A) [13:54:34]: Jeg registrerer at Stortinget i fortsettelsen må forvente betydelige kutt i bistanden, kutt for industrien, kutt i klima, og ikke minst at en skuffer på med ytterligere bruk av oljepenger for å innfri løfter. Men et tema som var særdeles framtrædende da tilleggsproposisjonen ble lagt fram fredag 8. november, var den mørke skyen som gikk over norsk industri. Det kom sterke reaksjoner på at regjeringen valgte å endre kompensasjonsordningen og innføre et gulv på 30 kr. Heldigvis er det nå omgjort, og det er regjeringen Stoltenbergs forslag som ligger til grunn for det som blir vedtatt i dag. Men jeg synes det ville være greit å vite – siden representanten Nesvik sier at det er bedriftene selv som best kjenner hvilke behov de har, og på bakgrunn av det vi opplevde den dagen – om representanten er enig i at det var en fullstendig manglende forståelse for industriens behov som var årsaken til at det ble kuttet så dramatisk i kompensasjonsordningen, og at det understreker at en ikke kjente bedriftenes behov?

Harald T. Nesvik (FrP) [13:55:42]: Jeg må nok bare fortelle representanten Aasland at det ikke lenger er Arbeiderpartiet og Stoltenberg som sitter ved makten i Norge, og dermed er det ikke Stoltenbergs forslag om denne CO₂-ordningen som i dag blir vedtatt, men faktisk det framforhandlede forliket mellom Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen og Venstre og Kriste-

lig Folkeparti. Det er ikke lenger slik at det er Arbeiderpartiets vedtak som blir gjennomført.

Det som er det viktige, er de forhandlingene man skal ha. Man må sørge for å skape et flertall. Det som ligger her, er et godt budsjett for industrien på svært mange områder, i motsetning til budsjettene til den regjeringen som nå har gått av, som har medført en lavere produktivitetsvekst enn veksten i reallønnsøkningen, noe som har skadet norsk konkurransevne og muligheten for ny vekst og nye arbeidsplasser for sektoren. Ja, det var på tide med et skifte.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [13:56:48]: Kristelig Folkeparti er fornøyd med at regjeringa følger opp det som klart står i samarbeidsavtalen, at det skal innføres et skattefradrag for enøkinvesteringer i hjemmet. Man skal altså gjøre det mer lønnsomt å velge grønne løsninger. Dette har skapt forventninger både hos produsenter og hos dem som ønsker å benytte disse løsningene, og mange har nå satt seg på gjerdet og venter på en dato for gjennomføring.

Kan representanten Nesvik si når et slikt skattefradrag for enøktiltak i hjemmet vil komme?

Harald T. Nesvik (FrP) [13:57:28]: Nå sitter ikke undertegnede i regjeringen, så jeg synes vi skal la regjeringen få legge fram den saken, hvor man ser på hvilke typer tiltak og hvilken innretning dette skal få, og så kommer man tilbake til dette så raskt som mulig.

Liv Signe Navarsete (Sp) [13:57:50]: Den raud-grøne regjeringa hadde i sitt budsjettforslag eit forslag om å heve taket på arveavgifta til 1 mill. kr. Høgre og Framstegspartiet har i samarbeid med Kristeleg Folkeparti og Venstre fjerna arveavgifta. Det er isolert sett bra, spesielt for dei som har mykje arv – store summar, store eigedommar – men det er ei gruppe som må betale det gildet, og det gjeld enkelt-personføretak. Det gjeld taxieigarar, det gjeld eigarar av anleggsmaskinar, det gjeld ca. 200 000 småbedrifter – enkeltpersonføretak – ifølgje Bedriftsforbundet. Regjeringa visste tydelegvis ikkje sjølv kva ho vedtok, for ein skal ha ei utgreiing no i etterkant om konsekvensane av sitt eige vedtak.

Er det dette som er den nye næringspolitikken som Framstegspartiet, med finansministeren i spissen, skal føre dei komande åra? Og er det då rart at det er pessimisme å spore i næringslivet?

Harald T. Nesvik (FrP) [13:58:59]: Det er sikkert bøndene representanten Navarsete er mest opptatt av i denne saken. Da kan vi bl.a. se på den særordningen som ligger der, nemlig at ved hver overtakelse vil man kunne skrive opp inngangsverdiene sine innenfor de driftsmidlene man har tilgjengelig. Da er spørsmålet: Hvor mange ganger skal man kunne skrive av dette?

Regjeringen og Stortinget har faktisk tatt på alvor at en del har kommet med innspill. Dette skal man se på og komme tilbake til med en gjennomgang i forbindelse med revidert statsbudsjett for 2014. Da ser vi fram til at representanten Navarsete stemmer for det forslaget som ligger

her til votering, og det skal vi ha gleden av å gjøre – vær så god.

Pål Farstad (V) [13:59:55]: I NHOs økonomibarometer for årets siste kvartal meldes det om bekymringer for utviklingen i norsk økonomi. Dette er berørt av mange i debatten så langt i dag, og jeg takker representanten Nesvik for en del gode svar på utfordringene som vi står overfor.

Venstre har definitivt vært, og er, opptatt av at Norge ikke skal lene seg for sterkt på olje og gass, men satse sterkt også på andre næringer. Venstre har i sitt eget budsjett pekt på en del enda bedre svar enn det regjeringen har når det gjelder det å satse også på andre deler av næringslivet: tiltak innen bl.a. fiskeri, reiseliv og landbruk, økt satsing på næringsrettet forskning, regional utvikling og ikke minst førstelinjetjenesten for gründere gis oppmerksomhet. Er dette momenter som representanten Nesvik og Fremskrittspartiet er enige i? Hvordan vil det i så fall bli fulgt opp?

Harald T. Nesvik (FrP) [14:01:01]: Jeg vil berømme Venstre for en rekke gode forslag og tiltak. Jeg har samarbeidet med Venstre de siste fire årene, bl.a. i forbindelse med forenklingsforslag i næringskomiteen. Her er veldig mye å gripe fatt i. Jeg vet også at regjeringen er i gang med et arbeid innenfor flere departementer som gjelder forenkling av regelverk, innrapportering etc., noe som er svært viktig, særlig for de små gründerbedriftene. SkatteFUNN og BIA-ordningen er også svært viktige for å komme videre. Jeg er svært glad for å kunne samarbeide videre med både Venstre og Kristelig Folkeparti i årene som kommer, om mange gode tiltak til glede for norsk næringsliv, tiltak for ny økonomisk vekst, der vi kan få økt produktivitet, sett i forhold til reallønnsveksten – nettopp for å kunne være konkurransedyktige i årene som kommer.

Snorre Serigstad Valen (SV) [14:01:56]: Når jeg hører representanten Nesvik, befinner vi oss gjerne i en alternativ blå-blå virkelighet der det er folk flest som sitter igjen med mest i Fremskrittspartiets budsjettopplegg, men jeg er mer for å forholde meg til den virkelige virkeligheten som ligger i innstillingen fra finanskomiteen. Der er det for det første sånn at 40 pst. av skattelettene til Fremskrittspartiet går til 4 pst. av befolkningen, og de få hundrelappene vanlige folk med vanlige inntekter får, spises opp av kutt i tannhelse, dyrere barnehage, kutt i kulturskolen, kutt i barnetrygden, kutt i fedrekvoten osv. Dessuten er det jo sånn at SV, Senterpartiet og Arbeiderpartiet i sitt budsjettopplegg øker bunnfradraget på vanlig inntekt mer enn det Fremskrittspartiet gjør, og det får vi til uten å øse ut oljepenger. Så mitt spørsmål til representanten Nesvik er: Kan han si med hånden på hjertet at han oppriktig mener at folk flest sitter igjen med mer i lommeboken med Fremskrittspartiets budsjett enn med SVs?

Harald T. Nesvik (FrP) [14:02:53]: Svaret på det: Ja – rett og slett fordi vi i dette budsjettet har en arbeidslinje som ligger fast. Den største veksten vil en faktisk få ved at flest mulig får tilbud om jobb og er i arbeid, ved at folk kan

få hjelp når de er syke og ved at flere får behandling innen rus og psykiatri. Vi sikrer bedriftene gjennom økt innovasjonskraft. Vi sørger for at man får på plass bedre lønninger. Man får beholde mer av sin egen inntekt. Ikke minst holder vi SV utenfor regjeringskontorene, og det er også en god begynnelse.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Knut Arild Hareide (KrF) [14:03:43]: Eg vil starte med å takke samarbeidspartia Venstre, Framstegspartiet og Høgre for at me har fått til ein så god avtale om neste års statsbudsjett. Me kan summere opp med å seie at i løpet av fire budsjett dagar her i Stortinget har Kristeleg Folkeparti fått større gjennomslag enn me fekk i budsjettarbeidet gjennom åtte raud-grøne år. Det har blitt flytta på milliardar, og viktige føringar, sett frå Kristeleg Folkepartis side, var òg varetatte allereie da Solberg-regjeringa la fram sitt budsjett. Da tenkjer eg på viktige satsingar innanfor rus, satsingar innanfor psykiatri, satsing på kunnskap og satsing på forskning. Samarbeidsavtalen her i Stortinget forsterka òg fleire av desse områda.

For Kristeleg Folkeparti er det viktig å gi statsbudsjettet ein god sosial profil både nasjonalt og internasjonalt samt sørje for betre løysingar for familiane. Me kan summere opp med å seie: Det har me lukkast med. Kontantstøtta blir no auka til 6 000 kr i månaden for eittårningar. Det er med på å gi valfridom og fleksibilitet. Det var litt spesielt å høyre representanten Stoltenberg kritisere nettopp dette grepet for å vere eit kirurgisk grep for å svekkje integreringa. For det første er det sånn at det er snakk om eittårningar innanfor barnefamiljar. Eg trur òg at når me ser på dei utfordringane me har med bl.a. å få innvandrarar inn i arbeidslivet, må me sjå på ein langt breiare verkemiddelbruk, snarare enn å tru at eit kutt i kontantstøtta er med på å sende så mange innvandrarkvinner tilbake til arbeidslivet. Dessverre er ikkje det noko ein vil lukkast med med ein så enkel verkemiddelbruk.

Den sosiale profilen er òg blitt styrkt. Eit kutt som låg i budsjettforslaget frå Stoltenberg-regjeringa, der sterkt pleietrengande personar blei ramma, er no retta opp – dei 214 mill. kr som blei kutta i løyvinga til kommunanes ressurskrevjande tenester, er heldigvis nå på plass. Eit viktig mål for Kristeleg Folkeparti var å gjere noko med forslaget om å fjerne skatteklasse 2. Det ville bety ei betydeleg skatteskerping for 140 000 ektepar. Me har sikra at ein behold skatteklassen – men rett nok med ein lågare frådrags-sats – og dermed sparar me familiar med lågare inntekter for ein stor skattes mell. Me har òg forbetra eingongsstønaden. Me har òg fått meir til frivillig arbeid gjennom at skattefrådraget for gaver til frivillige organisasjonar blir auka frå 12 000 kr til 16 800 kr. Dette vil stimulere til auka inntekter for dei som driv frivillig og ideelt arbeid.

Likevel, den viktigaste sigeren for Kristeleg Folkeparti er at me gjennom denne budsjettavtalen sikrar at 1 pst. av brutto nasjonalinntekt går til bistand. I den situasjonen som oppstod etter regjeringsskiftet, har Kristeleg Folkeparti prioritert å sikre 1 pst.-målet og få gjennomslag for enkelte kursendringar i utviklingspolitikken. Nettopp

dagen i dag er ein historisk dag: Aldri før har det vore sånn – at eit samla storting vil stemme for 1 pst. av BNI til bistand. Da er det jo litt interessant å sjå på nokre avisopp-slag frå i sommar bl.a., der representanten Trygve Slagsvold Vedum sa at det nærast ville vere umogleg for Kristeleg Folkeparti å få bistanden opp på 1 pst. Han la òg til at det ville vere umogleg for Kristeleg Folkeparti å få til ein ansvarleg alkoholpolitikk i samarbeid med Framstegspartiet. I dag kan me registrere at Framstegspartiet og Høgre i regjering aukar alkoholavgiftene meir enn det som den regjeringa Slagsvold Vedum sjølv var ein del av, la fram i sitt budsjettforslag.

Det har òg vore brukt ein snedig taktikk frå Arbeidarpartiets side: Først brukte dei valkampen på å skremme. Når denne skremsla ikkje stemmer, meiner dei at det er løftebrot frå Høgre og Framstegspartiets side. Eg trur me kan summere opp sånn som Skogen Lund sa det – me er veldig godt fornøgde med det budsjettet me ser. Dette er eit budsjett for framtida.

Presidenten: Det åpnes for replikkordskifte.

Arild Grande (A) [14:09:04]: La meg først gi honnør til Kristelig Folkeparti og Hareide for å ha fått på plass fortsatt satsing på bistand, og at 1 pst. av BNI skal gå til bistand. Det har vært viktig at Kristelig Folkeparti har bidratt til å få reversert noen av de verste utslagene av de usosiale kuttene som regjeringen foreslo, så all honnør for det.

Jeg husker at Hareide etter regjeringssonderingene var svært tydelig på at det var visse områder hvor det var så stor avstand mellom regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti at det ville være umulig for Kristelig Folkeparti å sitte i et forpliktende regjeringssamarbeid. Bekreftelsen på det fikk vi bl.a. gjennom forslaget til kutt i bistand. Det kan være fristende å tenke at regjeringen la inn disse kuttene fordi den visste at Kristelig Folkeparti ville sette inn alt på å øke bistandsbudsjettet og derfor være mindre kravstort på andre områder. Det er i så fall en ganske uverdig forestilling, og spørsmålet mitt er: Har Kristelig Folkeparti fått en avtale som gjør at en slipper sånne omkamper i framtiden? Og fikk Hareide mer eller mindre lyst til å sitte i regjering da han så hva regjeringen foreslo på bistandsfeltet?

Knut Arild Hareide (KrF) [14:10:13]: Eg synest det er viktig å avdramatisere det kuttet som låg fra regjeringa Solbergs side. Da dei la fram sitt bistandsbudsjett, var det på 0,985 pst. Det bistandsbudsjettet som blei lagt fram av regjeringa Stoltenberg, var på 0,995 pst. Her er det altså snakk om desimalar.

Eg er likevel veldig glad for at me har sikra 1 pst. til bistand. Eg trur at når me jobbar internasjonalt, som nett-opp bistand er, er det òg viktig at me sender eit signal til andre land. Når det gjeld bistandspolitikken og utviklingspolitikken, hjelper det ikkje berre kva Noreg gjer, men òg kva andre land er med og gjer. Når Børge Brende drar verda rundt, kan han seie at Noreg leverer 1 pst. i bistand. Det er med på å leggje nokre forventingar på andre land og gjer at den samla innsatsen blir større. Det er det som er viktig.

Arild Grande (A) [14:11:17]: Takk for svaret. Jeg må si, når Hareide snakker om desimaler: Det er langt fra dette det i realiteten er snakk om. Det var forslag om kutt i Verdens matvareprogram og forslag om kutt i FNs utviklingsfond. For dem det gjelder, ville det vært svært dramatisk hvis regjeringens forslag skulle ha stått gjennom behandlingen i Stortinget. Derfor er jeg glad for Kristelig Folkepartis bidrag til å reversere disse kuttene.

Siden Kristelig Folkeparti har vært med på å innsette denne regjeringen, er de også ansvarlige for denne regjeringens økonomiske politikk – og for en politikk som vil øke forskjellene i samfunnet. Det er blitt bekreftet av flere i denne salen – også av statsministeren i hennes svar til Stoltenberg – at det kommer en ny retning, og at det vil bli større forskjeller.

En annen ting er at regjeringen vil oppheve helgefred på søndager gjennom søndagsåpne butikker, men innføre helgefred på lørdager ved at det ikke skal deles ut post. Er økte forskjeller, kutt i bevilgningene til distriktene og søndagsshopping en utvikling som Hareide vil støtte opp om, eller vil Kristelig Folkeparti være en garantist mot en slik utvikling?

Knut Arild Hareide (KrF) [14:12:23]: Når me snakkar om større forskjellar: Eit av dei mest usosiale kutta me måtte rette opp, låg frå Stoltenberg II-regjeringa. Eg vil kalle det dobbelt usosialt når det er dei sterkt pleietrengande i norske kommunar det gjeld. Her måtte Venstre og Kristeleg Folkeparti rette opp eit kutt. Utan Venstre og Kristeleg Folkepartis innsats ville trafikkskadde – pleietrengande – under 67 år ha blitt ramma.

Når det gjeld søndagshandel, ser eg veldig optimistisk på å vinne den saka. Det er det ikkje berre Kristeleg Folkeparti, Arbeidarpartiet, SV og Senterpartiet som meiner. Me ser at LO og NHO har engasjert seg i denne saka. Me veit at det har ein betydeleg kostnad å innføre søndagshandel. Derfor har eg stor tru på at når denne saka kjem, vil regjeringa ha ei god vurdering av ho. Da har eg all grunn til å tru at me har moglegheit til å vinne saka.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [14:13:35]: Politikk er verdikamp. Jeg mener akkurat det samme som i sommer: Det partiet som verdimelessig står lengst fra Kristelig Folkeparti i veldig mange spørsmål, er Fremskrittspartiet – i bistandspolitikken, i alkoholpolitikken, i synet på liv og i synet på hverdag og helligdag. Dessverre valgte representanten Hareide å være med på å sette Fremskrittspartiet i regjering.

Jeg skal innrømme at Kristelig Folkeparti med budsjettforliket klarte å stoppe noen av de verste kuttene fra regjeringen. Jeg synes det var bra at de klarte å reversere noe av det. Det var klokt og rett at de klarte det når det gjaldt bistand og alkohol. Men jeg synes ikke det var klokt og rett at de ikke klarte det når det gjaldt kvoteflyktninger – at Kristelig Folkeparti i sitt første budsjettforlik med regjeringen svikter dem som trenger hjelp aller mest.

Jeg synes ikke det var klokt det de klarte når det gjaldt landbruk. Der reverserte de 30 mill. kr – det var bra – men fortsatt sto det et kutt på 70 mill. kr. Mitt spørsmål til repre-

sentanten Hareide er: Er han fornøyd med gjennomslaget på disse to områdene?

Knut Arild Hareide (KrF) [14:14:39]: Kristeleg Folkeparti er godt fornøgd med sitt gjennomslag. Viss me ser på prioriteringa av verdas fattige, ser me at me har greidd å halde på 1 pst.-målet. Det gir nokre føringar framover, og det trur eg er særdeles viktig. Hadde me gått bort frå 1 pst.-målet, ville me ikkje hatt eit gripetak for utviklingspolitikken vår. Som eg sa i innlegget mitt, har det viktigaste for Kristeleg Folkeparti i denne budsjettforhandlinga vore å sikre 1 pst.-målet.

Når det gjeld alkohol, kan eg berre registrere at me har auka avgiftene meir enn det Stoltenberg-regjeringa gjorde.

Når det gjeld kvoteflyktningar, er det ikkje nokon grunn til å leggje skjul på at me gjerne hadde sett at det talet som låg frå Stoltenberg-regjeringa, hadde blitt vidareført. Dette er noko som me vil kunne kome tilbake til under behandlinga av revidert nasjonalbudsjett. Me ser òg at talet på kvoteflyktningar er auka i 2013.

Karin Andersen (SV) [14:15:52]: Kristelig Folkeparti har gjennom alle år hatt veldig gode ryggmargsreflekser når det gjelder fordeling – de fattigste skal få først. Derfor er jeg bekymret når Kristelig Folkeparti argumenterer så sterkt for et skatteopplegg som gir mest til de rikeste.

Enda mer bekymret blir jeg når man også argumenterer så positivt for et av de verste kuttene i dette budsjettet, nemlig at man skal ta imot færre flyktninger fra Syria. Syria har den største humanitære katastrofen i verden – i hvert fall før den fæle katastrofen på Filippinene, og der er det ikke krig – og noen av de mest vanskeligstilte menneskene. Kristelig Folkeparti synes det er greit at vi hjelper færre av dem.

På den annen side har de slåss for å få på plass elektronisk databehandling i Kirken. Hvilket verdivalg ligger i å prioritere EDB foran kvoteflyktninger?

Knut Arild Hareide (KrF) [14:16:59]: Kristeleg Folkeparti har sagt offentleg at me gjerne skulle ha tatt imot fleire kvoteflyktningar. Me har vore tydelege på at det har vore vår politikk. Me har ikkje argumentert for det såkalla kuttet. Men når me ser på talet på kvoteflyktningar som me vil ta imot i 2014, ser me at det vil kunne ligge an til ein auke, når me samanliknar med talet i 2013.

Me har vore veldig tydelege – me har eit anna primærstandpunkt. Me ønskjer at Noreg skal ta imot fleire kvoteflyktningar, men me har gjort våre prioriteringar. Det me fekk gjennomslag for i samtalan med dei tre andre partia, er me godt fornøgd med. Me har fått ei satsing på verdas fattige ved å sikre nokre av dei mest sosiale kutta – bl.a. frå Stoltenberg-regjeringa – til dei ressurskrevjande brukarane i kommunane. Asylsøkjjarar har me òg bidratt til å betre situasjonen for. Da seier me oss i all hovudsak godt fornøgd.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Liv Signe Navarsete (Sp) [14:18:23]: Gjennom åtte år i regjering har Senterpartiet stått på for eit Noreg med små forskjellar, der me deler samfunnsgoda. Me har stått for ei langsiktig forvalting og for å ta heile Noreg i bruk. Me har jobba hardt for sjølvråderett og for å bruke naturressursane i heile landet. Me har kjempa for matproduksjon i distrikta og industriarbeidsplassar i byane. Me har lagt til rette for at folk kan velje å bu i heile landet. Me er eit folkestyreparti. Og me har arbeidd for eit sterkt FN, for å løyse globale utfordringar i fellesskap. Det har òg vore spegla i budsjetta som den raud-grøne regjeringa har lagt fram.

Budsjettet som den nye regjeringa har lagt fram, i samarbeid med Kristeleg Folkeparti og Venstre, er ein forsmak på dei endringane me har i vente. Det er mange trekk, både i den nye regjeringas budsjett og i deira handlingar, som uroar meg. Grunnleggjande handlar det om to spørsmål: Kva Noreg vil me ha? Kva vil me Noreg skal vere?

For å ta det siste først: Senterpartiet vil framleis kjempe for at Noreg er eit land som står opp for egne interesser. Samstundes skal me ta ansvar for å bidra til å lyfte verdas fattige ut av fattigdomen og gjere vårt for at den økonomiske veksten dei fortener, skjer på ein mindre forureinande måte enn vår økonomiske vekst har gjort.

Der me i den raud-grøne regjeringa kjempa for Noregs interesser i EU med både mot, rak rygg og klar forankring i Stortinget, nyttar den nye regjeringa første høve til å reise til Brussel for å få EUs hjelp til å gå imot både stortingsvedtak og norske interesser. Det er nye taktar i utanrikspolitikken når det gjeld både innhald og prosess. Eg kan nemna endra prosenttoll, reversering av postdirektivet, og seinast i dag høyrde me at bankgarantidirektivet kan stå for fall – iallfall kunne det høyrast slik ut i media, men det er jo heller ikkje noko me har høyr om, anna enn gjennom media.

Der den raud-grøne regjeringa har stått klart og tydeleg på 1 pst. til bistand og ei sterk satsing på fornybar energi også over utanriksbudsjettet, har Framstegspartiet og Høgre tvunge Kristeleg Folkeparti og Venstre til å bruke alle forhandlingskorta sine på å vinne attende prinsippet om minimum 1 pst. til bistand. Det er ein tynn siger når me veit at det raud-grøne budsjettet lova meir.

Den nye utanriksministaren har rett nok skrytt frå Stortingets talarstol om at deira budsjettforslag gjev ein høgare sum til bistand enn fjorårets budsjett. Det er ei sanning med modifikasjonar. Det må vere vanskeleg for Kristeleg Folkeparti å svelge ei haldning om at når Noreg tener meir, skal me dele mindre av rikdommen vår med verdas fattige. Me skal gi mindre til FN-organisasjonane, me skal gi mindre til fornybar energi, og me skal prioritere innanfor kvoteflyktningane for å finne rom til syriske flyktningar, framfor å ta imot menneske som desperat treng vern.

Budsjettframlegget frå den nye regjeringa vitnar òg om ei kursendring når det gjeld kva for Noreg me vil ha. Budsjettforliket som vart lagt fram, rammar norske distrikt og det vareproduserande næringslivet hardt. I forliket er det framleis dramatiske kutt i regionale utviklingstiltak for kommunar og lokalt næringsliv. Det gir mindre moglegheiter for folk med gode idear til å få realisert desse om til blomstrande bedrifter. Endringane i skatteregimet vil gi

auka forskjellar mellom vanlege folk og dei rikaste. Endringane i arveavgifta gir dårlegare avskrivingsregelverk for enkeltmannsføretak. Det vert aukande forskjellar mellom dei som bur i dei mest folkerike områda og dei som bur på mindre stader rundt om i landet.

At Framstegspartiet i forliket aksepterer kutt på det som opphavleg var lagt fram av satsing til vegar og tunnelar på heile 250 mill. kr, er uforståeleg, ikkje berre ut frå Framstegspartiet sine lovnader om vegsatsing, men òg sett på bakgrunn av dei alvorlege utfordringane me har på tunnelvedlikehald og med ulukkene den siste tida friskt i minne. At landbruk og fiskeri vert hardt ramma av kutt og skatteskjerpingar, er vel meir som forventta frå ei mørkeblå regjering.

Dette er det første budsjettet regjeringa har sett sitt stempel på. Neste år får vi eit statsbudsjett som er heilblått. Det me har sett i dag, er ei stadfesting av at Kristeleg Folkeparti og Venstre har lite påverknad. Det meste av deira krefter er brukt på å dra regjeringa sitt opplegg litt nærare det raud-grøne utgangspunktet. Det gir liten grunn til optimisme for alle dei som framleis vil at Noreg skal vere eit land med små forskjellar og eit stort hjarte for verdas fattigaste, og at me framleis skal ta heile landet i bruk.

Presidenten: Det blir åpnet for replikkordskifte.

Bjørn Lødemel (H) [14:23:30]: Ei av dei viktigaste sakene for å skape næringsutvikling og positiv vekst er auka satsing på samferdsel og infrastruktur. For nokre få veker sidan fekk vi gladmeldinga om at regjeringa aukar løyvingane til fylkesvegar, og at ein vidarefører rentekompensasjonsordninga. No har vi òg fått den glade meldinga om at det blir satsa over 1 mrd. kr meir på riksvegar, i tillegg til at ein fjernar ein del dyre bompengprosjekt.

Representanten Navarsete har vore både samferdselsminister og kommunal- og regionalminister, og spørsmålet mitt er om det ikkje er ganske pinleg at det etter berre få veker med ny regjering har kome ei så formidabel satsing på samferdsel.

Liv Signe Navarsete (Sp) [14:24:15]: Så vidt eg veit, er det ikkje så veldig mykje det fylket som både representanten og eg er frå, vil merkje til den store satsinga. Rett nok – og det skal ein ha – tek ein vekk bompengar på prosjekt som Fatlaberget og andre mindre prosjekt, men det er langt, langt frå det som spesielt samarbeidspartnaren Framstegspartiet har lova. Det ein har gjort no, er veldig lite i forhold til det ein var førespegla. Me ser fram til fortsetjinga, for me har registrert at det kjem store kutt på andre sider som er viktige for distriktsfylke som Sogn og Fjordane. Ein kuttar i næringsmidlar – Innovasjon Noreg får mindre midlar til å realisere gode idear i eit fylke der ein sårt treng arbeidsplassar. Eg kan knapt sjå at dei 60 mill. kr ein kuttar på ein bom som privatpersonar skulle betale, kan kompensere det tapte potensialet som er for å skape nye og levedyktige arbeidsplassar i fylke som Sogn og Fjordane.

Bjørn Lødemel (H) [14:25:19]: Eg må berre seie eg er heilt ueinig i dei vurderingane som representanten Navar-

sete kjem med. I desse dagar sit fylkestinget i Sogn og Fjordane og skal behandle sin regionale transportplan. Utan dei ekstra løyvingane som har kome frå Høgre-Framstegsparti-regjeringa, når det gjeld både auka løyving og rentekompensasjonsordning, hadde dei faktisk ikkje kunna løyva pengar til auka satsing på vegbygging, så det stemmer dårleg.

Elles ser vi at dei kutta som går på regional utvikling, er på ca. 400 mill. kr av ei ramme på 1,6 mrd. kr, så det er berre ein mindre del av dei kutta som kjem her. Vi ser òg at den omfordelinga som kjem til samferdsel, blir veldig godt motteken også i Sogn og Fjordane. Mitt spørsmål til Navarsete er: Er ikkje satsing på samferdsel og infrastruktur dei viktigaste tiltaka ein kan gjere for å skape vekst og utvikling også i distrikta?

Liv Signe Navarsete (Sp) [14:26:17]: Satsing på samferdsle er til liks med ein aktiv næringspolitikk det viktigaste ein gjer for å skape vekst i Distrikts-Noreg. Difor er eg veldig glad for at eg fekk setje i gang det første samferdslelyftet og at me har dobla løyvingane til samferdsle, at me har lagt på ytterlegare vekst i den noverande Nasjonal transportplan. Eg håper inderleg og ærleg at denne regjeringa vil gjere det same, at me vil greie det same lyftet og like stor vekst som det den raud-grøne regjeringa gjorde i åtte år. Den fasiten får me om nokre år – forhåpentlegvis lenge før om åtte år, for så lenge håper eg ikkje denne regjeringa skal sitje. Når det gjeld midlar til vegbygging, så kunne Sogn og Fjordane fylkeskommune og alle andre prioritert næringsmidlane til veg, fylkesvegar og låneopp- tak viss ein ynskte det av den rikelege veksten som har vore i slike midlar etter at me overtok frå Høgre i 2005.

Tom E. B. Holthe (FrP) [14:27:20]: Undertegnede har med interesse lest de rød-grønnes merknader til budsjettet. Videre har jeg forsøkt å sammenligne både regjeringsplattformen og Senterpartiets prinsipp- og handlingsprogram. Noe av det interessante å lese er faktisk at det i deres program bl.a. står at de ønsker å øke bunnfradraget i formuesskatten, styrke BSU-ordningen, øke fribeløpet i arveavgiften og ikke minst ROT-fradraget, noe en kan finne igjen i regjeringserklæringen. Er det ikke grunn til å tro at Senterpartiet ville få større gjennomslag for flere av sine saker ved rett og slett å ta et skritt bort fra den rød-grønne plattformen og heller søke samarbeid på den borgerlige siden?

Liv Signe Navarsete (Sp) [14:28:12]: Det er jo som kjent heilskapen i politikken som avgjer kva retning ein går i. Eg må med respekt å melde seie at det budsjettforslaget som kom frå den mørkeblå regjeringa i år, ikkje akkurat var eit frieri til Senterpartiet. Med dei kutta som var lagt inn på distriktspolitikk, på næringspolitikk, til landbruket, til fiskeri og til den kraftkrevjande industrien, var det vel ikkje akkurat eit tilbod om samarbeid.

Me i Senterpartiet ynskjer oss betre rammevilkår, men det er forskjell på å barbere seg og å skjære av seg haka. Det er forskjell på å lyfte botnfradraget i arveavgifta og å ta vekk heile arveavgifta og erstatte den med eit særde-

les ille tiltak, nemlig å endre avskrivingsreglane, som gjer at både landbruk, taxisjåførar, anleggsbransjen og mange andre – 200 000 bedrifter – får dårlegare rammevilkår. Det er ikkje Senterpartiet sin politikk.

Terje Breivik (V) [14:29:28]: Senterpartiet likar å framstilla seg som eit jordnært parti som er opptekne av dei praktiske ting i kvardagen. Noko av det mest fornuf-tige, jordnære og kjedelege, om ein vil, ein kan gjera, er å sørgja for nødvendig vedlikehald. Det er noko som kjerneveljarane til Senterpartiet veit alt om.

Men på dei to områda der Senterpartiet har hatt ansva-ret dei siste åtte åra, nemlig samferdsels- og kommunesek-toren, der Navarsete har vore statsråd begge plassar, har vedlikehaldsbehovet auka sterkt. Det gjeld veg, det gjeld jernbane – begge med vedlikehaldsetterslep i hundre-mil-liardar-kroners-klassa – og det gjeld infrastruktur som klo-akk, og bygningar som skulebygg, som kommunane har ansvaret for. Kvifor har Senterpartiet konsekvent nedprior-ritert nødvendig vedlikehald i åtte år?

Liv Signe Navarsete (Sp) [14:30:24]: Alt i det fyrste budsjettet som eg la fram som samferdsleminister, endra me fordelinga mellom investering og vedlikehald i forhold til det som Bondevik II-regjeringa hadde i sine budsjett, nettopp fordi me såg at det var heilt nødvendig – alt frå å setje i gang igjen utbygging av jernbana, som hadde stop-pa opp, til å lyfte vedlikehaldet på strekningar som aldri hadde sett vedlikehaldsmidlar. Dei var nesten på gråten då dei fekk midlar til vedlikehald av Dovrebana. Me fekk ei ny retning òg der. Men vi må heller ikkje stikke under stol at når me har skapt 345 000 nye arbeidsplassar og hatt ein rekordstor folkevekst, har òg behovet for vedlikehald auka dramatisk desse åtte åra. Sjølv med rekordstore løy-vingar både til samferdsle og innan kommuneøkonomien, som fekk eit heilt anna lyft etter at me kom inn i regje-ringskontora, ser me at det er uløyste oppgåver òg etter den regjeringa. Det vil det nok òg vere etter den neste.

Presidenten: Replikskiftet er omme.

Trine Skei Grande (V) [14:31:52]: I denne salen er det gjort mange modige og store politiske grep for framti-da opp gjennom historien. Her har man vært i stand til også å gjøre upopulære ting, man har vært i stand til – i store konflikter – å vedta store grep framover. Det virkelig store må man nok tilbake til Venstres storhetstid i denne sal for å vise til, det var da man f.eks. bygde Bergensbanen, som tilsvarte et statsbudsjett, med noen få – jeg hørte at det kanskje bare var én – stemmes overvekt i denne salen.

Vi ser i dag at landet vårt står framfor veldig store ut-fordringer når det gjelder langsiktighet, både for å bygge vidare på det fellesskapet som er skapt, og for å legge til rette for skaperkraften i det norske samfunnet.

Vi i Venstre har tro på at man skal kunne bruke skatte-systemet for å oppnå de endringene man ønsker i samfun-net over tid. Vi i Venstre har tro på at det går an å bruke av-giftssystemet sånn at man får de handlingsendringene hos folk som man faktisk ønsker å legge til rette for. Vi har så

klokkertro på det å bruke skatte- og avgiftssystemet at vi faktisk er villig til å gi fra oss mye av makten når det gjel-der regler og forordninger, og heller stimulere til de riktige valgene gjennom skatte- og avgiftssystemet vårt. Det vil vi f.eks. innenfor miljø. Vi vil gjøre det for at det skal lønne seg mye mer å stå i jobb og bidra til fellesskapet, men også til seg sjøl. Det skal være mye mer lønnsomt å ha norske eiere som er med på å utvikle norske bedrifter med norske arbeidsplasser, og som er med på å skape framtida vår. Vi vil bruke avgiftssystemet vårt sånn at det å kjøpe sunnere ting faktisk blir billigere, at det å ha et sunt kosthold og en sunn livsstil ikke skal være forbeholdt dem med god råd.

Vi mener at man må satse på de tingene som vi vet vir-kelig betyr noe i framtida, men som kanskje er de priorite-ringene som ikke klipper flest fløyelsbånd i en valgkamp, nemlig f.eks. det å satse på forskning og kunnskap, og det å sørge for at vi får flyttet makt ned til de viktige kunnskaps-institusjonene. På det området har vi fått gjort mye i dette budsjettet.

Vi har lagt fram det å skape, det å få til en kunnskapssat-sing for Norge, det å få til et grønnere samfunn og grønnere arbeidsplasser, som er våre hovedsatsinger, i vårt alternati-ve statsbudsjett. Vi er også glad for at vi har fått dratt med oss mye av dette inn i det ferdigforhandlede budsjettet, som vi kommer til å stemme for subsidiært her i dag.

Det er en liten merknad som ingen har nevnt, men den er ganske viktig. Det er f.eks. å si til lærerne at det er dere som er best til å vurdere hvilken oppfølging ungene tren-ger for å ha god leksehjelp. Det er å flytte makt ned til de gode fagfolkene som ser ungene i øynene – ikke lage stren-ge opplæringslover i denne sal, der vi tror at vi vet hvilke unger som trenger denne oppfølginga.

Det er viktig å ha en satsing på stipendiater, som vi har fått til. Det er viktig å gi lærerne fagfriheten tilbake. Vi tar første skrittene med en etter- og videreutdanningsreform, men også det vi gjør med å flytte makt ned.

Venstre hadde gjerne ønsket at vi hadde fått til elleve måneders studiestøtte i dette budsjettet, og vi innrømmer gjerne at det er tapet vårt. Men vi er veldig glad for den formuleringa vi fikk til, og at vi nå skal få en opparbeiding av støtten, etter at vi har sett at det var nesten ingen økning i studiestøtten under den forrige regjeringa. Det mener jeg er med på å legge grunnlaget for en ny type klasseskil-le, der det å ha mamma og pappa med god lommebok blir viktig for å kunne ta høyere utdanning.

Når det gjelder miljø, mener vi det må til en stor omstil-ling i samfunnet. I vårt primære forslag har vi et skatteski-ftet på 7 mrd. kr. Jeg har lyst til å vise dette med et eksem-pel. Da Torild Skogsholm var samferdselsminister, gjorde hun noen grep som noen syntes var sært, rart og som noen sa aldri kom til å bli en suksess, nemlig biler som gikk på strøm. Hun gjennomførte noen tiltak på enkelte avgiftssi-der, hun gjennomførte noen tiltak når det gjaldt kollektiv-felt, og hun gjennomførte noen tiltak når det gjaldt bom-selskap – og det vakte nesten munterhet her i salen da det ble gjort. Det er ikke gjort så mange endringer under for-rige regjeringa når det gjelder elbiler. Men virkningene av de grepene som Torild Skogsholm gjorde som samferd-selsminister, begynner vi å se rulle rundt på norske veier.

Det er ingen som lenger flirer av elbil. Det er faktisk sånn at Oslos taxier er i ferd med å få det. Vi er ikke bare i ferd med å bli elbilhovedstaden i verden, men vi er i ferd med å bli et land med massiv omsetning av elbiler – den store oljeprodusenten Norge. Det viser at kreativitet og standhaftighet over tid får til sånne endringer. Det betyr ikke at folk i Norge har fått det verre fordi om noen kjører elbil. Det betyr ikke at noen har store offer fordi de kjører elbil, men det betyr at man har noen kreative politikere som er i stand til å komme med forslag som får virkning over tid.

For oss er det viktig å ha en målrettet satsing på kampen mot fattigdom. Venstres alternative budsjett betyr en reell skatteskjerpelse for de rikeste, men en skattelette for de aller fattigste. Det å ramme ressurskrevende brukere i kommunene er virkelig å ramme de svakeste. Jeg er glad for at vi fikk ordnet opp i det. Jeg er også glad for at vi fikk ordnet opp i det rød-grønne kuttet, der man nektet å gi støtte til overnattingstilbud til folk som ikke har et sted å bo i de store byene våre. For meg var det veldig viktig, for det sier noe om at man skal ha anstendighet, og det sier noe om at hvis man har et regelverk man skal håndheve i en by, må man også gi folk et alternativ.

Vi har blitt nedstemt på alle våre forslag i åtte år. Da er vi veldig glad når vi får økt tilskuddet til jernbanen med 650 mill. kr – eller småpenger som Jonas Gahr Støre kalte det. For meg er det ganske viktige penger for å løfte norsk jernbane videre. Det er veldig få røde snorklippinger, og man kan gjerne karakterisere det som litt kjedelige penger – det er nettopp det som skal til for å få togene til å gå. Sjøl i morges hadde vi to stopp bare i Oslo-regionen på grunn av dårlig vedlikehold på jernbanesystemene våre. Dette er viktige penger for at folk skal se at det å ta kloke miljøvalg faktisk er noe som vi verdsetter.

Vi får en helhetlig planlegging når det gjelder intercity, som er viktig. Det er sånn at vi nå har, men denne budsjettavtalen, et større grønt skattesifte enn det den rød-grønne regjeringa la fram.

Vi er også glade for de tingene vi fikk reversert både når det gjelder bistandsprosenten og permitteringsregler for fiskere, men det viktigste for oss var de offensive grepene vi fikk gjort på miljø, på jernbane og på elbil.

Vi kommer til å være både krevende og konstruktive i samarbeidet med regjeringspartiene. Men ingen skal være i tvil om at for Venstre er det viktigste å få gjort noe i miljøpolitikken når det gjelder å snu til et grønnere samfunn med grønnere løsninger, og det å få gjort noe i kampen mot fattigdom. Da er ikke vi så opptatt av hvordan vi skal klare å ta de rike, men at vi faktisk klarer å hjelpe de fattige. Vi vil kjempe mot den todelingen av norsk økonomi som vi i dag mener er med på å undergrave selve velferden vår hvis vi ikke klarer å omstille norsk økonomi til også å takle en hverdag der oljen vår kanskje ikke er så mye verdt som den er i dag.

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anette Trettebergstuen (A) [14:41:01]: Representanten Skei Grande sa i sitt innlegg at det skal lønne seg å jobbe. Senest i trontaledebatten hørte vi representanter fra Venstre fastslå det samme, og det ble også sagt at Venstre skulle følge nøye med på regjeringen på dette punktet.

Ting kan tyde på at Venstre har glemt å følge med. Budsjettet, som Venstre sikrer flertall for i dag, er fullt av svekkelser av arbeidslinjen gjennom dyrere barnehage, de går bort fra to opptak, de gir økt kontantstøtte på veien mot det uttalte målet om opptrapping til barnet har fylt tre år, de kutter i pappaperm og skatteklasse 2. Sammen med varslede endringer i arbeidstidsordningene er dette tiltak som vil gjøre det vanskeligere for mange å kombinere det å ha familie med det å ha jobb. Det er tiltak som vil tvinge damer ut av arbeidslivet. Hvordan synes representanten Skei Grande at dette harmonerer med Venstres mål om at flere skal jobbe, og at flere skal holdes i arbeid? Eller er dette målsettinger som handler om alle andre enn kvinner med barn?

Trine Skei Grande (V) [14:42:05]: Med all respekt så har Arbeiderpartiet sittet og styrt dette landet i åtte år! I den tida hadde de f.eks. skatteklasse 2 i åtte år. I den tida innførte de ikke to barnehageopptak enda de hadde åtte år på seg. Det er veldig mange av disse tiltakene som man ikke gjorde da man hadde makta, men som man i dag mener at vi jager folk tilbake til kjøkkenbenken med når vi faktisk står for det samme som den forrige regjeringa gjorde.

Jeg er veldig glad f.eks. for skatteklasse 2-ordninga. Den er helt lik med den Venstre foreslo i 2011. Vi ønsker at den skal trappes ned, men vi mener at hvis du skal gjøre sånne grep i norsk økonomi, må du også ta grep som hindrer at folk havner i fattigdomsfella. Derfor er det viktig, når Venstre har sett på disse tingene, at en både stimulerer folk til å jobbe og samtidig har et fattigdomsgrep som sørger for at de aller fattigste ikke får dårligere og dårligere råd, slik de fikk under de rød-grønne.

Anette Trettebergstuen (A) [14:43:08]: Dersom det var fattigdomsbekjempelse Venstre var mest opptatt av, er det ingen tvil om at Venstre burde støttet en annen regjering enn den regjeringen Venstre har satt inn.

Summen av de forslagene Venstre er med på å støtte i dag, summen av de svekkelsene av ordningene Venstre gjennomfører i dag og f.eks. de varslede arbeidstidsendringene – det er ordninger som hittil har vært med på å sørge for at vi har av verdens høyeste sysselsetting blant kvinner, verdt mer enn oljen – vil ha en negativ effekt.

Jeg vil snakke litt om arbeidstid. I debatten om arbeidstid har representanten Skei Grande ofte kommet med teoretiske tenkte eksempler på lovbrudd – lovbrudd som ofte viser seg å være lovlige dersom man bare inngår avtaler om det. Så i stedet for å tenke seg situasjoner, kan representanten Skei Grande nevne en alternativ arbeidstidsordning som loven har hindret, en ordning som Venstre mener skal bli lovlig gjennom lovendring?

Trine Skei Grande (V) [14:44:12]: Politikken til den regjeringa som gikk av, har ført til at det er flere fatti-

ge barn i Norge. Det var en av hovedmotivasjonene for Venstre til faktisk å skifte regjering. Vi har mange tiltak, og noen av dem ligger i samarbeidsavtalen. Resten skal vi kjempe inn i budsjett. Dette var en av våre motivasjoner for faktisk å skifte regjering. Vi hadde en regjering som var så opptatt av å fordele andres penger, at den glemte hvem som er nederst på rangstigen. Så glad i sosialøkonomiske makrotall var den, at den glemte hva det er som skal til for virkelig å få folk ut av fattigdom.

Hvis man ser på hvilke grep som virkelig fungerer for å få kvinner sysselsatt, syns jeg f.eks. det er rart at den rød-grønne regjeringa hvert eneste år stemte imot da Venstre kjempet imot at alle sykelønnsutgifter knyttet til kvinner, og svangerskap skulle bli betalt av staten og ikke bli påført den enkelte arbeidsgiver. Det hadde virkelig vært et grep som hadde betydd noe for kvinner i arbeidslivet – mye mer enn de forslagene som Trettebergstuen her nevnte.

Jeg kan nevne mange forslag. Problemet er at det er fagforeningene som hindrer at gode avtaler på arbeidsplassene ikke blir fulgt opp. (Presidenten klubber.)

Presidenten: Det må representanten Skei Grande gjøre en annen gang.

Irene Johansen (A) [14:45:34]: Venstre konkluderte til slutt med ikke å gå inn i regjering. Likevel var lysten til å skifte regjering så stor at de inngikk en samarbeidsavtale med Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen.

Nå ser vi et Venstre som forsvarer regjeringens politikk i stedet for å stille krav f.eks. på områder som asylfeltet, der Venstre tidligere var en tydelig stemme. I dag stemmer Venstre for regjeringens budsjett – et budsjett der Venstre sammen med Kristelig Folkeparti har brukt en fjerdedel av utgiftssiden på å reversere Høyre–Fremskrittsparti-regjeringens kutt i Stoltenberg II-budsjettet. Det er ellers vanskelig å se igjen Venstres profil.

Venstres nestleder kritiserte selv her i debatten i dag at miljøprofilen var for dårlig i forslaget til budsjett fra Høyre og Fremskrittspartiet. Likevel stemmer Venstre for. Hvilken strategi har Venstre for å unngå å utvikle seg til et profiløst parti, som utelukkende er et støtteparti for Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen?

Trine Skei Grande (V) [14:46:41]: Nå er det faktisk sånn at vi får et større grønt skatteskifte ved forhandlinger med denne regjeringa enn det den rød-grønne regjeringa klarte å få til. Vi får til en større satsing på jernbane, på vedlikehold av de viktige tingene i folks hverdag for å ta gode miljøvalg med denne regjeringa enn med det som Stoltenberg-regjeringa la fram.

Vi ser på mange andre miljøfelt at vi har fått godt gjennomslag gjennom de forhandlingene, men det er klart at vi er langt unna fornøyd. Det er langt unna det vi skulle fått til ideelt sett. Det ligger på bordet her – det er vårt alternative statsbudsjett som er vårt forslag.

Så til asylfeltet. For asylbarna får vi nå et nytt regelverk. Det prøvde vi i åtte år, og fikk ingenting til med den forrige regjeringa. For å si det sånn: Vi skulle gjerne ha sørget for at vi mottok mange flere kvoteflyktninger. Det har

vi blitt nedstemt på hvert eneste år under den rød-grønne regjeringa. Konklusjonen min er at neste år mottar vi 500 flere enn vi gjorde i fjor med den rød-grønne regjeringa.

Geir Pollestad (Sp) [14:47:51]: Jeg har tradisjonelt oppfattet Venstre som et parti som er svært opptatt av småbedriftenes ve og vel. Det ble feiret med kake og brus at arveavgiften skulle fjernes, at det lå inne i den avtalen og det budsjettet som kommer til å bli vedtatt i dag. Det sto noe med liten skrift der som gjør at enkeltpersonforetak og bønder kunne risikere å få en skatteregning på kanskje hundretusenvis av kroner, kanskje opp mot 1 mill. kr, i økt skatt som følge av denne endringen.

Så registrerer jeg en merknad om at en skal komme tilbake til dette i revidert budsjett. Men mitt spørsmål er: Er dette en god måte å føre en skattepolitikk på, at en innfører først og så utreder konsekvensene for dem som blir rammet, i etterkant?

Trine Skei Grande (V) [14:48:55]: Det er så fantastisk å ha Senterpartiet tilbake igjen, ute av den røde klypa, der de igjen kan snakke om småbedrifter! Jeg er veldig glad for å være på lag med Senterpartiet på dette området.

Arveavgifta er veldig viktig, fordi det å få fjernet den, kan gjøre at vi får flere norske eiere. Det tror jeg Senterpartiet har sett. I mange norske bedrifter – familiebedrifter – har den vært til hinder, den har hindret mange småbedrifter framover, fordi avgiftene blir så store at det er mye mer lønnsomt å selge gode bedriftsideer til utlandet enn det er å holde dem i norske familier.

Så er det sånn at dette gikk vi til valg på. Vi holder det vi lover. Vi lovt i valget at dette skulle vi klare å få fjernet. Vi har fjernet det i vårt alternative budsjett. Så må vi jobbe videre hvis det viser seg at det har noen negative følger, men mye tyder på at det ikke har fullt så mange negative følger som forsiden på Nationen skulle tilsi.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [14:50:06]: Lat det ikke vere nokon tvil: Alt som kjem frå denne regjeringa, har eit avtrykk frå Venstre. Det er Venstre som har sørgt for at vi har fått den regjeringa vi har. Så det betyr at kva det så er for avgjerd som er komen frå regjeringa, og kven som har hamna i regjering – alt dette er Venstre sitt verk.

Så snakkar representanten Skei Grande om barn og om dei som fell utanfor, og nemner ikkje skuggesidene i dette. La meg ta kulturskuletilbodet. Regjeringa legg opp til å fjerne kulturskuletimen. Den sikrar alle barn moglegheita til å få kulturskuleopplæring – til å lære seg eit instrument eller stå i ei førestilling.

No får eg ikkje moglegheita til å kome med ei stor kjærleikserklæring, som var i valkampen til Venstre, men spørsmålet mitt er: Kvar ble kjærleiken til kulturskulen av?

Trine Skei Grande (V) [14:51:15]: Vi i Venstre holder det vi lover. Vi lovt at et borgerlig flertall skulle gi en borgerlig regjering, og vi forhandlet fram en samarbeidsavtale på borgerlig side som vi skal forholde oss til.

Venstre har alltid vært skeptisk til kulturskoletimen. For meg er det et rent SV-prosjekt som er så feil tankegang når

det gjelder kultur, som det går an: Det å tro at hvis du gir alle barn én time, skal alle kunne bli store kunstnere eller få en smakebit av all kunsten rundt oss.

Jeg tror det er veldig mange flere effektive måter å bruke de pengene på – f.eks. gjennom å gi ordentlig kulturskole til dem som har lyst til å spille instrumenter, og gjennom å prioritere andre tiltak, også innenfor frivillighet – enn å la staten gi barna én time kultur. Det er sånn SV tenker kultur. Det er ikke sånn Venstre tenker kultur.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Audun Lysbakken (SV) [14:52:23]: Hvor du står i politikken, avhenger av hvem du lytter til. De endringene som er gjort i 2014-budsjettet, understreker tydelig hvem det er som har den nye regjeringens øre. Dette budsjettet er begynnelsen på en fest for dem som har mest. I et Europa hvor de sosiale og økonomiske forskjellene øker enormt, har Norge vært et ensomt eksempel på at det går an å føre samfunnsutviklingen i en annen retning.

Under den rød-grønne regjeringen gikk den økonomiske ulikheten ned fordi vi førte en politikk for omfordeling gjennom skattesystemet og for arbeid til alle. Små forskjeller er bra for hele samfunnet, det skaper tillit og gir grunnlag for den solidariteten mellom mennesker som gjør sterke fellesskap mulig. Dessuten er en sterk velferdsstat og små forskjeller bra for norsk økonomi. Det sikrer kompetanse, høy yrkesdeltakelse og trygghet til å satse. Det bidrar avgjørende til at vi har en av verdens mest produktive økonomier.

Vi må skape for å dele, men vi må også dele for å skape. Det nye flertallet har satt kursen i en annen retning, med store skattekkutt til dem som har mest i Norge. 4 pst. av befolkningen får 40 pst. av skattekkuttene. Som sagt: Hvor du står i politikken, avgjøres av hvem du lytter til.

Regjeringspartiene snakker om vekstfremmende skatteletter. Det er et stort paradoks at disse skattekkuttene finansieres gjennom å forsterke det som er norsk økonomis hovedproblem: oljeavhengigheten. Norge satser for mye på fossil energi. Det skader klimaet, men det skader også industri og næringsliv på fastlandet. Vi kommer for sent i gang med omstillingen til framtidens grønne arbeidsplasser, og kostnadsnivået blir for høyt for bedriftene som står utenfor oljeeventyret.

Vi gambler dessuten mot våre egne klimamål og sørger for at vi vil tape økonomisk dersom verdens utslipp reduseres raskt. I årene som kommer, må vi redusere oljeavhengigheten. SV vil fremme tre grep for å få det til: For det første å redusere utvinningstempoet på norsk sokkel, for det andre å trekke pensjonsfondet ut av fossil energi og for det tredje å være svært forsiktig med bruken av oljepenger. Den nye regjeringen vår tenker motsatt. Den forsyner seg nå av honningkrukken for å få kortsiktig gevinst og for å slippe å ta vanskelige valg.

Med SV i regjering har det vært ført en familie- og likestillingspolitikk som har forandret hverdagen til det bedre for norske småbarnsfamilier og sikret større trygghet for norske barn. Barnevernsløftet, barnehagereformen, nedbygging av kontantstøtten, kraftig utbygging av fedre-

kvoten og tredeling av foreldrepermisjonen har til sammen gitt en av de viktigste reformperiodene for familie- og likestillingspolitikken i norsk historie.

Det er utrolig at en regjering som sier at den bekjenner seg til arbeidslinjen, vil legge om en sånn politikk. Det er utrolig at en regjering som er bekymret for integreringen, vil legge om en sånn politikk. Og det er utrolig at en regjering som sier den er opptatt av valgfrihet, vil legge om en sånn politikk. Det nye flertallet fører en umoderne familiepolitikk. Nå skal kvinner oppmuntres til ikke å jobbe og til ikke å ha sine barn i barnehagen. Fedre derimot, skal jobbe mer og være mindre hjemme med små barn – en effekt regjeringen eksplisitt budsjetterer med når den kutter i fedrekvoten. Landets småbarnsforeldre har grunn til å føle seg lurte. Før valget kritiserte Høyre den rød-grønne regjeringen for at høstbarna måtte vente for lenge på barnehageplass. Med det rød-grønne forslaget ville vi ha kommet en tredjedel på vei mot to opptak i året, og barn født i september og oktober i år ville fått plass neste høst. De barna ble sviktet av det borgerlige flertallet. Resultatet er mer vending og større utrygghet og uforutsigbarhet for familiene.

Med den nye regjeringen er barnehagene nedprioritert. Det blir færre, men dyrere plasser. Fedre mister valgfrihet. Kontantstøtten styrkes. Med det risikerer vi at flere familier blir værende i fattigdomsfeller, og at færre barn lærer norsk.

Mens det er fest for dem som har mest, er det smålige kutt for noen av dem som har minst. Selv med nye oljemilliarder kutter regjeringen i tiltaksplasser for de arbeidsløse, eldre mennesker mister sin gratis tannhelsekontroll, og rike Norge skal ta imot 500 færre kvoteflyktninger enn det rød-grønne budsjettet la opp til. Det illustrerer vel bare det jeg sa innledningsvis: Hvor du står i politikken, avhenger av hvem du lytter til.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Frank J. Jenssen (H) [14:57:36]: Både vekstkraft og velferdsgoder er avhengig av et lønnsomt næringsliv med trygge arbeidsplasser, og det er samme medisin som utjevner ulikhet og forebygger utenforskap. Det å ha en jobb – det å ha en egen inntekt – er det sterkeste vernet mot fattigdom og sosial ulikhet.

Så har vi i det siste sett klare tegn til oppbremsing i deler av økonomien under den rød-grønne regjeringen. Andelen sysselsatte blant unge er fallende. Dette er bekymringsfullt. Like fullt liker jo SV å skryte av de jobbene som også er skapt i privat sektor de siste årene, og vi skal være glad for hver eneste én av dem. Det vil si, SV passer på å skryte av private bedrifter når det passer seg sånn, men ellers er engasjementet fra SV ikke veldig synlig når det gjelder hvordan vi skal trygge privat vekstkraft og private arbeidsplasser. Jeg kunne godt tenke meg å utfordre representanten Lysbakken: Hvordan vil han og hans parti sørge for at vi får flere private investorer og gründere som satser på norske arbeidsplasser de kommende årene?

Audun Lysbakken (SV) [14:58:41]: Tvert om – i forhold til den klagesangen vi har hørt fra høyrepartiene – har

det ikke vært dårlige vilkår for det private næringsliv i Norge de siste årene. Det har tvert imot vært skapt et svært høyt antall nye arbeidsplasser. Det har vært gode vilkår for vekst for dem som har ønsket å satse i Norge.

Det som er vår oppgave som folkevalgte, er å legge til rette for at den utviklingen kan fortsette. Da må vi tørre å ta noen grep som styrker norsk økonomis mulighet til å møte framtiden. De viktigste utfordringene handler ikke da om arveavgift, de handler ikke om formuesskatt, men de handler om å redusere oljeavhengigheten, om å styrke arbeidstilbudet for dem som har minst i samfunnet, og om å sørge for at kvinner deltar på like fot med menn i arbeidslivet.

Dessverre trekker det blå-blå budsjettet i motsatt retning på alle disse tre områdene.

Frank J. Jenssen (H) [14:59:44]: Jeg er ikke overrasket over at Lysbakken ikke svarer på spørsmålet om hva han er for, men heller fortsetter å ramse opp hva han er mot.

La meg ta et annet tema, utdanning. Utdanning og utdanning for alle er jo antakelig den andre hovedlinjen og det viktigste vi som samfunn kan bidra med for å hindre sosial ulikhet og hindre at folk faller utenfor – det å ha et skikkelig godt utdanningssystem. Det har vært forbausende tyst, synes jeg, fra SV på denne fronten i det siste. Men nå har vi fått en regjering og et stortingsflertall som satser sterkt på styrking av kunnskapen både i bredden, gjennom å sikre at vi nå får et skikkelig lærerløft som skal sørge for at alle barna våre får en enda bedre skole og enda bedre undervisning, og i spiss ved at vi satser sterkt på høyere utdanning og forskning, lærerutdanning, styrking av lærlingtilskuddet, grunnfinansiering av høyere utdanning og forskningssatsingen.

Er SV enig i at det nå omsider er på tide med en slik skikkelig satsing på kunnskapssamfunnet i Norge?

Audun Lysbakken (SV) [15:00:47]: For det første svarte jeg på hva jeg vil ha mer av gjennom å si hva jeg er uenig med regjeringen i. Jeg ønsker at vi skal bruke mindre oljepenger, at skattekutt skal gå til dem som tjener minst, og at vi skal føre en likestillingspolitikk som fører til at flere kvinner jobber. Det er det viktigste for at norsk økonomi skal kunne vokse i framtiden.

Jeg ser at i dette budsjettopplegget er det ikke noe trendbrudd i forhold til den utdannings- og kunnskapspolitikken SV har stått for. Det er tvert imot videreføring av de fleste av våre satsinger. Lærerløftet, som regjeringen snakker om, er totalt ukontroversielt – alle er for bedre etter- og videreutdanning. Men vi var også for satsing på flere lærere, som denne regjeringen er imot, og vi var for en satsing på en mer helhetlig skoledag som ville sørge for at kunnskapen ble mer tilgjengelig for flere.

Der går skillelinjene – ikke når det gjelder spørsmål om etter- og videreutdanning.

Hans Andreas Limi (FrP) [15:01:54]: Jeg opplever at SV har stor tro på offentlig monopol og sier nei til konkurranse, spesielt gjelder dette innen helse og omsorg, hvor private løsninger for enhver pris må holdes ute.

Åtte år med rød-grønt styre og stor tro på politisk styring resulterte bl.a. i nærmere 300 000 i helsekø. Mange måtte betale seg ut av køen og hadde anledning til det fordi de hadde økonomi som gjorde at de kunne betale litt ekstra, og private helseforsikringer økte enormt i denne perioden.

Er det slik for SV at målet om skjerming av offentlige monopoler – nei til konkurranse – er så viktig at alle de nevnte konsekvenser fullt ut kan forsvares?

Audun Lysbakken (SV) [15:02:40]: Vi tror konkurranse egner seg svært godt for omsetningen av såpe i supermarkedene, men dårlig til å fordele livsviktige helsetjenester til befolkningen. Det er fordi dette ikke er noe som styres av markedskrefter, men som i hovedsak styres av tilgangen på kvalifisert arbeidskraft, hvor mange leger vi har, hvor mange sykepleiere vi har, og hvor mange kompetente helsefagarbeidere vi har. Den privatiseringsreformen denne regjeringen ønsker å gjennomføre, kommer ikke til å skape én eneste ekstra lege, sykepleier eller helsefagarbeider. Dermed kommer den heller ikke til å bidra til kortere køer. Vi behandlet altså langt flere gjennom de rød-grønne årene fordi helsevesenet ble mer effektivt. Trusselen mot den utviklingen er en politikk som ikke satser på å bygge ut den offentlige kapasiteten og kvaliteten, men gir helsevesenet en privat sovepute i form av tro på en mirakelkur som ikke finnes.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [15:03:45]: Hvor du står i politikken avgjør hvem du lytter til, var et sitat som gikk igjen i Lysbakkens innlegg – et godt sitat.

Da Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen la fram sin tilleggsproposisjon, hadde de økt engangsstøtten med 2 500 kr. Gjennom forhandlinger her i Stortinget klarte vi å øke den ytterligere med 1 000 kr – en samlet økning på 3 500 kr. Økt engangsstøttebeløp er avgjørende for å rette opp den store urettferdigheten som er mellom dem som er utenfor arbeidslivet og dem som er innenfor – studenter eller andre unge som foreløpig ikke er kommet inn i arbeidsmarkedet. Det er jo slik at hvor man står i politikken, avgjør hvem man lytter til. Kristelig Folkeparti har lyttet til dem som er utenfor arbeidslivet i denne fasen – et viktig første steg. Det er slik at SV og Kristelig Folkeparti har vært allierte i denne saken.

Er det slik at jeg fortsatt kan forvente en alliert partner i dette? Det avgjørende er jo hvem man lytter til, og vil dere fortsatt lytte til dem som er utenfor arbeidslivet?

Audun Lysbakken (SV) [15:04:52]: Ja, det kan representanten Hjemdal – SV er hjertens enig i at det er riktig å øke engangsstøtten. Vi har selv gått inn for at det bør skje i denne perioden.

Så kan vi ikke være med på måten flertallet nå finansierer dette på, fordi det er en rekke kutt på andre områder i familiepolitikken som betyr færre barnehageplasser, som betyr mindre pappapermisjon, og som vi ikke kan være med på. Men vi kommer utover i perioden til å fremme forslag og være med på forslag om å øke engangsstøtten, for det er fornuftig. Vi har i dag et godt system for dem som er i arbeidslivet som får barn, men vi har et for

dårlig system for dem som står utenfor arbeidslivet, og for dem som får barn tidlig. I den saken er Kristelig Folkeparti og SV enig.

Terje Breivik (V) [15:05:48]: Gjennom ein rekkje replikkar i dag har Venstre prøvd å utfordra representantar og tidlegare statsråder frå dei raud-grøne på manglande løyvingar til nødvendig vedlikehald gjennom dei siste åtte åra.

Avskjedshelsinga frå dei raud-grøne, som er ein del av det me behandlar no, er heller ikkje oppløftande lesing. Berre på jernbane føreslo den raud-grøne regjeringa fleire hundre millionar kroner mindre til vedlikehald enn det dei same partia lova berre for nokre månader sidan, i samband med handlinga av NTP. Det stadig å angripa regjeringa for ikkje å oppfylle valløfta sine, vert – for å seia det litt forsiktig – noko hult.

Kvifor meiner Lysbakken og SV at jernbanevedlikehald er ei nedprioritert oppgåve, sjølv i eit avskjedsstatsbudsjett?

Audun Lysbakken (SV) [15:06:40]: Først vil jeg berømme Venstre for å ha kjempet for jernbanen i forhandlingene. Resultatet av at SV først kjempet for jernbanen i den rød-grønne regjeringen og Venstre så i forhandlingene på Stortinget, er slett ikke verst, selv om det må mer til i årene som kommer. I de årene SV har hatt makt, har jernbanepolitikken gått fra å være en forsømt del av norsk samferdselspolitikk, til å bli en viktig del av moderniseringen av Norge. Vi er i ferd med å bli en moderne jernbanenasjon, og det er nå altså jernbaneanlegg i gang over hele landet. Det må være lov å påpeke at takten i investeringer i jernbanen er en helt annen i dag enn den gangen Venstre hadde samferdselsministeren.

Så har vår nasjonale transportplan, som ble lagt fram av den rød-grønne regjeringen, tatt inn over seg det behovet som er på vedlikehold og også vist hvordan vi hadde tenkt å finansiere økt vedlikehold gjennom denne perioden. Det står vi ved og har tenkt å følge opp.

Presidenten: Replikskiftet er omme.

Statsråd Siv Jensen [15:08:06]: Regjeringspartiene har sammen med Venstre og Kristelig Folkeparti tatt flere grep for å styrke norsk konkurranseevne gjennom tilleggsproposisjonen og forhandlingene i Stortinget. Det er nødvendig for å sikre norske arbeidsplasser og velferdsutviklingen. Flertallets innstilling til budsjett er godt tilpasset situasjonen i norsk økonomi og legger til rette for økt verdiskaping, velferd og tar de første skrittene i en ny og bedre retning som prioriterer det viktigste først. Økt produktivitet, vekstkraft og verdiskaping er nøkkelen til å gjøre et godt samfunn enda bedre i fremtiden. Vi vil føre en politikk som legger forholdene til rette for innovasjon, som vil skape morgendagens virksomheter og arbeidsplasser. Vi vil satse på kunnskap, forskning, infrastruktur og innovasjon. Regjeringen vil sørge for rammevilkår som stimulerer tankekraft, utvikling og teknologiutvikling.

De siste åtte årene har vært preget av manglende re-

formarbeid og nytenkning. Vi skal se nærmere på strukturendringer og gjøre de endringene som er fornuftig. Det handler om å erkjenne at samfunnet er i konstant utvikling. Politikken må holde tritt med og legge til rette for en offensiv og moderne utvikling som sørger for mer vekst, mer velferd og mer frihet, og det arbeidet er regjeringen i gang med.

Så har jeg merket meg at noe av dagens finansdebatt også har handlet om konjunkturrapporten som kom fra NHO. Til det har jeg følgende å si: Anslagene for utviklingen i norsk økonomi fremover er relativt gode. Det er anslag for vekst, og det er anslag for lav ledighet og høy sysselsetting. Men det vi kan ane, er forventninger om at ting kan komme til å gå verre hvis vi ikke klarer å få bukt med noen av de utfordringene som denne regjeringen har arvet.

Vi står i en situasjon med et høyt kostnadsnivå som er nedarvet over mange år, og som det ikke har vært særlig vilje til å gjøre noe med. Vi står overfor en utvikling hvor produktivitsveksten har avtatt, sammenlignet med lønnsveksten. Det har heller ikke den forrige regjeringen tatt grep for å gjøre noe med. Vi står overfor en situasjon med en forsterket todeling av økonomien.

Dette er utfordringer som denne regjeringen tar på alvor. Dette er utfordringer som denne regjeringen vil møte. Men man må jo ikke ha noen illusjoner om at man løser de relativt store og omfattende utfordringene uten å tenke langsiktig, uten å løfte frem nødvendige struktur-reformer og strukturtiltak som vil virke over tid. Det må vi selvsagt gjøre i samarbeid med næringslivet, og det vil denne regjeringen gjøre.

Så merket jeg meg også at Arbeiderpartiets finanspolitiske talsmann Jonas Gahr Støre hevdet at skattelette på ingen måte ville avhjelpe todelingen eller den svekkede konkurransekraften. Det er et faktum at under hans regjering så vi et fall i produktivitsveksten – altså gjennom alle de åtte årene vi hadde rød-grønn regjering. Det var kanskje derfor den rød-grønne regjeringen, rett før den gikk av, la frem forslag om å redusere selskapsskatten til 27 pst. – en erkjennelse av at skattelette virker, at skattelette stimulerer til vekst, verdiskaping, mer sparing og investeringer. Det var derfor denne regjeringen ikke bare fulgte opp dette forslaget, men gjennomførte flere og bredere skattelettelser – fordi det virker positivt inn på norsk økonomi. Det vil denne regjeringen fortsette å gjøre mer av.

Dette er en regjering som styrker viktige områder. Vi gir mer penger til politi, helse, vei, jernbane og kunnskap, i tillegg til vekstfremmende skattelettelser, som er viktig for å trygge arbeidsplassene i fremtiden. Norge har fått en regjering og et stortingsflertall som har visjoner og en retning for fremtiden.

Så merker jeg meg at denne debatten har indikert store forventninger om at regjeringen egentlig burde ha gjennomført hele plattformen sin på de første få ukene etter sin til-tredelse. Jeg er glad for at vi har et utålmodig storting. Jeg har også merket meg at det er forventninger, kanskje særlig i opposisjonen, om at denne regjeringen skal gjennomføre endringer som opposisjonen selv er imot, som opposisjonen selv har gått til valg på ikke å gjennomføre, men som

de nå forventer at denne regjeringen skal gjøre. Jeg har merket meg en litt kunstig og rørende omsorg fra Arbeiderpartiet knyttet til Høyre og Fremskrittspartiets velgere. Jeg kan forsikre om at dem skal vi ta godt vare på.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Jonas Gahr Støre (A) [15:13:22]: Nei da, finansministeren kan ta det med ro: Det er ikke uro for de velgerne – det er bare et ønske om å påvise at det er ganske store forskjeller.

Jeg er faktisk ganske glad i politikeren Siv Jensen, og jeg liker henne enda bedre som finansminister enn som opposisjonspolitiker. Hver gang jeg møter henne i Stortinget, blir det anledning til å avklare en del. Hvem er denne nye politikeren vi møter? Hva mener dette politiske mennesket nå, som finansminister, i motsetning til hva hun mente før? Det kan vi alle ha glede av å gå gjennom noen ganger.

Et område er at hun i mange år, kanskje tiår, var en representant som mente vi kunne bruke mye mer oljepenger i Norge, og at det ville gå helt bra. Da har jeg lyst å stille Fremskrittsparti-lederen spørsmålet: Er Fremskrittsparti-lederen enig med Finansdepartementet i vurderingen om at det høye kostnadsnivået og sårbarheten overfor et fall i oljeprisen tilsier varsomhet med å øke bruken av oljeinntekter, og hva legger hun i begrepet «varsomhet» når det gjelder økt bruk av oljeinntekter? For bare noen måneder siden var det snakk om titalls på titalls på titalls, og handlingsregelen var egentlig noe man burde avvikle.

Statsråd Siv Jensen [15:14:25]: Jeg har alltid vært, og er fortsatt, opptatt av at det er flere grep vi må gjøre i norsk økonomi. Det ene er at vi må tørre å prioritere det viktigste først. Det har vi i Fremskrittspartiet alltid gjort i våre alternative budsjetter, og det gjør denne regjeringen i sitt budsjettforslag ved at vi tør å prioritere ned noen oppgaver for å satse mer på andre.

I tillegg bruker vi 15 mrd. oljekroner neste år. Det er godt tilpasset norsk økonomi, særlig fordi det er tiltak som stimulerer til vekstfremmende skattelette, som vil være bra for norsk økonomi fremover. Det er også virkemidler Fremskrittspartiet alltid har vært for.

I tillegg var intensjonen da handlingsregelen i sin tid kom, og som alle partiene i Stortinget sluttet seg til, at man primært skulle bruke oljepenger i økonomien på vekstfremmende tiltak: på skattelettelser og på investeringer i infrastruktur, forskning og utdanning. Det gjør denne regjeringen, og det er fullt i tråd med det Fremskrittspartiet har stått for i mange år.

Jonas Gahr Støre (A) [15:15:32]: Jeg vil gjerne få lov til å følge opp, for statsråden prioriterer jo ikke det viktigste. Man går og bruker fire oljemilliarder til – vi foreslår å bruke 11 mrd. kr til, regjeringen foreslår å bruke 15 mrd. kr til. Hvorfor ikke mye mer? Hvorfor har de stoppet på 15? Hva er det ved norsk økonomi som gjør at det ikke er mulig å bruke enda mer oljepenger, og hvilken varsomhet er det finansministeren legger til grunn? Er dette noe Fremskrittsparti-lederen slutter seg til i lesning av norsk øko-

nomi og behovet, eller er det resultat av et kompromiss i samarbeid med partner Høyre og med tanke på Stortinget?

Jeg er opptatt av å vite hvordan hun leser norsk økonomi og hva norsk økonomi tåler av bruk av oljepenger, for det synes for meg – selv om vi ikke foreslår å bruke mer oljepenger – at det anslaget som er lagt, er gjort med en viss moderasjon. Det står i kontrast til hva Fremskrittspartiet tidligere har ment at denne økonomien kan tåle.

Statsråd Siv Jensen [15:16:27]: Det siste representanten Gahr Støre påstår, er feil. Fremskrittspartiet har i sine to siste alternative statsbudsjetter hatt en moderat bruk av oljepenger, som man har ment har vært godt tilpasset den økonomiske situasjonen. Fremskrittspartiet har alltid sagt at vi må vurdere den økonomiske situasjonen fra år til år, både når vi porsjonerer ut skatte- og avgiftslettelsene, når vi vurderer hvor mye mer penger vi skal bruke og når vi vurderer hvilke kutt vi skal gjennomføre.

Jeg mener at det budsjettet som blir vedtatt av Stortinget i dag, er et budsjett som er godt tilpasset situasjonen i norsk økonomi. Jeg merker meg også at partene i arbeidslivet mottok dette budsjettet med betydelig grad av lettelse. De var fornøyd med mange av tiltakene regjeringen har lagt frem. De mener dette er et budsjett som er godt tilpasset situasjonen, ikke minst for å møte en del av de utfordringene norsk næringsliv står overfor. Det er jeg meget godt fornøyd med.

Hans Olav Syversen (KrF) [15:17:34]: Jeg er i hvert fall enig med representanten Gahr Støre i én ting – jeg har enda mer sans for Siv Jensen som finansminister enn som opposisjonspolitiker. Det synes jeg også sluttresultatet av forhandlingene underbygger.

I dag tidlig annonserte Fremskrittspartiets finanspolitiske talsmann, Gjermund Hagesæter, at det kunne være grunnlag for nye skatteletter i revidert budsjett, avhengig av den økonomiske utviklingen. Jeg vil utfordre finansministeren til å utdype hva regjeringen mener i akkurat det spørsmålet. Er man på samme spor som det Hagesæter er?

Statsråd Siv Jensen [15:18:30]: La meg først si at jeg er veldig glad for at representanten Syversen setter pris på finansminister Jensen. Det kan jo være fordi Fremskrittspartiet nå får anledning til å gjennomføre mye av den politikken vi har jobbet for gjennom 40 år i opposisjon. Jeg veldig glad for at vi nå for første gang har klart å fjerne en av de kanskje mest forhatte avgiftene i Norge – arveavgiften.

Så til spørsmålet om konjunkturbildet fremover. Det er selvsagt helt avgjørende viktig at regjeringen følger den utviklingen tett og nøye. Vi mener at det budsjettet som blir vedtatt i Stortinget i dag, er godt tilpasset den økonomiske situasjonen. Ingen anslag som er kommet, verken fra NHO eller andre, indikerer noe annet. Men det vi fanger opp, er en stemning. Vi kan ikke lage budsjettet basert på stemning – vi lager budsjettet basert på fakta. Derfor vil regjeringen følge situasjonen nøye fremover og komme med forslag til endringer i revidert, hvis situasjonen skulle endre seg.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [15:19:37]: Jeg skal ikke gi noen betegnelse av politikeren Siv Jensen, men hun er en hyggelig dame, i hvert fall.

Jeg har et spørsmål – retorikk til side. Etter budsjettforliket med Kristelig Folkeparti og Venstre, hva er de beregnede skatte- og avgiftslettelsene for næringslivet?

Statsråd Siv Jensen [15:20:00]: Hvis jeg ikke husker feil, er den beregnede skatte- og avgiftslettelsen på om lag 7 mrd. kr for neste år, og det er lettelser som går i riktig retning, sett med regjeringens øyne. Det er nødvendig og riktig med skattelettelser nå for å stimulere til flere norskeide bedrifter og arbeidsplasser. Det er viktig å styrke muligheten for å skape flere arbeidsplasser rundt omkring i vårt land, også i distriktene, som jeg er vant til at representanten Slagsvold Vedum er opptatt av. Da handler det om å styrke mulighetene for å reinvestere i egne bedrifter, og et av de viktigste virkemidlene vi kan ta i bruk for å gjøre det, er å redusere formuesskatten, men selvsagt er det også viktig at vi fjerner arveavgiften, som har skapt store utfordringer, særlig knyttet til generasjonsskifte i familieeide bedrifter.

Terje Breivik (V) [15:21:03]: Eg kan òg vedkjenna at eg særleg etter Nydalen har fått sansen for både politikaren og personen Siv Jensen.

For temmeleg nøyaktig eitt år sidan behandla Stortinget eit representantforslag frå Framstegspartiet, Høgre, Kristeleg Folkeparti og Venstre om resultatmål av forenklingsløftet. Konkret føreslo desse partia:

«Stortinget ber regjeringen hvert halvår rapportere måloppnåelsen av regjeringens forenklingsløfte basert på standardkostnadsmetoden, fortrinnsvis i forbindelse med fremleggelsen av statsbudsjettet og revidert nasjonalbudsjett.»

Den nye regjeringa har prisverdig sett seg ambisiøse mål når det gjeld forenkling, noko Venstre sjølvsagt støttar, men ho er noko mindre ambisiøs når det gjeld oppfølging og rapportering. I regjeringsplattforma heiter det at regjeringa årleg vil rapportera om framdrifta i forenklingsarbeidet.

Spørsmålet mitt er om regjeringa vil følgja opp det regjeringspartia, Venstre og Kristeleg Folkeparti vart einige om for eitt år sidan, og koma med konkrete halvårlege rapportar om statusen for forenklingsarbeidet.

Statsråd Siv Jensen [15:22:09]: Jeg er veldig glad for at noe av det de fire samarbeidspartiene er enige om, er behovet for å forenkle, avbyråkratisere og effektivisere Norge. Vi ser og har sett over tid at en ganske unødvendig stor andel av skattebetalernes penger har gått til oppgaver som andre kan løse billigere og bedre, som har skapt mer byråkrati, og som oppfattes som problematiske både for næringsdrivende og for husholdningene. Det vil denne regjeringen gjøre noe med, i samarbeid med Kristelig Folkeparti og Venstre.

Jeg er innstilt på å bidra til å informere Stortinget løpende om de endringer som faktisk gjennomføres fra regjeringens side. Noe kan gjennomføres gjennom forskriftsendringer og tiltak som det tilligger regjeringen å gjøre, andre ting må vi legge frem for Stortinget for nær-

mere gjennomgang og vedtak. Jeg er sikker på at vi gjennom det gode samarbeidet som er mellom de fire partiene, kommer frem til mange og gode forenklingstiltak i ukene, månedene og årene som ligger foran oss.

Snorre Serigstad Valen (SV) [15:23:18]: Det var en rørende enighet mellom Venstre og Fremskrittspartiet. Jeg merket meg at finansministeren omtalte arveavgiften som forhatt. Hvis finansministeren hater en avgift, forstår jeg at hun fjerner den, men jeg vet ikke om det er det beste faglige beslutningsgrunnlaget. Tvert imot slår finansministeren fast i brev form til Stortinget at det å fjerne arveavgiften har liten dynamisk effekt.

Jeg har to spørsmål til finansministeren. Det ene er: Kan finansministeren vise til ett land i Europa som de siste årene har senket skattene og kuttet i velferden, og fått redusert arbeidsløshet som resultat? Det andre spørsmålet er: Hvordan kan det ha seg at finansminister Siv Jensen her i salen kan si at det å fjerne arveavgiften er vekstfremmende, men at hun ikke kan skrive det i brev form til Stortinget? Jeg har to stikkord til det siste spørsmålet – det er «fagfolk» og «embetsverk».

Statsråd Siv Jensen [15:24:18]: Jeg har ikke hevdet at det er dynamiske effekter av å fjerne arveavgiften. Jeg har snarere tvert imot vært opptatt av den virkningen det har for bedrifter som ellers ville blitt solgt til utenlandske eiere, på grunn av en del utfordringer man har hatt med generasjonsskifte i bedriftene som følge av arveavgiften. Derfor er det fornuftig å ta den bort. Det er en forhatt avgift, både for enkeltmennesker og husholdninger og særlig for familieeide bedrifter, som har opplevd dette som en krevende tilleggsbelastning i en ellers trang økonomisk hverdag. Så jeg er veldig godt fornøyd med at regjeringen nå fjerner en avgift som er forhatt ute blant det norske folk, og som nå blir borte som følge av at vi har fått en ny regjering og et nytt politisk flertall.

Så til spørsmålet om skatt. Det er slik at OECD og en lang rekke andre anbefaler reduserte skattesatser på både kapital og arbeid for å stimulere til økonomisk vekst. Det er det denne regjeringen gjør, og vi har god tro på at dette vil gi gode resultater.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Marianne Marthinsen (A) [15:25:35]: Fra denne talerstolen har det mer enn én gang det siste året, naturlig nok, blitt referert til antall arbeidsplasser skapt under rød-grønt styre. Den sterke sysselsettingsveksten er kanskje det mest slående uttrykket for den sterke økonomiske utviklingen Norge har hatt de siste årene, til tross for at verden rundt oss har stått oppe i den mest alvorlige finanskrisen siden 1930-tallet.

Jeg vil allikevel hevde at det er ikke sysselsettingsveksten i seg selv som er det sterkeste resultatet etter åtte år med rød-grønt styre. For meg er det kombinasjonen av kraftig sysselsettingsvekst og reduserte inntektsforskjeller som står igjen som en helt ekstraordinær arv etter den avgåtte regjering. I internasjonal sammenheng har utviklingen i Norge vært unik.

De siste ti årene har forskjellene mellom folk eskalert i nær sagt alle land det er naturlig å sammenligne seg med. Sverige har, etter at de borgerlige tok over, de raskest voksende forskjellene vi har sett i hele OECD-området siden man begynte å føre statistikk. Økende forskjeller internt i land har nærmest vært som en naturlov å regne, også i Norge, fram til 2005 – et uunngåelig resultat av at grenser bygges ned, og at både penger og folk flytter stadig raskere på seg.

I en liten, åpen økonomi som den norske kunne det fort betydd et press både mot lønnsstruktur og innretning av skattene våre som det ville vært umulig å stå imot. At vi har klart å holde fast ved trepartssamarbeidet, et godt organisert arbeidsliv og den kollektive lønnsdannelsen, er viktige forklaringer på resultatene vi har oppnådd. Men det har også vært viktig at vi har vedlikeholdt skattesystemet.

De siste årene er det gjennomført flere viktige skatteendringer som har bidratt til å få bukt med omfattende skattetilpasninger. Brede grunnlag og lave satser har vært gjennomgangsmelodien. Ved å harmonisere skattesystemet og fjerne tilpasningsmuligheter og smutthull har det vært mulig å holde skattesatsene nede på et nivå som norsk næringsliv lever godt med. Samtidig har skattesystemet blitt brukt aktivt til å fordele.

I skarp kontrast til samtlige land rundt oss har inntektsforskjellene gått ned i Norge siden 2005, og det er et direkte resultat av endringer i skattesystemet. Med innføring av utbytteskatt, omlegging av pensjonsbeskatningen og målretting av formuesskatten fra å være en skatt som stort sett ble betalt av pensjonister med noe penger på bok, under Bondevik-regjeringen, er formuesskatten nå den mekanismen i skattesystemet som sørger for at de aller mest formuende faktisk betaler skatt.

Gjennom hele valgkampen prøvde vi å få de borgerlige partiene til å svare på om de mener at en høy grad av fordeling og små inntektsforskjeller bør være et politisk mål i vårt samfunn. De fleste svarte ja til det, men da de borgerlige representantene ble utfordret på om skattepolitikken de gikk til valg på, ville øke eller redusere de økonomiske forskjellene mellom folk, ble det stille. Nå har vi fasiten.

I tilleggsproposisjonen finnes det en artig graf. Den viser at de laveste inntektsgruppene får omtrent like mye i skatteuttak som folk i de øverste inntektsintervallene, ca. 0,6 pst. Men alle vet at 0,6 pst. av en lav inntekt, er nesten ingenting, mens 0,6 pst. av en høy inntekt kan bli ganske mye. Fordelingsprofilen på de milliardene som deles ut i skatteuttak, er tydelig når man ser hva folk ender opp med i faktiske kroner og øre. De med lavest inntekt får mindre enn 1 kr om dagen – det holder ikke engang til å kjøpe det eplet som nå er blitt tatt fra skolebarna, og det holder i hvert fall ikke til å kompensere for økte barnehagepriser og høyere egenandeler i helsevesenet. De med inntekter over 9 mill. kr får i snitt nesten 250 000 kr i året, eller 810 ganger så mye som de som har minst – om man velger å se det på den måten.

I 2014 vil inntektsforskjellene mellom folk i Norge gå opp. Finansdepartementets egne beregninger bekrefter det. Det er svakt foreløpig, men som regjeringspartiene flere ganger har gjentatt: Dette skal bare være begynnelsen. Jeg

synes det er oppriktig trist og urovekkende at vi får en ny kurs for Norge på dette området. Det er en kurs som etter min mening går i feil retning.

Omfordeling er bra på mange måter. Først og fremst er det veldig bra for de menneskene som nyter godt av det. Men like viktig, samfunn med høy grad av omfordeling er samfunn med høyere grad av tillit mellom folk, og ikke minst er det samfunn som leverer gjennomgående bedre økonomiske resultater enn samfunn som er preget av store økonomiske forskjeller. Dette er det mer og mer internasjonal forskning som er bevisst på, og det er flere og flere økonomer som er interessert i den slående sammenhengen.

Høyresidens argumentasjon for denne innretningen på skatteuttakene er at de vil bake kaka større. Det var også et gjennomgangstema i valgkampen. Skatteuttakene til dem som sitter best i det fra før, skal komme oss alle til gode gjennom økt økonomisk aktivitet og bedre vekstevne i økonomien, sies det. I mange andre land – da ser jeg f.eks. til USA – er denne formen for økonomisk tenkning ettertrykkelig plassert i skuffen. Reagan prøvde det ut, Bush senior prøvde det ut. Det er velutprøvd, og det virker ikke. Det er ingen holdepunkter for å hevde at store personskattelettelser til dem som har mest, løfter økonomien. Vi har hatt mange og lange runder om hva formuesskatt betyr, og ikke minst om hva den ikke betyr for norske bedrifter. Konklusjonen etter alle de studiene vi har lest, alle de rundene vi har hatt, er uansett at om målet er å øke lønnsomheten i norske bedrifter, er formuesskatteuttak et svært lite treffsikkert virkemiddel. Ja, formuesskatten har sine sider, men den har blitt et viktig fordelingspolitisk virkemiddel, og hvis man skal bruke milliarder på milliarder på å styrke vekstevnen i norske bedrifter, er det svært mange tiltak man kan iverksette som er vesentlig mer målrettede enn å gå på personskatten til aksjonærene i bedriftene.

Fjerning av arveavgiften skriver Finansdepartementet selv ikke vil ha nevneverdig dynamisk effekt. Men omleggingen sørger for potensiell skattemell for titusenvis av enkeltmannsforetak. Det eneste skatteuttaket som går direkte på bedriftenes bunnlinje, er det skatteuttaket som Stoltenberg-regjeringen la fram gjennom å foreslå å redusere selskapsskatten. Det er et skatteuttak som går direkte til bedriften, som ikke går omveien via personskattelettelser.

Det er allikevel svekkelsen av arbeidslinja som jeg reagerer sterkest på. Statsministeren har gjentatte ganger gitt uttrykk for at hun er bekymret over økt oljeavhengighet. De bekymringene deler vi. Noe av bakgrunnen for at vekstpakka ble lansert i forbindelse med revidert budsjett, var nettopp at man så tendenser til økt oljeavhengighet og til økt todeling av økonomien. I dagens VG uttrykker finansministeren bekymring for todeling av økonomien, som et svar til den rapporten som er kommet fra NHO, som flere har referert til i debatten i dag. Men at svaret på økt bekymring for todeling av økonomien skulle være økt oljepengebruk, er for meg et mysterium.

Men viktigere enn penger på bok er arbeidsinnsatsen vår, som kommer til å avgjøre hvor godt vi klarer oss i årene som kommer. Norske kvinners ekstraordinære arbeidsinnsats utover snittet i OECD er verdt mer enn oljefondet og alle norske oljereserver til sammen. Neste år reg-

ner regjeringen med å spare 344 mill. kr på å ha færre barn i barnehage. Økt kontantstøtte og dyrere barnehageplasser sørger for det. 35 mill. kr regner man med å spare ved å kutte i pappapermen. Den innsparingen skjer fordi man kalkulerer med at det er flere kvinner som kommer til å ta permisjonen på bekostning av fedre, og kvinner har som kjent lavere gjennomsnittsinntekt enn det menn har. Det vil føre til mindre utgifter til ordningen, så man regner altså med å spare 35 mill. kr på mindre tid sammen for far og barn.

Så var jeg glad for at regjeringen i utgangspunktet støttet vårt forslag om å fjerne skattekasse 2 for ektepar. Det er en ordning som bidrar ytterligere til å stimulere kvinner til å stå utenfor arbeidslivet, for når vi ser på statistikken, på hvordan denne ordningen slår ut, er det ingen tvil om at det er først og fremst kvinner, og særlig kvinner med minoritetsbakgrunn, som per i dag benytter den ordningen. Derfor er jeg desto mer skuffet over at denne ordningen ble forhandlet inn igjen i det borgerlige budsjettforliket.

Summen av alt dette, økt kontantstøtte, økte barnehagepriser, at man skrinlegger to barnehageopptak i året og gjeninnfører skattekasse 2, er målrettede tiltak som i sum vil undergrave kvinners yrkesdeltakelse – den som er så viktig for vår økonomi. Det er sikkert mange ord som kan brukes for å karakterisere dette, men framtidsrettet er definitivt ikke et av dem.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Svein Flåtten (H) [15:35:57]: Jeg knytter spørsmålet mitt til det siste i innlegget, om skattekasse 2 og arbeidslinjen, som mange kan være enige om, og jeg forstår at representanten er lite fornøyd med at det kom inn igjen i budsjettet. Det som er kommet inn igjen i budsjettet av skattekasse 2, er det jeg vil kalle skattekasse 1,5, for det er ikke den opprinnelige skattekasse 2. Denne regjeringen har altså kommet ned på skattekasse 1,5 etter noen uker i stolen. Marthinsens regjering har gjennom åtte år, etter ikke å ha likt skattekasse 2, ikke gjort noe med det i det hele tatt. Synes ikke Marthinsen at dette virkelig vitner om handlekraft og gjennomføringskraft fra den nye regjeringen?

Marianne Marthinsen (A) [15:36:55]: Det er litt underlig, må jeg innrømme, å høre på borgerlige representanter som i det ene øyeblikket beskylder oss for ikke å ha visjoner, ikke å ha planer, ikke å ha noen ideer for det norske samfunnet, og i det neste øyeblikket beskylder oss for ikke å ha gjennomført nok de årene vi satt. Bare så det er sagt, jeg er glad for at skattekasse 2 gjennomføres med en lavere sats enn det som lå i det opprinnelige forslaget fra Kristelig Folkeparti, som gikk i bresjen for å forhandle dette inn igjen. Men det er ingen tvil om at måten denne ordningen slår ut på, bidrar til å stimulere kvinner som befinner seg i randsonen av arbeidsmarkedet, som har størst tilbøyelighet til å være hjemme, til å fortsette med akkurat det. Når man ser det i kombinasjon med det dere gjør på kontantstøtte, i kombinasjon med det dere gjør på barnehager, i kombinasjon med at dere kutter i pappapermen, er det

ingen tvil om at resultatet av det vil være at flere kvinner går hjemme. Jeg skjønner ikke at Flåtten kan forsvare det.

Gjermund Hagesæter (FrP) [15:38:15]: Representanten Marthinsen var inne på disse skattelettene som regjeringa har foreslått. Ikkje uventa er arbeidarpartirepresentanten imot skattelette og ser på det nærast som bortkasta pengar at den enkelte får behalde meir av sine egne inntekter – spesielt formuesskatten var ille. No er det slik at formuesskatten er ein særnorsk skatt, det er veldig få land som har det, og det som er ekstra ille med den formuesskatten, er at ein skil mellom utanlandske eigarar og norske eigarar. Dersom det f.eks. er to hotell som ligg ved sidan av kvarandre i Østfold, og det eine er eigd av ein nordmann og det andre av ein svenske, må nordmannen betale formuesskatt, trekkje ut pengar frå hotellet og betale formuesskatt, mens den svenske eigaren slepp. Spørsmålet mitt til representanten Marthinsen er: Er dette rimeleg og rettferdig?

Marianne Marthinsen (A) [15:39:11]: Takk for spørsmålet. Vi har hatt mange runder om formuesskatten gjennom det siste året, og det det virker som om høresiden nekter å forholde seg til, er at dette er en personskatt, dette er ikke en bedriftsskatt. Den som sitter som aksjonær i et selskap som opererer i Norge, men som har utenlandsk statsborgerskap, vil da måtte forholde seg til personskattene i sitt eget hjemland. Det er riktig, som Hagesæter sier, at det er mange land som ikke har formuesskatt, men til gjengjeld har mange land rundt oss f.eks. vesentlig høyere arbeidsgiveravgift. Svenskene har dobbelt så høy arbeidsgiveravgift som det vi har, mange land har vesentlig høyere eiendomsskatt, og jeg har ikke hørt noen fra Fremskrittspartiet ta til orde for at det er en linje å forfølge i Norge. Tvert imot har man fremmet forslag i Stortinget om å forby eiendomsskatt i dette landet.

Så er ikke vi imot å bruke skatt som et virkemiddel for å fremme norsk næringsliv. Vi har selv foreslått å redusere selskapsskatten med ett prosentpoeng. Det går direkte på selskapenes bunnlinje. Men her går man altså veien om store personskattelettelser til de mest velstående i Norge. Det er utrolig lite treffsikkert.

Hans Olav Syversen (KrF) [15:40:36]: Det er også fascinerende å høre de rød-grønne argumentere mot skattekasse 2, en skattekasse de har bestyrt i sju år og først gjør noe med det året de ikke har makt til å gjennomføre det. Jeg tror mange ser hulheten i den argumentasjonen.

Så er jeg sikker på at også det ekteparet der den ene jobber og den andre er minstepensjonist, merker seg at man «fortjener» en betydelig skatteskjerpelse, og det er en fremtidsrettet måte å jobbe på ifølge de rød-grønne.

Mitt spørsmål går allikevel på et annet tema, nemlig på sysselsetting. Da vi hadde høring i finanskomiteen, kunne LO fortelle oss – og det har vi jo fått bekreftet – at sysselsettingen nå for dem mellom 25 og 54 år er 3 pst. lavere enn før finanskrisen. Hva mener Marianne Marthinsen at det skyldes etter de rød-grønnes bestyrelse av norsk økonomi?

Marianne Marthinsen (A) [15:41:46]: Først en liten kommentar knyttet til skattekasse 2: Det var altså sånn at regjeringen Stoltenberg begynte å fjerne skattekasse 2 i fjor, og tok da skrittet helt ut i budsjettforslaget for i år.

Når det gjelder minstepensjonister, er situasjonen den at da vi tok over i 2005, var det mange minstepensjonister i dette landet som levde under fattigdomsgrensen. Det gjorde regjeringen Stoltenberg noe med. Det er svært få minstepensjonister – om noen – som nå lever under fattigdomsgrensen, fordi man har hevet minstepensjonen betydelig og lagt om personbeskatningen.

Så når det gjelder sysselsetting, er det sånn at vi hadde en enormt høy sysselsettingsandel i 2008. Ser man tilbake på hvordan situasjonen var i 2005, har sysselsettingsandelen økt. I mellomtiden har vi hatt den verste finanskrisen siden 1930-tallet. Det har selvfølgelig også slått inn i norsk økonomi. Men vi har altså kommet ut av dette med 350 000 nye arbeidsplasser. To tredjedeler av dem er skapt i privat sektor.

Presidenten: Replikskiftet er omme.

Sigurd Hille (H) [15:43:05]: For mange år siden skrev Høyres tidligere formann Sjur Lindebrække skriftstykket «Veien videre». Her ble det moderne Høyres ideologiske plattform utmønstret, og hovedkonklusjonen var at et moderne, verdikonservativt parti bygger først og fremst sin politikk på tillit til enkeltmennesket. Slik er det også i dag.

Høyre ønsker at samfunnet skal formes slik at den enkelte føler seg velkommen i det fellesskap som samfunnet er, at den enkelte må kunne få frihet og tillit innenfor samfunnets grenser, tillit til seg selv og fatte beslutninger og råde over sin egen situasjon. Men i dette ligger det også en forpliktelse for den enkelte til å delta i samfunnet og bidra til at de som trenger hjelp i forskjellige former, får dette.

Blant annet skal vi alle betale skatt. Vi skal betale skatt etter evne. Skattepolitikken bør utformes slik at den har bred oppslutning blant folk flest. Det betyr bl.a. at folk må føle at de får noe igjen for skattepengene, at de brukes rasjonelt og fornuftig. Det er nemlig ikke bare sånn at all offentlig virksomhet virker like rasjonelt. Mange har en følelse av at byråkratiet i det offentlige er i største laget. Vi har alle hørt historier om enkeltpersoner som føler seg dårlig behandlet, om det nå er på et kommunekontor eller på et annet offentlig kontor. Det ligger ikke i dette noen kritikk av offentlig ansatte, det kan like gjerne være at arbeidsoppgavene og alle reglene er skyld i den eventuelle treghet og manglende imøtekommenhet. Med dette menes at det jo ikke er sikkert at vi behøver alle reglene og forordningene og saksbehandlingen i det uendelige.

Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen har lagt frem et statsbudsjett som tar Norge i en annen retning. Dette er det noen som kritiserer regjeringen for. Andre hevder at endringene er for små, at det er flyttet for få milliarder. Forventningene til en ny politisk kurs er likevel store hos mange. Det er forståelig. Men etter så kort tid i regjeringskontorene er det likevel imponerende det som er gjort.

Ett eksempel er arveavgiften. Denne faller nå bort 1. ja-

nuar 2014. Det tror jeg mange ble overrasket over. Riktignok har flere borgerlige partier lovet at det skulle gjøres noe med arveavgiften, men at den i sin helhet skulle fjernes allerede nå, var nok i overkant av forventningene. Noen kritiserer regjeringen for dette, men det er nå vanskelig å forstå at man kritiseres for noe man har lovet å gjøre noe med, når man faktisk gjør det.

Fjerningen er bra for næringslivet. De tusenvis av små privateide bedrifter som skal overdras til neste generasjon, slipper nå bekymringen over hvorvidt arvingene har råd til å overta bedriften. Dette vil skape forutsigbarhet og definitivt trygge mange arbeidsplasser. Lysten til å ta bedriften videre styrkes også. For nærings- og arbeidslivet er dette en vinn-vinn-situasjon.

For enkeltmennesket er det likeså en svært gledelig sak. Det er f.eks. tusenvis av mennesker som eier et landsted eller en hytte. Disse er blitt eiere i en tid da ervervskostnadene var beskjedne. Verdien i dag er gjerne mangedoblet, og det er eksempler på at arvinger rett og slett ikke har hatt råd til å arve hytta eller landstedet på grunn av arveavgiften, og dermed måtte dette selges. Nå er det problemet løst.

Det er også en annen effekt av dette: Hele den formelle papirmøllen og skjemaveldet som er knyttet til dagens praktisering av arveavgiftssaker, faller også bort. Alle som har vært innom et fylkesskattkontor og sett haugen av arveavgiftssaker, saker som skal registreres, behandles og ikke minst innkrevingen, vet at det er knyttet betydelig arbeidsmengde til hver enkelt sak. Den frigjorte arbeidsoppgaven bør føre til en umiddelbar forenkling, og byråkratiet kan reduseres, eller kanskje tiden kan benyttes til andre viktige oppgaver.

Et par ord om formuesskatten må også nevnes. Her er endringene kanskje ikke de helt store, men viktig er at satsen blir satt ned, om enn bare med 0,1 prosentpoeng. Men også her er retningen viktig. Det forventes at denne nedtrappingen fortsetter i årene framover, også dette i forhold til vårt næringsliv, som påpekt en rekke ganger, men også for folk flest.

Endringen i arveavgiften og formuesskatten gir også folk økt valgfrihet, en frihet til å disponere litt mer av sin formue slik man selv ønsker. Om enn det ikke er snakk om store beløp, er det viktig. Tillit utvises, og tillit er godt å ha.

Statsråd Solveig Horne [15:48:22]: Etter å ha sittet her i dag og lyttet til debatten er det rørende å høre på den bekymringen enkelte representanter har for både Høyres og Fremskrittspartiets velgere. Men ikke minst er jeg veldig overrasket over at det er noen som ikke har fått med seg at det faktisk har vært et valg de siste månedene, og at det nå er en ny politikk som blir ført. Jeg skulle ønske at de tidligere regjeringspartiene hadde hatt mer fokus på grunnlaget for dagens budsjettdebatt i forhold til det budsjettet de selv har lagt fram, istedenfor å være bekymret for hvilke utslag det budsjettet vi skal vedta i dag, kommer til å få. La oss ta oss av de bekymringene!

Det er en stor glede for meg som statsråd å kunne stå her i dag og konstatere at familiepolitikken nå er styrket. De borgerlige partiene har stått alene i denne sal gjennom

åtte år om å styrke familiepolitikken. Å gi familien valgfrihet og fleksibilitet tilbake igjen er det ikke bare representanten Syversen som er glad for. Det er også undertegnede veldig glad for at vi har fått gjort og fått plass til i dette budsjettet i dag.

Kritikken de siste ukene har gått på at vi er umoderne, og noen sier at vi har satt Norge tilbake igjen til 1950-tallet. Da vil jeg si at jeg er enig med dem som sier at vi kanskje er retro-regjeringen. Retro er som kjent tilbake igjen og moderne igjen. Likestillingen i Norge har flere bein å stå på enn de fire ukene som går ut over fedrekvoten.

Denne regjeringen er moderne. Vi har tro på familien, valgfrihet og fleksible løsninger. Jeg er glad for at vi nå har klart å øke fellesdelen av foreldrepermisjonen, sånn at familiene selv kan få lov til å bestemme uttaket av permisjonen. Vi har økt engangsstøtten, og ikke minst har vi styrket kontantstøtteordningen. Kontantstøtteordningen – det vet alle som sitter i denne salen – er ikke avgjørende for arbeidslinjen, men det gir en fleksibilitet til den enkelte familie over kort tid, i løpet av en småbarnsfase, slik at familiene kan få være hjemme med barna sine.

Men det er ikke bare familien som er vinneren her, barna er også vinnere i dette budsjettet. Og hvis ikke representanten Marthinsen skjønner vår politikk på det området, er ikke det noe jeg bekymrer meg for, for velgerne til Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre skjønner den politikken, og det er det viktigste.

Vi vet hvor viktig det er med forebygging. Det at regjeringen nå, i samarbeid med de andre borgerlige partiene, har klart å fokusere på forebyggende familievern, er viktig i hele kjeden av familiepolitikk, også i barnevernspolitikken. Vi vet at det er en del barn som ikke har den tryggheten rundt seg som andre barn har. Da er det viktig å satse på barnevernet, slik at vi, når vi skal gå inn og overta omsorgen for de barna som trenger det, må passe på at vi har folk som har kompetanse til å gi disse barna et godt tilbud.

Derfor er det med glede jeg kan presentere at vi har styrket både kunnskapsgrunnlaget og kompetansen i barnevernet. Men ikke minst har vi tatt grep når det gjelder å styrke skoletilbudet til de barna som er under barnevernet. Når Riksrevisjonen gjentatte år har gitt kritikk til foregående regjering for at det ikke har vært satt fokus på skole og utdanning for de barna som er i barnevernet, ja da er det godt at den nye regjeringen faktisk har klart å finne penger til dette, for dette er et viktig tiltak for å sikre de barna som er under barnevernet, en god utdanning og en god start på livet sitt. For vi vet at utdanning er noe de kommer til å ha med seg resten av livet.

Men denne regjeringen er også utålmodig på barnas vegne. I vår sto vi her, ganske mange av oss, i denne sal og snakket om hvor viktig det var å lytte til barna og gi barna tilsyn både når de var i institusjon og i fosterhjem. Det har denne regjeringen tatt tak i. Vi har styrket tilsynet og vil allerede fra nyttår av starte med å styrke tilsynsførerordningen i kommunene. Vi er utålmodige på barnas vegne, og det kommer de barna som har behov for hjelp, til gode. De trengte en ny regjering, og det har de fått nå. Vi viser virkelig at vi satser på barna.

Så har også vi arvet et problem fra den foregående re-

gjeringen. Det er 5 000 flyktninger som har fått lovlig opphold i dette landet, som ikke har blitt bosatt. Det er vår plikt å gi dem en ny start på livet og få dem bosatt i kommunene, slik at de kan starte med både språkopplæring og jobb og komme i gang med livet sitt. Derfor er det viktig at vi nå setter i gang en dugnad sammen med kommunene for å bosette de flyktningene som har fått lovlig opphold, slik at de kan starte på livet sitt.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Rigmor Aasrud (A) [15:53:44]: Det var interessant å høre Hornes bekymring for de barna som er under barnevernets omsorg. Jeg har merket meg med interesse at regjeringen har invitert kommunene til en bosetningsdugnad for flyktninger og har sendt brev til alle landets kommuner. Jeg har også merket meg at i Justisdepartementets budsjett står det at man regner med at det kommer om lag 3 000 nye flyktninger til Norge neste år. Hvordan henger det sammen med at regjeringen kutter i bevilgningene til integrering? Og hvordan henger det sammen med at man kutter 20 pst. i tilskuddet for enslige mindreårige asylsøkere?

Statsråd Solveig Horne [15:54:27]: Jeg skulle ønske at representanten hadde hatt den samme bekymringen da hun selv satt i regjering, for dette er altså en utvikling der antall flyktninger som nå har sittet i mottak, bare har økt fra 2006. Det er min oppgave som inkluderings- og integreringsminister, sammen med kommunene, å få bosatt disse flyktningene.

Denne regjeringen har tatt grep. Vi har styrket integreringstilskuddet, slik at de pengene som lå til egenandelen, er lagt over til integreringstilskuddet. Integreringstilskuddet er noe som kommunene etterspør en økning av, slik at vi kan dekke flere av de utgiftene de har til bosetting.

Så vet vi også at vi er nødt til å gjøre en forenkling i den ordningen, slik at det blir enklere for kommunene å få ut disse midlene for å få styrket integreringen ute i kommunene.

Arild Grande (A) [15:55:26]: La meg benytte anledningen til å gratulere Solveig Horne som minister.

Jeg koste meg i helgen med Dagbladet Magasinet. Der var det et omfattende intervju av Solveig Horne som var interessant å lese. Og det er jo rørende å høre det store engasjementet for barn som Horne viser fra denne talerstolen.

Det er i intervjuet bl.a. et sitat, der Solveig Horne sier:

«Ofte høres setningen helt fin ut inne i hodet, men når den kommer ut blir den feil.»

Det kan jo være mange i denne salen som har opplevd noe lignende. Men det som gjorde at jeg tok ordet, og som jeg gjerne vil stille et spørsmål om, er et annet utdrag fra intervjuet, hvor det står:

«Homofile er ikke en spesielt diskriminert gruppe i Norge i dag, ifølge Solveig Horne. Det er derimot de hjemmeværende husmødrene.»

Da ble jeg bekymret. For vi vet at mange homofile opplever skjellsord i skolegården, at folk på bussen reiser

seg og går bort fra dem, og at de opplever diskriminering på arbeidsmarkedet. Da lurer jeg på: På hvilke områder mener Horne at husmødre i dag er mer diskriminert enn homofile?

Statsråd Solveig Horne [15:56:34]: Jeg takker representanten Grande for lykkønskninger og er glad for at han har brukt helga på å lese om statsråden i Magasinet i Dagbladet.

Når det gjelder mitt engasjement for barn i denne salen, vet representanten Grande veldig godt at det er viktig for meg, og det har vi vært i mange debatter om før.

Jeg er veldig glad for at vi fikk på plass en diskrimineringslov rett før sommeren som alle partiene sto bak. Noe av kritikken av diskrimineringsloven, som ble fremmet av den foregående regjeringen, var at vi ikke hadde en helhetlig diskrimineringslov. Det skal denne regjeringen nå ta fatt i ved å fremme en egen antidiskrimineringslov, en universell antidiskrimineringslov. Den ivaretar også diskriminering av homofile.

Så vet vi at det er mange husmødre der ute som ikke blir verdsatt for det arbeidet de har gjort med å være hjemmeværende i en periode, og det har vært viktig for meg som statsråd å påpeke at vi skal anerkjenne dem som gjør andre valg enn det som den foregående regjeringen hele veien proklamerte var det beste for familien.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [15:57:57]: Jeg vil ta opp et annet spørsmål med statsråden, og det gjelder adopsjonsstøtten, som gis når man adopterer barn fra utlandet.

Vi vet at adopsjonskostnadene har økt betraktelig de senere årene. De rød-grønne la fram et budsjett der de kun la inn en prisjustering, men ingen ambisjoner utover det, og det er også noe som denne regjeringen har videreført.

Kristelig Folkeparti har et stort ønske om at adopsjonsstøtten skal økes betydelig, utover prisjustering, i kommende år, og mitt spørsmål til statsråden er: Hva slags ambisjoner har denne regjeringen hva gjelder adopsjonsstøtten og muligheten for at enda flere kan adoptere barn fra utlandet?

Statsråd Solveig Horne [15:58:53]: Jeg takker for spørsmålet og er veldig glad for at det ligger en sak om adopsjon til behandling i Stortinget som skal være med på å forenkle en del prosedyrer for dem som adopterer. Det tror jeg er noe av det en etterspør, samtidig som en får mer lik behandling over hele landet.

Så registrerer jeg at representanten Bekkevold etterspør økning i adopsjonsstøtten. Det var viktig for regjeringen, i samarbeid med både Kristelig Folkeparti og Venstre, å øke engangsstønaden og kontantstøtten, og jeg registrerer at adopsjonsstøtten ikke var på lista over prioriterte mål for verken Kristelig Folkeparti eller Venstre når det gjelder det endelige budsjettet.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [15:59:50]: Da vi fikk tilleggsproposisjonen, lette vi med kraftfulle blikk etter hvor det var regjeringen hadde kuttet, og da så vi at man hadde kuttet i foreldrepermisjonen. En ting var i antall uker

som var forbeholdt far, men man tok jo da man kuttet i antall uker som var forbeholdt far, innsparing på det. Halvårseffekten var minus 35 mill. kr, for man forventer at fedre da ikke tar pappapermisjon.

Fremskrittspartiets program er jo at man ønsker at det skal velges helt fritt – ingen ting skal være forbeholdt far. Er det å se på som et innsparingstiltak hvis man fjerner fars rettigheter? Og ser statsråd Horne det som negativt at det i hennes budsjett legges opp til at færre fedre skal være hjemme, og at man bruker de pengene til å gi skattelette eller til andre formål?

Svein Roald Hansen hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Solveig Horne [16:00:42]: Jeg må jo si at jeg er rett og slett overrasket over de rød-grønnes manglende tro på fedrene og på mennene i Norge, at ikke de har tro på at særlig mennene ønsker å ta sin del av permisjonen.

Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen styrker i samarbeid med Venstre og Kristelig Folkeparti altså den valgfrie delen av foreldrepermisjonen. Vi styrker denne ved at foreldrene nå selv kan få fleksibilitet og velge hvem som skal være hjemme med barnet. Det vil også si at foreldrene selv får mer samvær med sine barn.

Så vil jeg understreke at det er ingen i dag som vet helt hvordan endringene vil slå ut. Det kan ta mange år før vi ser det. Men jeg vil oppfordre både menn og kvinner til å ta sin del av foreldrepermisjonen. La oss nå håpe at det kanskje blir sånn at det blir mennene som tar mer permisjon enn det kvinnene gjør. Så jeg er ikke så bekymret som representanten her gir uttrykk for.

Iselin Nybø (V) [16:01:55]: Det er bred enighet om at barnevernet må styrkes. Målet må etter Venstres mening være at barna skal få god hjelp, ikke bare hjelp.

Venstre har tidligere foreslått å løfte barnevernutdanningene – et forslag som ble støttet av Fremskrittspartiet og Høyre i 2011, men nedstemt av de rød-grønne. Vi ble derfor positivt overrasket da de rød-grønne la fram et budsjettforslag der disse utdanningene var løftet, og desto mer skuffet da Høyre og Fremskrittspartiet la fram sitt forslag der man igjen kuttet. Heldigvis fikk vi gjennom budsjettforliket med regjeringen reversert dette kuttet.

Mitt spørsmål til statsråden er: Hvilke tiltak ønsker hun å sette i verk for å styrke kompetansen i barnevernet utover den styrkingen som nå kommer på barnevernutdanningene?

Statsråd Solveig Horne [16:02:53]: Jeg tror alle vi er enige om at vi trenger god kompetanse i barnevernet, slik at de som faktisk jobber med disse barna, har kompetanse til å gi rett tilbud til de barna som trenger det.

Vi har sett så altfor ofte at når staten går inn og overtar ansvaret for barna, har vi ikke klart å gi dem et bedre tilbud enn det de hadde før. Det er noe som kommer til å være satsingsområdet til denne regjeringen, og jeg er veldig glad for at Venstre er med på laget og har sikret flertall for at vi nå har styrket kompetansen og også barnevernspe-

dagogutdanningen til det nivået som nå foreligger i dette budsjettet.

Snorre Serigstad Valen (SV) [16:03:40]: Til replikk-ordvekslingen mellom Slagsvold Vedum og statsråden er det bare å legge til at det må jo være regjeringen som mangler tillit til norske fedre, når det at de øker den valgfrie delen, som de kaller det, fører til at de budsjetterer med at færre menn og flere kvinner blir hjemme med barna. Den logikken statsråden her utviser, er nok statsråden nesten helt alene om.

Horne har uttalt til VG 18. oktober at hun ikke «tror folk flest umiddelbart vil oppdage de helt store forskjellene fra den forrige regjeringen» på likestillingsfeltet. Med respekt å melde tror jeg folk flest vil oppdage det. Det er færre pap-paer som får tid med barna sine, barnehagene blir dyrere, kontantstøtten øker, og det kuttes i en hel haug med tiltak som skal bidra til økt likestilling.

Hvordan mener statsråden at disse prioriteringene passer inn i en regjering som er «veldig opptatt av likestilling»?

Statsråd Solveig Horne [16:04:39]: Jeg har lyst til å minne representanten Serigstad Valen om at det faktisk har vært valg. Det handler om politikk, og det tror jeg vi er veldig klar over begge to. Velgerne til både Høyre og Fremskrittspartiet har sagt helt klart at de ønsker en ny retning – de ønsker mer fleksibilitet og valgfrihet for familiene. Og vi har altså tillit til familiene. Vi har tillit til at familiene klarer å foreta den fordelingen av de foreldrepermisjonsukene uten at vi som politikere skal blande oss inn i det.

Så er det viktig å få fram at det faktisk er en styrking for barnet, fordi det er flere barn som nå får samvær med sine foreldre ved at man har større valgfrihet. Det er viktigere at barnet får være hjemme med en av foreldrene enn at en av dem må ut i arbeid på grunn av at man ikke kan overta de ukene som det var en kvote på.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Trond Giske (A) [16:05:54]: Statsråd Horne viste til at Høyre og Fremskrittspartiets velgere gikk til stemmeurnene og ønsket seg en ny kurs, og det er nok riktig. De gikk til stemmeurnene på bakgrunn av de politiske løftene som ble gitt før valget, løfter som danner grunnlaget for den kontrakten det nye flertallet og den nye regjeringen har med velgerne.

Etter at Høyres leder mislyktes i å samle de fire borgerlige partiene til en flertallsregjering og valgte Fremskrittspartiet som partner i en mindretallsregjering, har vi altså en regjering med to partier – et godt grunnlag for at disse partiene skulle fremme de forslagene som de gikk til valg på, og innfri kontrakten med velgerne.

Men etter at budsjettet ble lagt fram, kan vi fastslå følgende: Aldri har avstanden mellom de løftene som ble gitt før et valg, og de forslagene som blir fremmet når man faktisk sitter med makt til å foreslå ting, vært større enn ved dette valget. Det er alvorlig fordi det undergraver tillitsfor-

holdet mellom velgere og tillitsvalgte, men det er også alvorlig fordi det ødelegger for de gode politiske ordskiftene om retningen for Norge. Det blir vanskelig å vite når disse partiene faktisk mener det de sier.

I sin kontrakt med velgerne sa f.eks. Høyre at Norge måtte gjøres mindre oljeavhengig. I regjeringskontorene presser nå Høyre og Fremskrittspartiet gjennom i Stortinget en økt bruk av oljepenger.

I sin kontrakt med velgerne sa Høyre at de skulle sørge for at kommunene gjennomfører kontinuerlig opptak i barnehagene, som det står i Høyres program. Nå fjerner man forslaget om to barnehageopptak i året.

I sin kontrakt med velgerne lovet Høyre at det skulle lønne seg mer å jobbe. Nå gjeninnføres skatteklasse 2, kontantstøtten økes, og barnehagene svekkes.

I sin kontrakt med velgerne sa vel både Høyre og Framskrittspartiet at det var vanlige folk som skulle få nytte av skattekuttene. Nå får vanlige folk noen tiøringar per dag, mens folk med inntekter i mangemillionklassen får flere hundre tusen i året.

I sin kontrakt med velgerne sa Fremskrittspartiet at man skulle øke studiefinansieringen til en ellefte måned. Det som lå i Stoltenberg-regjeringens forslag, om en ekstra måned, ble fjernet.

I sin kontrakt med velgerne foreslo Fremskrittspartiet altså 45 mrd. kr mer til samferdsel hvert år. Resultatet ble en trettiendedel av dette. Glemt Fremskrittspartiet i sin kontrakt med velgerne å fortelle at det skulle ta en generasjon å gjennomføre løftet som de hadde på ett år?

Og i sin kontrakt med velgerne – igjen – sa Fremskrittspartiet at bare de fikk samferdselsministeren, garanterte de at alle bompenger skulle fjernes. Resultatet i dette budsjettet er å fjerne 0,3 pst. av bompengene. Det betyr altså – igjen – med lett hoderegning, at det vil ta 300 år med det tempoet å få fjernet alle disse bompengene. Da er de borte for lengst. Men glemte Fremskrittspartiet å fortelle at det altså var våre tipptipptipptipptipptipptippoldebarn som skulle dra nytte av det løftet Fremskrittspartiet ga i sin valgkamp? Det verste er at det går ikke i den retningen heller, for selv om man fjerner bompengeprosjekter, øker man også, slik at det går i motsatt retning av det Fremskrittspartiet lovet.

Konklusjonen er klar: Aldri før har så få brutt så mange og omfattende løfter til så mange velgere.

Noe av det er helt greit, for vi er ikke opptatt av at man skal innfri løfter på 25–100 mrd. kr i skattekutt eller øke forskjellene i Norge. Vi skulle gjerne ha brukt 45 mrd. kr mer på samferdsel og gjerne bygd alle veier uten bompenger, men vi sa i valgkampen et dette går ikke i hop. Da sa Fremskrittspartiet: Jo da, det går i hop – stem på oss, så garanterer vi at det gjør det.

Nå sitter man altså i regjeringskontorene og sier at man ikke har flertall. Man har en tredel av regjeringen, så man skulle tro at man i hvert fall hadde 33 pst. innflytelse over regjeringens forslag. Men man har altså, som Slagsvold Vedum sa i en radiodebatt, innflytelse på størrelse med Kristent Samlingsparti – i hvert fall når det gjelder bompenger.

Resultatet er en enorm gjennomføringskraft i å bryte

valglofter og kontrakten med velgerne, økt oljepegebruk i en situasjon hvor næringslivet har varsellampene på og økte forskjeller hvor skattelettelsene går til de rikeste. Det siste er ikke så farlig, sier statsministeren – man må ikke se på makrobildet, man må se på mikrobildet. Nå forstår vi hva hun mener med mikrobildet. Det er at vanlige folk uten formue får 50 øre dagen i skatteuttak – det er mikro. Makroen går til dem som har mest fra før.

Tina Bru (H) [16:11:09]: Denne uken er det 50 år siden John F. Kennedy ble skutt og drept i Dallas, Texas, den 22. november 1963.

John F. Kennedy er kjent for sine mange taler – om håpet for et likestilt samfunn, om en verden uten atomvåpen og kald krig, om menneskerettigheter, frihet og demokrati.

I en tale til FN den 25. september 1961 sa John F. Kennedy:

«Hendelser og avgjørelser de neste 10 månedene, kan avgjøre menneskets skjebne de neste ti tusen årene. Disse hendelsene er uunngåelige. Disse avgjørelsene vil ikke kunne ankes. Og vi i denne sal vil minnes enten som en del av den generasjonen som forandret verden til et brennende likskue, eller den generasjonen som holdt sitt løfte om å redde kommende generasjoner fra krigens redsler.»

Kennedy snakket om en verdensomfattende problemstilling som truet vår planets fremtid – den kalde krigen. I dag er det andre verdensomfattende utfordringer vi står overfor, som gjør at hans ord fortsatt gjelder, nemlig klimaendringene.

I kjølvannet av klimamøtet i Warszawa forrige uke er det mange grunner til å være skuffet. Nok en gang marker ikke verdenssamfunnet å bli enige om viktige grep for å sikre en bærekraftig utvikling for fremtiden.

Den nyeste rapporten fra FNs klimapanel roper varsku om at vi er i ferd med å gå glipp av vårt øyeblikk for handling. Uten omstilling nå vil ikke verden nå sitt felles mål om maks 2 grader oppvarming.

Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen legger generasjonsperspektivet til grunn for sin politikk. Vi skal være en del av den generasjonen som reddet kommende generasjoner fra klimaendringenes redsler, ikke den som sviktet dem. Viktigheten av å bekjempe klimaendringene er derfor nedfelt i regjeringens verdigrunnlag.

Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen vil føre en offensiv klimapolitikk og forsterke klimaforliket. Vi skal gjennomføre kutt i utslipp her hjemme, men også bidra til nye løsninger og ny teknologi som kan nyttes av andre land. Derfor øker regjeringen innsatsen på forskning, bl.a. gjennom klimateknologifondet. Samtidig bevilger vi mer penger til jernbanen og viderefører avgiftsfordeler for nullutslippsbiler.

Vi har startet arbeidet med et grønt skatteski som vil gjøre det lønnsomt å opptre miljøvennlig. Skal vi lykkes med mål om å kutte utslipp her hjemme, trengs det virkelige løsninger for virkelige mennesker.

Verdens energibehov vil bare øke i fremtiden. Dette skyldes først og fremst at stadig flere mennesker løftes ut

av fattigdom. Verdens middelklasse vil øke fra 2 milliarder mennesker i 2010 til 5 milliarder innen 2030.

Norge har, etter Russland, Europas største olje- og gassressurser. Klimautfordringen gjør det nødvendig med en overgang til fornybare energikilder, men olje og gass vil fortsatt dekke opp mot halvparten av verdens energibehov frem mot 2035. Å investere i at Norge fortsatt skal ha en høy olje- og gassproduksjon er derfor også et spørsmål om å ta ansvar og vise internasjonal solidaritet.

Men for at våre fossile energikilder også i fremtiden skal være brukbare i et lavutslippssamfunn – som må komme – og fortsatt ha økonomisk verdi for landet vårt, vil det være avgjørende å utvikle teknologi som gjør produksjonen vår miljøvennlig og utslippsfri. Derfor skal regjeringen fortsette jobben med utvikling av teknologi på CCS og opprettholde ambisjonen om å realisere minst ett fullskala demonstrasjonsanlegg for CO₂-fangst og -lagring innen 2020.

Vi øker også innsatsen på petroleumsforskning for å øke utvinningsgraden på norsk sokkel og fortsatt holde et høyt trykk på utvikling av nye miljøvennlige løsninger for norsk olje- og gassproduksjon. Men å utvikle gode løsninger for fremtiden handler ikke bare om investeringsvilje i klima- og energisektoren. Det handler også om vilje til å investere i våre menneskelige ressurser: de flinke hodene og de dyktige hendene som skal bære denne satsingen inn i fremtiden.

Regjeringens satsing både på læreren, som er den viktigste suksessfaktoren for at en elev skal lykkes, og på tiltak innenfor realfag og høyere utdanning, er viktige skritt i riktig retning. Etter åtte år med en rød-grønn regjering som prioriterte frukt og grønt foran kvalitet i skolen, og nærmest lot budsjettene innenfor høyere utdanning stå urørt, er dette en kjærkommen forandring.

Gjennom en offensiv klima- og miljøpolitikk, en bærekraftig energipolitikk og en ambisiøs kunnskapspolitikk, legger vi grunnlaget for å lykkes i fremtiden. Vi skal ikke bare snakke, vi skal handle.

Hans Andreas Limi (FrP) [16:15:56]: Norge er et fantastisk land som nå kan bli enda bedre, og norsk økonomi gir oss mange muligheter. Rikdom skapt gjennom store naturressurser, ikke minst olje og gass, og høy arbeidsinnsats, har gitt oss et velferdsnivå som ivaretar de aller fleste, men samtidig gir det noen utfordringer både for den enkelte husholdning og bedrift, og for landets økonomi som helhet.

Kostnadsnivået i Norge er høyt – man kan bli fristet til å bruke uttrykket «ekstremt høyt» – og er faktisk 70 pst. høyere enn gjennomsnittsnivået hos våre handelspartnere i Europa. I forhold til Sverige har vi 30 pst. høyere kostnadsnivå. Velferd er ikke gratis selv om den er offentlig. Noen må finansiere de godene som fordeles til enkeltindivider og grupper, og behovene kan synes uendelig store.

På vegne av Fremskrittspartiet er jeg glad for at Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen har fremlagt et budsjett med en klar retning og en tydelig prioritering av hvilke tiltak som er nødvendige for å møte akutte behov innenfor viktige samfunnsområder. Flertallspartiernes innstilling

til statsbudsjett gir ikke mer til alle, men prioriterer tiltak som er viktige for å bedre rammevilkårene for næringsliv og fastlandsindustri, motivere flere til økt engasjement og arbeidsinnsats, og ikke minst stimulere til lønnsom sparing og investeringer. Det er viktig å minne om at det ikke alltid er størrelsen på bevilgningene som avgjør suksess eller fiasko, men snarere at pengene brukes riktig og gir resultater som forventet. Og vi skal måles på resultatene.

I bunnen ligger skatte- og avgiftslettelser til bedrifter og lønnstakere på mer enn 7 mrd. kr neste år. Det viser at regjeringen og flertallspartiene tar handlingsregelen på alvor og gjennomfører vekstfremmende skatte- og avgiftslettelser som vil gi positive effekter for fastlandsøkonomien. Det gjør Norge mindre sårbart overfor eventuelle fall i oljeprisen i fremtiden. Skattelettelser er for øvrig ikke forbeholdt de såkalt rike, men har en profil som gir positiv effekt for folk flest.

Verdien av vår fremtidige arbeidsinnsats utgjør den største delen av nasjonalformuen. Skattelettelser i kombinasjon med større bevilgninger til forskning og utdanning er de viktigste bidragene til å utvikle vår nasjonalformue. Spesielt er det viktig å stimulere forskning som resulterer i kommersielt gode og innovative løsninger. Derfor styrkes ordningen med SkatteFUNN. I sum har flertallspartiene prioritert utdanning og forskning med nesten 900 mill. kr ekstra i forhold til Stoltenberg II, bl.a. ved å øke utdanningsstøtten med 3,7 pst. med effekt for studentene allerede i 2014.

Behovet for mer vei og bane – ikke bare nyinvesteringer, men også mer til vedlikehold – er godt ivarettatt i statsbudsjettet for 2014. For næringslivet og den enkelte bruker vil det merkes at det bevilges 1,7 mrd. kr mer til disse formålene. Det gir bedre logistikk og lavere kostnader for bedriftene og en enklere hverdag for folk flest. Samtidig som bomstasjoner blir fjernet, starter også oppbyggingen av infrastrukturfond med 20 mrd. kr.

Trygghet for enkeltmennesket er høyt prioritert for Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen. Beredskap og trygghet er en viktig offentlig primæroppgave, og effektiv og god håndhevelse av etablerte lover og regler er viktig for å styrke den allmenne rettsoppfatningen. Økte bevilgninger på til sammen 330 mill. kr gir flere stillinger i beredskaps-troppen, nye fengselsplasser og flere uttransporteringer av asylsøkere uten oppholdstillatelse. I tillegg skal saksbehandling av asylsaker effektiviseres og tidsbruken reduseres.

Til slutt: Under åtte år med rød-grønt styre har vi fått en økende klassedeling av boligmarkedet ved at det har blitt veldig vanskelig for unge mennesker i etableringsfasen å komme inn på det uten hjelp fra en ressurssterk familie. Forslag om å utvide ordningen med boligsparing for ungdom til 25 000 kr per år og øke maksbeløpet opp til 200 000 kr, samt mer fleksibel praktisering av egenkapitalkravet, er viktige bidrag for å senke terskelen for førstegangskjøpere i boligmarkedet.

Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen leverer allerede tiltak for mer valgfrihet og større trygghet i samfunnet og viser handlekraft til å gjennomføre nødvendige endringer i tråd med velgernes ønsker 9. september.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [16:21:00]: Denne debatten har i all hovedsak så langt dreid seg om hvilken fordeling av fellesskapets midler som er til beste for samfunnet. Men før vi kan fordele midlene, må vi også skape dem.

Slik Kristelig Folkeparti ser det, er en av våre viktigste politiske oppgaver å legge til rette for gode og forutsigbare rammevilkår for verdiskapning – også nå, når vi får beskjed om at det kanskje er litt mørkere skyer der framme i horisonten. For hvis vi legger gode og forutsigbare rammebetingelser på plass, kan næringslivet gi trygge arbeidsplasser og overskudd til fordeling til viktige fellesskaps-goder.

Verdiskapning er grunnlaget for velferden, og innovasjon er trolig den viktigste drivkraften for utvikling av samfunnet. De siste 200 årene har verden opplevd en økonomisk vekst uten sidestykke i historien. Veksten har medført en økning i levestandard til et nivå få trodde var mulig for bare en generasjon siden.

I dag har vi tjenester og produkter vi knapt kunne drømme om for bare 30 år siden. Dette kan vi takke smarte gründere og oppmerksomme investorer for. Men det er også vår jobb som politikere å sikre at denne utviklingen fortsetter å blomstre.

Vi har sterke utdannings- og forskningsinstitusjoner som er med på å utvikle de gode hodene. Vi har et næringsliv som ønsker innovasjon, og vi har et godt virkemiddelapparat – et virkemiddelapparat som alltid kan bli bedre, men det er godt i utgangspunktet – som legger til rette for nytenkning.

Innovasjon er drivkraften som skaper framdriften i vårt samfunn. Der vi ikke kan konkurrere på lavere kostnader, kan vi konkurrere på de nye ideene og nye og bedre løsninger.

En næring som de siste årene har gjennomgått en enorm fornyelse og påfølgende produktivitetsvekst, er landbruket. Med en årlig produktivitetsvekst på over 6 pst. er landbruket unikt. Dette er et resultat av innovasjon, av hardt arbeid og av kloke hoder, men også av at man i landbruket tenker i generasjonsperspektiv. Men for å beholde dette – denne nytenkningen, denne innovasjonen og denne økte produktiviteten – må man sikre framtidstro i næringen.

Samspeillet mellom landbruket og resten av samfunnet bygger på gjensidighet – gjensidig tillit, gjensidig behov for forutsigbarhet og gjensidig avhengighet. Som et finjustert maskineri består landbruket av en rekke deler med et gjensidig avhengighetsforhold, som tannhjul som går i hverandre. Trekker vi ut ett tannhjul, om så det er bare det minste og tilsynelatende minst betydningsfulle, risikerer vi at alt stopper opp.

I dag har vi et landbruk i hele landet. Dette er avgjørende for verdiskapning i distriktene, for spredt bosetting, for kulturlandskapet vårt og når det gjelder infrastruktur. Ordninger som opprettholder dette landbruket, er ordninger som kvoter og konsesjon, prisreguleringer og gode markedsordninger. Alt dette er bærebjelker som må til for å nå det ambisiøse målet vi alle egentlig er enige om: økt matproduksjon for økt selvforsyning.

Bærebjelkene for norsk matproduksjon, både i landbruket og næringsmiddelindustrien, er ordninger som sikrer at norske varer kan konkurrere på pris med utenlandske – som landbruksstøtte, RÅK-ordningen og økt målpris som følge av et godt importvern.

En viktig forutsetning for styrket forutsigbarhet og økt lønnsomhet er at vi støtter opp under vår industri og næring, og sikrer de viktige pilarene.

Små endringer i et tannhjul vil gi store utslag.

Statsråd Bent Høie [16:26:12]: Politikk handler om å prioritere. Med dette budsjettet viser regjeringen tydelig at vi prioriterer helse og omsorg, og vi prioriterer de pasientene som trenger det mest. Regjeringen har som visjon å skape pasientenes helsevesen, der pasientenes behov står i sentrum.

Samarbeidspartiene Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre har kommet fram til et budsjettforlik med en klar sosial profil. I statsbudsjettet løfter vi helsefeltet, og i helsebudsjettet løfter vi de pasientene som har sittet nederst ved bordet. Vi har en betydelig satsing på sykehusene. Vi skaper rom for mer mangfold. Det skal redusere ventetidene. Styrkingen er på til sammen 2,7 mrd. kr.

Det legges opp til vekst i pasientbehandlingen på 2,6 pst. – den høyeste budsjetterte aktivitetsveksten noen sinne. Denne veksten skal komme alle pasientgrupper til gode. Det omfatter behandling innen rus, psykisk helsevern, rehabilitering og somatikk.

I helsevesenet er det for mange som venter unødvendig lenge på helt nødvendig behandling. Særlig én pasientgruppe bør trekkes fram, og det er de rusavhengige. Her vil vi ha handling både på kort og på lang sikt. Regjeringens ønske er en opptrappingsplan for rusfeltet. Det er både behov for å trappe opp den tidlige innsatsen, tverrfaglig spesialisert behandling og godt ettervern og oppfølging i kommunene.

For 2014 skal vi utvide kapasiteten i rusomsorgen med om lag 200 plasser kjøpt av ideelle virksomheter, slik samarbeidspartiene foreslo i valgkampen. Flere plasser betyr bedre og raskere hjelp til flere, og vi vet at behandling virker.

I de siste årene under den forrige regjeringen så vi en økende bekymring for at langtidsbehandling av rusavhengige ble nedprioritert. Veksten i 2014 skal derfor også spesielt gjelde nettopp langtidsplasser. Dette kommer i tillegg til at vi øker bevilgningene til helseregionene med 300 mill. kr sammenlignet med den avgåtte regjeringen. 255 mill. kr øremerkes til bruk av private innen rus, psykisk helsevern og rehabilitering, nettopp for å redusere unødvendig venting.

Vi skal også gjeninnføre det den forrige regjeringen fjernet, for det første den gyldne regelen i helsevesenet om at rus og psykisk helse hver for seg skal ha en sterkere vekst enn somatikk i helseregionene. Veksten skal måles gjennom endringer i kostnader, ventetid og aktivitet. For det andre er det øremerkingen på 343 mill. kr til rustiltak i kommunene, for i 2013, i en periode da vi visste at rustiltakene i kommunene var sårbare, valgte den avgåtte regje-

ringen å fjerne dette. Disse endringene som den nye regjeringen har gjort, viser én ting tydelig: Norge har nå fått en regjering som prioriterer rusfeltet.

Vi har en visjon om å skape pasientens helsevesen, et helsevesen som er der når pasienten trenger det, som gir gode tilbud av god kvalitet i alle deler, der ikke de ulike delene svikter som følge av svake ledd.

Veksten i spesialisthelsetjenesten er rekordartet, så aktiviteten kan øke og ventetiden gå ned. Kapasiteten økes i omsorgstjenesten, og vi sørger for et kompetanseløft i kommunene. Men det jeg er aller mest stolt av, er at vi nå har fått en regjering som viser at en klarer å prioritere å hjelpe de menneskene som sliter med rusavhengighet, som altfor lenge har sittet nederst ved bordet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Torgeir Micaelsen (A) [16:31:00]: Regjeringen gjør etter min vurdering ikke store endringer av betydning knyttet til sykehusopplegget som Stoltenberg II-regjeringen la fram. Det er for så vidt positivt, men det står jo i skarp kontrast til mange av Høyres påstander i valgkampen om Arbeiderpartiets helsepolitikk. Høie gjør nå retrett på en rekke av Høyres løfter på helse fra valgkampen – senest i går, da den tillyste uavhengige granskningen av hovedstadsprosessen ble avlyst.

Høie sier at han prioriterer helse i budsjettet, og derfor har jeg følgende spørsmål til ham: Finansminister Siv Jensen har fått gjennomslag for store skatte- og avgiftslettelser. 8 000 mill. kr skal gå til å kutte norske skatter og avgifter neste år, mens de offentlige sykehusene har fått 0 – null – i økning. Hvordan forsvarer helseministeren en slik prioritering?

Statsråd Bent Høie [16:32:01]: Vi har vært igjennom en valgkamp der Arbeiderpartiet har hatt ett budskap til velgerne, nemlig at Høyre og Fremskrittspartiets løfter om å gjennomføre reduksjoner i skatter og avgifter ville føre til velferdskutt. Nå har velgerne fått svar på Arbeiderpartiets påstander. Denne regjeringen evner både å gjennomføre helt nødvendige skatte- og avgiftskutt – som bidrar til å få fart i økonomien, som skaper grunnlaget for den verdiskapingen som skal finansiere velferden for framtiden – og samtidig prioritere mer velferd og ikke minst klare å prioritere dem som sitter nederst ved bordet, noe den avgåtte regjeringen ikke klarte – nemlig å løfte de rusavhengige, både i kommunene og i spesialisthelsetjenesten.

Torgeir Micaelsen (A) [16:33:03]: Jeg konstaterer at helseministeren ikke svarer på spørsmålet mitt. Problemet hans er at det som han sier er økning i helsebudsjettene – altså ikke velferdskutt – har han jo arvet fra Stoltenberg-regjeringen. Men da han selv, sammen med regjeringen, skulle sette opp budsjett, valgte han altså å bruke 8 000 mill. kr på skatteutt – og ikke én eneste ekstra krone til å øke behandlingskapasiteten i de offentlige sykehusene. De 300 mill. kr som Høie viser til – til økt kapasitet innenfor rus, psykiatri, rehabilitering, MR – er helt utmerket og får støtte fra de rød-grønne, bortsett fra at vi synes det

er litt pussig at det skal øremerkes til de private. Det bør heller gå dit hvor det har mest effekt.

Jeg gjentar spørsmålet: Når man er helseminister i en regjering og får 4 milliarder oljekroner ekstra – økt handlingsrom i budsjettet, hvorfor prioriterer man da 8 000 mill. kr til skatteutt og ikke én eneste ekstra krone til de offentlige sykehusene for å bygge ut kapasiteten?

Statsråd Bent Høie [16:34:05]: Det budsjettet som Stortinget i dag vedtar, inneholder den største budsjetterte veksten i de offentlige sykehusbudsjettene som Stortinget noen gang har vedtatt. I tillegg øker vi bruken av den ledige kapasiteten hos private for å redusere unødvendig venting.

Velgerne har ved valg valgt et flertall i denne sal, som faktisk er opptatt av at pasientene får hjelp raskere og ved bruk av private og private ideelle. Heldigvis har en derfor fått et skifte, som gir resultater, nemlig at en ikke er så opptatt av *hvor* pasienten får behandling, men *at* pasienten får behandling. Velgerne har også valgt en regjering som har vært opptatt av at reduksjon av skatte- og avgiftsnivået er viktig for å sikre framtidig verdiskaping, som også er grunnlaget for den framtidige velferden.

Olaug V. Bollestad (KrF) [16:35:15]: Vi har en lang tradisjon i Norge for at det var frivillige organisasjoner og Kirken som så nøden. De startet opp behandling for utsatte mennesker, helsestasjoner, sykehus, tilbud til rusavhengige og ikke minst til psykiatrisk syke pasienter. Vi er glade for avtalen med regjeringen der vi skal vurdere rammevilkårene for de ideelle organisasjonene, som også i dag leverer fantastiske helsetjenester, men det er avgjørende for dem å få en rask behandling, ikke minst med tanke på pensjonsutfordringen, slik at de ikke går konkurs og vi står uten arbeidsredskap til å kunne hjelpe alle dem som ministeren snakket om – rusavhengige og de psykiatrisk syke pasientene i vårt samfunn. Så hvordan vil statsråden fylle dette arbeidet for å bedre rammevilkårene for de frivillige og ideelle organisasjonene?

Statsråd Bent Høie [16:36:13]: For det første er jeg helt enig i beskrivelsen av historien, nemlig at mye av den velferden som vi i dag tar for gitt, som det offentlige finansierer, startet som initiativ fra ideelle organisasjoner. Jeg tror ikke den historien er over. Jeg tror de ideelle institusjonene og organisasjonene også i framtiden kommer til å gå foran og vise vei på områder der det offentlige i dag ikke løser problemene. Ett av de områdene ligger jo inne i budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti og Venstre, nemlig økt støtte til organisasjonen for lindrende behandling av døende barn. Dette er et område der det offentlige i dag svikter, men der private og ideelle går foran og viser vei.

Vi har allerede lagt inn i budsjettet økt bruk av de private ideelle, og så kommer jeg selvfølgelig til å følge opp dette romertallsvedtaket som fattes i dag, om at vi skal søke alle muligheter for å se på og løse de utfordringene som de ideelle har i forbindelse med pensjonssaker.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [16:37:22]: Lokalsykehus skaper sterke følelser og stort engasjement. Det er lokalsykehus rundt omkring i hele Norge, og vi vet alle hvor sterke møter det er når du møter lokale sykehusaktivister.

Bent Høie som stortingsrepresentant var en aktiv mann og møtte mange lokalsykehusaktivister, bl.a. i mitt hjemfylke, hvor representanten Høie var den 11. juli. Han var veldig tydelig i sin tale og sa at nå trenger man ro rundt Kongsvinger sykehus, at det er håpløst at det hvert år er en diskusjon om funksjoner og om framtiden til Kongsvinger sykehus.

Kan statsråd Høie være like tydelig i sine garantier, f.eks. når det gjelder Kongsvinger sykehus, som han var som representant rett før valget?

Statsråd Bent Høie [16:38:09]: I regjeringspartienes plattform står det at akutt- eller fødetilbudet ikke skal legges ned med mindre dette er begrunnet i pasientsikkerhet og kvalitet, og det har jeg tenkt å følge opp. Det er også en klar beskjed til helseregionene at det er dette som er denne regjeringens politikk, fordi vi mener at denne typen endringer nå bør forankres i det arbeidet som vi nå har startet opp knyttet til ny nasjonal helse- og sykehusplan. Der oppfatter jeg at regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre – og Senterpartiet – har vært enige om at det er behov for å få en mer operativ nasjonal helse- og sykehusplan, forankret her i Stortinget, slik at en sikrer en mer demokratisk forankring av en del av disse viktige spørsmålene som i mange lokalmiljø oppleves som helt avgjørende.

Jeg har ikke sluttet å møte folk som er engasjert i sine lokalsykehus. Jeg hadde møte med ordførere i går, og jeg har hatt møte med ordførere i dag, og jeg har møte med ordførere nesten hver uke framover om disse spørsmålene.

André N. Skjelstad (V) [16:39:22]: Noe jeg regner med at regjeringen og vi er enige om, er å få ned helsekøene, men skal vi lykkes med det, må vi bruke en rekke virkemidler, og ikke minst må vi få ordningen med fritt sykehusvalg til å fungere. I dag sliter vi med et system som sjelden er tilstrekkelig oppdatert, noe som gjør at ventetiden til de ulike sykehusene og nettportalen frittsykehusvalg.no ikke fungerer etter hensikten. Som følge av dette har jeg vært borti mye dobbeltarbeid, og informasjonen til pasientene er og blir for dårlig.

Venstre har derfor i den innstillingen vi nå behandler, tatt til orde for å gjøre Fritt sykehusvalg til et eget frittstående foretak, styrke informasjonsarbeidet og avvikle dagens særegenandel for å bruke valgmuligheten. Er dette noe som statsråden nå vil gjøre noe med?

Statsråd Bent Høie [16:40:18]: Regjeringen vil følge opp samarbeidsavtalen mellom Høyre, Kristelig Folkeparti, Fremskrittspartiet og Venstre, som sier at man skal innføre fritt behandlingsvalg. Det vil være en betydelig styrking av pasientenes rettigheter, der pasientene også får muligheten til å velge behandling hos godkjente private aktører, også andre enn de som har vunnet anbud hos de offentlige helseregionene.

Det er samtidig også klart at man kontinuerlig må for-

bedre ordningen med fritt sykehusvalg, og hvis det er forhold ved det som Venstre mener vi bør følge opp, vil jeg gjerne være i nærmere dialog om det. Det er viktig at den ordningen fungerer godt underveis, men ikke minst også etter at vi har innført fritt behandlingsvalg.

Audun Lysbakken (SV) [16:41:15]: Jeg lyttet med interesse til helseministeren, som fortalte at han ikke er opptatt av hvor, men at pasienter får behandling. Det er ting i dette budsjettet som tyder på at regjeringen har en noe annen tilnærming enn det.

Vi er alle enige om at det er lurt å ta i bruk de ressurser og den ledige kapasiteten som finnes, og regjeringen vil i budsjettet bruke 45 mill. kr til å kjøpe MR-undersøkelser hos private radiologiske virksomheter. Da skulle man anta at den offentlige kapasiteten først var sjekket og fullt ut utnyttet, men da vi spurte finansministeren om den offentlige kapasiteten var brukt opp, viste det seg at regjeringen ikke vet om det er ledig offentlig kapasitet.

Hva er grunnen til at regjeringen velger å bevilge penger til å bruke private aktører uten først å sjekke om det offentlige har muligheten til å gjøre jobben?

Statsråd Bent Høie [16:42:13]: Det er fordi pasientene har erfart at det ikke er god nok tilgjengelighet og kapasitet hos de offentlige når det gjelder MR-undersøkelser. Det regner jeg med at representanten Lysbakken, som medlem av helse- og omsorgskomiteen, også har hørt mange ganger. Pasienter får beskjed om at det er avtaler med private, og man kan velge dem, men de opplever at ventetiden der er nesten like lang som i det offentlige, når man tar kontakt med dem. Da får man beskjed om at man kan få kortere ventetid hvis man betaler selv, fordi man har ledig kapasitet, men ikke innenfor de rammene som det offentlige har bestemt.

Denne regjeringen ønsker å gjøre noe med det. Derfor bevilger vi 45 mill. kr til å utvide de rammene, slik at færre pasienter skal oppleve at når de tar kontakt med et privat røntgeninstitutt som har avtale med det offentlige, får de til svar: Vel, vil du ha rask hjelp, må du betale selv. Det fører til et sosialt skille i helsevesenet som vi ønsker å bekjempe.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [16:43:32]: Samferdselsområdet er et satsingsområde for regjeringen. Det lovte vi i regjeringserklæringen, og vi starter gjennomføringen i budsjettet. Jeg er veldig glad for å se at vi også har et veldig godt budsjettforlik i bunnen, som styrker det ytterligere.

Det som også er veldig hyggelig, er at regjeringen leverer en samlet samferdselspolitikk, der vi også inkluderer havnene og tar med bredbånd. Det betyr at når vi jobber framover, kan vi planlegge mer helhetlig. Vi får alle de berørte aktørene inn i samme departement, over det samme bordet, og dermed går både dialogen, de gode ideene og de fine løsningene bedre framover.

Det er en god vekst i budsjettet sammenliknet med inneværende år. Man skal gi ros til den rød-grønne regjeringen for at det var en vekst, og så har den nye regjeringen

lagt på ytterligere penger, og enda mer kom i budsjettforliket på Stortinget. Det viser at Stortinget har fått tilbake sin gode rolle, når det faktisk blir påplussinger og forandringer i budsjettet – i motsetning til i inneværende år, da denne debatten handlet om 30 mill. kr i endring. Nå har faktisk Stortinget en rolle igjen. Det er bra.

Det betyr at det er mer penger til vei, jernbane, kollektivtrafikk og gang- og sykkelstier enn det har vært før. Det går også an å satse bedre på bredbånd enn tidligere.

Til tross for at det er mer penger, skal vi også huske at i forhold til NTP, Nasjonal transportplan, som Stortinget forpliktet seg til før sommeren, ligger vi allerede på etterskudd. Utgangspunktet fra de rød-grønne var for dårlig. Vi tar igjen mye, men ikke alt. Det betyr at det er behov for videre satsinger framover, hvis vi skal nå de målene Stortinget satte seg i sommer.

Budsjettet satser mer på investering, mer på nye veiprosjekter og mer på ekstra jernbane. Jeg er veldig glad for at Stortinget har sagt at det skal bygge intercitystrekningene og planlegge dem helt til veis ende, og at man skal ha en helhetlig satsing på det. Det har manglet før. Nå kommer det på plass, og det er veldig bra.

Allerede om en uke reiser jeg til Sverige for å snakke med de svenske myndighetene om jernbanesatsing på deres side, for å se hvilke planer de har, slik at vi også kan se norsk jernbane utover Norges grenser på sikt.

Vedlikehold har dessverre vært nedprioritert. Nå får det et bra løft i budsjettforliket og i den nye regjeringens budsjettforslag – både på vei og på jernbane. Det er ingen områder hvor man raskere kan satse mer på infrastruktur enn der hvor man allerede har bygd den. Da slipper man reguleringsplaner, grunnervervprosesser osv. Man kan begynne å bygge på det man har. Det er også det som godsbransjen sier er det aller viktigste. Skal vi få mer gods over på bane, må vi sørge for at den jernbanen vi har, fungerer og er forutsigbar, for da kommer kundene.

Jeg inviterer til videre godt samarbeid for å realisere forpliktelsene i Nasjonal transportplan, og jeg håper at vi får et godt saklighetsnivå. Jeg blir litt i stuss over hvilket nivå enkelte i opposisjonen legger seg på, når den nye regjeringen har sagt at vi skal overoppfylle Nasjonal transportplan, mens det utad blir tolket som at man forsinker ting. Overoppfyllelse handler, i hvert fall for meg, om at man framskynder ting – ikke at man utsetter dem.

Men god samferdselspolitikk handler om mer enn penger. Det handler også om systemer og hvordan vi organiserer den. Som statsråd har det vært veldig spennende å se at man kommer til et departement som ikke har vært preget av handlingslammelse og gammeldags tenkning, men som tvert imot har vært preget av ønsket om nytenkning, men hvor rapporter og forslag dessverre har blitt lagt i skuffer og støvet ned. De skuffene har vi åpnet, vi børster av støvet og ser på hvordan vi kan omorganisere veisektoren og jernbanesektoren i tråd med det som også embetsverket har sagt at burde være fornuftig, for å bygge mer vei og jernbane raskere og billigere. Derfor er det et arbeid i gang med å organisere et eget investeringsselskap for vei. Derfor er det et arbeid i gang når det gjelder å se på rollene til Jernbaneverket og NSB. Og vi gjør den job-

ben Stortinget har bedt om når det gjelder intercitytriangle-let.

Vi har også begynt å arbeide med å opprette et eget infrastrukturefond som gir en mer forutsigbar finansiering av framtidig infrastrukturutvikling.

God infrastruktur er viktig for å få både et helhetlig boligmarked og et godt arbeidsmarked. Derfor har jeg stor glede av at man i Kommunaldepartementet omprioriterer og satser mer på fylkesveier. Det ivaretar eksisterende næringsliv lokalt.

Vi bedrer kompensasjonsordningen for fylkene, slik at de kan investere mer for egen regning. Det vil glede lokalt næringsliv.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Magne Rommetveit (A) [16:48:45]: Her er det mindre pengar til fiskerihamner, og regjeringa sitt forslag om kutt på 46 mill. kr får som umiddelbar konsekvens at utbetring av fiskerihamna på Napp i Flakstad i Nordland og på Sommarøy i Tromsø ikkje startar opp i 2014. Dette får direkte konsekvensar for fiskeflåten og bedriftene i desse hamnene.

At investeringane i desse hamnene no i beste fall vert utsette, inneber òg at andre viktige fiskerihamnbyggingar langs kysten vår no vert sette på vent, og at dei då rykkjer enda lenger bak for å verte realiserte.

I den vedtekne NTP-en og i nærskipstransportstrategien er det sett av 3 mrd. kr til styrking av sjøtransport og hamner. Kvifor held ein då tilbake 46 mill. kr til investeringar i fiskerihamner no i påvente av å få utarbeidd ein nasjonal hamnestrategi?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [16:49:45]: Hvis en leser sakspapirene, ser en hvorfor dette skjer. Det er fordi vi skal ha en nasjonal havnestrategi, og da ville det være meningsløst om en begynte å investere i et prosjekt som ville bli feil dimensjonert i forhold til den strategien en velger å ha. For ikke å kaste penger ut av vinduet, velger vi å sette på vent de to prosjektene som en la opp til, nettopp fordi vi kan komme tilbake og sørge for at de bygges i tråd med den strategien som en vil ende opp med. Men det tar litt mer enn seks uker å lage en sårn strategi, og derfor må vi komme tilbake til Stortinget så fort som mulig med det. Men det er altså ikke nødvendig å bruke penger på ting når en ikke helt vet hvordan en skal ha det til slutt.

Sverre Myrli (A) [16:50:30]: Et av de viktigste samferdselsprosjektene i hovedstadsområdet er bygging av Fornebubanen. Så langt har det vært planlagt ut fra at banen skal starte opp i 2018. Dette var de fire borgerlige partilederne ikke fornøyd med og hadde på forsommeren et kraftig utspill i riksmidier og lokalmedier hvor de sa at hvis det ble borgerlig flertall, skulle Fornebubanen startes opp med en gang – prompte sto det faktisk i avisoppslaget.

I dag kan vi lese i Budstikka at samferdselsministeren sier at han ikke kan love noen bane før 2018, altså stikk motsatt av hva som ble sagt for et halvt år siden. Jeg skjønner at Fremskrittspartiet ikke kan få gjennomslag for alt,

men dette er jo en sak hvor alle de fire partiene er enige, og hvor de altså gikk ut og lovte velgerne i Asker og Bærum at hvis de vant valget, skulle de starte opp med Fornebubanen med en gang.

Mitt spørsmål er: Hva har skjedd det siste halve året som gjør at samferdselsministeren i dag sier noe annet enn det som ble sagt for et halvt år siden?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [16:51:38]: Det er godt å få denne anledningen til å si at en må høre på det som blir sagt, og ikke bare lese det som står i avisene. Denne regjeringen vil jobbe for å få på plass Fornebubanen så raskt som mulig. Det er også i tråd med løftet. I motsetning til den rød-grønne regjeringen, som ikke ville love at de ville bidra med finansieringen, lovte de borgerlige partiene at de skulle finansiere halvparten av investeringene. Det lovte aldri de rød-grønne. Det ville de ikke. Det står òg i Nasjonal transportplan. De rød-grønne ville kanskje. De borgerlige lovte. Det løftet står vi ved.

Jeg har i dag fått en gledelig informasjon fra hovedstaden om at de ligger foran planprosessene sine. Det betyr at de tar sikte på å være ferdig i 2015. Da kan vi gjennomføre dette betydelig raskere enn det Oslopakke 3 la opp til, men nøyaktig dato kan jeg ikke si. Det var det samme jeg sa til Budstikka, men det tolket de som mulighet for forsinkelse. Faktum er at det vil bli framskyndet. Staten vil ta sin halvpart. Det lovte aldri de rød-grønne. Dermed får du Fornebubanen raskere på plass med dagens regjering enn med forrige regjering, og det er jeg glad for.

Hans Fredrik Grøvan (KrF) [16:52:52]: Vi har fått et offensivt budsjettforslag på samferdselsområdet. Gjennom et budsjettforlik med Kristelig Folkeparti og Venstre har vi også fått til et styrket Transnova.

Transportsektoren står for betydelige utslipp, og det er et stort behov for mer miljøvennlige kjøretøy. Salget av elbiler har hatt en fin økning. Det vi trenger nå, er en nasjonal strategi og handlingsplaner som gjør at vi kan få til en helhetlig infrastruktur som kan ta denne satsingen videre, med flere ladestasjoner for elbiler og mer miljøvennlig drivstoff.

Med neste års bevilgning på plass samt andre virkemidler som en har tilgjengelig, kan statsråden love at vi nå får en nasjonal strategi som kan gi konkrete resultater på dette området? Eventuelt når vil vi kunne se resultatene av en sårn satsing?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [16:53:47]: Jeg vil takke Kristelig Folkeparti og Venstre for et godt budsjettforlik. Det gjør at vi kan satse mer på vei, jernbane og Transnova enn det den forrige regjeringen la opp til.

Vi har fra regjeringens side allerede hatt møte med deler av elbilbransjen og deler av bilbransjen totalt sett, nettopp for å diskutere hvordan vi kan styrke satsingen på miljøvennlige biler, inklusive elbil – ikke minst elbil får en vel si – samtidig som bransjen blir med på å utvikle verdikjeder som gjør at ikke staten til slutt er den som på en måte blir den moderne bensinstasjonseieren eller eldrivstoffeieren, men at det blir verdikjeder som kommersielle aktører

selv står bak. Jeg er veldig glad for de signalene jeg får fra bransjen, som i større grad nå enn før viser vilje til å ta det ansvaret. Da er det viktig at vi fra myndighetenes side stiller opp med Transnova, men at bransjen på sin side også tydeligere forplikter seg. Da må vi ha en strategi, og den vil vi diskutere med Stortinget når det er naturlig, men så raskt som mulig.

Janne Sjelmo Nordås (Sp) [16:54:57]: Jeg skal starte med å gjøre noe så uvanlig som å gi ros til regjeringen. Jeg er glad for at man utsetter iverksettelsen av datalagringsdirektivet, for de siste månedenes avsløringer om økende overvåking har vært massiv. Siden vedtaket i Stortinget har det også dukket opp mer juridisk tvil om holdbarheten. Danmark, som har iverksatt datalagring, kan vise til dårlige erfaringer. Det er med andre ord behov for å sette en fot i bakken.

Det er tydeligvis legitimt å ta omkamp om Stortingets vedtak til postdirektiv og ostetoll. Jeg må derfor spørre samferdselsministeren hvorfor det ikke da er legitimt å ta omkamp om datalagring – på den bakgrunnen som jeg viste til – når jeg også vet at ministeren har vært enig med flere av partiene på Stortinget om å være restriktiv til datalagring.

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [16:55:50]: Datalagringsdirektivet ble vedtatt under forrige regjering. Flertallet som vedtok det, var Arbeiderpartiet og Høyre. Det flertallet ble styrket ved forrige valg. Skal du ta omkamp, er det naturlig at du har en sjanse til å kunne snu flertallet. Per i dag ser jeg ikke at verken Høyre eller Arbeiderpartiet har snudd i denne saken, og da ville det være fullstendig meningsløst av en statsråd å prøve å ta en omkamp i et storting som ønsker det motsatte av statsråden. Da må en bare respektere demokratiets spilleregler og si at en gjennomfører det flertallet mener, selv om en i den saken er imot.

Så pågår det nå behandling av rettsakter i EU. Det følger vi veldig grundig, for vi skal lære av de erfaringer som andre land gjør seg, de konfliktene som er i andre land, sånn at vi ikke gjennomfører et datalagringsdirektiv i Norge som fører til de samme problemene. Vi følger det nøye. Jeg antar at alle partiene på Stortinget følger det nøye, og når ting begynner å roe seg i EU og vi skal begynne å fordele kostnader i Norge for å begynne å implementere det, ser en om det er behov for å gjøre endringer.

Abid Q. Raja (V) [16:57:01]: Hvis jeg hørte riktig og forsto statsråden rett, avviser statsråden den forsinkelsen som er bebudet i Budstikka i dag, hvor det sies at det muligens vil bli en forsinkelse, og at utbygging av Fornebubanen ikke vil skje før etter 2018. Da betyr det at den garantien som de fire partilederne ga, står seg: Et regjeringsskifte betyr utbygging av Fornebubanen, partiene lover 50 pst. statlig finansiering, utbygging skal organiseres i eget selskap, og det skal igangsettes raskest mulig. Dersom det er en misforståelse at det kan bli en forsinkelse, har statsråden nå anledning til å klargjøre dette. Hvis det ikke er en misforståelse, og statsråden står fast ved

det han sa for noen minutter siden, vil jeg heller benytte anledningen til å stille et annet spørsmål.

Statsråden har jo nå fått igjennom dette veiselskapet som var varslet i den plattformen som regjeringspartiene kom fram til. Når kan vi se et lignende selskap satt opp for jernbane?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [16:58:02]: Det var veldig hyggelig at representanten leste om nettopp det som de borgerlige var enige om: gjennomføre Fornebubanen så fort som mulig, eget selskap og statlig garanti for halvparten av kostnadene. Det var løftet. Så registrerer jeg at enkelte av opposisjonspartiene forsøker å gi inntrykk av at det ble lovet noe helt annet. Det ble det ikke. Det vi gjør, er å holde løftet om å betale halvparten og gjøre det så raskt som mulig, men jeg er som sagt veldig glad når Oslo signaliserer at de ligger foran skjema. Da er det ingen grunn til å frykte at det blir forsinkelser – snarere tvert imot – en kan få gjøre det raskere enn det en la opp til. Det viktige her er at da denne debatten gikk i vår, så ville ikke de rød-grønne forplikte seg til finansiering. Det gjorde de borgerlige, og det står vi ved, både Fremskrittspartiet, Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti, og det er jeg glad for.

Når det gjelder veiselskapet, jobbes det med det, og vi tar sikte på å sette i gang det samme på jernbane, fordi det er en fornuftig måte å organisere det på, og det har også departementet ment før regjeringsskiftet.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [16:59:20]: Ingenting ville glede meg mer enn hvis vi kunne klare å få til Fornebubanen ferdig utbygget så raskt som mulig og oppstart i løpet av denne perioden. Hvis samferdselsministeren kan garantere at det kommer til å komme penger på bordet til å finansiere dette når den er klar til oppstart og ferdig regulert fra de to kommunenes side – i tråd med de løftene som ble gitt – hadde det vært bra å få det bekreftet her i dag. Men jeg har fulgt det samferdselsministeren sa – nemlig å se på hva de fire partilederne sa i valgkampen, ikke bare lese det som står i avisen. Der ble det sagt av de fire partilederne at en kunne begynne å bygge banen allerede nå og være ferdig i et fem-seks-årsperspektiv – mens samferdselsministeren nå altså ikke kan love at de kommer i gang før 2018. Forstår samferdselsministeren at dette kan fortone seg som et velgerbedrag?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [17:00:29]: I vår ville ikke SV være med på å forplikte seg til å finansiere Fornebubanen. En sa at det var noe en kunne forhandle inn i en bymiljøavtale, men det var ikke noe de rød-grønne ville forplikte seg til. De borgerlige partiene forpliktet seg til det. Vi står ved løftet. Jeg er veldig glad for at SV nå vil jage regjeringen for at den skal gjennomføre sitt løfte, men det er altså mye mer offensivt enn det SV selv noen gang ville forplikte seg til. Det er det ene – når det gjelder avtalen, er den veldig tydelig. Den var skriftlig. Det som representanten Eidsvoll Holmås henviser til, var en muntlig kommentar fra Kristelig Folkepartis leder. Det som en skriftlig forpliktet seg til, var så fort som mulig. Det var ikke alle de fire partilederne som sa det som representan-

ten hevder, det var én som sa det. Jeg forholder meg til det som ble lovet: Vi skal gjøre det så raskt som mulig. Nå ser det ut til at en blir ferdig med planarbeidet i 2015. Det er raskere enn det som de rød-grønne hadde forespeilet også, og da bør vi juble istedenfor å drive med flisespikkeri.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Helge Orten (H) [17:01:51]: Regjeringa vil bygge landet for å sikre framtidig verdiskaping og konkurransekraft. Velgerne har ønsket nye løsninger på de utfordringene vi står overfor. Gjennom forslaget til statsbudsjett for 2014 har regjeringa startet denne jobben. Sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre vil Høyre og Fremskrittspartiet legge opp til en politikk der nytenking, modernisering og investering i framtidig infrastruktur vil stå sentralt.

De siste åtte årene har Norge hatt et økonomisk handlingsrom de fleste kan misunne oss. Likevel ser vi nå klare tegn på at veksten i norsk økonomi har bremset noe opp. Konkurranseevnen har forverret seg, og todelingen i norsk økonomi er tydeligere enn noen gang. Akkurat i denne situasjonen er det viktig at vi prioriterer riktig – at vi satser på utdanning, på forskning og utvikling, på vekstfremmende skattelettelser og på en moderne og framtidsrettet infrastruktur. På den måten kan vi legge til rette for økt konkurransekraft, trygge arbeidsplasser og en bærekraftig velferdsmodell, ikke bare for oss selv, men også for kommende generasjoner.

Samferdselsutfordringene handler ikke bare om bruk av milliarder av kroner, det handler om en enklere hverdag for folk flest. Denne regjeringa vil sørge for raskere utbygging av vei og kollektivtilbud – allerede i budsjettet for 2014 ser vi en markert økning sammenlignet med det rød-grønne opplegget – og vi har en regjering som vil ta i bruk nye virkemidler, nye måter å organisere samferdselssektoren på. Derfor er det spesielt gledelig at vi allerede i budsjettet for 2014 vil starte oppbyggingen av et eget infrastrukturfond. Dette vil være et viktig redskap for å sikre en tydelig prioritering av infrastruktur i årene som kommer. I tillegg skal det etableres et eget veiselskap. Det er kanskje det viktigste virkemiddelet for å skape mer forutsigbarhet, større grad av helhetstenking og ikke minst bidra til raskere planprosesser.

Budsjett handler ikke bare om penger, det handler også om å ta i bruk den verktøykassen som faktisk finnes. I budsjettprioriteringene for 2014 har det vært spesielt viktig å øke innsatsen på vedlikehold, både på vei og på bane. Et godt og tilstrekkelig vedlikehold er en god investering i framkommelighet, trafiksikkerhet og punktlighet. Vedlikeholdsetterslepet har bygd seg opp over mange år, og det er en formidabel jobb å redusere det, men med det budsjettforslaget vi har for 2014, har vi tatt et langt steg i rett retning.

Satsingen på jernbane er den største på mange år. Det har vært helt nødvendig å øke investeringstakten i banestrukturen, og i samarbeid med Kristelig Folkeparti og Venstre har vi fått på plass økte vedlikeholdsmidler til denne sektoren. Men også på dette området er det nødvendig med nytenking. Derfor må det foretas en gjennom-

gang av organiseringen av jernbanesektoren, som samferdselsministeren nettopp var inne på, og det er på tide å ta opp igjen gode forslag for konkurranseutsetting av viktige banestrekninger.

En stor del av veiinfrastrukturen ble overført til fylkeskommunene gjennom forvaltningsreformen i 2010 – inklusiv et stort vedlikeholdsetterslep. Fylkeskommunene er avhengige av tilførsel av midler for å løse denne oppgaven. Det var derfor nødvendig å styrke rammen til dette formålet utover det rød-grønne forslaget, og kanskje enda viktigere: videreføre rentekompensasjonsordningen med en ramme på 2 mrd. kr årlig, som den forrige regjeringa ønsket å avvikle.

Avslutningsvis vil jeg rette fokus mot regjeringas økte satsing på planlegging. Skal vi få til et taktskifte og en økt satsing på både vei og bane, er det helt avgjørende at prosjektene blir planlagt, og at de er klare til å realiseres når midlene blir gjort tilgjengelige. Samtidig kan vi ikke ha det sånn at planene går ut på dato før en blir ferdig – planleggingstida må ned.

Jeg vil rette oppmerksomheten mot at vi har mye å ta igjen, og jobben har nettopp startet.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [17:06:39]: Det norske samfunnet er i stor og rask endring. Spørsmålet er hvilken endringsretning regjeringa ønsker å legge til rette for. Europaminister Vidar Helgesen fra Høyre sa i sin redegjørelse om viktige EU- og EØS-saker i Stortinget 21. november:

«Ingen internasjonal aktør påvirker Norge mer enn EU. Norsk utenrikspolitikk begynner i Europa, men det gjør også mer og mer av norsk innenrikspolitikk.»

Jeg forstår helheten i statsrådets redegjørelse slik at denne påvirkninga er bra, og ønsket av Høyre–Fremskrittsparti-regjeringa. Dette er klargjørende og politisk ærlig. Som ombudsmann for Senterpartiets velgere er jeg ikke overrasket over hvor den mørkeblå regjeringa har ledestjerna si. Norge står altså overfor økt tilrettelegging for EU-politikk og økt innflytelse fra EUs organer dersom Kristelig Folkeparti og Venstre, samlet eller enkeltvis, ønsker dette i den videre samfunnsendringsprosessen i Norge. Dette er de store linjene som Venstre og Kristelig Folkeparti må klargjøre i debatten kommende torsdag.

Regjeringa, ved Høyre og Fremskrittspartiet, vil gjennom dette legge mindre vekt på norske forhold, til fordel for vedtak i EUs organer og tilhørende regelverk. Norge skal bli mer EU-like. Annerledeslandet Norge som ikke er seg sjøl nok, er ikke Høyres visjon. EU-motstandernes Samholds-Norge skal endres ytterligere, til Markeds-Norge.

I mange EU-land utvikler statsgjeldskrisa seg, og man går inn i stadig mer krevende faser med økende sosial og politisk uro. Svært høy arbeidsledighet og stadig økende forskjeller mellom folk gir grobunn for en negativ samfunnsutvikling, sett med øya til oss som jobber for Samholds-Norge. EUs system med friest mulig flyt av varer, tjenester, kapital og arbeidskraft fremmer de økonomisk sterkestes interesser. I dag – omtrent ti år etter innføringen av felles valuta, euro, og senere utvidelsen østover med

tolv land i 2004 og 2007 – opplever vi også i Norge konsekvensene av EØS-avtalens fri-flyt-ideologi tydeligere og tydeligere. Norsk arbeidsliv blir mer og mer usikkert, og betalinga for arbeidet blir relativt dårligere for dem som utfører den faktiske produksjons- og tjenesteytinga – dette som følge av et stort utbud av dyktig og billig øst-europeisk arbeidskraft som presser prisene ned.

Med regjeringas tilpasningslinje til unionens politikk vil usikkerheten i arbeidslivet nå stadig nye yrkesgrupper. Dette er virkeligheten for de mange arbeidsmaurene som utfører jobben i Norge. De utfører jobben, de prosjekterer den ikke. De som utfører, har ikke det norske språket eller samfunnskunnskapen som grensevern. De opplever økende konkurranse fra folk som vil jobbe svært billig.

Regjeringa sier på side 16 i finansinnstillinga – i sin hovedmerknad under sysselsettingspolitikken:

«Disse medlemmer viser til at et velfungerende arbeidsmarked er avgjørende for at hver enkelt skal kunne realisere sine drømmer og ambisjoner, og at det skal lønne seg å jobbe.»

Ingen bør være uenig i dette. Men det krever at arbeidslivet er regulert, slik at det blir en rettferdig konkurranse, og at markedskreftene korrigeres, slik at en kan leve av vanlig, fullt arbeid.

Jambyrdige forhold mellom folk i Norge er resultat av vedvarende politisk debatt og vedtak. Kampen mot den økonomiske liberalismen ble første gang vunnet i 1935, gjennom kriseforliket mellom Bondepartiet og Arbeiderpartiet, da statsråd Håkon Five, representant for liberalismen, måtte gå av.

Den norske tradisjonen med jambyrdige forhold mellom folk, med basis i å gjøre sin plikt og å kreve sin rett i arbeidslivet, forvitrer nå til fordel for EUs fire markedsfriheter. Dette er en negativ utvikling som mange taper på – først verdikonservative bedriftsledere som ønsker både å utdanne og å ansette medarbeidere i fast, langsiktig ansettelsesforhold. Disse bedriftene utkonkurreres i dag. Så mange sjølstendig næringsdrivende innenfor primærnæring, industri, handverk og handel – disse utkonkurreres i dag. Og dernest dyktige fagarbeidere innenfor produksjon og tjenesteyting som har utdannet seg innenfor det de er interessert i og har evner til, og som samfunnet trenger for å bygge landet. Mange av disse utkonkurreres i dag.

Det er viktig at arbeidslivet fungerer, slik at en blir respektert i arbeidet. Det gir deg sjølfølelse. Det er viktig at Norge i den omstillinga en står overfor, får et mer allsidig næringsliv – med basis i fornybare naturressurser og sterk faglig organisering av arbeidslivet, både for sjølstendig næringsdrivende og for lønnsinntakere – og gjenreiser nasjonalstatens virkemidler, slik at en kan korrigere og begrense bevegelsene av ulike goder over landegrensene.

Tore Hagebakken (A) [17:11:50]: Før valget hadde høyrepartiene løsning på nærmest alt – for alle. Det meste her i landet var ute av vater og måtte rettes opp av noen med «gjennomføringskraft».

Nå tar ting tid – lang tid, får vi høre. Noe er parkert, og det står visstnok heller ikke så dårlig til med Norge. For et tilbaketog! Den varslede og høyt profilerte reformeringen

av helseforetaksmodellen, f.eks., ser nå ut til å ende med at regjeringa kaster politikere ut av foretaksstyrene. Er det dette som er den nye ideen? De store ords møte med virkeligheten var tydeligvis krevende. Er det for øvrig flere viktige samfunnsområder hvor regjeringa ser for seg at politikken, i alle fall på lokalt og regionalt nivå, skal abdisere? Jeg spør – og håper å få svar.

På mine hjemtrakter skal bommen på ny og gammel rv. 4 ved Breiskallen fjernes 1. februar. Det lovte statssekretær Bård Hoksrud og stortingsrepresentant Morten Ørsal Johansen stolt sist uke. Det hører med til historien at bommen uansett skulle bort til påske. Men påsken kommer litt sent i år – det skal de to fra Fremskrittspartiet ha. At demonteringen skjer noen uker tidligere enn planlagt, er greit for meg, men jeg innbiller meg at de som stemte på Fremskrittspartiet, hadde forventet noe mer. Noen har til og med kanskje sett for seg at de nevnte herrer, med alle sine bomgarantier, ville sørge for at hele rv. 4, når den blir ferdig over Hadeland, blir bomfri – i det minste at de ville signalisere at de ville jobbe beinhardt for å få det til. Men det er ikke med velgere som det er med kunder i en elektrobutikk. Velgere har ikke 30 dagers angrefrist.

Om ikke folk flest blir budsjettvinnere med en blå-blå regjering, får i alle fall det lille mindretallet, det med millioninntekter, skatteutt så det monner. Det er for dette formålet regjeringa øker oljepengebruken og derigjennom legger press på rente og kronekurs, med den faren dette utgjør for norske arbeidsplasser. Ingen i finanskomiteens budsjett høring har vært mer tydelig enn LO på at vi ikke må bruke mer oljepenger. Det er fordi de frykter for arbeidsplassene til medlemmene sine. I dag skriver NHO at bedrifter sliter med et høyt kostnadsnivå. Da er ikke løsningen å bruke mer oljepenger, slik regjeringa gjør.

I Høyre og Fremskrittspartiet går skatteutt foran absolutt alt. Her vet den blå-blå regjeringa veldig godt hva den vil. Det gjør den også når det gjelder å gå til drastiske kutt i de virkemidlene som er så viktige for Distrikts-Norge. Det er ikke bare distriktene som rammes, men også nasjonen, når en ikke vil tilrettelegge offensivt for verdiskaping og utvikling i hele landet, slik den rød-grønne regjeringa la opp til og gjorde.

Det regjeringa virkelig vil, ser det ut til at den har rukket å få til. 430 mill. kr til å drive regionalt utviklingsarbeid i de deler av landet som virkelig trenger det, forsvinner. Jeg frykter at dette bare er begynnelsen, at hele ordningen vil bli avviklet. Kan noen berolige meg med hensyn til dette her i kveld, vil det være veldig fint. Mange vil være opp-tatt av å få svar på nettopp det. At deler av de regionale utviklingsmidlene som ble fjernet fra fylkeskommunen, blir omdisponert til fylkesveier, er dårlig trøst. Lokalsamfunn og regioner som mister utviklingsmidler, eller tappes for slike midler, taper uansett, for veimidler fordeles jo på en helt annen måte – geografisk og mellom fylker.

Det gjør ikke situasjonen bedre at også landbruket rammes av kutt i virkemidler og programmer som bl.a. skal stimulere til rekruttering, innovasjon og trygg mat. Bøndenes inntektsmuligheter rammes også på grunn av skatteskjerpelser som følge av fjerningen av arveavgiften.

Heldigvis blir det økonomiske opplegget for kommu-

nene neste år på linje med det den rød-grønne regjeringa foreslo, med en nødvendig påplussing – som vi sjølsagt støtter – basert på nye anslag for lønns- og prisutvikling. Jeg er glad for at det denne gangen ligger et rød-grønt budsjettopplegg i bunnen med hensyn til kommunesektoren. Så gjenstår det å se hvordan det blir med de kommunale budsjetttrammer når høyrepartiene skal innfri sine virkelige store skatteløfter. Uansett har de signalisert tydelig at skatteinntektene vil få større betydning i kommuneøkonomien. Følgelig vil rammeoverføringene bli tilsvarende mindre. Kommunene skal bli mer skatteavhengige, slik regjeringa, med Erna Solberg i spissen, skal bli mer oljeavhengig. Også på dette området blir det mindre omfordeling. Kommunene har jo svært ulike forutsetninger for å skaffe seg inntekter gjennom skatt.

Helt til slutt: Det som gjøres på rusfeltet, imponerer meg lite. Det skapes et stort byråkrati og lite forutsigbarhet. Jeg spør: Er det også andre områder som regjeringa akter å øremerke, fordi den ikke har nok tiltro til kommunale prioriteringer? Når det gjelder å prioritere det som er viktig, går ikke regjeringa foran med et godt eksempel. Den er ikke et forbilde.

Svein Harberg (H) [17:17:10]: En av de viktigste oppgavene for en regjering er å føre en politikk som utløser engasjement, skaperkraft og verdiskaping, og at dette gjøres med utgangspunkt i et generasjonsperspektiv. Verdiskapingen danner grunnlaget for et fortsatt velfungerende velferdstilbud for oss alle. Høyre–Fremskrittsparti-regjeringens endringer i det budsjettet den forrige regjeringen la fram, viser en klar retning og styrker nettopp engasjement og aktiv deltakelse for en bedre hverdag. Den evnen til å prioritere i en meget hektisk budsjettprosess som regjeringen nå har vist, står det respekt av. Spesielt vil jeg berømme de grep som gjør at samfunnet i sterkere grad bygges nedenfra, at makten desentraliseres, og at mennesker nå settes foran systemer.

Vi opplever for ofte enkeltpersoner som ikke får den hjelpen de trenger, personer som åpenbart er i målgruppen for tiltak Stortinget har etablert, og som forteller at systemet har overtatt, og at muligheten for den enkelte innskrenkes. Den rød-grønne regjeringens virkemiddel har vært økt regelstyring og fokusering på tildeling i kroner og øre. Den nye regjeringen har fra første øyeblikk vært opptatt av å følge virkningen av politikken.

Mangler i oppfølgingen av barn i barnevernet er et eksempel på et alvorlig varsko om at vi ikke treffer. Tilbudet til dem som trenger å oppleve omsorg, trygghet og tillit, har store huller, og utfordringen er varslet gjennom lengre tid. Særlig har det vært påpekt at altfor mange av de unge i barnevernet ikke gjennomfører det viktigste for å få dem ut av en ofte vond sirkel: en utdanning, som grunnlag for mestring og videre studier. Et særdeles godt og målrettet tiltak er derfor regjeringens økte innsats for å sikre at barn i barnevernets omsorg får en undervisning tilpasset deres utfordringer og behov, og at vi gjennom dette kan gi flere et fullført skoleløp og økte muligheter gjennom resten av livet.

Jeg merker meg også at Senterpartiet, SV og Arbei-

derpartiet på vei ut av regjeringskontorene og i debattene etterpå har fortsatt i samme spor som det de hadde gjennom åtte år i regjering, og kun har oppmerksomhet på kvantitet og tekniske løsninger. Det kan jo kalles å være konsekvent og er greit nok for oss, men når kommunene takker oss for å ha stoppet to barnehageopptak nå, og når Utdanningsforbundet støtter oss i det samme, burde de kanskje stoppe opp og se på begrunnelsen før de fyrer løs. Kommunene er klare på at de ikke vil kunne etablere nok nye plasser med god kvalitet for å ivareta slikt opptak nå. I tillegg er de veldig klar over og bekymret for den store helårskostnaden på 1,7 mrd. kr, noe som antakelig er grunnen til at en flertallsregjering ikke har gjort dette før. Utdanningsforbundet har en bekymring tilsvarende den til kommunene og regjeringen.

Først må vi sikre kvaliteten og få på plass nok personale med riktig utdanning.

Barnehagene er en viktig arena for en god start og god utvikling for svært mange barn. Mangelen på kvalifiserte medarbeidere er stor, og de private barnehagene har slitt med manglende forutsigbarhet. Regjeringen tør å prioritere denne kvalitetsbyggingen og har styrket kompetansebygging i barnehagen med ytterligere 10 mill. kr, og de private barnehagene har fått økt likebehandling.

Høyre og Fremskrittspartiet vil også arbeide for mer fleksible ordninger for barnehageopptak. Noen kommuner har i dag tellinger som i prinsippet gir løpende opptak, noen har bare ett opptak, og de fleste har ordninger midt mellom dette. Det avgjørende for utvidelse av retighetene er at dette ikke skal gå på bekostning av kvaliteten i tilbudet. Denne regjeringen holder fast ved kvalitet som det avgjørende kriteriet for videre utvikling av barnehagetilbudet.

Til slutt vil jeg peke på at regjeringen også gjør tydelige og viktige grep i kulturpolitikken. Etter årevis med tekniske føringer fra den rød-grønne regjeringen som kan gi inntrykk av stadig økt satsing på kultur, viser evalueringen at kulturbruken har gått ned. Det kan da ikke være det som var målet? Når vi nå har fått innblikk og ser at økningene de senere årene har vært gjort mulig ved å løfte inn stadig nye institusjoner i regnestykket, er vi ikke forundret over resultatet. Regjeringen tør å sette ned foten og vil systematisk evaluere og målrette bruken av tilskudd. Poenget er ikke prosenten eller summen, men at de ressursene vi tilfører, utløser økt kulturinnsats og kulturbruk. Vår nye gaveforsterkingsordning er et viktig hjelpemiddel for å gi mer makt til utøverne og godt ankerfeste for kulturaktiviteter og kulturbruk.

Ulf Leirstein (FrP) [17:22:17]: Det er et historisk godt justisbudsjett som regjeringen fremmer. Aldri før har man brukt flere penger på dette budsjettområdet. Dog er det ikke slik at dette budsjettet er godt ene og alene fordi man bruker mye penger, men det er et godt justisbudsjett når man ser på retning og prioritering.

I åtte år har vi hatt en rød-grønn regjering det ikke har vært mulig å bli klok på. Hva har de ønsket å prioritere? Var det offeret eller den kriminelle man skulle prioritere? Skulle det bygges flere fengselsplasser, eller skulle det

være flere med hjemmesoning? Soningskøen vokste – hvor ble det av tiltakene? Hvorfor ble nesten ingen utenlandske kriminelle sendt til soning i hjemlandet? Hvor ble det av de konkrete forslagene oppi alt pratet om å styrke beredskapen etter at man fikk kraftig kritikk i Gjørsv-kommisjonens rapport?

Nå har vi fått en handlekraftig regjering – en regjering som sammen med våre samarbeidspartier i Stortinget klarer å ta justispolitikken videre, en handlekraftig regjering som nå ønsker å snu den negative utviklingen når det gjelder soningskø. Derfor legger budsjettet opp til flere plasser i fengsel og at flere som ikke er norske statsborgere, skal sone i sine hjemland. Budsjettet legger også til rette for dobbeltrom i fengsel der dette er mulig å få til. Det betyr at man går fra en varslet økning i antallet i soningskø til at vi får redusert køen og får flere fengselsplasser stilt til rådighet, slik at man i mindre grad framover skal kunne oppleve at kriminelle som skal sitte i fengsel, i stedet slippes fri. Budsjettet styrker også vedlikehold ved våre fengsler betydelig, noe som vil trygge sikkerheten til våre ansatte ved kriminalomsorgens institusjoner.

Politiet får tidenes budsjett – en kraftig økning for at politiet skal kunne gjøre jobben sin. Nyutdannede politibetjenter skal kunne tilbys jobb. Flere oppgaver politiet i dag utfører, skal overlates til andre, slik at vi får flere politifolk ut i gatene, og at de kan konsentrere seg om å gjøre den jobben vi alle ønsker de skal gjøre, nemlig å sikre tryggheten til innbyggerne. Budsjettet gir et betydelig løft i antall nye politistillinger. Dette er helt nødvendig når vi ser på kriminalitetsbildet.

I hovedstaden har vi de siste ukene blitt minnet på hvor viktig det er med tilstedeværelse av politi. Et synlig politi i bybildet gir trygghet, og flere politibetjenter vil kunne slå ned på kriminaliteten på de områder vi opplever har vokst under den forrige regjeringen. Dagens regjering viser handlekraft ved på få uker å tenke nytt når det gjelder politiet.

Domstolene styrkes i budsjettet, dette for å sikre sammenheng i straffesakskjeden. Når politiet og kriminalomsorgen styrkes, er det like viktig at det gis budsjettmidler til å ansette flere dommere og få unna saksmengden i våre domstoler.

På justisfeltet ser vi nå en kraftig økt satsning på å uttransportere mennesker som ikke har lovlig opphold. Norge skal ikke være en frihavn. Norge skal være et trygt og godt sted for landets innbyggere og de som har fått opphold. Mennesker som har fått avslag på sine søknader, skal ut. Siden mange ikke reiser frivillig, er det flott at regjeringen nå med budsjettmidler på bordet sier klart fra at nå skal dette arbeidet intensiveres. Dette vil også være et tydelig signal til alle dem som begår kriminalitet her i landet, og som ikke har opphold. Nok er nok. Vi ønsker ikke slike tilstander. På den korte tiden regjeringen har hatt til rådighet, er det derfor beundringsverdig at man har klart å få på plass så mange flere uttransporteringer kommende og inneværende år.

Når alt dette er nevnt, la meg da komme inn på den kanskje viktigste saken på området innenfor justissektoren: beredskapen. Vi har dessverre sett hvor galt det kan

gå når beredskapsarbeidet ikke har vært prioritert. Til tross for løfter fra den forrige regjeringen har det ikke blitt nevneverdig bedre. Vi husker alle uttalelsene fra sjefen for beredskapstroppen i politiet, som tidligere i år kunne slå fast at det hadde skjedd svært lite de siste to årene. Da er det godt at vi har fått byttet ut den regjeringen som ikke har tatt beredskapsarbeidet på alvor. Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen har allerede tatt grep: Beredskapen skal styrkes. Regjeringen har fremmet forslag om styrking av Siviltforsvaret, døgnooperativt sivilt situasjonssenter i Justis- og beredskapsdepartementet, økt bevilgning til Hovedredningssentralen, styrking av Kripos og PST samt økt bemanning i beredskapstroppen. Dette kommer i tillegg til den kraftige økningen innenfor politiet og vil klart bidra til å styrke samfunnets beredskap.

Fremskrittspartiet er helt klare på at beredskapen i Norge må styrkes, grunnbemanningen i politiet heves og sammenhengen i strafferettskjeden prioriteres. Vi har nå en regjering som bygger sin politikk på den enkeltes behov for trygghet i hverdagen – og som prioriterer dette.

Fremskrittspartiet hilser velkommen det skiftet vi nå har fått i justispolitikken, og ser fram til viktig satsninger og prioriteringer i årene fremover.

Anniken Huitfeldt (A) [17:27:30]: Vi har fått en ny regjering i Norge fordi velgerne ønsket et skifte, men vi har fått en regjering med Fremskrittspartiet fordi Venstre og Kristelig Folkeparti har skiftet syn på Fremskrittspartiet. Mens budskapet i 2009 var heller Jens enn Jensen, var budskapet ved dette valget et annet. Nå var det regjeringsskifte uansett som var førsteprioritet – tidligere hadde det vært utenkelig.

Nå sier Kristelig Folkeparti og Venstre om dette budsjettet at de har flyttet på flere milliarder nå enn på åtte år. Ja, de har i stor grad flyttet tilbake pengene slik det opprinnelig ble foreslått av de rød-grønne før regjeringsskiftet. De har fått tilbake pengene til pilegrimssatsing, som ble foreslått av de rød-grønne, de har fått tilbake pengene til kunstnerstipendene, slik det ble foreslått av de rød-grønne, og de fikk tilbake noen av midlene til pressestøtte, slik det også ble foreslått av oss. Det samme skjer på bistand – vi foreslo 1 pst., Høyre og Fremskrittspartiet foreslo å kutte dette målet, så forhandlet Kristelig Folkeparti og Venstre seg tilbake til rød-grønt nivå. Formelt har de jo rett – Venstre og Kristelig Folkeparti har æren for milliardforflytninger, men når det handler om å flytte tilbake penger som vi opprinnelig hadde foreslått, er jo dette med innflytelse en sannhet med modifikasjoner.

Jeg mener at regjeringa må ta hensyn til at Stortinget ønsker at 1 pst. skal gå til bistand i denne perioden. Jeg håper ikke verken Kristelig Folkeparti eller Venstre er fornøyd med dette politiske teateret. Jeg håper ikke de er fornøyd med at regjeringen foreslår kutt for at de så får æren for å flytte tilbake milliarder, for politikk handler jo om reell innflytelse. Jeg mener at Kristelig Folkeparti hver dag bør spørre seg: Har virkelig Jensen gitt større innflytelse enn Jens? Er det virkelig slik at dette budsjettet med flere milliarder kroner i skattelette ligger nærmere Kristelig Folkeparti og Venstres hjerte enn det rød-grønne budsjettet?

Et meningsløst kutt som foreløpig er uavklart om vil bli stående etter avtalen med Venstre og Kristelig Folkeparti, er kuttet i støtten til norske kunstnere så de kan delta på ulike internasjonale arenaer. Dette mener jeg er viktig norgesprofilering.

Det handler om norske forfattere på internasjonale litteraturfestivaler, norske filmskapere på internasjonale filmfestivaler, eller norske musikere som deltar på internasjonale arenaer. Det handler om synet på det moderne Norge. Hvis dette kuttet på 25 pst. blir stående, betyr det veldig mye for hvordan Norge blir oppfattet ute i verden.

Jeg er glad for at 1 pst.-en ser ut til å være reddet i dette budsjettet, men jeg mener samtidig at Norge hadde hatt en mye sterkere stemme internasjonalt hvis regjeringa hadde turt å være tydelig på at 1 pst. er målet. Da hadde vi hatt en tyngde i alle internasjonale forhandlinger, hvor vi ønsker at flere land skal være med å ta ansvar for verdens bistand, og det er ingen tvil om at 1 pst. til bistand er Stortingets ønske.

Ole mic Thom messen hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Solveig Sundbø Abrahamsen (H) [17:31:03]: Den 8. november la finansminister Siv Jensen fram tilleggsproposisjonen for Stortinget og uttalte at gjennom forhandlingane me stod framfor, kunne budsjettet bli endå betre. Det opplever eg at me har fått etter forhandlingane med Kristelig Folkeparti og Venstre. Som representant frå Telemark er eg spesielt fornøgd med at det foreslåtte prisgolv for CO₂-kompensasjonen for industrien er fjerna.

Me har fått eit budsjettforslag som varetek Sundvolden-erklæringa, og som understrekar at bruken av oljepengar skal tilpassast situasjonen i økonomien innanfor handlingsregelens rammer.

Noreg går godt – dei aller fleste av oss har det godt. Beskrivinga av at det å vera født i Noreg og det å vere nordmann, er som å vinne i Lotto – ikkje berre ein gong, men opptil fleire gonger – synest å vere rett.

Me har låg arbeidsledighet og gode velferdsordningar, men det er også grunn til bekymring for framtida. Me ser ein tendens til aukande arbeidsløyse, særleg blant dei unge, og veksten i næringslivet sine kostnader har komme i utakt med utviklinga hjå våre handelspartnerar. Me ser at gjennom ei årrekke har reallønningane auka raskare enn produktiviteten.

Gjelda i kommunane og i dei private hushalda er stor, og ein renteauke vil kunne gje store utfordringar i kommunøkonomien og i privathushalda.

Det er òg ei bekymring at me så klart ser ei todeling av norsk økonomi, der fastlandsøkonomien har utfordringar og slit. Budsjettforslaget søker å stimulere til auka vekstkraft i Fastlands-Noreg gjennom tiltak som t.d. skattelettar, fjerning av arveavgifta og auka støtte til bedrifter som tek imot lærlingar.

Med budsjettforslaget viser regjeringa at ho meiner alvor med å styrke norsk næringsliv med gode og føreseielege rammevilkår. Regjeringa er opptatt av å sikre norsk konkurransekraft for å styrke og trygge arbeidsplassar og

norsk næringsliv, bl.a. gjennom at det i budsjettet er foreslått ei auka satsing på næringsretta forskning og innovasjon. Her er SkatteFUNN-ordninga eit viktig bidrag som stimulerer næringslivet til forskning og utvikling, og regjeringa foreslår å utvide ordninga i forhold til det som låg i det opphavlege budsjettet.

Eit anna område som er prioritert i dette budsjettforslaget, er ei auka satsing på samferdsel. Her har regjeringa store ambisjonar som allereie kjem til uttrykk i dette budsjettforslaget.

I dag tek planprosessane altfor lang tid. Eg er glad for at denne regjeringa vil styrke planarbeidet for å forsere planlegginga av nye samferdselstiltak som vil mogleggjere raskare investeringstakt i framtida.

Det er òg svært gledeleg at fylkesvegane, som var ei svært dårleg gåve frå staten til fylka, får eit betydelig lyft gjennom dette budsjettforslaget, både gjennom løyvingar og ved at forslaget inneber ei vidareføring av rentekompensasjonsordninga for fylkesvegar. Det vil medføre betre vedlikehald og fornying av fylkesvegane.

Det er nødvendig å foreta investeringar i infrastruktur og få kunnskap for å auke konkurransekrafta vår. Sundvolden-erklæringa legg opp til ei større satsing på investering i kunnskap og ei sterkare satsing på den viktigaste ressursen i skulen, nemlig læraren, gjennom eit lærarlyft. Då Trond-Viggo Torgersen var barneombod på 1990-talet, uttalte han at når du blir født, får du utdelt eit skrapelodd med tre felt. På det eine feltet står det «foreldre» – det er det viktigaste. På det neste feltet står det «kommune». Kva slags tilbod gjev denne kommunen? Og på det siste feltet står det «lærer». Kva slags kunnskap og kompetanse har læraren din? Ja, så viktig trur eg òg at læraren er for barns utvikling og framtid. Derfor er det gledeleg at forslaget viser til ein god opptappingsplan innan strategien «Kompetanse for kvalitet» for 2 600 lærarar.

Høgre gjekk til val på å gje Noreg ei borgarleg regjering med nye idear og betre løysingar. Etter få veker med arbeid med statsbudsjettet har me lykkast i å foreta endringar som viser ei ny retning. Me er i gang og gleder oss til å arbeide med 2015-budsjettet som i endå større grad vil ta opp i seg satsingsområda og dei politiske prosjekta som regjeringsspartia og samarbeidsavtalen legg opp til.

Helga Pedersen (A) [17:35:59]: Regjeringens budsjett for neste år varsler en ny retning og større forskjeller i landet vårt. De som har mye, skal få mer, mens folk flest i dag kan slå fast at Høyre og Fremskrittspartiets rause valgkamplofter til dem hadde kort holdbarhetsdato.

En gruppe som kommer systematisk dårlig ut i dette budsjettet, er barnefamiliene. Høyre i opposisjon mente at våre barnehageambisjoner var for puslete. De gikk til valg på at de skulle sørge for at kommunene legger til rette for løpende opptak. I vårt budsjett for 2014 lå det inne penger til utvidelse av retten til barnehageplass og opptapping mot to opptak i året. Da budsjettet til Høyre og Fremskrittspartiet kom, gikk det fram at det som de syntes var for lite ambisiøst før valget, var altfor ambisiøst etter valget.

Det har vært veldig interessant, også i dag, å merke seg hvordan Høyre nå snakker om barnehager. Da statsminis-

teren var i spontanspørretimen for noen uker siden, sa hun at Høyre ikke hadde lovet to årlige opptak. Det er jo helt riktig, for det man lovet ble både framstilt som og oppfattet som noe finere og større, nemlig løpende opptak. Og ikke bare det: I tillegg lovet Høyre at det skulle innføres en bemanningsnorm.

Nå løper høyrepartiene i helt motsatt retning av målet. Både kommunalministeren og Høyres parlamentariske leder har slått fast at det skal være opp til kommunene å prioritere – eller ikke prioritere – løpende opptak. Deres løfte om løpende opptak er altså offisielt lagt dødt fra Stortingets talerstol. Vår opptrapping mot to årlige opptak er reversert, og gjennom budsjettavtalen med Venstre og Kristelig Folkeparti kuttes det ytterligere 344 mill. kr i barnehagebudsjettet gjennom det kommunale inntekstsystemet. Begrunnelsen for det er at mer kontantstøtte gjør at færre barn trenger barnehageplass.

Dette er en bekymringsfull utvikling. Selv om det blir færre barn i en barnehage – én, to, tre, eller flere – betyr ikke nødvendigvis det at det er behov for færre ansatte, færre vikarer eller mindre vedlikehold. Høyre lovet flere plasser og bedre kvalitet. Nå får vi færre plasser og sannsynligvis dårligere kvalitet fordi Høyre og Fremskrittspartiet prioriterer mennesker med milliarder framfor de aller minste. Dette er usosialt, det er gammeldags, og det er veldig klare løftebrudd.

Løftebruddene går igjen på mange andre områder også – vi finner dem i sentrale strøk, eksemplifisert av Fornebubanen, og vi finner dem ikke minst i distriktspolitikken. Et eksempel på det: Da Høyre-leder Erna Solberg satt i opposisjon, ga hun klare garantier for at det ikke skulle skje noen nedbygging av tiltakssonen for Nord-Troms og Finnmark. Så kommer budsjettet, og nå kutter Høyre og Fremskrittspartiet et sentralt virkemiddel i tiltakssonen, nemlig barnetrygdtillegget. Igjen er det barnefamiliene som skal betale regningen.

En annen rød tråd fra de blå er systematiske angrep på en politikk for å skape vekst i hele landet. Det handler om den økte oljepengebruken, som det eksportrettede næringslivet har advart mot, og som øker sårbarheten for de eksportavhengige lokalsamfunnene, samtidig som innstramningene i permitteringsregelverket rammer de samme næringene. På toppen av det kutter man også i de regionale utviklingsmidlene. Man kutter i Marint verdiskapingsprogram, og hvitfisknæringen er en næring med store utfordringer.

Det er varslet at lørdagsaviser skal bort i store deler av landet. Det er stopp for det nye helsearkivet på Tynset. Det er kutt i Framsenteret i Tromsø, som er en sentral del av nordområdesatsingen. Og når man skal effektivisere Direktoratet for økonomiforvaltning, er det systematisk på de minste stedene det kuttes.

Regjeringens budsjett er et budsjett for større forskjeller – mellom mennesker, mellom landsdeler og mellom nord og sør. Jeg er ikke overrasket over at en regjering fra Høyre og Fremskrittspartiet skaper usikkerhet om Norges ambisjoner når det gjelder bistand, og at de foreslår å redusere antall kvoteflyktninger, men jeg er veldig overrasket over at Kristelig Folkeparti og Venstre støtter det.

Bente Thorsen (FrP) [17:41:02]: Høyre, Fremskrittspartiet, samarbeidspartiene Kristelig Folkeparti og Venstres fellesbudsjett viser at vi fører Norge i riktig retning. Skatter og avgifter reduseres, næringslivet styrkes, folk får beholde mer av egen inntekt – friheten økes.

På rekordtid har vi styrket satsingen på infrastruktur, kunnskap, forskning, justis og helse. Regjeringen prioriterer, effektiviserer og moderniserer. De første skritt i riktig retning er tatt.

Det er mye å rette opp i. Åtte år med rød-grønn styring har ført til formidable vedlikeholdsetterslep, en skakkjørt justissektor og lange køer i helsesektoren, for å nevne noe.

Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen prioriterer verdiskaping. Da Stortinget sluttet seg til handlingsregelen, pekte en enstemmig finanskomité på at investeringer i infrastruktur, utdanning og forskning er viktig for å få norsk økonomi til å fungere bedre. Slike satsinger på verdiskapende tiltak, i kombinasjon med skatte- og avgiftslette, er noe som Fremskrittspartiet har etterlyst lenge.

I plassen for stadig økende utgifter og vekst i byråkrati, satser denne regjeringen på vekstfremmende investeringer for en bærekraftig framtid.

Fremskrittspartiet mener at folks skaperevne og -vilje, i kombinasjon med satsing på utdanning og forskning, er hovedelementene for å sikre et bærekraftig velferdssamfunn. For Fremskrittspartiet er det viktig at budsjettet ivaretar dette, og vi er glad for at regjeringen leverer.

Høyre, Fremskrittspartiet og samarbeidspartiene øker forsknings- og utviklingsinnsatsen med nærmere 500 mill. kr, en realvekst fra 2013 til 2014 på 4,1 pst.

Humankapitalen er den største verdien Norge har, og utgjør ca. 80 pst. av nasjonalformuen vår. Verdien av vår framtidige arbeidsinnsats utgjør den største delen av nasjonalformuen. Flertallet styrker arbeidslinjen og investerer i kompetanseheving.

Fremskrittspartiet er fornøyd med at stortingsflertallet styrker videreutdanning av lærere med over 300 mill. kr. 750 flere lærere og 100 flere skoleledere kan nå årlig få styrket sin kompetanse og bidra til økt kvalitet i skolen.

Fremskrittspartiet er fornøyd med at budsjettet inneholder flere tiltak som styrker fag- og yrkesopplæringen, noe som vil bidra til flere og bedre fagarbeidere og lavere frafall i videregående skole. Her blir særlig praksisretting av fellesfagene et viktig tiltak.

Det satses på en hospiteringsordning for yrkesfaglærere og lektor 2-ordning. Læringstilskuddet økes, og det etableres en ny tilskuddsordning for å stimulere flere bedrifter til å ta inn lærlinger.

Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen bedrer kvaliteten i høyere utdanning gjennom økt resultatbasert grunnfinansiering av universiteter og høyskoler, investeringer i vitenskapelig utstyr, bygg og laboratorier.

Regjeringen og samarbeidspartiene øker utdanningsstøtten mer enn i noe enkeltår de siste ti årene. I tillegg får studentene nå studielån også for sitt første år som studenter i USA, noe som muliggjør at en nå kan ta en hel bachelorgrad i omtrent alle verdens land med full støtte fra Lånekassen.

Regjeringen har også fått på plass en betydelig økt

satsing på studentboliger. I budsjettet er det satt av 359 mill. kr til bygging av studentboliger. Det er en økning på over 100 mill. kr fra fjorårets budsjett.

Kapitaltilskuddet til friskoler økes også. Dette har Fremskrittspartiet kjempet for i mange år. Vi er glad for at privatskolene blir imøtekommet og anerkjent på en langt bedre måte enn det regjeringen Stoltenberg II gjorde.

Fremskrittspartiet er også veldig fornøyd med at samarbeidspartiene har prioritert å styrke kirkesaker i budsjettet. Så i sum mener vi at dette budsjettet er noe som Fremskrittspartiet kan stille seg bak med god samvittighet.

Torgeir Micaelsen (A) [17:45:57]: Hvordan skal man karakterisere budsjettet som Høyre–Fremskrittspartiregjeringen får vedtatt senere i kveld? Jeg mener det kan oppsummeres i et par dimensjoner:

For det første er det et budsjett for tilbaketog og løftebrudd. I valgkampen satt nemlig valgløftene løst. Nå har pipa fått en litt annen lyd. Fra å garantere at alle bomstasjonene i Norge skal bort, skal Fremskrittspartiet i regjering nå kreve inn mer bompenger enn noen gang. Og kun en mikroskopisk andel av det Fremskrittspartiet lovet velgerne på veisatsing, blir gjennomført.

Tenk deg følgende scenario: Arbeiderpartiet finner på den litt vanvittige ideen at vi skal bruke 1 000 mrd. kr på et høyverdig formål over de neste ti årene. Det er nemlig det Fremskrittspartiet har lovt velgerne på vei og jernbane i sin alternative tiårsplan for utbygging. Så vant vi valget, rent hypotetisk – det gjorde vi dessverre ikke, men nå forteller jeg historien allikevel – og da vi skulle lage regjerings-erklæring og statsbudsjett, måtte vi bare si til folk: Beklager, vi fikk bare litt over 30 pst. av stemmene, så en stor, stor andel av det vi har lovt, blir det dessverre ikke noe av.

Det ville blitt ramaskrik. Folk hadde sagt at dette måtte vi ha visst da vi lanserte valgløftene. Vi hadde blitt holdt ansvarlig for det vi hadde lovt. På samme måte skal Fremskrittspartiet holdes ansvarlig for det de har lovt. De fikk 16 pst. av stemmene, men de har en tredjedel av regjeringen. De må dessuten ha visst at det de lovet velgerne, var totalt urealistisk.

Noen sier at folk har grunn til å føle seg lurt. Jeg skal ikke bruke så sterke ord, men jeg er helt enig med Trond Giske som tidligere i debatten beskrev at tillitsforholdet mellom velgere og tillitsvalgte ødelegges når man turer fram med denne typen valgløfter, som er helt ute av alle proporsjoner, og som de må ha visst var helt urealistiske.

På helsefeltet ser vi også en rekke tilbaketog og avlyste valgløfter. I valgkampen hamret Bent Høie og Høyre løs på Arbeiderpartiets helsepolitikk. Såkalt fritt behandlingsvalg og nasjonal operativ helse- og sykehusplan var svaret på nesten alle uløste oppgaver i helsesektoren. Nå er disse valgløftene skutt kraftig ut i tid og nedjustert.

Jeg må for øvrig legge til at jeg synes det er litt provoserende at vi har en helseminister som ikke er i stand til å svare når Stortinget spør om hva som skal være innholdet i denne planen eller i disse reformene, men at han bruker de samme reformene og valgløftene hver gang han blir konfrontert, enten på Stortingets talerstol eller i media, med vanskelige saker. Jeg forventer at vi får bedre

svar på dette – ikke om fire år, men om noe kortere tid.

Statsråd Høie er også nå for øvrig enig i at det han selv mente før valget om at det var behov for en uavhengig gransking av hovedstadsprosessen, ikke blir noe av. Det lovte han. De lovte at egenandelene skulle holdes på et lavt nivå. I det første budsjettet økes egenandelene i helsevesenet. Og de forhatte helseregionene, de regionale helseforetakene, som også var roten til alt ondt i valgkampen, og at alle uløste oppgaver nærmest burde kunne løses hvis man fikk disse bort, er langt på vei fredet i fire år.

Jeg synes det også er helt utrolig at vi har en regjering som øker oljepengebruken med 4 mrd. kr, og gir 8 000 mill. kr i skatteutt og ikke én ekstra krone til å øke behandlingsskapiteten i de offentlige sykehusene når vi vet hva slags behov som finnes, og hva slags medisinsk-teknologisk revolusjon som står foran oss. Da bør vi øke kapasiteten der hvor behovene er størst, der hvor flest pasienter blir behandlet.

Den andre karakteristikken av budsjettet er at det gjør Norge mer oljeavhengig. Da deler av valgløftene og spesielt skatteuttene skulle finansieres, ble fristelsen for stor. Oljepengebruken økes i en situasjon hvor det landbaserte næringslivet vårt sterkt advarer mot økt press på kostnader og kronekurs.

Den siste karakteristikken, og det er kanskje den som er den mest alvorlige, er at budsjettet øker forskjellene mellom folk. Jeg synes det er sterkt problematisk at vi har en statsminister som bagatelliserer – i replikkordskiftet med Jens Stoltenberg tidligere i dag – hva det betyr at inntektsforskjellene mellom folk i Norge er små. Det har vært en styrke og et kjennetegn ved den norske måten å organisere samfunnet på. Da vi i valgkampen advarte mot at det ble skatteutt til de rikeste og økte forskjeller, ble vi møtt med påstander om skremselspropaganda. Nå har vi fasiten: 40 000 til dem som tjener over 2 mill. kr og noen hundrelapper i måneden til dem som tjener minst. Og vi er så vidt i gang. Jeg minner om at Høyre og spesielt Fremskrittspartiet har lovet skatteutt på et sted mellom 25 mrd. kr og 100 mrd. kr. Gjennomføres dette i den skalaen, vil landet vårt forandres – etter min mening i feil retning.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [17:51:19]: Regjeringspartiene gikk til valg på å realisere kunnskapssamfunnet, og når man snakker om visjonen om kunnskapssamfunnet, er det veldig mange steder man kunne startet. Man kunne startet med kvalitet i barnehagen. Man kunne startet med yrkesfagløftet, som ikke bare dreier seg om at det skal bli lettere for flere å gjennomføre, men at man skal gjenreise respekten for gode fagarbeidere i Norge. Man kunne startet med kvalitet i høyere utdanning eller med forskningspolitikken. Men hvis vi skal tegne opp ett bilde av hva kunnskapssamfunnet innebærer, tror jeg det letteste og mest illustrerende stedet å starte er med alle de seksåringene som hver eneste høst begynner på skolen. Mange av dem har allerede gått igjennom en god barnehage. Vi vet at det har effekt. Så ser vi dem. Det er ca. 60 000 seksåringer som starter på skolen hver eneste høst. De tripper av gårde forventningsfulle. De er klare for å lære – klare for å starte

sin karriere i den norske skolen. Vi som samfunn har gitt hver og en av disse seksåringene et løfte. Det er løftet om at du, etter at du er ferdig med grunnskolen, skal ha fått med deg de verktøyene du trenger for å klare deg resten av livet. Da skal du ha fått med deg de verktøyene du trenger hvis du har lyst til å bli bibliotekar, industriarbeider, aksjemegler eller sykepleier. Skolen og skolestarten for de seksåringene representerer på mange måter det vi kanskje kan kalle den norske drømmen. Det har vært vanlig å snakke om den amerikanske drømmen, men den norske drømmen er minst like viktig. Ideen om den norske skolen er den kraftige og sterke ideen om at uavhengig av hvilken bakgrunn du har, uavhengig av hvor i landet du kommer fra, uavhengig av hvor foreldrene dine kommer fra og uavhengig av økonomi, skal du få de samme mulighetene til å utvikle dine evner og talenter.

Det er ingenting galt med visjonen og drømmen om den norske skolen. Problemet dukker opp når vi ser på gjennomføringen. Det er veldig mye som er bra i norsk skole. Det er veldig mye som fungerer. Vi har mange flotte og gode lærere. Men allikevel vet vi at for altfor mange barn – for altfor mange av de seksåringene som starter på skolen – klarer vi ikke å oppfylle det ene store løftet vi som samfunn ga dem. Vi vet f.eks. at ca. én av fem gutter går ut av grunnskolen uten helt grunnleggende lese- og skriveferdigheter. Vi vet at det innenfor matematikkfaget blir flere som nærmer seg kritisk grense – altså flere som mangler helt grunnleggende ferdigheter innenfor matematikkfaget. Da kommer det i annen rekke at det er alvorlig for norsk økonomi, at det er alvorlig for norsk arbeidsliv, og at det er alvorlig for norsk konkurransekraft, selv om det også er det. Men i første rekke er det alvorlig for elevene det gjelder.

Denne regjeringen har startet et taktskifte på flere områder. Vi har startet et taktskifte i forskningspolitikken. Jeg skal ikke bruke for mye tid i løpet av denne perioden på å snakke om beløpet alene, men det er verdt å nevne at vi har styrket forskningsinnsatsen med 320 mill. kr mer enn det de rød-grønne foreslo i sitt siste budsjett. Vi har startet et taktskifte for kvalitet og likebehandling i barnehagene, bl.a. ved å utjevne forskjellen mellom barn som går i offentlig og privat barnehage. Vi har startet et taktskifte i yrkesfagspolitikken bl.a. ved å løfte lærlingtilskuddet, slik at flere kan få seg barnehageplass. Men den største satsingen i denne regjeringens kunnskapsbudsjett dreier seg om den aller viktigste faktoren for alle de seksåringene som starter på skolen, nemlig læreren. Det er ingenting som er viktigere for hvordan skolegangen går for et barn, enn hva slags lærer man møter i skolen – av de faktorer som vi politikere direkte kan gjøre noe med. Det er mye viktigere enn frukt og grønt. Det er mye viktigere enn obligatorisk kulturskoletime i skolefritidsordningen. Det er mye viktigere enn tiltak som ikke har en klar effekt for læring og kunnskap. Derfor har denne regjeringen satt av 300 mill. kr ekstra til et etter- og videreutdanningsløft. Det er ikke fordi norske lærere er dårlige, men fordi gode lærere kan bli enda bedre, dersom de får verktøyene til å bli det. På den måten tar vi det første steget mot å bygge kunnskapssamfunnet videre ut.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Rigmor Aasrud (A) [17:56:32]: Både statsministeren, kommunalministeren og Høyres parlamentariske leder har på forskjellige måter prøvd å forklare oss hvilke nye ideer Høyre har når det gjelder å fjerne det statsrådets partifelle, representanten Hofstad Helleland, har omtalt som en rigid og gammeldags ordning når det gjelder barnehageopptak.

Rullerende barnehageopptak dreier seg ikke om nytt lovverk eller pålegg til kommunene, har vi hørt. Det dreier seg heller ikke om penger, og det kan vel heller ikke være en ny idé at kommuner fyller opp de ledige plassene de har. Det opplevde jeg med min datter for 23 år siden.

Hvilke nye løsninger er det man har tenkt ut, i de fire årene man har fortalt oss om nye ideer og bedre løsninger? Er det økte barnehagepriser som skal frigjøre plasser, eller er det 23 000 kr i kompetansemidler hver kommune får, som står i veien for å gjennomføre en ny ordning.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [17:57:36]: La meg først understreke at det er 170 mill. kr vi bruker mer enn i 2013 på kompetansemidler. Det er faktisk veldig viktig at vi bruker de pengene, og vi har styrket det forslaget fra den rød-grønne regjeringen, nettopp fordi kvalitet i barnehagen er det mest avgjørende.

Så er det helt riktig som representanten sier, at vi ikke har fortsatt den rød-grønne regjeringens politikk med to opptak i året. Vi har sagt at vi ønsker et mer fleksibelt opptak. Problemet vi støtte på ganske raskt, da vi kom inn i regjering, var at den forrige regjeringen ikke en gang hadde tatt seg bryet med, må man nesten si, å skaffe til veie et skikkelig kunnskapsgrunnlag for å starte med fleksibelt opptak. Så det vi har startet med nå, er rett og slett faktainnhenting for å sørge for f.eks. å se på de kommunene som allerede har fleksibelt inntak, se hvor mange det er, og hva vi kan lære av dem. Så har vi sagt at vi skal komme tilbake til Stortinget med en sak om det, men vi har altså ikke fulgt opp det som var den rød-grønne regjeringens politikk – rett og slett fordi denne regjeringen har en annen politikk.

Martin Henriksen (A) [17:58:45]: I oktober ble studentene utropt til budsjettvinnere. Den rød-grønne regjeringas forslag om elleve måneders studiestøtte ville ha innebåret 11 000 kr mer utbetalt støtte til studentene i året og ble omtalt av studentene selv som historisk, og som en kvalitetsheving.

En måned senere avlyste Solberg-regjeringa satsinga, og etter at forslaget om økt studiestøtte hadde vært utsatt for den nye regjeringas gjennomføringskraft, var to av tre kroner i studiestøtta fjernet. Studentledernes kommentar var da at dette er en tydelig bortprioritering av studenter og høyere utdanning.

Det er skatteuttak som er prioritert. Men hvis statsråden mener det er for dyrt å satse på dette, kan han lese daværende stortingsrepresentant Tord Liens blogg. Lien skriver at det overhodet ikke er dyrt å øke studiestøtta og begrunner det med økt gjennomføring. Er kunnskapsministeren enig med sin regjeringskollega Lien, med Kristelig Folkeparti, med Venstre og med Arbeiderpartiet i at elleve må-

neders studiestøtte er et godt tiltak for å øke gjennomføringen?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [17:59:55]: La meg først si at jeg forstår at studentene var skuffet – det har jeg ikke noen vanskeligheter med å forstå. Det jeg derimot har litt problemer med å forstå, er at Arbeiderpartiet er så høye og mørke etter at man i åtte år i regjering ikke klarte å levere en eneste krone mer til studiefinansieringen annet enn prisjustering. Vi har fra 2014, hvor for øvrig de rød-grønne hadde lagt inn null kroner ved siden av prisjustering – null kroner i økning i 2014 – økt med 3 500 kr. Det er den største økningen på over ti år. Jeg forstår at studentene gjerne vil ha enda mer, og det forstår jeg ekstra godt, for hvert eneste år med rød-grønn regjering sakket studentene akterut sammenliknet med lønsmottakere i Norge – hvert eneste år. Det største studieløftet på ti år fra 2014, hvor de rød-grønne hadde lagt inn null, mener jeg er bra. Og så skal vi fortsette å løfte, i motsetning til de rød-grønne.

Anders Tyvand (KrF) [18:01:05]: Jeg vil først få si at jeg setter stor pris på den tydelige satsingen som regjeringen gjør på kunnskap. Det budsjettet som regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre har kommet til enighet om, innebærer en ambisiøs satsing på skolen.

For at denne satsingen skal gi resultater, må vi klare å løse noen store utfordringer. Frafallet i videregående opplæring er altfor stort. Tall fra Statistisk sentralbyrå viser at 30 pst. av dem som begynner på videregående skole, ikke fullfører. Dette er gjennomsnittstall for hele landet. I enkelte fylker er frafallet på over 50 pst. Dette er en enorm sløsing av både økonomiske og menneskelige ressurser.

I Kristelig Folkeparti har vi forventninger til at regjeringen og kunnskapsministeren tar fatt i dette problemet, og mitt spørsmål er hva statsråden ser for seg at han kan gjøre for å redusere frafallet og sørge for at de seksåringene som begynner på skolen, ikke bare får med seg det de skal etter ti år, men at de også fullfører videregående opplæring.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [18:02:13]: Det er et veldig viktig spørsmål.

Vi gjør allerede en del ting i budsjettet nå. Jeg nevnte f.eks. økningen av lærlingtilskuddet, som jeg mener er viktig, og så styrker vi også en del ordninger som gjør at yrkesfagelever får større mulighet til f.eks. å veksle mellom praksis og skole. Det er ordninger som jeg har stor tro på, og som jeg tror kan fungere.

Siden jeg var streng mot den forrige regjeringen i det forrige svarinnlegget, kan jeg si at det – sannsynligvis – kom en del godt ut av Ny GIV-satsingen som ble startet for noen år siden. Nå kommer det en del grundige evalueringsrapporter i løpet av noen ukers tid, og da er det sannsynligvis slik at en del av de tiltakene som er satt i gang, f.eks. det som har gjort at man har fått tettere samarbeid mellom Nav og fylkeskommunen, har fungert bra, men så er det nok andre deler vi må se mer på. Jeg kommer gjerne tilbake og svarer mer for det når de rapportene kommer og blir offentlige.

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [18:03:22]: At norske skoleunger har fått frukt og grønt subsidiert av staten, har stadig blitt latterliggjort i norsk skoledebatt. Vi har også hørt det akkurat nå, at det latterliggjøres. Det latterliggjøres sjøl om vi faktisk er det eneste landet i Europa, bortsett fra Albania, som ikke serverer mat på skolen i det hele tatt. Sjøl i den debatten vi har hatt før i dag, har vi hørt flere som har nevnt de rød-grønnes feilprioriteringer når det gjelder å vektlegge helse og ernæring som en forutsetning for god læring, og det i verdens rikeste land.

Den blå-blå regjeringa med Venstre og Kristelig Folkeparti på slep har nå satt en strek over frukt og grønt-ordningen, folk får greie seg sjøl – det er viktigere å satse på noe ordentlig. Dette skjer samtidig som vi vet at de sosiale helseforskjellene øker, og de som har god økonomi og høy utdanning, spiser sunt, og de som har dårligere økonomi og lavere utdanning, spiser mer usunt. Summen som den blå-blå regjeringa tar fra de små og gir til de rike, finansierer om lag en tiendedel av skatteletten til dem som har over 2 mill. kr i inntekt.

Er det så viktig med skattelette til de aller rikeste at vi ikke kan ta oss råd til frukt og grønt for skoleungene våre?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [18:04:31]: Jeg vil nå bli dratt inn i pengediskusjoner, men bare for ordens skyld nevner jeg at Kunnskapsdepartementets budsjett er 300 mill. kr større enn det foreslåtte budsjettet fra de rød-grønne.

Jeg mener overhodet ikke å latterliggjøre. Jeg mener at det er mer udiskutabelt at frukt og grønt er veldig sunt, enn at mennesket påvirker klimaendringene. Men så vil jeg si at hvis vi skal redusere de sosiale forskjellene i Norge, er det noe som er enda viktigere enn frukt og grønt, og det er der regjeringen har foretatt en klar prioritering. Det som er enda viktigere, er at vi har en skole som gir grunnleggende kunnskaper og ferdigheter til alle. Da har vi sagt at det å prioritere etter- og videreutdanning av lærere, som dessverre er en satsing som den forrige regjeringen ikke klarte å gjøre – man snakket mye om det, men det ble gjort veldig lite – er viktigere. For den seksåringen som begynner på skolen, er det tross alt – selv om det er sunt å spise frukt og gulrøtter og alt – enda viktigere at de møter en god lærer som har fått sjansen til å bli enda bedre.

Iselin Nybø (V) [18:05:45]: Jeg legger til grunn at statsråden er kjent med rapporten Etterspørsel etter og tilbud av stipendiatstillinger i Norge fram mot 2020, hvor det anslås et behov på flere hundre stipendiatstillinger årlig fram til 2020. De rød-grønne la som kjent fram et budsjett med 60 nye stipendiatstillinger, og Venstre har sammen med Kristelig Folkeparti inngått et forlik med regjeringen, der det er lagt til rette for ytterligere 100 nye stipendiatstillinger. Det er fortsatt langt unna det som er Venstres alternative budsjett, der vi legger inn 500 nye stipendiatstillinger.

Mitt spørsmål til statsråden er: Hvor mange stipendiatstillinger ser statsråden for seg at vi kan få på plass i de neste budsjettene? Er dette et viktig satsingsområde innenfor høyere utdanning og forskning?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [18:06:38]: Da budsjettframlegget fra forrige regjering kom, lå det inne noen flere stipendiatstillinger. Det hadde vært lite økning på det området de foregående årene. Så la regjeringspartiene til 50 nye, og så kom det 100 nye i Stortinget. Det er en ganske merkbar satsing oppover.

Hvis spørsmålet er hvor mange stipendiatstillinger det er mulig å få inn, er det ganske mange. Men det jeg oppfatter at representanten spør om, er om dette er et viktig satsingsområde. Det er det absolutt – fordi det er viktig for norsk økonomi og konkurransekraft at vi har folk som tar en doktorgrad, og at vi har gode stipendiatorordninger, men minst like viktig er det at det er avgjørende for rekrutteringen til academia. Så min ambisjon er at vi skal ha en tydelig og sterk satsing på stipendiater i de kommende budsjettene, men jeg kan ikke nå si nøyaktig hvor stor den vil bli til neste år og året etter. Det ber jeg om forståelse for.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [18:07:50]: Eg lurar på kor det kjem frå at dette er eit budsjett som satsar meir på kunnskap enn det allereie framlagde budsjettet. Viss ein ser på heilårsverknaden av bortfallet av frukt og grønt og kulturskuletilbodet og ein del av det som blir lagt ned, er eg veldig spent på kva resultatet er.

Eg valde å ta ordet – eg hadde tenkt å seie noko heilt anna, men høyrde på svaret om barnehagar, og no herskar det fullstendig kaos i mitt hovud om kva som eigentleg er denne regjeringa si line. Først spurde vi statsministeren om kva ein meinte med å gå bort frå to opptak. Da fekk vi som svar at dette var opp til kommunane. Så spurde vi kommunalministeren om kva kommunane skal gjere. Jo, ein skal leggje til rette for at dei skal gjere dette. Så har eg på min front stilt statsråden spørsmål om diverse og har fått ganske «fuzzy» svar i brevs form. Og no får vi plutsleg noko heilt nytt opp av hatten, at dette handlar om faktagrunnlag. Det er heilt nytt.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [18:09:01]: Bare først dette tallet, det kommer fra budsjettet og det er riktignok Kunnskapsdepartementets ramme. Så kan man selvfølgelig diskutere prioriteringene i den rammen, men rammen for kunnskapsbudsjettet er altså 300 mill. kr høyere – og faktisk litt over det – enn det den foregående regjeringen la frem. Så er det viktige satsinger der, som f.eks. likebehandling av barnehagebarn og en opptrapping av det, og lærerløftet.

Jeg har ikke hørt noen si noe annet enn det jeg sier om det som er regjeringens politikk. Det som står i regjeringsplattformen – nå husker jeg ikke nøyaktig formuleringen – er at man skal stimulere kommunene til mer fleksibelt opptak. To barnehageopptak har ikke vært denne regjeringens politikk, men vi har sagt at vi ønsker å legge frem en sak med mer fleksibelt opptak som mål. Og så har vi ikke fått gjort det i løpet av fem uker. Jeg synes også det er litt mye forlangt på en politikk som den rød-grønne regjeringen tross alt ikke klarte å legge fram i de fire siste årene de satt. Men vi vil komme tilbake til dette på en egnet måte.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Kari Kjønaas Kjos (FrP) [18:10:28]: Norge har i det store og hele et godt helsevesen. Folk flest får den helsehjelpen de trenger og sitter igjen med en positiv opplevelse, og de ansatte gjør en fantastisk jobb. Dette har jeg alltid lagt til grunn når jeg har diskutert helsepolitikk.

Men vi har store utfordringer, og vi har mange utfordringer. I åtte år har jeg hørt på representanter fra SV, Arbeiderpartiet og Senterpartiet som har skrytt av alt de har gjort, og alt de har fått til. Problemet var at samtidig med selvskrytet, økte køene, og oppslagene i media samt henvendelser fra pasienter, pårørende og helsepersonell fortalte oss noe helt annet. Å få en erkjennelse av dette var umulig, og ethvert forsøk på å fremme forslag om endring ble avvist.

Etter at landet fikk en Høyre–Fremskrittsparti-regjering med en samarbeidsavtale med Kristelig Folkeparti og Venstre, har jeg som leder av helse- og omsorgskomiteen mottatt svært mange henvendelser. Alle som har kjempet for en helsesak i årevis, øyner nå håp om å bli hørt, og jeg erkjenner at vi har en vanvittig stor jobb å gjøre.

Regjeringen skal lage en egen sykehusplan, en opptrappingsplan for rusfeltet, en legemiddelmelding og en opptrappingsplan for rehabilitering, for å nevne noe. Vi skal løfte kompetanse og se på akuttmedisin og legevakt. Vi har et enormt stort arbeid foran oss. Men det viser også veldig tydelig at det har kommet en ny regjering – en ny regjering som ser og hører hva som blir sagt av dem som står midt oppe i det.

Vi går fra en regjering som tilsynelatende var veldig fornøyd med eget arbeid til en ny regjering som ser behov for opprusting, omlegging og kvalitetsøking innen alle helseområder. Derfor fryder det meg litt å se at representanter fra Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet daglig sender spørsmål til helseministeren om hvordan han vil rydde opp i alt det som de selv ikke greide å gjøre noe med da de hadde muligheten.

Jeg håper de fortsetter å sende slike spørsmål, og enda bedre – jeg håper de fortsetter å løpe til media med det, slik at flest mulig innbyggere i vårt land får med seg disse innrømmelsene som nå kommer på løpende bånd fra de rød-grønne.

Den nye regjeringen er utålmodig, og vi skulle gjerne sett at vi hadde hatt mer tid til å gjøre viktige og nødvendige endringer i budsjettet. Men noen viktige grep er tatt, særlig innen helse, og spesielt for dem som trenger det aller mest. Flere pasienter skal få behandling, og det skal kjøpes kapasitet fra private for å få ned kø. Rus og psykisk helse blir prioritert spesielt innen spesialisthelsetjenesten, i kommunene og innen frivilligheten.

Alle nivåer har Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti styrket. Vi har fått ros fra hele landet fra folk og organisasjoner som har vært opptatt av rus og psykisk helse – for å ha løftet temaet opp i valgkampen og for å ha holdt våre løfter i dette budsjettet.

Ressurskrevende brukere skal ikke oppleve kutt. Det skal bygges flere heldøgns plasser for pleie og omsorg ved å øke tilskuddene kraftig, og de som mangler tenner eller

på annen måte grunnet alder og/eller sykdom har store utgifter til tannlege, skal få dette dekket.

Når vi nå ikke fikk laget vårt eget budsjett fra bunnen av, har det derfor vært viktig å prioritere de som har ventet lengst og de som trenger hjelpen aller mest. Derfor reverseres også utfasingen av fradragsretten for særskilt store sykdomsutgifter, og vi legger inn igjen psykisk helse i skolene, som de rød-grønne med et pennestrøk fjernet.

Uten de frivillige organisasjonene hadde vi hatt skikkelig trøbbel, og mange hadde stått uten et tilbud. Regjeringen ønsker å bruke frivilligheten enda mer og øker derfor bevilgningene til dette arbeidet. I tillegg øker vi skattefradraget for gaver til frivilligheten.

Man kan oppnå mange goder ved å bo i Norge, men det krever litt flaks, litt hyl og skrik og litt fet lommebok.

Regjeringen prioriterer helse og omsorg høyt. Helse og omsorg er viktige elementer for å gi folk flest et trygt og godt liv. God helse gir velferd. Det er nødvendig å sette inn tiltak for å stoppe den todelingen av helsevesenet som vi har sett de siste årene, ved at de som orker å rope høyt, eller de som har mye penger eller en helseforsikring, har kommet først til hjelpen.

Regjeringen legger med dette fram et budsjett som viser deler av den veien vi har tenkt oss, nemlig mot et helsevesen likt for alle, uavhengig av lommeboka, som skal løfte pasientgrupper som har vært nedprioritert – og med mange planer for styrkede rettigheter og økt kvalitet.

Regjeringen har mange planer, og vi har begynt arbeidet.

Rigmor Aasrud (A) [18:15:24]: Familie- og likestillingspolitikken synliggjør forskjeller mellom en rød-grønn og en blå-blå regjering. Sammen med det framlagte budsjettet som gir økte forskjeller, viser den at Norge går i feil retning.

Vi foreslår å bygge barnehager neste år. Den nye regjeringen foreslår mer kontantstøtte. Vi vil ha flere opptak i barnehagene. Den nye regjeringen har ingen anelse om hva den vil i barnehagepolitikken. Vi vil satse mer på billigere barnehager. Den nye regjeringen sørger for dyrere barnehager. Vi satser på barn og pappaperm. Den nye regjeringen vil at foreldrepermisjon skal tilhøre mor. Vi tilrettelegger for arbeidslinjen. Den nye regjeringen legger ut snubletråder for jenter i arbeidslivet. Vi jobber for en moderne og framtidsrettet familie- og likestillingspolitikk. Den nye regjeringen jobber for en umoderne og gammel-dags politikk.

Man kan trygt slå fast at det i alle fall ikke er i familie- og likestillingspolitikken at man vil prøve ut nye ideer og bedre løsninger. Selv om statsråd etter statsråd stadig hevder å ha hatt for liten tid til mye, har man i alle fall hatt tid til å sette likestillingspolitikken i revers. I sin iver etter å gjeninnføre en gammel-dags likestillingspolitikk har de ikke manglet gamle ideer og dårlige løsninger.

For oss som representerer Arbeiderpartiet, er det et politisk mål å gi folk mer frihet til å leve sine egne liv, tilrettelegge for en god hverdag for barn og familier og ta nye initiativer for å gi kvinner og menn likeverdige muligheter. Tilgjengelige og rimelige barnehager gir kvinner og menn

frihet til å gjøre sine valg i hverdagen. Barnehageplasser sikrer frihet for unger som har noe ekstra tungt i ryggsekken. De gir kvinner frihet og mulighet til å bli økonomisk selvstendige, og også samfunnet arbeidskraft, inntekter og velstand. Pappaperm gir først og fremst far og barn tid sammen. Men den gjør også at kvinner blir mer attraktive på arbeidsmarkedet, og gir derfor økt likestilling.

Norge er et av verdens mest likestilte land. Gang på gang er vi kåret til det beste landet å leve og bo i. I europeisk sammenheng får norske kvinner ganske mange barn. Kvinner i mange andre land – på tvers av partipolitiske skillelinjer – ser på vår likestillingspolitikk som et forbilde for sin egen samfunnsutvikling. Nå har vi fått både kvinnelig statsminister og finansminister. Da burde det vært slik at jenter i Norge og i verden for øvrig kunne ha forventninger om at vi går foran og tar rollen som pådriver i likestillingspolitikken.

Også i kulturpolitikken ser vi et taktskifte. I dag begraves Kulturløftet. Solberg-regjeringen kuttet 250 mill. kulturkroner for å få på plass sine skatteletter, og ingen har hørt den nye regjeringen nevne Kulturløftet. Kulturløftet har vært viktig for å gi kulturen tydeligere plass i samfunnet. Det er lett å dele tidligere kulturredaktør i Aftenposten, nå statssekretær, Åmås' betraktninger om Kulturløftet i Aftenposten den 14. oktober i år. Han skrev:

«Forhåpentlig vil budsjettet fra de borgerlige om noen uker ikke reversere den foreslåtte økningen til de rødgrønne, som for første gang bringer kultur opp på 1 prosent av statsbudsjettet. Det ville være et både uheldig og unødvendig signal i en liten og beskjeden sektor med stor samfunnsbetydning.»

Arbeiderpartiet er helt enig med kulturredaktør Åmås – og det er synd at statssekretæren ikke har nådd fram med sine synspunkter.

Arbeiderpartiet ønsker å utjevne økonomiske og sosiale forskjeller og tilrettelegge for et samfunn som inkluderer, også på kulturområdet. Arbeiderpartiet ønsker å gi bedre levekår for dem som jobber i bransjen. Arbeiderpartiet ønsker mangfold i uttrykk og å satse på både bredde og topp. Tre kulturløft har bidratt til det – derfor er det med vemod vi konstaterer at Kulturløftet ble avlyst av den blå-blå regjeringen.

Statsråd Jan Tore Sanner [18:20:23]: Før valget ble enhver kritikk av den rød-grønne regjeringen eller påpeking av svakheter og utfordringer i velferdssamfunnet møtt med at opposisjonen ikke må snakke Norge ned. Nå, etter seks uker med en borgerlig regjering, skjønner vi at det er blitt høst ute. Når man hører på Arbeiderpartiets fremste talsmenn og -kvinner, med Trond Giske, Helga Pedersen og Torgeir Micaelsen i spissen, som ikke finner et eneste lyspunkt i den nye regjeringens politikk, er det nesten så man minnes ordene om at måtte den siste som forlater kongeriket, huske å slå av lyset. For det er ikke måte på! I det siste innlegget skulle Kulturløftet begraves, og noen kunne vel kanskje forveksle det med en handlekraftig regjering. Dette er å ta i overkant mye Møllers tran – hvis de innleggene vi har hørt fra Arbeiderpartiets side i dag, hadde vært i nærheten av å være riktige.

Men det gleder meg at på ett område har kritikken stilnet etter valget, og det gjelder kommuneøkonomi. Før valget fikk vi høre fra nord til sør fra Arbeiderpartiets riks- og lokalpolitikere at med en borgerlig regjering, og særlig med Høyre i regjering, ville det bli sulteføring av kommunene. Nå, etter valget, har vi fått fasiten, og det er blitt stille fra Arbeiderpartiet når det gjelder kommuneøkonomien – med god grunn, fordi et robust kommuneopplegg videreføres. Faktum er at de frie inntektene til kommunene økes med Høyre og Fremskrittspartiet i regjering, sammenlignet med en rød-grønn regjering. For oss er det viktig. Det er viktig at vi har et forutsigbart og robust kommuneopplegg, fordi det handler om mange av de mest grunnleggende velferdstjenestene til eldre og til barn, og ikke minst handler det om viktigheten av gode skoler.

I tillegg til at vi viderefører et robust kommuneopplegg, bidrar vi til å styrke kommunenes muligheter til å satse på en god skole for våre barn, ved en ekstra satsing på etterutdanning av lærere, og vi legger til rette for at kommunene settes bedre i stand til å ta vare på de aller svakest, bl.a. ved å fjerne kuttet fra Stoltenberg II-regjeringen, som gikk på kommunenes tilbud til unge med psykiske helseutfordringer.

Rapporten fra NHO har preget denne debatten og har vist at også vi i Norge er sårbare når veksten ute avtar, og kostnadsnivået i Norge blir for høyt. For regjeringen er det viktig å styrke vekstkraften i økonomien og sikre vekst og utvikling over hele landet.

Når det gjelder distrikts- og regionalpolitikken, skiller vår regjeringens politikk seg fra de rød-grønnes politikk. Det er på ett viktig område, og det er at vi er opptatt av at samfunnet skal skapes og utvikles nedenfra og styres og reguleres mindre ovenfra. Det blir færre statsinitierte lokale prosjekter med en borgerlig regjering, men det blir mer rom for det lokale initiativ for entreprenører, for gründere, for små og mellomstore bedrifter, for de mange som sikrer at det er vekstkraft og jobber å gå til i hele landet.

Vi endrer politikken på et viktig område ved at vi reduserer de statlige midlene til fylkeskommunale/ regionale utviklingsmidler. Derimot styrker vi det vi vet virker, nemlig å ha en satsing på infrastruktur, ved at fylkesveiene nå får 780 mill. kr mer til neste år. Det er hva Distrikts-Norge har bedt om, det er hva bedriftene har bedt om. Det bidrar til å sy bo- og arbeidsregionene sammen, og det bidrar til at varene kan komme raskere ut på markedet.

Vi styrker forskning, utvikling og innovasjon og satsingen på miljøteknologi, og vi reduserer viktige skatter og avgifter som gjør at vi også styrker det private eierskapet i Norge. Dette er viktige virkemidler for en offensiv distrikts- og regionalpolitikk, som bidrar til vekst og utvikling, og som ikke minst sørger for at vi har trygge arbeidsplasser som skaper verdier, og som sikrer velferd.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Eirik Sivertsen (A) [18:25:36]: Siden statsråden var litt vonbroten over at regjeringen har blitt kritisert, får jeg starte med å gi statsråden rett i at bevilgningene til kom-

munene øker. Det er en økning som Arbeiderpartiet støtter, fordi det skyldes endrede forutsetninger, og det skulle bare mangle at man ikke kompenserte for det.

Men denne regjeringen er opptatt av å framstille seg som garantistene for næringsutvikling og verdiskaping. Norge er et rikt land med mange muligheter for verdiskaping over hele landet, og da har det vært viktig å legge til rette for at hele landet skal kunne ha en aktiv næringsutvikling. Men regjeringens oppfølging av dette har ikke gått i den retningen. Man foreslår begrensninger i CO₂-kompensasjonen – viktig for industrien – man har forhandlet bort muligheten for å konsekvensutrede Nordland VI og Nordland VII, og man svekker, som statsråden var inne på i sitt innlegg, mulighetene for regional utvikling gjennom fylkeskommunene.

Er ikke statsråden bekymret for at vi i Norge skal få en enda sterkere sentraliseringstendens, med de negative konsekvensene det vil få for både grisgrendte strøk og de mer sentrale pressområdene?

Statsråd Jan Tore Sanner [18:26:43]: La meg først si at det var hyggelig at replikanten i hvert fall så ett lyspunkt i den nye regjeringens politikk, men la meg også legge til at jeg er ikke vonbroten over at Arbeiderpartiet har behov for å pleie sine sår. Tvert imot tror jeg at den nye regjeringen har alt å tjene på at Arbeiderpartiet fortsetter i samme spor. Jeg tror ikke at velgerne verdsetter den retorikken Arbeiderpartiet har lagt seg på.

Når det gjelder verdiskapingspolitikken, må jeg si at jeg er grunnleggende uenig med Arbeiderpartiet i at fylkeskommunale/regionale utviklingsmidler er det viktigste for å få til utvikling i Distrikts-Norge, ikke minst for å trygge arbeidsplassene. Når jeg reiser rundt i Distrikts-Norge og besøker små og mellomstore bedrifter, får jeg høre at det man ber om, er bedre veier. Med den nye regjeringen økes bevilgningene til fylkesveier med 780 mill. kr. Det er noe som vil bidra til vekst og utvikling og tryggere arbeidsplasser i Distrikts-Norge.

Heidi Greni (Sp) [18:27:59]: Regjeringen Solberg har positive formuleringer om lokalt selvstyre i sin politiske plattform. Det heter bl.a. – og jeg siterer:

«Regjeringen vil styrke lokaldemokratiet ved å flytte makt og ansvar til kommunene.»

Dette følges ikke opp i budsjettforslaget, der det innføres økt øremerking. Øremerking en kort periode for så å innlemme bevilgningene i rammen har vært brukt som en måte å etablere nye oppgaver på eller øke innsatsen på et område på. Vi har gjennomført en barnehagereform, en psykiatireform, russsatsing og barnevernssatsing på denne måten. I regjeringens øremerking nå mangler satsingen, siden pengene i sin helhet hentes gjennom kutt i kommunerammen. Det må i kommunene oppleves som en oppfordring til å redusere igangsatte rustiltak for så å måtte søke om nye midler.

Hvordan kan en reduksjon i frie midler og øremerking av en etablert ordning henge i hop med lovnaden om styrket lokaldemokrati ved å flytte mer makt og ansvar til kommunene?

Statsråd Jan Tore Sanner [18:29:02]: La meg først rette opp en åpenbar misforståelse. Det er ikke reduksjon i de frie midlene til kommunene. Den nye regjeringen øker de frie midlene til kommunesektoren.

Jeg er glad for at Senterpartiet setter det lokale selvstyret på dagsordenen, og jeg er helt overbevist om at mange Senterparti-ordførere rundt om i landet kommer til å være glad for den nye regjeringens politikk – enten det handler om å kunne legge til rette for scooterkjøring, eller det handler om færre innsigelser og statlig overprøving. Jeg opplever på mange områder Senterparti-ordførere som gode allierte for den nye regjeringen når det gjelder å legge til rette for lokalt selvstyre. Så jeg håper at vi også kan få et godt samarbeid i Stortinget.

Når det gjelder øremerking, er jeg i prinsippet enig i at det er viktig med mest mulig frie inntekter, men samtidig mener jeg det er helt riktig og nødvendig å øremerke innenfor rus og psykiatri. Det handler om noen av de aller sva-keste i samfunnet vårt, og vi må sikre oss at de får bedre og raskere hjelp.

André N. Skjelstad (V) [18:30:12]: Undertegnede deler statsrådens syn på behovet for å modernisere og for-nye landet. Det er viktig ikke bare for deler av landet, men for hele. Da er det viktig at vi har en infrastruktur som tar høyde for dette, og det er også viktig at vi ivaretar jordvern-et på en god måte. For dyrka jord er også en minimums-faktor, og det er mange eksempler på det. Nå sist ser vi at en i Vestby skal bruke 70 mål for å få opp et IKEA-bygg – dog er antall mål matjord redusert fra 135. Det er beklagelig etter min mening at matjord blir bygd ned, og at en ikke vurderer mindre attraktive og mindre produktive områder. Men når en fatter sanne vedtak, er det ønskelig å høre hvordan statsråden har tenkt å praktisere dette fram-over. Er det aktuelt at en ser for seg at en dobler det som blir tatt ut av dyrka jord, at en dyrker opp ny jord istedenfor det som blir tatt til bolig-, nærings- og veiformål?

Statsråd Jan Tore Sanner [18:31:23]: Jeg oppfatter at en i spørsmålet her tar utgangspunkt i konkrete saker som kommer til å havne på mitt bord. Det er ikke naturlig å be-handle den typen saker over bordet her, men å underlegge det en grundig og god behandling i departementet. Vi kom-mer til å lytte til ulike sider i denne saken. Jeg har selv in-vitert både Bondelaget og Naturvernforbundet til møte. Vi er opptatt av å ivareta helhetshensyn, også jordvern, sam-tidig som vi vil sørge for å lytte til det lokale selvstyret. Jeg tror vi skal erkjenne alle sammen at disse sakene er kom-pliserte, og at det er ulike hensyn som må veies opp mot hverandre, men man skal ikke overraskes over at en regje-ring som legger stor vekt på det lokale selvstyret, også vil lytte til det lokale selvstyret i mange saker. Så må det veies opp imot faglige innspill fra andre etater.

Karin Andersen (SV) [18:32:36]: Kritikken mot Høyre og Fremskrittspartiets kommuneøkonomi har ikke gått på summen, men på det de varsler av retning, nemlig at kommuner med store inntekter skal beholde mer sjøl, og at kommuner med dårlige inntekter ikke skal få så mye ut-

jamning – altså at de skal ha mindre penger. Da kan det gå litt dårlig med det som statsråd Røe Isaksen var her oppe i stad og sa, at alle unger skulle ha rett til lik skolegang uavhengig av hvilken kommune de bor i.

Et annet område er det kraftige kuttet i innovasjon og regional utvikling. Det er på 430 mill. kr, og jeg tror man må være medlem i Høyre hvis man skal tro at et fylke eller en kommune skal bli bedre til å drive næringsutvikling når de får mindre penger. Det tror i hvert fall ikke organisasjo-nen Abelia, som i høring med komiteen advarer sterkt mot dette kuttet og sier at det vil redusere de aktivitetene som går på innovasjon og nyetablering. Har ikke Abelia greie på hva de snakker om?

Ingerd Schou hadde her overtatt presidentplas-sen.

Statsråd Jan Tore Sanner [18:33:44]: Abelia har be-tydelig greie på det de snakker om. Det er også en av grunnene til at jeg har tidligere administrerende direktør i Abelia, tidligere også SV-medlem, som statssekretær i mitt departement, med mange positive bidrag. Men vi er nok grunnleggende uenig når det gjelder hva som er viktigst i næringspolitikken. Jeg har også sett på noen av de evalue-ringene som har vært av de fylkeskommunale og regionale utviklingsmidlene. Jeg håper at representanten Andersen også har lest de rapportene, som ble lagt frem i 2009. Det var ikke bare en hylling av disse midlene og at de kun gikk til det de skulle. Vi har lyttet til bedriftene, vi har lyttet til Distrikts-Norge, og det de ber om, er økt satsing på vei, å sørge for bedre rammebetingelser, og de er opptatt av at samfunnet skal skapes nedenfra. Da er det gode rammebe-tingelser som er det viktigste for vekstkraftige bygder og byer i hele landet.

Eirik Sivertsen (A) [18:34:53]: Først må jeg få benyt-te anledningen til å bemerke til statsrådens svar på en tid-ligere replikk her at når man holder seg med et prinsipp, er det en forutsetning at det skal ha troverdighet – at man faktisk også fyller det med innhold. Jeg deler den oppfat-ning at øremerking i utgangspunktet ikke er en god vei å gå, men når statsråden har det som prinsipp, bør man også følge opp med bevilgninger.

Så noe jeg er opptatt av å få klarhet i: Nå har jeg hørt Høyre i denne salen gjennom fire år være veldig opptatt av å gjøre noe med skatteopplegget for kommunene. Sam-tidig var statsråden i sitt innlegg inne på at dette har faktisk ikke slått til. Da blir spørsmålet: Er det slik at statsråden avlyser Høyre-politikken? Skal det ikke bli større skattean-del til kommunene? Er det sånn at man ikke skal gjeninn-føre andel av selskapsskatten? Og er det sånn at man ikke ønsker å gjøre noe med skatteutjevningsopplegget som den rød-grønne regjeringen har innført?

Statsråd Jan Tore Sanner [18:35:47]: Hvis represen-tanten hadde lyttet til hva jeg sa, ville han hørt at jeg la vekt på forutsigbarhet for kommunene. Det betyr at endringer i rammebetingelsene for kommunene kommer ikke over natten, det varsles, og i regjeringserklæringen varsles det at

regjeringen vil ha en helhetlig gjennomgang av inntektssystemet. Det innebærer bl.a. at man vil se på selskapsskatten og skattøren, men det kan ikke ses på isolert, man er også nødt til å se på andre sider av inntektssystemet. Det vi konkret peker på i tilleggspolisjonen, budsjettet for 2014, er at vi vil se på vekstkommunenes utfordringer. Der håper jeg at også Arbeiderpartiet vil være villig til å samarbeide med regjeringen, for det er ingen tvil om at mange av vekstkommunene har særskilte utfordringer knyttet til å gi sine innbyggere et likeverdig velferdstilbud.

Presidenten: Replikskiftet er slutt.

Helge André Njåstad (FrP) [18:37:00]: Eg merka meg tidleg i dagens debatt at representanten Jonas Gahr Støre sa at kommunane har det så romsleg at dei er i stand til å kunna yta gode tenester og til personar som er ressurskrevjande, og at ein kan tola det kuttet som dei raud-grøne la inn i budsjettet sitt. Med lang erfaring frå kommunepolitikken vil eg seia at eg trur at det er ingen ordførar og ingen kommunepolitkar som kjenner seg igjen i at det er så romsleg, med dei rammene som kommunane har hatt.

Det har òg vore sagt mykje om frie inntekter, rammetilskott og kommuneøkonomien generelt, og det var ein liten runde på det òg no i samband med statsråden sitt innlegg. Men det som er eit faktum, er at kommunane, stikk i strid med kva dei raud-grøne åtvare mot før valet, får meir i inntekter til kommunesektoren i 2014 enn det som låg i forslaget frå Stoltenberg II-regjeringa. Det er ikkje slik som representanten Eirik Sivertsen sa, at det er på grunn av endra føresetnader. Det er på grunn av stortingsfleirtalet, beståande av Høgre, Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Venstre, som seier at ressurskrevjande tenester er så viktig at ein aukar rammene med 214 mill. kr. Derfor har kommunane meir i inntekt til neste år enn dei hadde med forslaget frå Stoltenberg II-regjeringa.

Så er det likevel nokre element som går opp og ned i det såkalla inntektssystemet, som det er litt viktig å kommunisera ut: Når me seier at dei får meir, er det på grunn av at ein òg får ei oppgåveomfordeling. Ein får ikkje lenger krav om to barnehageopptak, ein får kompensasjon for at ein skal auka likebehandlingssatsen til 98 pst., ein får ekstra på prisstiging, og ein har ikkje lenger krav på frukt og grønt. Det vil ikkje seia at ein tek vekk frukt og grønt, men ein seier at Stortinget bestemmer det ikkje lenger, det er opp til den enkelte kommunen sjølv å bestemma om ein skal ha frukt og grønt i ungdomsskulen. I går kveld hadde eg gleden av å vera på eit formannskapsmøte i ein kommune der Høgre, Framstegspartiet og Kristeleg Folkeparti har nesten samtlige representantar i formannskapet, og dei sa at frukt og grønt er noko dei ønskjer å gje innbyggjarane i den kommunen. Så dette er frivillig. Sameleis er det med kulturskulen – ein time i veka til kulturskule. Så er rus flytta ut av innbyggjartilskottet og inn i øyremerkte tilskott, nettopp fordi dette er så viktig at her ønskjer regjering og storting å sikra at alle innbyggjarar får eit skikkeleg tilbod. Summa summarum er det altså ei påplussing for kommunesektoren neste år, fordi dei fire partia meiner at dette er viktig.

Så er det ein forskjell til. Det er ikkje slik at retorikken vår er som representanten Gahr Støre sin, at det er romslegheit i kommuneøkonomien. Me er ærlege på at kommunane blir stilte overfor behov for prioritering. Me er òg ærlege på at pensjonsutgiftene og demografiutgiftene neste år blir større, og at kommunane er nøydde til å tenkja prioritering og å effektivisera drifta si heile tida.

Så merkar eg meg òg i spørsmåla til statsråden at representanten Karin Andersen sa at ein må vera medlem i Høgre for å tru at det å kutta i regional utvikling i fylkeskommunane er gjennomførbart. Eg kan drista meg til å seia at ein kan vera medlem i Framstegspartiet og for å tru det, eller kanskje faktisk òg Arbeidarpartiet. Eg las for eit par dagar sidan i Hålogaland avis at Bendiks Harald Arnesen, som er ein kjend mann i rikspolitikken, uttalte at Troms fylkeskommune aleine kan spara 300 mill. kr utan at det vil få konsekvensar for befolkninga. Dersom ein aleine i Troms fylkeskommune kan spara 300 mill. kr utan at folk vil merka det, kan ein iallfall redusera litt, som er foreslått, i regionale utviklingsmidlar og flytta dei over på veg, som er forslaget, sånn at næringslivet og innbyggjarar får veg meir enn regionale utviklingsmidlar i fylkeskommunen.

Det som ligg i forslaget til vedtak i dag, er gode rammer for Kommune-Noreg, gode rammer for fylkeskommunen og ikkje minst – og viktigast – gode rammer for folk flest og for næringslivet, som får satsingar, og så er det likevel innanfor ansvarlege rammer og føreseieleg for Kommune-Noreg, noko som er viktig. Så er det varsla ein del element som me skal koma tilbake til. I tilleggspolisjonen ligg det spesielt to ting som eg vil nemna. Det eine er at ein skal sjå på kommunar med vekstutfordringar, med store kapitalutgifter knytte til investeringar. Ein skal òg leggja inn og koma tilbake til positive økonomiske incentiv i forhold til kommunereforma, noko som òg er viktig.

Dag Terje Andersen (A) [18:42:11]: I forbindelse med debatten vi hadde her om trontalen og redegjørelsen fra statsminister Solberg stilte jeg spørsmål til statsministeren om den nye regjeringa ville dele ambisjonen til den avgåtte regjeringa om å ha Europas laveste arbeidsledighet. Jeg spurte også om hun var villig til å sette inn de tiltak som var nødvendig for å nå den målsettingen. Dessverre fikk jeg et svar som kunne gi inntrykk av at høy sysselsetting kommer av seg selv når en har oljepenger. Det er langt fra hele historien.

Jeg har hatt gleden av å ta imot mange utenlandske delegasjoner på vegne av Stortinget. Mange av dem er selvfølgelig opptatt av at vi har oljepenger. Men det jeg har pleid å si til dem, som er riktig, er at det som det er grunn til å misunne det norske samfunnet sett fra utlandet, er ikke engangsinntektene fra olje og gass, det er den høye yrkesdeltakelsen. Eller sagt på en annen måte: Det det er grunn til å misunne oss, er kvinnfolka. For det at vi har så høy yrkesdeltakelse som vi har i Norge, er selvfølgelig ikke minst på grunn av at vi har en mye høyere yrkesdeltakelse blant kvinner enn det som er vanlig i de fleste land rundt oss.

Det har blitt pekt på av regjeringa Stoltenberg, og det blir pekt på av den nåværende regjeringa, at en av utfordringene i næringspolitikken er tosporsøkonomien, som det

blir kalt. Det gjorde da også regjeringa Stoltenberg noe med. For det er ikke slik som det har blitt sagt i debatten her, at regjeringa Stoltenberg foreslo bare en skattelette for selskapene ved å gå ned til 27 pst. Det var sånn at vi omfordelte ved å trekke inn skatt fra nettopp den andre delen av tosporsøkonomien: oljesektoren. Det var altså en omfordeling. Det var en aktiv næringspolitikk rettet mot selskapene, og ikke bare mot eierne av selskap, som lettelsen i formuesskatten jo er. Jeg er glad for at den nye regjeringa er enig i at vi må se på utfordringene med tosporsøkonomien. Jeg håper også det kommer konkrete tiltak.

Så varsler regjeringa i tilleggsproposisjonen at vi kan forvente økt ledighet til neste år. Det skyldes selvfølgelig at vi er blitt påvirket av konjunktorene rundt oss, at noen av vekstsignalene blir redusert i den norske økonomien. Det skal jeg ikke først og fremst kritisere regjeringa for. Men det som er regjeringas oppgave, er å møte den utfordringen med konkrete tiltak. Når vi har klart å komme gjennom finanskrisa, som har rammet Norge, som alle andre land i Europa og i verden, er det fordi vi har møtt det med aktive tiltak for å sørge for å ivareta målsetting nr. 1, som er den fulle sysselsettingen. Vi har når vi har ventet økt ledighet, satt inn tiltak mot disse konjunktorene. Og vi har tiltak på mange områder som bidrar til sysselsettingen.

Når regjeringa nå kutter i barnehagene, når de kutter vårt forslag om to opptak i året, og når de utvider tida for kontantstøtte, har det betydning for arbeidsmarkedet og kvinners deltakelse på arbeidsmarkedet, ikke minst. Når vi ser i næringspolitikken at det kuttes på landbrukssiden, når vi har sett en rekke tiltak som svekker konkurranseevnen til norsk fiskeindustri, når vi ser på Innovasjon Norge, som ikke bare er et teknisk begrep, men som faktisk er de kronene som kan bidra til at små bedrifter kommer i gang rundt omkring i hele landet, er det altså feil virkemidler i en tid der vi ser at det er fare for at ledigheten øker.

Vi har fått klar beskjed i høringene i arbeids- og sosialkomiteen fra NHO om at å kutte i permitteringsordningen, altså at bedriftene må betale mer og perioden blir kortere, er helt feil medisin i en situasjon der vi ser tendenser til at arbeidsledigheten øker. Og regjeringas forslag om å kutte i CO₂-kompensasjonen er et helt typisk eksempel på tiltak som en absolutt ikke skal gjøre når vi går dårligere tider i møte.

Det var denne typen tiltak vi valgte offensivt å bruke positivt og styrke forrige gang vi var i en situasjon der vi var truet av høy ledighet i dette landet.

For første gang opplever vi en regjering som sier – pkt. 1 – ledigheten kommer til å øke litt mer, og – pkt. 2 – vi kutter i tiltaksplassene.

Alle disse områdene er virkemidler som kan brukes og virke sammen for å oppnå målsettingen om full sysselsetting. Det ser ut som om regjeringa sier det, men det ser ikke ut som om den vil de virkemidlene som er nødvendig for å ivareta den fulle sysselsettingen.

Kristin Vinje (H) [18:47:34]: Noe av det viktigste vi som politikere kan gjøre, er å tenke langsiktig, sånn at vi legger til rette for et samfunn som skal være best mulig for flest mulig – ikke bare for oss som er her i dag, men også

for våre barn og barnebarn som skal ta over etter oss. Finansdebatten i dag handler således om hvordan vi prioriterer å bruke våre felles verdier til det beste for samfunnet.

I det budsjettet som vi skal vedta i dag, som er et budsjett de fire borgerlige partiene er enige om, ser vi de første skrittene i retning av en ny kurs – en ny kurs som var ønsket av det norske folk ut fra høstens stortingsvalg.

Vi ser et taktskifte for kunnskap og forskning. Det er et budsjett som følger opp punktene i Sundvolden-erklæringen med forslag om vekstfremmende skattelettelser som stimulerer investeringer og sparing, mer til helse og omsorg, økt samferdselssatsing og styrket asyl- og justispolitikk.

En klar og tydelig prioritering av kunnskap i budsjettet viser at regjeringen mener alvor når den sier at kunnskapsnasjonen nå skal realiseres. Konkret vekst i studiefinansieringen, i tillegg til styrket lærerutdanning, og økte investeringer i forskning og innovasjon er gode nyheter for alle som er opptatt av å styrke vår konkurransekraft i fremtiden.

Med det budsjettet vi nå skal vedta, er forskningsinnsatsen betydelig styrket i forhold til Stoltenberg-regjeringens opprinnelige forslag. Ifølge NIFUs anslag får vi med en ny regjering en realvekst på 4,1 pst., mot 3,0 pst. opprinnelig. Det er over 320 mill. kr mer enn det som ble foreslått av den forrige regjeringen. I tillegg kommer effekten av utvidelsen av SkatteFUNN-ordningen, som er anslått til 160 mill. kr.

Regjeringen har som mål at Norge skal være blant Europas mest innovative land. Derfor har regjeringen særlig prioritert å styrke den næringsrelevante forskningen. Blant annet økes bevilgningene til Brukerstyrt innovasjonsarena, som stimulerer til ambisiøse forskningssatsinger i norsk næringsliv.

Regjeringen foreslår også å styrke innsatsen innenfor petroleumsforskning, marin forskning og teknologiområdene nanoteknologi, bioteknologi og IKT. Dette er viktig for sikre fornyelse og omstilling i nærings- og samfunnsliv. Videre foreslår regjeringen 50 nye stillinger innenfor nærings-ph.d.-ordningen og en ny ordning med offentlig ph.d. Regjeringen styrker i tillegg internasjonalisering av norsk forskning gjennom å foreslå ytterligere 20 mill. kr til tiltak for økt norsk deltakelse i det europeiske forskningssamarbeidet.

Norge er avhengig av å utvikle et kunnskapsbasert næringsliv for å hevde seg i en globalisert verden der kapital, kunnskap og arbeidsplasser beveger seg stadig raskere over landegrenser. Regjeringen har nå begynt arbeidet med å vri pengebruken over i å investere mer i fremtidsrettede tiltak fremfor å øke det generelle forbruket.

Jeg registrerer at spesielt Arbeiderpartiet forsøker å fortelle en historie om at tilstanden i norsk økonomi aldri har vært bedre. Det virker som om de tror at velgerne har misforstått et eller annet når de faktisk har gitt sine stemmer til et bredt borgerlig flertall.

Vel, mye går bra i Norge, men det er også noen faresignaler. De siste årene har produktivitsveksten sviktet, og konkurranseevnen i fastlandsindustrien er betydelig svekket. Kostnadsnivået ligger langt over våre samarbeidspartners, og gapet fortsetter å øke. Det gir grunn til bekym-

ring for arbeidsplassene i Fastlands-Norge. Allerede ser vi at arbeidsledigheten øker, og sysselsettingsgraden har vært på en nedadgående trend i fem strake år.

Det bildet som i denne debatten tegnes av de rød-grønne som tapte valget, stemmer dårlig med min opplevelse av virkeligheten. Når Arbeiderpartiets finanspolitiske talsmann sier at regjeringen varsler en kurs som vil svekke samfunnstilliten, lurer jeg på hvilke ord som skal brukes om tillit fremover.

Velgerne har gitt tillit til et borgerlig flertall i Stortinget, og vi skal vedta et budsjett som reflekterer de prioriteringene som de fire partiene gikk til valg på.

Vi ser en tydelig endring i politikken, der styrket konkurransekraft og verdiskaping, som er grunnlaget for vår fremtidige velferd, prioriteres.

Mye går bra i Norge, men vi står som sagt også overfor noen utfordringer fremover. Jeg er ikke enig med foregående taler i at dette budsjettet ikke møter disse utfordringene. Regjeringen svarer tvert imot på de utfordringene vi står overfor, med å vise at den prioriterer å investere i fremtiden.

Statsråd Robert Eriksson [18:52:35]: Jeg er svært glad for at Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen har lagt frem et vekstfremmende budsjett – et vekstfremmende budsjett som betyr at man legger grunnlaget for å skape flere arbeidsplasser. Prognosene er entydige og klare: Man vil neste år kunne forvente å få 30 000 flere arbeidsplasser. Det skjer ved at man gir lavere skatter og avgifter til næringslivet. Men Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen evner også å gi lavere skatter og avgifter til vanlige arbeidsfolk. Det er positivt for økonomien, det er positivt for den enkelte, og det er positivt for næringslivet.

Det er liten tvil om at regjeringen baserer sin politikk på fortsatt høy sysselsetting og lav ledighet. De siste prognosene viser klart og tydelig at man i 2014 kan forvente fortsatt høy sysselsetting og lav ledighet. Det er jeg som arbeids- og sosialminister naturlig nok svært godt fornøyd med. Men det som bekymrer meg, er at stadig flere i yrkesaktiv alder ikke er en del av arbeidslivet. Ved utgangen av 2012 var om lag 600 000 mennesker, som tilsvarende nærmere 20 pst. av befolkningen mellom 18 og 67 år, på helse-relaterte ytelser, altså utenfor arbeidslivet. Det tilsvarende en økning på 230 000 personer de siste 20 årene. Derfor er jeg veldig glad for at Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen er klar og tydelig og ønsker å prioritere å få flere inn i arbeidslivet. Det gjør man ved å styrke tiltaksplasser for dem med nedsatt arbeidsevne med 3 000 plasser.

Jeg registrerer det som blir sagt fra NHO og attføringsbransjen, at man allerede med dette budsjettet, som man mottar svært positivt, viser et taktskifte for å hjelpe flere som står utenfor arbeidslivet, inn i arbeidslivet. Det er jeg glad for. Samtidig legger regjeringen opp til et tiltaksnivå med en tiltaksintensitet som er den samme som i årene 2002–2005, noe som betyr at man kan hjelpe rundt 50 000 mennesker også gjennom disse tiltakene. Det er ikke en kraftig nedgang, slik det blir prøvd fremstilt her, det er en korrigering i samsvar med det arbeidsmarkedet vi har, noe

som enhver regjering alltid har gjort. Det gjør også denne regjeringen.

Så er jeg veldig glad for at man i det budsjettforliket som er gjort med Venstre og Kristelig Folkeparti, har fått til et tydelig løft for å hjelpe enda flere som er i fare for å dette utenom, inn i arbeidslivet, ved at man har økt sosialt entreprenørskap med 10 mill. kr.

Så vil jeg trekke frem at det er viktig for denne regjeringen å sørge for et bedre sosialt sikkerhetsnett. Det har man gjort bl.a. ved ikke å videreføre den forrige regjeringsskatteskjerpelser for kronisk syke mennesker ved at man skulle ta bort fradragsordninger for sykdommer. Denne regjeringen opprettholder fradraget, noe som betyr at man ikke får en skatteøkning for de mest sårbare.

Videre er jeg veldig glad for at denne regjeringen også er klar og tydelig på at man ønsker å gjøre hverdagen enklere for folk flest. Derfor har vi brakt tilbake små hjelpemidler for funksjonshemmede som den forrige regjeringen kuttet i bevilgningene til. Vi har lagt til rette for at funksjonshemmede skal kunne fungere bedre i sin hverdag og få de hjelpemidlene som er nødvendige for å ha et godt, trygt og funksjonelt liv. Det er det det handler om når man skal sikre et bedre sikkerhetsnett for folk som trenger en utstrakt hånd i en vanskelig situasjon.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Lise Christoffersen (A) [18:57:49]: «Norske myndigheter kan ikke sitte i sin naivitet, passive og bare se på at Norge utvikler seg til å bli hele Europas trygdekontor». Jeg regner med at statsråden vedkjenner seg dette sitatet. Han sier også at de norske velferdsordningene ikke ble opprettet for at man skal være en honningkrukke for Europa.

Regjeringa foreslår nå å øke kontantstøtten. Betyr det da at statsråden innerst inne mener at regjeringa opptrer både naivt og passivt når den foreslår å øke størrelsen på denne honningkrukka?

Statsråd Robert Eriksson [18:58:30]: Takk for spørsmålet.

La meg først si at jeg kjenner igjen uttalelsene. Regjeringen er klar og tydelig på at man skal stoppe og bekjempe trygdeeksport. Mitt engasjement for å stoppe og bekjempe trygdeeksport er like fremoverlent i dag som det var tidligere. Men jeg mener det er naivt kun å se på kontantstøtten og si at ved å beholde den på det nivået som var i den forrige regjeringen, hadde all trygdeeksport blitt fjernet. Det er en naiv tilnærming til et meget viktig og alvorlig spørsmål, som trenger mye bedre, målrettede og bredere virkemidler enn som så. Det er denne regjeringen villig til å iverksette.

Lise Christoffersen (A) [18:59:24]: Nå gjaldt ikke spørsmålet den forrige regjeringas standpunkt, det gjaldt faktisk denne, men la meg prøve å belyse spørsmålet fra en litt annen og mer hjemlig synsvinkel. Fremskrittspartiet har jo nå opphøyd seg til Integreringspartiet med stor i. Hvilke tiltak for innvandrerkvinner og deres barn har arbeids- og sosialministeren gjemt i ermet for å motvirke den

negative effekten av kontantstøtte, dyrere barnehager og redusert pappaperm?

Statsråd Robert Eriksson [18:59:56]: Jeg kan gjerne svare på det som har med trygdeeksport å gjøre, og så vil jeg oppfordre til at man stiller spørsmål til familieministeren om det som har med familiesaker å gjøre.

Men vi har mange tiltak som regulerer. Ett av de tiltakene som vi vurderer for å begrense trygdeeksport, er bl.a. å kostnadsjustere. Det er ett av flere tiltak som regjeringen må se på muligheten for. Vi er opptatt av å finne det nødvendige handlingsrommet innenfor dagens EØS-regelverk for å sikre gode, robuste velferdsordninger som en samtidig innretter på en måte som forhindrer økt trygdeeksport. Det arbeidet er vi, som sagt, i gang med. Det har stor prioritet fra min side.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [19:01:00]: Statsråden var i sitt innlegg inne på at det var et taktskifte med hensyn til å hjelpe dem som har nedsatt arbeidsevne og trenger hjelp til å komme tilbake i arbeid. Det er et taktskifte som Kristelig Folkeparti ønsker velkommen, og der vi ønsker å bidra konstruktivt for å sikre best mulige tiltak.

Den siste tida har det vært en diskusjon rundt den meldinga som gjaldt attføringsbedriftene, og arbeidet som skal gjøres i oppfølginga av Brofoss-utvalget. På et tidligere spørsmål fra undertegnede svarte statsråden at han ønsket å trekke tilbake meldinga for å komme med flere målrettede, konkrete tiltak og samtidig gjennomføre parallelle tiltak for å sikre mer fleksibilitet, i Nav særlig, på tiltakene, men at en også parallelt ville ha andre tiltak.

Stortinget ønsker – iallfall er Kristelig Folkeparti opptatt av det – at den kan komme så fort som mulig, og at vi kan få en god dialog rundt meldinga, sånn at vi kan sikre best mulige tiltak for å forbedre kvaliteten på tiltakene. Kan statsråden si noe om når meldinga kommer til Stortinget?

Statsråd Robert Eriksson [19:02:08]: Det statsråden iallfall kan melde tilbake til Stortinget og representanten Ropstad om, er at arbeidet er igangsatt. Vi er i gang med å gå gjennom tiltakssystemet for å starte forenklingen.

Så ser vi på, som jeg også varslet i Stortinget tidligere, om vi kan løfte mye av forenklingsarbeidet knyttet til tiltakssystemet ut og komme separat til Stortinget med det, og at man så jobber parallelt med å få frem en melding.

Nå er det rundt en og en halv uke siden spørsmålet kom, så vi kan nok også melde tilbake at vi er ikke ferdige med det arbeidet på en og en halv uke. Litt mer tålmodighet må man nok ha. Men det jobbes aktivt med forenkling, det jobbes aktivt med å frembringe en ny, mer konkret melding for Stortinget så raskt som overhodet mulig.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [19:03:19]: På side 16 i hovedmerknadene fra Høyre og Fremskrittspartiet står det:

«Disse medlemmer viser til at et velfungerende arbeidsmarked er avgjørende for at hver enkelt skal kunne realisere sine drømmer og ambisjoner (...)

Det er ganske ambisiøst.

I Bergens Tidende 6. november heter det:

«Ungdom flykter fra byggebransjen. Samtidig øker behovet for faglærte».

Det er en beskrivelse som mange av oss erfarer hver dag, at bygg og anlegg blir mindre attraktivt.

Er statsråden enig med kompetansedirektør Are Turmo i NHO om at det offentlige bør stille krav til lærlingklausuler? Det betyr at en kun kan vinne kontrakter dersom en har lærlinger med på prosjektet, eksempelvis innenfor bygg og veianlegg.

Statsråd Robert Eriksson [19:04:08]: Jeg synes representanten Lundteigen tar opp et viktig spørsmål ut fra flere forhold. Det er viktig å sikre norsk næringsliv – alle sektorene – riktig kompetanse og nok kompetanse for å kunne håndtere de oppdragene som man skal utføre. Det å skape kompetanse fører også til økt produktivitet, noe som er bra.

Så er også et annet område innenfor bygge- og anleggsbransjen viktig, nemlig å sørge for at man får et anstendig arbeidsliv godt på plass. Det er noe som denne regjeringen er opptatt av: å sørge for at vi har et anstendig, men kompetent arbeidsliv i alle sektorer.

Så vil ikke jeg gå inn og kommentere konkret den personen som det ble referert til i spørsmålet, for jeg kjenner ikke artikkelen. Jeg kjenner heller ikke til bakgrunnen for uttalelsene og vil kunne sette meg bedre inn i det før jeg går inn i akkurat den uttalelsen.

Sveinung Rotevatn (V) [19:05:26]: Eg vil gjerne stille spørsmål om ei gruppe som dessverre har vorte større i landet vårt, nemleg fattige barn.

Både regjeringa Stoltenberg og regjeringa Solberg har i løpet av denne budsjetthausen foreslått å avskaffe skatteklasse 2 for ektepar.

Venstre forstår intensjonen bak det, nemleg at det skal løne seg meir å jobbe, og eg er enig i den intensjonen. Likevel vil det å avskaffe skatteklasse 2 med eit pennestrøk mest sannsynleg medføre ein stor auke i barnefattigdommen. Vi er derfor glade for at regjeringa har valt å lytte til Venstre og Kristeleg Folkeparti og har landa på vår modell.

Spørsmålet mitt til statsråden er følgjande: Ser han at ei avskaffing av skatteklasse 2 vil medføre ein auke i fattigdommen? Og kva avbøtande tiltak vil han som sosialminister setje i verk dersom regjeringa no held fast ved målet om å fjerne den skatteklassa etter kvart?

Statsråd Robert Eriksson [19:06:25]: Statsråden vil forholde seg til den avtalen som er inngått i Stortinget, og det vedtaket som Stortinget gjør. Så tror jeg vi skal la eventualiteter få lov til å ligge.

Men det som iallfall er helt sikkert, og som opptar meg svært mye, er at jeg vil sørge for at mange som i dag står utenfor arbeidslivet, får en nærmere tilknytning til arbeidslivet. I dag er det dessverre sånn at mange med innvandrerbakgrunn står utenfor arbeidslivet. Da er det også viktig å sørge for at man får flere av dem inn i arbeidslivet. Deltakelse i arbeidslivet, det å kunne tjene sine egne penger, vil være den beste forutsetning for å kunne for-

hindre fattigdom for både foreldre og ikke minst deres barn.

Karin Andersen (SV) [19:07:20]: Noen av de fattigste barna har aleneforsørger som er arbeidsledig. Det tror jeg alle skjønner er vanskelig. De trenger et bedre sikkerhetsnett. Da har vi overgangsordningen, som er slik i dag at man må være under kvalifisering for å få den utover ett år.

Der la vi inn en endring i den ordningen, slik at det skulle lønne seg mer å gå over og jobbe litt – og mer etter hvert. Da måtte vi også øke stønaden opp til 2,36 G, slik at ikke noen tapte på denne ordningen og fikk mindre penger. For vi vet at dette er den gruppen som har to og en halv ganger så stor risiko som andre for å ende i varig fattigdom.

Jeg ble ganske forskrekket da jeg så at regjeringen har valgt å kutte i denne ordningen, slik at aleneforsørgere nå kan risikere å få opp til 6 800 kr mindre i året som følge av det denne regjeringen har gjort.

Hvordan kan statsråden begrunne dette kuttet for noen av de fattigste barnefamiliene?

Statsråd Robert Eriksson [19:08:28]: Takk for spørsmålet. Det er et viktig spørsmål, som også opptar statsråden. Derfor er jeg veldig glad for at regjeringen har fått på plass en god overgangsordning.

Det er ikke riktig at vi kutter. Dagens stønadsnivå er 2 G. Den blir økt til 2,25 G. I mitt hode er ikke det et kutt, det er en økning. Samtidig legger regjeringen opp til at de som kombinerer overgangsstønad og jobb, får bedre incentiver for å gå mer over i jobb. Det synes jeg er bra. Det er fornuftig. Det er bra for de familiene det gjelder. Samtidig skjærmer regjeringen de personene ...

Karin Andersen (SV) [19:09:11]: Sprøyt!

Statsråd Robert Eriksson [19:09:11]: ... rundt 3 000 enslige foreldre, som har ansvar for barn, som ikke vil få negative konsekvenser økonomisk. Så de beregningene som representanten Andersen viser til, kjenner iallfall ikke jeg igjen, og de er skjermet i det opplegget som regjeringen har lagt frem.

Presidenten: Replikordskiftet er avsluttet.

Lisbeth Berg-Hansen (A) [19:09:55]: Nordområdene var regjeringen Stoltenbergs viktigste strategiske satsingsområde. Nordområdesatsingen var ikke bare et løft for miljøene i nord – det var et nasjonalt løft. Det gjorde at vi som bor i nord, kunne rette oss opp i ryggen og føle at vi ikke lenger var en klamp om foten, slik dessverre mange har følt tidligere. Det ga oss en stolthet, og det ga en optimisme på mange områder. Vi opplevde at etter hvert skulle alle se mot nord – med et positivt blikk.

Denne satsingen har vært riktig, og den har gitt resultat. Vi ser at for første gang på mange år snur folketallsutviklingen. Folketallet stiger i alle de tre nordligste fylkene – ikke i alle kommunene, men i mange kommuner. Fellesnevneren for kommuner med vekst er flere arbeids-

plasser både i nye næringer og i tradisjonelle næringer. Herøy kommune på Helgeland er et eksempel. Der har sjømatnæringen bidratt til at man snudde den negative befolkningstrenden. Et annet eksempel er Hammerfest. Der er det ikke sjømaten som skal ha æren for vekst. Men vi gleder oss over veksten.

Dette skulle man tro ga inspirasjon til å fortsette å satse på nordområdene og ikke minst satse på næringsutvikling i nord – særlig med en regjering som har påstått at nordområdesatsingen var for mye ord og for lite handling. Det er heller ikke mulig å bli fornærmet ved å lese regjeringens politiske plattform. Tvert imot, den er faktisk til å bli i godt humør av når man kommer til nordområdene, for da kan man bl.a. lese:

«Nordområdene har et stort potensial for verdiskaping og regjeringen vil bidra til at næringslivet i landsdelen kan realisere dette.»

Suverent, sier jeg.

Hva gjør så regjeringen? Jo, utenriksministeren reiser til Tromsø på sitt første besøk innenlands. Det kan for så vidt kalles en handling, men mest av alt en anerkjennelse av det arbeidet som er gjort. Det er hyggelig. Men i dag behandler vi budsjettet. Hvor finner vi igjen de tiltakene som skal bygge opp under ambisjonen om å utvikle Nord-Norge til å bli en av Norges mest skapende og bærekraftige regioner?

Er det f.eks. regjeringens forslag om avkortning av CO₂-kompensasjonsordningen som skal gi vekst? Det blir i hvert fall ikke vekst i Mosjøen, Mo i Rana, Straumen eller Finnfjordbotn av det forslaget.

I Nord-Norge må vi erkjenne at det er en utfordring at kapitalmiljøene verken er store eller mange. Derfor merkes nok kuttet på de regionale utviklingsmidlene ekstra hardt i nord. Deler av disse midlene har også gått til Innovasjon Norge, som er en viktig aktør for særlig små og mellomstore bedrifter i landsdelen.

Kompetansemiljøene i Framsenteret i Tromsø opplever heller ikke at en utsatt byggestart for trinn to bidrar til et løft for dem. Hvor er videreføringen av det som var navet i satsingen, kunnskap, når Framsenteret heller ikke får drahjelp?

Etter at Høyre og Fremskrittspartiet utrolig kjapt gjennomførte sitt heftigste løftebrudd i nord ved å skrinlegge konsekvensutredningen av Nordland VI og VII og Troms II, ble det lovet satsing på andre næringer. Det het at man skulle legge til rette for en fiskerinæring i Nord-Norge med lønnsomhet i alle ledd. Her sitter vi med fasiten – et nytt løftebrudd: Regjeringen raserer vekstpakken for hvitfisknæringen som i all hovedsak rammer sjømatnæringen i nord. De foreslo å fjerne særordningen innenfor permitteringsregelverket, som særlig rammer fiskeindustrien i nord. De kutter i fiskerihavneutbyggingen, som rammer Sommarøy i Troms og Napp i Lofoten. Høyres ordfører i Vestvågøy skriver at dette rammer grunnlaget for forutsigbar satsing i sjømatnæringen i Lofoten. I dag sådde samferdselsministeren tvil om disse havnene i det hele tatt skal utbedres.

At jeg ønsker meg tilbake til regjeringen Stoltenbergs nordområdesatsing, overrasker nok ingen, men for alle i

nord som trodde på valgloftene og de fine formuleringene til regjeringspartiene, hjelper heller ikke det. Selv om vi har lite tog i nord, har vi her i alle fall vært vitne til tidenes tilbaketog.

Anders B. Werp (H) [19:15:10]: Regjeringspartiene gikk til valg på styrking av politiet. Allerede ved første mulighet gjør regjeringen akkurat det. Det kaller jeg gjennomføringskraft. Jeg vil i den sammenheng også takke for det gode og konstruktive samarbeidet med Kristelig Folkeparti og Venstre.

Med de rammene for justissektoren som vedtas i dag, vil beredskapen i Norge styrkes, grunnbemanningen i politiet vil heves, og sammenhengene i straffesakskjeden vil forbedres.

For å oppnå trygge lokalsamfunn er vi avhengige av et tilstedeværende og effektivt politi, rask og rettssikker straffesaksbehandling og strafferettslige reaksjoner som sender helt klare signaler om at uønsket adferd ikke tolereres. Domfelte må gjennom soning og annen straffegjennomføring gis reell mulighet til å leve et liv uten kriminalitet.

Et sterkt nærpoliti er avgjørende for å skape mer trygghet i samfunnet. Politiet må rustes opp for å møte framtidens kriminalitetsutfordringer. Styrkingen av politiet bidrar til mer synlig politi. Det er behov for en økning av antallet politiutdannede og sivilt ansatte for å frigjøre politikraft til politiets kjerneoppgaver og bidra med spesialkompetanse innenfor prioriterte områder. Politidistriktene må ha mulighet og midler til å ansette de nyutdannede fra Politihøgskolen i politiet.

Økningen i bevilgningene til domstolene viser at regjeringen ser helheten i straffesakskjeden. Domstolene våre leverer topp kvalitet, og de ansatte er høyt kvalifiserte. Antallet restanser har økt i flere domstoler de siste årene. Dette skyldes budsjettene til den avgåtte rød-grønne regjeringen. I samarbeid med Kristelig Folkeparti og Venstre snur regjeringspartiene denne negative trenden.

Regjeringen har presentert straktiltak som vil føre til en frigjøring av totalt 88 fengselsplasser. Det foreslås å bevilge økte midler til å utvide soningskapasiteten med 70 nye plasser innenfor eksisterende fengsler, hvorav 50 ved bruk av såkalt dublering. Dublering framstår som nødvendig, gitt dagens situasjon, for at kriminalomsorgen skal kunne stille et tilstrekkelig antall varetaksplasser til disposisjon for politiet.

Det er positivt at det foreslås økte bevilgninger til soningsgjennomføring i institusjon. Dette vil frigjøre 18 fengselsplasser i tillegg, samtidig som tiltaket vil kunne ha en positiv effekt på kriminelle med rusproblemer. For samarbeidspartiene er de frivillige organisasjonene et viktig supplement i tilbakeføringsarbeidet med domfelte. Økningen til disse organisasjonene er derfor svært gledelig.

På beredskapsfeltet styrkes mange viktige aktører. Siviltforsvaret får midler til utstyr, døgneroperativt sivilt situasjonssenter i Justis- og beredskapsdepartementet kommer på plass, og bevilgningene til Hovedredningssentralen er større enn de rød-grønnes forslag. I tillegg styrkes Kripos, PST og beredskapstroppen. Dette bidrar til å styrke samfunnets beredskap.

Samarbeidspartiernes styrking av politiet er tydelig. Denne styrkingen vil sikre bedre beredskap og økt politikraft. Samtidig vil det bli mer ressurser til forebygging, etterforskning og påtale. Når mediene fylles av saker om voldtekter og ran, er det vår oppgave å understreke hvor viktig det er å se sammenhengene i politiets prioritering av ulike saker. For Høyre vil forebygging, etterforskning og påtale alltid være en vesentlig del av disse oppgavene.

Stortinget har tidligere samlet seg om en rekke tiltak for å bekjempe organisert kriminalitet. Jeg vil understreke at dette er et krevende og langsiktig arbeid. For regjeringspartiene er dette et prioritert område.

Truslene mot samfunnet endres hurtig. Utviklingen innen cyberdomenet er et av klareste eksemplene på dette. Der ansvaret i dag er plassert på mange hender, vil vi se på muligheten for klarere å plassere dette ansvaret.

Jeg er glad for justisministerens engasjement knyttet til voldelig ekstremisme. Dette var noe av det første han tok tak i som statsråd.

Med denne regjeringen har vi altså fått handlekraft og erstattet tafatthet. Med en slik start ser jeg fram til fortsettelsen.

Terje Aasland (A) [19:20:25]: I replikkordskiftet med Fremskrittspartiets parlamentariske leder tidligere i dag fikk jeg bekreftet at den opprinnelige prioriteringen fra de blå-blå var god og ønsket. Da må vi altså forberede oss på at det vi så konturene av den 8. november, er noe vi må venne oss til. Det betyr dårlige framtidige budsjettforslag med store utfordringer i denne stortingssal. Det blir forslag hvor vi inviteres til å bruke betydelig mer oljepenger for å finansiere framtidige, urettferdige skatteuttak – skatteuttak som gir økte forskjeller, og hvor de som tjener flere millioner kroner, får titalls tusener i skattelette, mens vanlige inntekter blir avspist med noen få hundrelapper. Det blir større forskjeller – en sterk kontrast til hva Arbeiderpartiet vil prioritere i framtiden.

Når det gjelder vårt forhold til verdens store utfordringer, må vi på bakgrunn av det man hørte tidligere i dag, være forberedt på kutt i bistand og redusert vilje til å satse på verdens fattige – i forvaltningen av vår store rikdom med blå-blå prioriteringer – dette også i sterk kontrast til hva Arbeiderpartiet vil prioritere i årene framover.

Vi må også være forberedt på at dagens regjering vil fortsette å vise manglende vilje og evne til å ta klimautfordringene på alvor. Vi har allerede sett kutt i regnskogs-satsingen og kutt i satsingen på teknologiseret på Mongstad, som skulle bidra til ny kunnskap og nye teknologier for norske industribedrifter. Vi har sett kutt i Gassnova, og tidligere i dag ble vi også sågar vitne til at Fremskrittspartiets finanspolitiske talsperson ikke ville svare på spørsmålet om hvorvidt det finnes menneskeskapte klimaendringer som vi må gjøre noe med nå. Tolker man dette, er den ene delen av den blå-blå regjeringen utvilsomt klimafornektere.

I tillegg har vi de siste ukene vært vitne til at regjeringsmedlemmer driver høyttenkning om enøksskattefradrag uten at det blir innført i budsjettet. Det har medført i hvert fall stor fare for at et marked kan kollapse, og Norsk

Varmepumpeforening skriver at hvis ikke ting blir gjennomført, antar de at halvparten av de 3 000 ansatte i næringen vil forsvinne i løpet av neste år. Det er ikke det største feltet, men dette er ikke særlig næringsvennlige uttalelser eller særlig kloke tilnærminger overfor et næringsliv som trenger forutsigbarhet.

I dagens økonomibarometer, som det har vært fokusert mye på, understreker NHO betydningen av langsiktighet og forutsigbarhet. Dette var ett eksempel på det motsatte. Et annet er regjeringen Solbergs forslag om dramatisk å kutte når det gjelder CO₂-kompensasjonsordningen for industrien. Forslaget vitnet kun om én ting: at regjeringen fullstendig manglet innsikt i industriens behov for langsiktige rammebetingelser.

Spørsmålet nå, etter at det tilsynelatende er ryddet opp i, er om forslaget fra Høyre og Fremskrittspartiet likevel kan få negative konsekvenser. Mange signaler ble sendt fra norske industrimiljøer til Stortinget, og de antyder nettopp dette. Hydro-direktør Halvor Molland sa det slik:

«Slike brå og uventede endringer i rammebetingelsene gjør det enda mer krevende å planlegge for fremtiden. Det blir vanskeligere å se for seg store, langsiktige investeringer i Norge – slik vi har sett muligheter for de senere årene.»

Tydeligere kan det ikke sies at det den blå-blå regjeringen så langt har gjort, er å skape betydelig uforutsigbarhet for viktige næringer for Norge. Det er faktisk sånn at det må ha vært på vei inn i regjeringskontorene at de blå-blå regjeringspartnerne endret holdning fra å gå fra noe de var for, til å være imot nettopp dette med CO₂-kompensasjonsordningen. Det er utvilsomt sånn at man svekker forutsigbarheten. I en tid med svake markeder og sterk global konkurranse er det nettopp hva norsk industri kanskje minst trenger.

Stortinget må derfor – tror jeg – ha som prinsipp og politisk rettesnor at norsk industri skal underlegges gode, konkurransedyktige og forutsigbare rammebetingelser, spesielt så lenge den blå-blå regjeringen ikke evner å se det behovet selv. En del av dette vil være at CO₂-kompensasjonsordningen opprettholdes som en fullverdig ordning i avtaleperioden fram til 2020. Det er bra at regjeringen nå går inn for vårt opprinnelige forslag, men utfordringen er der likevel. Det er helt nødvendig at disse langsiktige forutsetningene for norsk industri ikke ofres i en salderingspost for å innfri skatteletter.

Gunnar Gundersen (H) [19:25:42]: Mediebildet er ganske tydelig: Det er ikke dekket bord Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen kommer til, slik Arne Strand beskrev det i Dagsavisen i 2005 da de rød-grønne entret regjeringskontorene. Det er smått oppsiktsvekkende når representanten og tidligere statsråd Slagsvold Vedum tidligere i debatten i dag har hevdet at han etterlater seg en økonomi der alarmklokkene ringer, og NHO mener at det er bråstopp.

Dette sier mye om åtte års rød-grønn manglende fokusering på en helt grunnleggende ubalanse, som de har latt utvikle seg i konstant tempo gjennom disse åtte årene. I norsk økonomi har kostnadsutviklingen fra 2005 til 2013

vært frikoblet fra utvikling av produktivitet. Et stadig økende gap mellom en kostnadsvekst som langt overgår våre handelspartnere, og en produktivitetsvekst som er svake-re, har lyst imot oss i hvert eneste nasjonalbudsjett de siste årene. Dette er ikke bærekraftig, med mindre vi satser på at vårt bytteforhold med utlandet fortsetter å utvikle seg like gunstig som det har gjort siden begynnelsen av årtusenskiftet. Skjer det, vil vi som nasjon ha en usannsynlig flaks.

Norges Bank og SSBs beregning av bytteforholdet er svært interessant lesing. Aldri før har vi sett kraftigere utslag i positiv retning for Norge enn vi har sett de siste årene. Da tidligere finansminister Sigbjørn Johnsen presenterte årets opprinnelige budsjett fra de rød-grønne, sa han:

«Selv etter fallet i verdien av krona i det siste, er kostnadsnivået i Norge langt høyere enn hos våre handelspartnere. Om prisene på norsk eksport skulle falle, vil det kreve det beste av samarbeid for å få kostnadene ned på et bærekraftig nivå.»

Jeg ser dette som en sterk erkjennelse av at rød-grønn utvikling ikke var bærekraftig. De rød-grønne forsøkte å korrigere med en forsiktig bruk av oljepenger – det skal de ha – men man mislyktes med å innrette pengebruken slik at den fremmet norsk konkurransekraft og produktivitet.

Åtte års manglende fokus har gitt seg utslag i at varsellampene nå blinker. I sin hovedmerknad i innstillingen gjør opposisjonen valutakurs til et poeng når det gjelder oljepengebruk. De som følger med, vil ha registrert at den norske krona har fortsatt å svekke seg etter regjeringsskiftet. Valutamarkedene frykter åpenbart ikke pengebruken. De ser at budsjettet er dreid i riktig retning. Norsk økonomi tåler bruk av oljepenger når de brukes til å øke konkurransekraften.

NHO har tidligere i år påpekt at investeringsnivået i Fastlands-Norge er meget lavt. Det har de siste årene vært så lavt at vi ikke har klart å erstatte kapitalslitet, dvs. avskrivningene. Det er i prinsippet en avviklingsstrategi for mye av det tradisjonelle næringsliv de rød-grønne har fulgt. Dette er kjernen i todelingen. Vi må glede oss så lenge oljen kan bære dette, men det må også skapes rom for at det igjen skal investeres for vekst i Fastlands-Norge. Da vil utviklingen ha langsiktig bærekraft.

Det er derfor gledelig at tilleggsproposisjonen viser en vilje til å prioritere de viktige tiltakene. En offensiv næringspolitikk må fokusere på å styrke det lokale private eierskap. Dette eierskapet er en pådriver for nyskaping og innovasjon, og uten tilgjengelig egenkapital blir det ikke solide arbeidsplasser. En nedtrapping av formuesskatten er god musikk. Det samme er fokuseringen og satsingen på samferdsel. Det vil ta mange år å ta igjen etterslepet på dette området, men retningen er anvist.

Den næringsrettede forskningen er blitt stemoderlig behandlet i flere år, til tross for at det er her kimen til framtidige arbeidsplasser ligger. Økt satsing på BIA og styrket SkatteFUNN var sterkt etterlenget.

Landbruket er igjen et sentralt tema i norsk politikk – det gleder en hedmarksrepresentant – og det skyldes ikke bare ostetoll. Skognæringen er en konkurranseut-

satt næring som med rød-grønn politikk har vært kraftig presset. Den jubler over en regjering med fokus på konkurransekraft. Jordbruket er i fokus, fordi vi har fått en regjering som har en ambisjon om å gi eiendomsretten tilbake til bonden, og med ambisjoner om å gi bonden større frihet og råderett over egne strategier. Dette er et ambisiøst prosjekt. Det er ingen næring som til de grader har vært dominert av politisk styring som norsk jordbruk. Dette har ikke gitt optimisme og utvikling. En ny kurs er nødvendig.

Den nye regjeringen har gjort en imponerende jobb på kort tid. Konkurransekraft og utvikling og solide arbeidsplasser for framtiden er igjen i fokus.

Else-May Botten (A) [19:31:03]: Det går godt i landet. Solberg-regjeringen har absolutt ikke overtatt noe konkursbo – eller dødsbo, om jeg kan kalle det for det selv om de har vært klare på å fjerne arveavgiften. Regjeringen har nemlig overtatt styringen av et land med høy verdiskaping, små forskjeller, høy sysselsetting, lav ledighet, gode velferdstilbud og like muligheter, selv om det har blåst hardt rundt oss i de landene som er i Europa.

Men vi har fått en ny politisk retning i Norge. Regjeringens endringer i budsjettet bærer preg av en retning med økte forskjeller, også i næringspolitikken, spesielt knyttet til økte forskjeller mellom by og land, og det ser ut som mange av lovnadene som kom i valgkampen, bortforklares med samme retorikk: Vi har bare hatt tre uker på oss, og det er ikke så fort gjort å få ting på plass.

Men det tok bare fire dager å kutte skattene til de rikeste med 8 mrd. kr. Det sa en stolt finansminister til Dagens Næringsliv 9. november. Det er tydelig hvilke samfunnsoppgaver det haster mest med å tilfredsstille, og hvilke samfunnsgrupper som skal få gevinsten – de som hadde gitt mest støtte til Høyre og Fremskrittspartiet i valgkampen.

Det samme skjedde for øvrig da George W. Bush tok over som president. Også han brukte bare få dager etter tiltredelsen før han la fram en gigantisk skattekuttpakke for amerikanske milliardærer, under overskriften «Tax Cuts for Job Creators» – en velkjent argumentasjon også fra den norske debatten. Uten noe faglig fundament fortsetter høyresiden i alle land å framstille usosiale skatte-kutt som noe folk flest vil tjene på. Men det er det motsatte som er tilfellet. Skattekuttene til de rikeste dekkes inn av økt oljepengebruk uten faglig begrunnelse. Det er en uansvarlig gambling med industriarbeidsplasser og kan bidra til en forsterket todeling i økonomien – stikk i strid med Fremskrittspartiet og Høyres egen retorikk i valgkampen.

Arbeiderpartiet reagerer også på regjeringens kutt i viktige distriktsnæringer som landbruk, reiseliv og fiskeri. Regjeringens ønske om å fjerne konkurransekraftige ordninger som CO₂-kompensasjonen for industrien er også provoserende. Og regjeringens ønske om å kutte i permitteringsordningene, som faktisk er med og bidrar til å støtte opp de ansattes rettigheter i krevende tider, er feil vei. Regjeringen har fjernet arveavgiften, men ser ikke hele sammenhengen rundt grepene, så konsekvensene for bøndene er skatteskjerpelser, altså det motsatte av det de ble lovet

av Høyre og Fremskrittspartiet i valgkampen – i hvert fall i de debattene jeg deltok i.

Regjeringen øker forskjellene mellom by og land gjennom innretningene til virkemiddelapparatet, hvor de kuttet i regionale utviklingsmidler. Regjeringen går for en aktiv næringspolitikk og beveger seg raskt inn i en næringsnøytral retning, der skatte-kutt og generelle ordninger løftes fram. Regjeringen har snakket om vekstfremmende tiltak, økt konkurranseevne og tilgang til det internasjonale markedet. Da er det litt forunderlig at regjeringen i budsjettet trekker Norge ut av det nye EU-programmet, der små og mellomstore bedrifter nettopp skal kunne få bidra til økt konkurranseevne og tilgang til internasjonale markeder. Her kutter man helt ut å være med på programmet.

Arbeiderpartiet har vist gjennom åtte år at vi har hatt en aktiv næringspolitikk, der vi har satset målrettet på næringer med naturgitte fortrinn. Vi har bedret og styrket virkemiddelapparatet, satset på forenklinger overfor bedriftene, forutsigbare rammevilkår, og jobbet for å åpne nye markeder for norsk næringsliv gjennom frihandelsavtaler og tilgang til det indre marked. Den aktive næringspolitikken har gitt gode resultater for et vekstkraftig næringsliv over hele landet. Vi ser en ny politisk retning hvor regjeringen stoppet vekstpakken for hvitfiskindustrien – altså en ny bekymring.

Det at vi har så høy yrkesdeltakelse her i landet er et konkurransefortrinn for norsk næringsliv. Nå ser vi at regjeringen vil gjøre det mindre lønnsomt å jobbe gjennom sin umoderne familierpolitikk, for maksprisen i barnehagene skal stige, pappapermen skal reduseres og kontantstøtten skal økes.

Vi trenger en moderne familie- og arbeidslivspolitik, en politikk som favner og ser helheten, som tar hele landet i bruk og får hele folket i arbeid.

Svein Roald Hansen hadde her overtatt presidentplassen.

Øyvind Halleraker (H) [19:35:42]: Det har på mange måter vært en forutsigbar debatt, og representanten Lundteigen var intet unntak. Han framførte i sitt innlegg en krass kritikk av situasjonen i norsk arbeidsliv og ga skylden på den økte påvirkningen fra EU og en mørkeblå fri-flyt-politikk. Den angivelige påvirkningen Lundteigen omtaler, ja, det er EØS-avtalen. Det er fri bevegelse av varer og tjenester – altså det indre marked – og dette kan representanten Lundteigen like eller ikke like, men faktum er at det styrker Norge. De 20 årene vi har hatt EØS-avtalen, har vært de 20 mest fremgangsrike årene for norsk økonomi. Som utenforland har vi mindre – ja, kanskje ingen – innflytelse. Regjeringspartiene vil at vi skal benytte dette handelsrommet som ligger der. Norge skal lyttes til innenfor flere områder: energi, klima, maritim sektor, kunnskap, innovasjon – for å nevne noe.

Det er andre enn oss der ute som også utvikler politikk, slik vi gjør her hjemme. Dem må vi treffe, dem må vi diskutere med, dem må vi utvikle politikk sammen med. Dette ønsker den nye regjeringen å gjøre noe med. Det er en kjensgjerning at mye av politikken som påvirker oss,

blir bestemt i Brussel, og etter åtte år i regjering fikk nok Lundteigen og Senterpartiet oppleve det. Den nye regjeringen har tatt inn over seg det faktum at 80 pst. av vår eksport går til EU, og at 70 pst. av vår import kommer derfra. I mange bransjer i Norge i dag er det mangel på arbeidskraft. EØS-området blir stadig viktigere for norske bedrifter for å finne relevant arbeidskraft. Dagens regjering har sett dette.

Norsk utenriks- og utviklingspolitikk under den nye Solberg-regjeringen skal tuftes på tydelige prioriteringer, forankret i liberale verdier og med hovedformål å sikre sentrale nasjonale interesser. Regjeringen sier i sitt plattformdokument at Norge skal være en troverdig, tillitskappende aktør i arbeidet for en mer demokratisk solidaritet. En utenrikspolitikk bygd på forpliktende internasjonalt samarbeid sikrer at hovedlinjene i norsk utenriks- og utviklingspolitikk befestes. Og Norge skal være en aktiv bidragsyter – i FN, i NATO og i andre internasjonale organisasjoner – samt føre en offensiv europapolitikk med mål om økt medvirkning og påvirkning gjennom EØS-avtalen og Norges øvrige avtaler med EU.

Solberg-regjeringen har tatt aktive grep for å styrke samarbeidslinjene til vår største handelspartner, EU, og vår nye minister med ansvar for EØS-området er et svært viktig skritt i den retning. Statsråd Helgesen har også uttrykt en ambisjon om å involvere Stortinget mer i slike saker. Det er et viktig grep, og vi ser fram til fortsettelsen.

Regjeringens mål er også å opprettholde et høyt nivå på internasjonalt bistands- og utviklingsarbeid. Samtidig som bistandspolitikken er et viktig fundament for å bekjempe fattigdom og nød, er utviklingspolitikken et like viktig virkemiddel for å sikre en positiv utvikling på lang sikt og være en hjelper for å få et grunnleggende samfunnsmaskineri til å fungere.

Fra Høyres side vil vi understreke regjeringens økte satsing på verdens mest utsatte og fattige gjennom 30 mill. kr i økte bevilgninger til Verdensbanken gjennom det internasjonale utviklingsfondet, IDA, og sikre oss en mer effektiv bistand til befolkningen i de 80 fattigste landene i verden. Utviklingspolitikk rettet mot konkrete områder som helse, utdanning og næringsutvikling sikrer en målrettet utvikling og legger fundamentet for en moderne og framtidsrettet politikk på området. Denne regjeringen er opptatt av å prioritere tilgangen til gode utdanningsinstitusjoner, helsevesen og arbeidsplasser hvor mennesker kan utvikle seg og på sikt arbeide seg varig ut av fattigdommen. Gjennom tilføringen av 50 mill. kr til Global Partnership for Education har regjeringen vist en slik vilje til lederskap på området. Likeledes er denne tydelige prioriteringen av kvinner og kvinners utdanning uttrykk for en markert politisk vilje.

Regjeringen vektlegger næringslivet som en viktig aktør i utviklingspolitikken. Ved å involvere andre aktører enn de statlige sørger regjeringen for at disse bidrar til veksten og utviklingen som skal komme utviklingslandene til gode. Derfor er regjeringens økte bevilgninger på 50 mill. kr til prosjekter i regi av Norfund viktig. Dermed øker man den målrettede satsingen innenfor fornybar energi.

For å bruke et uttrykk fra en tidligere, rød-grønn bi-

standsminister, som tydeligvis hadde sett lyset: Vi må bevege oss fra bistand til business.

Irene Johansen (A) [19:41:05]: Dagens regjeringspartier kritiserte den rød-grønne regjeringen for ikke å ha en profil eller et felles prosjekt for sin regjering – et prosjekt som viste samfunnsretning. Hvert år har budsjettforslagene blitt karakterisert som pregløse og grå av Høyre og Fremskrittspartiet. Det eneste fellesprosjektet vi hadde, var å stanse høyrekreftene.

At ikke høyrepartiene så den rød-grønne regjeringens prosjekt med å ta vare på og utvikle velferdssamfunnet, er ikke overraskende. Mer overraskende er det at de selv, den nye regjeringen, ikke har sørget for et overordnet felles prosjekt, som de vil jobbe for. I stedet har de åtte såkalte prosjekter i Sundvolden-erklæringen, sammen med mange enkeltsaker. I tillegg har de en samarbeidsavtale med Kristelig Folkeparti og Venstre, som også inneholder mange forskjellige enkeltsaker. Men det er altså ingen tydelig profil for regjeringsskjematet, verken i regjeringsskjematet eller i budsjettet. Dermed gir de definisjonsmakten når det gjelder profil, til oss andre. Og den anledningen har vi alle brukt her i debatten i dag. Jeg synes det er vanskelig å få øye på noe annet fellesprosjekt som høyrepartiene har, enn at de hadde et felles ønske før valget om å stanse den rød-grønne prosjektets fortsettelse.

Da Stoltenberg-regjeringen la fram sitt forslag til statsbudsjett, var statsminister Solbergs kommentar til de som hadde fått penger, at de ikke skulle glede seg for tidlig. Selv om regjeringen syntes de fikk kort tid på å finne fram de nye ideene og de bedre løsningene og vise gjennomføringskraft, var hennes kommentar til budsjettet ikke til å misforstå. Det ville bli lagt fram et nytt forslag fra Solberg-regjeringen, med radikale endringer. Og det skulle bare mangle. Listen over endringer må ha vært klar i åtte år, og lovnadene er mange.

Det er mulig at Sundvolden-erklæringen allerede er uttømt for gode ideer, for mange endringer er det ikke. Solberg-regjeringen kommer i stor grad til å styre etter den rød-grønnes budsjettforslag, med noen unntak. Det er bra, for det er et godt forslag.

I budsjettforslaget, som forteller om Solberg-regjeringens prioriteringer for 2014, er det vel omleggingen av skattepolitikken og familiepolitikken i en konservativ retning som er den mest synlige prioriteringen, og som kan bære bud om en annen politisk retning. Skattepolitikken gir mer til enkeltpersoner som har mest fra før. Familiepolitikken trekker kvinner tilbake til kjøkkenbenken. Gjennom bl.a. å prioritere mer kontantstøtte på bekostning av barnehager – noe som gir uforutsigbarhet for foreldre som ønsker barnehageplass, reversering av foreldrepermisjonen, gjeninnføring av skattekasse 2 og de andre forslagene – gis ikke familiene fleksibilitet og valgfrihet. Tvert imot blir valgfriheten borte med disse forslagene, og det vil kunne føre til mindre likestilling. Norge har vært sett på som en pådriver internasjonalt for en familiepolitikk som har stimulert kvinner og menn til å jobbe utenfor hjemmet, gjennom utdanningspolitikken, arbeidslivspolitikken, gode permisjonsordninger og utbygging av barne-

hager – noe som har bidratt til å bygge det velferdssamfunnet vi har i dag, og som folk vil ha. Nå tar vi noen skritt tilbake.

Jeg hører i debatten i dag representanter fra Høyre og Fremskrittspartiet skryte av Solberg-regjeringens endringer og tillegg i Stoltenberg-regjeringens forslag til budsjett og kalle det historisk. Jeg må si at jeg hadde forventet langt større endringer – ja, faktisk en total omlegging på områder som samferdsel, den økonomiske politikken, næringspolitikken og utdanningspolitikken. Etter åtte års konstant kritikk av den rød-grønne regjeringens politikk må en kunne forvente klare prioriteringer fra første stund, men dette var bare tomme ord. Det historiske og rekordraske er i stedet alle løftebruddene.

For eksempel har Fremskrittspartiet i alle år vært veldig tydelig på at det å kreve inn bompenger fra bilistene for å finansiere utbygging av veiene her i landet er landeveisrøveri. De har i valgkamp etter valgkamp lovet å fjerne bommene. Etter valget er tonen fra Fremskrittspartiet en annen. Partiet har kommet i regjering, og Fremskrittspartiet i regjering er noe annet. Nå skal Fremskrittspartiet både videreføre dagens bompengeprojekter og starte opp nye – stikk i strid med hva de har lovt. Riktignok har samferdselsministeren reist til enkelte kommuner med mindre bompengeprojekter som ikke hadde tilstrekkelig bompengegrunnlag, som i Seljord, eller som likevel skulle avsluttes om kort tid, som i Oppland, og bragt med seg nyheter om at disse skulle avsluttes. Det er ikke dette partiet har lovt i år etter år. Forventningene er skyhøye til statlig fullfinansiering av veinettet.

Fremskrittspartiet unnskylder seg med at de kun fikk 16 pst. av velgernes stemmer, og at de dermed ikke har så stor innflytelse i regjeringen. Vel, det hadde ikke blitt noen Solberg-regjering uten disse 16 prosentene fra Fremskrittspartiet. Det de ikke har fått gjennomslag for, har de forhandlet bort. Samferdsel var ikke viktig nok for Fremskrittspartiet. Det er slike løftebrudd som skaper politikerforakt.

Arve Kambe (H) [19:46:23]: Jeg må si det er kjekt å være på en finansdebatt hvor man allerede nå ser konturene av hva som skal bli en god Høyre–Fremskrittsparti–Kristelig Folkeparti–Venstre-politikk for de kommende fire årene. Jeg ser et budsjett som på noen uker ble betydelig mer handlekraftig enn det de fleste så for seg før budsjettprosessen startet.

Det er betydelige skatte- og avgiftslettelser. Det er en betydelig satsing på skole. Og etter hvert som både tilleggsproposisjonen og forliket kom, og med ryktene om salderingen, som snart kommer, får vi en stor satsing på samferdsel, som jeg tror de rød-grønne representantene i Stortinget er ganske misunnelige på.

En av hjørnesteinene i det norske samfunnet er høy sysselsetting. For den enkelte betyr det å ha en jobb personlig utvikling, familiemessig betyr det en stabil inntekt, og ikke minst betyr det deltakelse på en sosial arena.

Regjeringens mål er et trygt og fleksibelt arbeidsmarked som sikrer lav arbeidsledighet og høy sysselsetting. Et velfungerende arbeidsmarked er avgjørende for at hver enkelt skal kunne realisere sine drømmer og ambisjoner,

og det skal lønne seg å jobbe. Derfor har regjeringen bl.a. foreslått å redusere den generelle skatten på arbeid til 27 pst. og dermed likestille den med kapitalskatten.

Når mange er i jobb, blir finansieringen av velferdsordningene sterkere og enklere. Det å stå utenfor arbeidslivet er derfor en kjempeutfordring – ikke bare for den enkelte, men for hele samfunnet. Derfor vil regjeringen arbeide for å inkludere flere mennesker i arbeidslivet.

Noen grupper har utfordringer. Vi har sett det hos mennesker med funksjonshemninger. Vi ser det særlig hos innvandrere, som rammes av den største økningen i arbeidsledigheten som kommer. Men vi ser det også særlig hos mennesker som er unge, og som ikke har fullført utdanning, eller som ikke har utdanning i det hele tatt.

Jeg er derfor veldig glad for at Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen øker antallet tiltaksplasser for mennesker med nedsatt arbeidsevne med 3 000 plasser sammenliknet med statsbudsjettet for 2013. Det er også 1 000 flere enn det den rød-grønne regjeringen foreslo.

I budsjettforliket, som vi har fått til sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre, styrker vi og framhever de muligheter som sosialt entreprenørskap byr på. Det kryr etter hvert av aktører innenfor sosialt entreprenørskap, og feltet har blitt bredere og bredere. De demonstrerer hvordan privat sektor kan være en viktig bidragsyter i arbeidet rundt inkludering på arbeidsplasser, og for å få folk i arbeid, og ikke minst for å få folk som står utenfor arbeidslivet, til å komme seg i jobb og bli i jobb, og dermed bli vist tillit på en helt ny måte.

Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen har sagt at vi vil tette hullene i sikkerhetsnettet for grupper som i dag faller igjennom. Det innebærer bl.a. å se på hva som skjer i familier som har stort innslag av fattigdom og hvordan det påvirker barna deres.

Flere voksne må få grunnleggende ferdigheter og et tilbud om lese- og skriveopplæring.

Tilbudet innenfor rus og psykisk helse vil bli styrket av denne regjeringen.

Barn i barnevernets omsorg og ungdom under rusbehandling skal sikres et bedre tilpasset utdanningstilbud.

Vi kommer på en helt annen måte enn den rød-grønne regjeringen til å styrke samarbeidet med de frivillige organisasjonene i dette arbeidet.

Sysselsettingen øker. I 2013 har sysselsettingen økt med over 30 000 mennesker, og ledigheten ligger nå på ca. 2,5 pst. til 2,6 pst. Det viser at vi har en lav arbeidsledighet, men det viser også at vi har en arbeidskraftreserve på over 80 000 mennesker med nedsatt funksjons- og arbeidsevne som ikke kommer seg inn i arbeidslivet. Derfor er det viktig å tilby gode tiltaksplasser. Regjeringen foreslår nesten 70 000 plasser i 2014, hvor de aller fleste er for mennesker med nedsatt arbeidsevne.

I dette budsjettet styrker Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen bevilgningen til aktivitetshjelpemidler til personer over 26 år med en budsjettvirkning på 30 mill. kr. Dette er midler som sørger for at vi får en fullfinansiert ordning fra 1. juli i år. Midlene er viktige for å sikre funksjonshemmede en livskvalitet gjennom bedre tilrettelagte aktiviteter.

Regjeringen vil jobbe for at Norge skal være et land med små forskjeller og minimal fattigdom. De viktigste tiltakene for å bekjempe fattigdom er en god skole som bekjemper sosiale forskjeller.

Gjennom samarbeidsavtalen med Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre kommer vi til å legge fram en fattigdomspakke rettet mot barn. Vi kommer allerede i budsjettet som skal behandles om ikke lenge, til å legge fram konkrete forslag som styrker samarbeidet med frivillige organisasjoner.

Torstein Tvedt Solberg (A) [19:51:47]: Jeg har tidligere i dag presentert meg som sindig vestlending, og det er jeg. Men sjøl sindige vestlendinger kan fyre seg opp, og jeg har spesielt kort lunte når det er snakk om økte forskjeller. Den nye regjeringa foreslår et budsjett for økte forskjeller.

Flertallet avlyser elleve måneders studiestøtte, makspris i barnehagen og to barnehageopptak i året; alt for å gi skatteuttak til dem som har mest fra før. Å ta fra barnehager og studenter for å gi store skatteuttak til millionærer vil skape økte forskjeller, og jeg vil gå så langt som å kalle det et generasjonsran.

Samtidig øker regjeringa oljepengebruken til et rekordhøyt nivå. Meg bekjent er det heller ikke argumentert overbevisende for at den økonomiske situasjonen gjør økt oljepengebruk nødvendig. Og hva brukes pengene på? Den største prioriteringa er skatteuttak. De som tjener over 2 mill. kr, får 40 000 kr i året, mens folk med vanlige og lave inntekter får tre–fire hundrelapper.

Pensjonsfondet er til for framtidige generasjoner. Å ta milliarder fra fondet for å gi store skatteuttak til dem som har mest i dag, vil skape økte forskjeller. Det er for alvor et generasjonsran.

Regjeringa viser tydelig hvilken retning de velger for landet. Jeg mener de gjør feil valg for framtida, og studentene er enige med oss. Det mobiliseres over hele landet for heltidsstudenten. De vil ha studenthelter. De vil ha elleve måneders studiestøtte, og de vil bevare gratisprinsippet.

Barnefamilier som vil ha barnehageplass, er enige med oss. Jeg møter daglig folk som er imot en gammeldags familiepolitikk. De vil ha makspris. De vil ha to barnehageopptak i året, og de vil ikke redusere pappapermen.

Kvinner som sjøl vil bestemme over egen kropp, er enig med oss. Vi har fått hundrevis av mail mot reservasjonsretten til leger.

Industrien, som vil ha forutsigbare rammevilkår, er enig med oss. En massiv mobilisering fra industrien, LO og NHO fikk regjeringen til å snu på CO₂-kompensasjonsordningen, men tiltakene som svekker arbeidslinja, er der fortsatt. Jeg mener Høyre–Fremskrittsparti-regjeringa forsterker todelinga i norsk økonomi. Den aktive næringspolitikken er lagt på hylla. Regjeringa velger heller å bruke de ekstra oljepengene på sitt viktigste valgløfte: skatteuttak. Det er verken vekstfremmende eller framtidsrettet. Det er en politikk som vil skape økte forskjeller, og det er et generasjonsran.

I Arbeiderpartiet prioriterer vi heller en sterkere satsing på rettferdig fordeling. Vi vil ha 1 pst. til bistand, gjennomføre kulturløftet, og vi vil hjelpe flyktninger i nød. Vi prio-

riterer lærerløft og gir mer til helse, politi og jernbane, uten å ta penger fra framtidige generasjoner. Med samme framtidsperspektiv satser vi mer på klima og miljø. Arbeiderpartiet vil bruke mer penger på å bevare regnskog. Vi vil satse på teknologiutviklinga, og vi mener at de mest forurensende bilene skal betale mer for utslippene sine. Det kaller jeg en politikk for framtidige generasjoner.

Men disse forslagene får ikke flertall. For Norge har fått en ny regjering som vil ha en politikk for økte forskjeller, som står for en gammeldags familiepolitikk, og som forsterker todelinga i norsk økonomi. Regjeringas forslag er det motsatte av hva Norge trenger for å møte framtidas utfordringer. Men rett skal være rett: Regjeringa viser tydelig hvilken retning de velger for landet. Men jeg mener de gjør feil valg – feil valg for framtida.

Henrik Asheim (H) [19:56:04]: Den rød-grønne opposisjonen har så langt i denne debatten vært fryktelig opptatt av at regjeringen må skynde seg å gjennomføre alt det opposisjonen er imot. Det er rett og slett litt merkelig å sitte og lytte til en opposisjon som er veldig provosert, både over at regjeringen fører ny politikk og over at den ikke fører nok ny politikk.

Vi fikk et visst forvarsel om hvordan den rød-grønne opposisjonen sliter med å finne ut hva den egentlig er imot allerede under debatten etter finansministerens fremleggelse av tilleggsproposisjonen tidligere i høst. Under den debatten slo SVs Snorre Serigstad Valen fast at han nesten kunne høre sjampanjekorkene sprettes oppe i Holmenkollåsen. Men rett før representanten Serigstad Valens innlegg hadde representanten Jonas Gahr Støre fra Arbeiderpartiet slått fast at tilleggsproposisjonen var et stilltiende nikk til hovedtrekkene i det budsjettet Stoltenberg-regjeringen la frem.

Den logiske konsekvensen av disse to innleggene er at enten er SV og Arbeiderpartiet allerede grunnleggende uenige om hvorfor de er imot den sittende regjeringen, eller så må det rød-grønne budsjettet, som Høyre og Fremskrittspartiet tydeligvis satt stille og nikket til, ha skapt stor entusiasme i Holmenkollåsen. Det kan jo hende at innleggene var skrevet på autopilot før noen av de to nevnte representantene hadde sett tilleggsproposisjonen.

Det regjeringsskiftet vi fikk i høst, kom som et resultat av en tydelig beskjed fra velgerne 9. september. De ønsket ny politikk. På noen områder var det et ønske om helt ny politikk, mens det på andre områder var et ønske om politisk gjennomføringskraft.

Vi har i dagens debatt sett en rød-grønn opposisjon som ikke lenger er så opptatt av å diskutere viktige politiske utfordringer, som f.eks. utdanningspolitikk, men som derimot kritiserer for kritikkens skyld. Faktisk var selv Arbeiderpartiets leder av Stortingets utdanningskomité bare så vidt innom utdanningspolitikk i sitt 5 minutter lange innlegg.

Men det er store forskjeller innenfor skolepolitikken, om ikke i ord, så i alle fall i handling. I valgkampen sa stort sett alle partier at de var tilhengere av et lærerløft, men når vi nå har sett det rød-grønne budsjettet og Høyre og Fremskrittspartiets tilleggsproposisjon etter val-

get, ser vi at det er Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen, i godt samarbeid med Kristelig Folkeparti og Venstre, som faktisk bevilger pengene til et slikt lærerløft. Med Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen øker satsingen med over 300 mill. kr. 750 flere lærere får etter- og videreutdanning. I tillegg får 100 flere skoleledere den nødvendige tilleggsoplæringen de har bedt om.

Det er vel og bra at vi kan være enige om problembehandling i norsk skole før et valg, men det er noe helt annet å legge pengene bak de fine ordene når valget er over. Det gjør de borgerlige partiene. Det gjør ikke de rød-grønne partiene.

I valgkampen var også alle enige om at vi måtte få et løft for yrkesfagene. Vi vet at altfor mange dropper ut av yrkesfaglige retninger og at for få elever får lærlinge plass. Det er en grunn til at det er slik. Det er for små incentiver for bedrifter til å ta inn lærlinger, og utdanningen er for teoretisk. Derfor gjør vi noe med det. Det budsjettforliket som er inngått i Stortinget, sørger for en økning av lærlingtilskuddet, slik at flere bedrifter faktisk tar inn lærlinger. I tillegg sørger de fire partiene for en ny tilskuddsordning for å stimulere flere bedrifter til å ta inn lærlinger.

Vi vet at mange av dem som underviser i yrkesfag, ønsker å komme ut i bedrifter eller til institusjoner for å se hvilken utvikling det har vært innenfor det feltet de underviser i. Derfor øker vi bevilgningene slik at flere får muligheten. Det skaper en bedre yrkesfaglig utdanning, fordi gode og faglig oppdaterte lærere gir gode og faglig oppdaterte lærlinger. For å motvirke en for teoretisk undervisning sørger de fire borgerlige partiene også for at 900 flere lærere får opplæring i å praktisere fellesfagene. På den måten kan undervisningen bli mer relevant for elevene, og vi kan få frafallet ned.

Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen har sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre sørget for et reelt løft for yrkesfagene allerede i denne tilleggsproposisjonen, og det er klare løfter om å forsterke og videreføre satsingen. Mye kan tyde på at de borgerlige nå er de eneste som satser på skole, både i ord og i handling.

Eirin Sund (A) [20:00:57]: Den blå-blå regjeringen har lagt fram sitt første statsbudsjett. Dette er først og fremst et budsjett preget av tilbaketog og brutte valglofter. Høyres parlamentariske leder, Helleland, sa tidligere i dag at dette utsagnet er å ta retorikken til nye høyder. Kanskje er det det, men vi må jo kunne påpeke hva regjeringens partiene lovet velgerne at de skulle gjøre når de fikk makten, og hva de faktisk kommer med, nå når virkeligheten har innhentet dem. Dette er ikke kun en retorisk øvelse, som Helleland prøver å vri det til, men en plikt vi har til å påvise, som opposisjon i det norske demokratiet, både hva de har blitt valgt på, hvorfor de har blitt valgt, og hva de gjør med det de har blitt valgt til å gjøre. Jeg skjønner at representanten Helleland synes det er ubehagelig plutselig å måtte være ansvarlig og innrømme at også for dem må to pluss to bli fire, i alle fall når en er i regjering.

Vår rød-grønne regjering førte en ansvarlig og helhetlig politikk, og vi har ikke lovet mer enn vi har kunnet holde. Nå skal de nye regjeringens partiene, Høyre og Frem-

skrittspartiet, måles på sine lovnader – lovnader som vi i valgkampen påpekte at det ikke var mulig å innfri, om man skulle føre en ansvarlig økonomisk politikk.

Det som er det mest alvorlige med den blå-blå regjeringens budsjett, er den tydelige retningen de velger for landet: Budsjettet gir økte forskjeller i Norge, med skatteuttak til dem som har mest fra før, og kun noen få hundrelapper til folk flest, eller til vanlige folk. Regjeringen står for en umoderne familiepolitikk ved å gjøre barnehagene dyrere, de dropper løftet om flere barnehageopptak, de reduserer pappapermen, og de øker kontantstøtten. De gjør altså situasjonen vanskeligere for småbarnsfamilier.

Regjeringen forsterker todelingen i norsk økonomi med tiltak som svekker arbeidslinjen, kombinert med økt oljepengebruk. Det verste av alt er at den økte oljepengebruken bruker de til skatteuttak til dem som har aller mest fra før. Denne retningen er ikke vekstfremmende – som flere representanter fra de blå-blå forfekter her i dag.

På samferdselsområdet vil jeg understreke at det er bra at regjeringen i avtalen med Venstre og Kristelig Folkeparti har økt bevilgningene og gitt mer til vei og jernbane. Det samme gjør vi. Vi bruker 600 mill. kr mer på å styrke jernbanevedlikeholdet og planleggingen av intercity-strekningene, og det er jeg fornøyd med. Men det de blå-blå leverer på samferdsel, er ikke i nærheten av det de sa at de skulle gjøre fra dag én, hvis de kom i regjering. Det som kanskje forunder meg mest, er at de blå-blå nå plutselig skal forholde seg til den vedtatte rød-grønne nasjonale transportplanen, og ikke til sine egne forslag til NTP. Det er nettopp her de brutte valgloftene kommer fram, for både Høyre og Fremskrittspartiet lovet mange og nye konkrete veiprosjekter utover våre rekordsatsinger i Nasjonal transportplan. Fremskrittspartiet hadde i sitt forslag til NTP en ramme som var 455 mrd. kr større enn de rød-grønnes. Hvor skal de finne pengene til dette? Det skal bli spennende å se.

Når det gjelder bom og bompenger, er det lovet mye. Fremskrittspartiet har lovet å fjerne alle bommene i Norge. Bård Hoksrud sa sågar at de skulle fjernes fra dag én, hvis de kom i regjering. Da tror jeg det er viktig at vi minner hverandre om at innkrevingen av bompenger på igangsatte og planlagte prosjekter på riksveiene utgjør hele 97 mrd. kr de neste ti årene. Det er formidable summer, som skal tas fra en eller annen plass når dette skal dekkes inn. Men så skal jeg i rettferdighetens navn si at regjeringen har foreslått å fjerne og slette noen bomprosjekter, men det er bomkutt som utgjør 0,8 pst. av den totale bompengefinansieringen de neste ti årene. Én ting er at de kutter i bompengene, men samtidig som de gjør det – og det er det store paradokset – har vi her i salen foreslått veiprosjekter med delvis bompengefinansiering til det dobbelte av det de kutter. Det har en gjort bare i denne høstsesjonen, og også Fremskrittspartiet har stemt for. Jeg skal ikke dvele for lenge ved brutte valglofter i denne omgang, men jeg er spent på hvordan regjeringen skal følge opp sine store valglofter innen samferdselssektoren, og ikke minst finne midler til disse, for valgloftene innen denne sektoren kommer altså i tillegg til alle andre løfter på alle andre områder.

Vi i Arbeiderpartiet står for vår politikk, for våre løfter. Vi lover ikke mer enn vi kan. Det har blitt sagt av flere

her i dag at den regjeringen som sitter nå, har blitt valgt på grunn av sine prioriteringer, men det er nettopp det som er utfordringen, for det var ingen prioriteringer i valgkampen. Det er det de nå skal gjøre her, som de skal bli målt på etterpå.

Heidi Nordby Lunde (H) [20:06:11]: Etter å ha hørt utfallene mot alt fra skattelette til Willochs dereguleringer på 1980-tallet i salen her i dag, fikk jeg litt lyst til å dele historien om min mormor. Hun forlot familie og venner på gården i Nord-Norge for å søke lykken i Oslo i 1949, og fikk tjeneste som pike hos en legefamilie i Helgesens gate på Grünerløkka. Hun påstår faktisk at hun var på hils med Werna Gerhardsen, men jeg er ikke helt sikker på det, altså.

Mormor har ikke foretatt noen klassereise. Hun gikk fra å være tjenestepike til å være værelsespike på hotell, og derfra gikk hun oppover i gradene som servitør, et yrke hun avsluttet sitt yrkesaktive liv i. Da mormor fikk høre at jeg hadde meldt meg inn i Høyre, sa hun: Jeg husker da Willoch kom til makten – jeg fikk mer igjen for lønningen. Det hun husker, er at hun fikk råd til å kjøpe en varm vinterkåpe på én lønning, i stedet for å måtte spare fra én måned til den neste. Hun husker også at hun som enslig kvinne, kunne kjøpe seg et bedre sted å bo etter at Høyre deregulerte boligmarkedet i Oslo. Nå bor hun i en treroms leilighet på Veitvet i Groruddalen, der jeg vokste opp.

Siden hun er en nøysom kvinne, har nedbetalt leiligheten og spart nesten hele pensjonen sin i snart 25 år, kvalifiserer hun faktisk til rikingstempleet som så raust deles ut fra venstresiden. Politikk kan gjøre en forskjell i folks liv, enten det er snakk om skattelette som gir litt igjen i lønningsspenen, eller ved å fjerne reguleringer som begrenser folk. Jeg tror ikke de rød-grønne skjønner at folk flest oppfatter det som en straff for et hardt arbeidsliv og en nøysom livsførsel, når noen vil beskatte dem hardere enn oss andre som aldri opparbeider oss formue på grunn av forbruk. Det er ikke uvilje mot å bidra til fellesskapet, for det har de gjort – hele livet. Det har Høyre og Fremskrittspartiet skjönt, og det er derfor det er vi som sitter i regjering.

Jeg for min del er ganske imponert over hvor mye vi klarer å innfri av skatte- og avgiftsloftene våre allerede nå. Jeg har vært litt forsiktig med å si det når statsministeren kan høre det, for hun vet at jeg er på høyresiden i partiet og kan fort tro at en går litt for fort fram, men jeg gleder meg allerede nå til å gå i debatter mot Arbeiderpartiet i 2017, når de skal forsøke å vinne valget ved å gjeninnføre arveavgiften og formuesskatten – for det forventer jeg etter å ha hørt utfallene i dagens debatt om at fjerningen av disse fører til økte forskjeller. Gjeninnføringen av en særskatt som rammer norske arbeidsplasser og norsk eierskap, er en sikker vinner – også for Senterpartiet, skulle jeg tro.

Men jeg skal innrømme at jeg har vært litt bekymret for skuffede velgere som ikke har fått fullt så mye skattelette, eller så mange færre bomstasjoner, som lovet. Jeg er bare litt overrasket over at så mange av dem representerer Arbeiderpartiet i Stortinget. Men når det er sagt, ville jeg kanskje ventet ett år eller to før jeg i det hele tatt snakket om løftebrudd dersom jeg representerte partiet som gikk til valg på å fjerne fattigdommen i Norge, men endte opp åtte

år senere med 15 000 flere fattige barn som resultat. Men det er for så vidt bare meg.

Flere i dag har vist til oppslagene om utsiktene for norsk økonomi og næringsliv. Disse står i skarp kontrast til det bildet som opposisjonen forsøkte å tegne av norsk økonomi under trontaledebatten. Etter åtte år med rød-grønn regjering ble det påstått at den var bunnsolid. Jeg tok til motmæle. For nye lyttere og for dem som ikke leser Vampus-bloggen: Dette sier de til tross for at deres egen perspektivmelding viste at den sosialdemokratiske velferdsstaten ikke er økonomisk bærekraftig, til tross for at vi – ironisk nok – ble mer oljeavhengig under det som skulle være en rød-grønn regjering, til tross for at sjeføkonom Steinar Juel i Nordea sier at Norge aldri tidligere har hatt en så sterk forverring av konkurranseevnen som i årene etter 2005. Og selv om norsk sysselsetting er høy, ligger vi nær bunnen i OECD, målt i antall timer arbeidet per person i arbeidsfør alder.

De mørke utsiktene for norsk økonomi som vi så glimt av i dag, er jo den reelle arven etter den rød-grønne regjeringen. Og de kaller oss umoderne, når det er vi som har tatt signalene og skifter retning.

Da Norge gikk til valg 9. september i år, ga velgerne den borgerlige blokken det største flertallet en av blokkene har hatt etter annen verdenskrig. Jeg tror at velgerne etter åtte år verken trodde på de rød-grønnes retorikk eller på de rød-grønnes politikk, og ønsket et skifte. De ville ha en ny regjering til å ta Norge videre, og det fikk de.

Jeg tror allikevel at utsiktene til Norge er langt lysere enn det kan se ut til. Statsministeren sa at dette er et varsel om vanskelige tider, men ennå ikke realiserte vanskelige tider.

Regjeringsskiftet kom forhåpentligvis tidsnok. Men så er det slik at de virkelig store verdiene i politikken ikke kan settes opp i en tabell i statsbudsjettet. Derfor er – og blir – denne debatten litt smal. Men jeg tror at vi endelig har fått en regjering som ønsker å måles på faktisk oppnådde resultater, ikke på gode intensjoner eller på antall kroner bevilget. En regjering som setter mennesket foran systemer, er jo en ganske god begynnelse på dette.

Kari Henriksen (A) [20:11:26]: Etter å ha hørt debatten tror jeg det kan være nyttig å minne om at Høyre og Fremskrittspartiet faktisk ikke fikk flertall av velgerne til å styre Norge og legge fram eget budsjett. Høyre fikk til litt til å være et slags veiskilt, som i regjeringen kan peke på Fremskrittspartiet, og i Stortinget kan peke på Venstre og Kristelig Folkeparti. Budsjettet var nemlig usolidarisk og miljøfiendtlig. Kristelig Folkeparti og Venstre reverserte noe, utenom kutt i flyktningetallet, bl.a. At Kristelig Folkeparti bytter ut 500 nødstedte mennesker som rømmer fra krig og sult, mot skatteøkning på hundretusenvis av kroner i året til de aller rikeste, er litt vanskelig å forstå. I tillegg har likestillingspolitikken endret seg. Vi får bl.a. dyrere og færre barnehager og mindre pappaperm. Dette møter ikke småbarnsforeldres behov for valgfrihet med hensyn til å være både omsorgsgiver og arbeidstaker på like vilkår.

Jeg kjenner meg igjen. Da mine barn var små, for ca. 40 år siden, var det også få barnehageplasser – repetisjon av

politikk for forrige generasjon, altså. Statsråd Horne kaller politikken retro. Retro kan være fint, men fungerer dårlig. Hvem vil kjøre rundt i en gammel Opel Kaptein, som sluker bensin, er kald å sitte i og farlig å kollidere med, når de kan kjøre en Honda, med varme seter og kollisjonsputer og som går på miljøvennlig drivstoff? Fremskrittspartiet synes tydeligvis at retroutseende borger for kvalitet i innhold. Det gjør det ikke. Regjeringens likestillingspolitikk er ikke retro, den er ufiks og umoderne.

Kjernen i Arbeiderpartiets politiske prosjekt er å understøtte et samfunn med små forskjeller, ikke større, der folk opplever økt deltakelse og tilhørighet i små og store fellesskap, ikke mindre, og der vi har høy grad av tillit til medmennesker og systemer.

I valgkampen snakket Høyre i Vest-Agder om at det ville ikke bli store kutt i kommuneøkonomien, det ville ikke bli store kutt i velferden i kommunene. Nå har vi fått resultatet. Fædrelandsvennen meldte i ettermiddag at Vest-Agder får 18,6 mill. kr mindre til kommunene. Kristiansand får 5,6 mill. kr mindre. Da faller en del av den retorikken som er kommet fra høyresiden fra denne talerstolen i dag, om forebygging og satsing på svake i samfunnet, på stengrunn. Vi har fått svaret på det som ingen Høyre-politikere i Vest-Agder ville svare på før valget.

Fellesskap er viktig for Arbeiderpartiet. Slike fellesskap er bl.a. tuftet på en velfungerende justispolitikk. For å kunne ha tillit må vi først være trygge på at staten sørger for vår sikkerhet, at det dersom vi blir utsatt for urett, finnes et rettfærdig rettsvesen som straffeforfølger dem som har begått uretten, og at de som har gjort en feil, får anledning til å gjøre opp for seg.

Den nye justisministeren har forsøkt å gi et inntrykk av at han må rydde opp etter forrige regjering. Sannheten er imidlertid at de siste årene har antall anmeldte lovbrudd gått ned, ungdomskriminaliteten har falt, og vinningskriminalitet som f.eks. tyveri og innbrudd, har gått markant ned.

Vår justispolitikk fokuserer på både forebygging, økte straffer, flere alternative soningsformer og raskere straffegjennomføring. Lokalpolitiet er grunnmuren i det forebyggende arbeidet. Politiet har tillit i lokalsamfunnet, kjenner ungdommer i faresonen og samarbeider stort sett godt med kommune, barnevern og skole. Arbeiderpartiet vil styrke dette samarbeidet.

Jeg er glad for at arbeidet vår regjering har gjort når det gjelder å øke andelen politistudenter og forbedre beredskapen, videreføres av den nye regjeringen. Vi støtter en styrking av antall studenter og satsingen på beredskap. Posisjonen er enig med oss om å utvide ordningen med straffegjennomføring med elektronisk kontroll til 105 plasser.

Vårt forslag om å bevilge 19,5 mill. kr til innføring av bøteteneste fra 2014 gjør den nye regjeringen om til et pilotprosjekt. Det er beklagelig. Regjeringen velger dublering av celler, noe som er sikkerhetsmessig utfordrende og gir dårligere rehabilitering. En ung førstegangssoner kan risikere å måtte dele celle 20 timer i døgnet med en som sitter inne for alvorlig kriminalitet. Jeg tror ikke dette bidrar til en vellykket tilbakeføring.

Store forskjeller er ikke godt nytt for innsatte unge, ofte marginalisert før deres kriminelle løpebane starter. Større forskjeller er heller ikke godt nytt for pårørende eller ofre for alvorlige kriminelle handlinger. Noen har eller får dårlig råd og sliter med å få hverdagene til å gå opp. Mange av disse er blant dem som kan imøte noen kroner om dagen i økte inntekter fra denne regjeringen.

Solidaritet er det ikke – det å prioritere de rikeste. Ikke tror jeg det er god forebygging heller.

Eva Kristin Hansen (A) [20:16:28]: Klima- og miljøproblemet er en av de aller største utfordringene vi står overfor. Den siste rapporten fra FNs klimapanel slår tydelig fast alvoret, både at klimaendringene er menneskeskapt, og at det haster med å få på plass politiske løsninger.

For få dager siden ble klimatoppmøtet i Warszawa avsluttet uten at man hadde kommet spesielt langt – vi skal være glad for at det ikke ble totalt havari. Men man er langt fra å være der man burde være, og vi begynner å få dårlig tid.

Flere av verdens rikeste land har satt seg fullstendig på bakbena, både når det gjelder å ta på seg forpliktelser om kutt, og når det gjelder å forplikte seg økonomisk. Verdens fattigste land stiller krav om at vi må bidra til dem som blir rammet av klimaendringene, og de forventer også at vi gjør tiltak nasjonalt.

Klimaproblemet krever både internasjonale og nasjonale tiltak og løsninger. Internasjonalt har Norge prioritert skogsatsingen. Man har tatt en lederrolle og bidratt med finansiering. Det har vært viktig og bra. Derfor må jeg si at jeg synes det er forstemmende at regjeringen i sin tilleggsproposisjon svekker denne ambisjonen og finansieringen. Jeg er klar over at de – etter å ha gått noen runder med sine samarbeidspartier i Stortinget – har reversert deler av dette kuttet, men jeg er bekymret for hvor store ambisjoner regjeringen faktisk har. Skal Norge ta klimaproblemet på alvor, krever det også at vi gjør ting nasjonalt. Ikke at det vil redde verden fra å ha en stø kurs mot å gå utover togradersmålet når det gjelder global oppvarming – til det er vårt land litt for lite – men det betyr noe at de landene som har bidratt til utslipp, som er rike land, også bidrar med å kutte nasjonalt.

Transportsektoren er viktig i denne sammenheng. Det er bra at det er et samlet storting som er opptatt av å satse på bl.a. jernbane. Men vi må også stille krav til kjøretøy som er på veiene våre. Derfor er jeg forundret over at regjeringen vil fjerne den økningen i satsene for CO₂-utslipp i avgiften på tyngre kjøretøy som den rød-grønne regjeringen la opp til. Jeg er kanskje enda mer forundret over det regjeringen ville gjøre med CO₂-kompensasjonsordningen. Formålet med denne ordningen er å sikre at norsk industri opprettholder konkurransekraften selv med økte kraftpriser, som følge av at europeiske kraftverk må betale klimakvoter for sine utslipp. Det er alt annet enn god klimapolitikk at industri i Norge som baserer seg på fornybar vannkraft, får økte kostnader og tvinges til å flytte til land med langt mindre strenge utslippsreguleringer enn det vi har her hjemme.

Jeg har fått med meg at regjeringen i etterkant har blitt

tvunget i kne fordi reaksjonene på dette kuttet var så sterke. Men det hjelper ikke på det faktum at man skaper utrygghet og usikkerhet. Skaden har skjedd, fordi vi og resten av verden vet hva den norske regjeringen egentlig mener. Dessuten: Det å snu på hælen når det gjelder viktige rammebetingelser, er et særdeles dårlig signal å sende, kanskje særlig til utenlandske eiere, spesielt når vi vet hvordan markedet ser ut, og hvordan den globale konkurransen er.

Fangst og lagring av CO₂ vil være et viktig bidrag for å få ned klimagassutslippene. Å få på plass ny teknologi er nødvendig. Når regjeringen vil kutte hele 100 av 150 mill. kr til oppgradering av teknologiseret på Mongstad, og når de kutter i bevilgningene til Gassnova og avviker anbudsprosessen for fullskalaproduksjonsanlegg, mener jeg at man går i feil retning. Klimaforliket er krystallklart på at vi skal satse, og jeg lurer på hva slags bidrag dette er til det regjeringen har varslet om å få til et forsterket klimaforlik – det er det motsatte som skjer.

Det er krevende å jobbe med klima. Det krever ressurser, det krever mot og det krever vilje. Så langt har den blå-blå regjeringen vist liten vilje. Jeg håper at man kanskje endrer litt syn i tiden framover. Her i Stortinget vil iallfall regjeringen – hvis man fortsetter som i dag – få stor motstand fra Arbeiderpartiet.

Anette Trettebergstuen (A) [20:20:48]: Vi har – til tross for våre utfordringer – relativt sett verdens beste arbeidsliv, både kvalitativt og kvantitativt, og vi har et av verdens beste velferdssystem. Disse tingene henger sammen og er gjensidig avhengig av hverandre. Det har ikke kommet av seg selv, det er ingen selvfølge at det skal være nettopp slik, det er resultatet av bevisste politiske valg og prioriteringer gjennom år – akkurat som politiske prioriteringer i årene framover bestemmer om det fortsatt skal være slik. Der Arbeiderpartiet de siste åtte årene har prioritert tiltak som har sikret velferden og styrket arbeidslinja, har Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre i denne sal prioritert skattekutt sammen med angrep på arbeidsmiljøloven, svekkelse av arbeidstakernes rettigheter og motstand mot kampen mot sosial dumping.

Når vi her i dag behandler det første budsjettet som den nye regjeringen har lagt fram sine endringer til, ser vi helt klart et retningsskifte: store skattekutt, svekkede velferdsordninger – ordninger som har vært brukt til å understøtte arbeidslinja, f.eks. barnehagene og pappapermisjonen. Vi ser økning i kontantstøtten og et uttalt mål om ekstra opptrapping samt bevaring av skatteklasse 2. Summen av alle disse endringene vi ser i dag, svekker arbeidslinja. Dette, sammen med en varslet ny kurs for arbeidslivet gjennom endrede arbeidstidsordninger, flere midlertidige ansettelser, og det jeg frykter blir et gedigent hvileskjær i kampen mot sosial dumping, gjør at denne regjeringen allerede er dårlig nytt for norsk arbeidsliv.

Våre felles utfordringer framover gjør at vi må styrke og ikke svekke arbeidslinja. Vår kanskje største utfordring nå og framover handler om sosial dumping og arbeidslivskriminalitet, som vi ser at vi – til tross for den forrige regjeringens massive innsats gjennom åtte år, med til dels ganske radikale tiltak – ikke har fått bukt med. Vi ser at det

fortsatt brer om seg. Vi har klart å stagge utviklingen, men vi må gå videre. Vi la fram en tredje handlingsplan med nye tiltak senest i juni, tiltak regjeringspartiene stemte imot. Vi kommer ikke til å hvile i Arbeiderpartiet, vi kommer til å fortsette å foreslå nye tiltak i kampen mot sosial dumping, for det kommer til å være nødvendig, og vi er framoverlent.

Den nye regjeringens holdning i regjeringsplattformen er at de tiltakene vi har innført, skal evalueres før nye kan vurderes. Det er, med respekt å melde, ikke bare defensivt, det er et varsel om et skritt tilbake og et tilbakeslag i kampen mot de useriøse elementene i norsk arbeidsliv. Vi trenger ikke mer evaluering. Den forrige regjeringen evaluerte stort sett de fleste tiltakene. De har fungert sammen. Vi trenger de vi har, men der har også regjeringen varslet at de muligens kommer til å reversere noen av de mest treffsikre tiltakene. La dem få virke.

Vi trenger nye tiltak for å fortsette å stagge utviklingen, fortsette å hindre at sosial dumping får ta nye kvelertak på den seriøse delen av arbeidslivet vårt. Regjeringens holdning er å vente og se, og at nye tiltak må ha bevist sin eksistensrett før de innføres. Det å vente og se an behovet for tiltak mot sosial dumping, blir dramatisk. Det betyr at arbeidslivet forvitrer, at arbeidere utnyttes og hver eneste dag betaler prisen for regjeringens tilbakelente holdning med umenneskelig arbeidsmiljø og lønninger det absolutt ikke går an å få kjøpt en vinterkåpe med på én eller to eller tre måneder.

Representanten Asheim viste til velgernes ønske om en ny politikk og ny retning. Vel, på arbeidstakersiden var det ikke noe ønske om en slik ny retning. Arbeidstakersiden ber ikke om høyresidens løsninger, de ber ikke om flere midlertidige ansettelser, mer makt på arbeidsgivers hender, mer konkurranse på lønn og arbeidsvilkår, om dårligere permitteringsvern i usikre tider.

En arbeidslivspolitik i skjæringspunktet Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre er dårlig nytt for folk flest. Det er ikke framtidsrettet, det er tilbakeskuende. Arbeiderpartiet har en annen kurs. Vi er garantisten for en arbeidslivspolitik som kombinerer fleksibilitet med trygghet, som tar inn over seg og møter arbeidslivets reelle utfordringer og behov, og som ikke baserer seg på gamle ideer og gamle løsninger.

Statsråd Monica Mæland [20:25:52]: Næringspolitikens overordnede målsetning er å sørge for størst mulig samlet verdiskaping i norsk økonomi. Vi skal sørge for at vi bruker norske ressurser på en slik måte at det gir størst gevinst for samfunnet. Vi skal sørge for at skatte- og avgiftsnivået ikke avviker vesentlig fra våre naboland og handelspartnere, og at statlige rammevilkår er vekstfremmende og ikke veksthemmende. Vi skal legge til rette for at næringslivet forsker mer, for at bedrifter i dag skal utvikle de produkter og tjenester som vi skal leve av i morgen.

Det er vår oppgave å legge til rette for et næringsliv som er bærekraftig og omstillingsdyktig, kunnskapsbasert og nyskapende. Med dette som rettesnor vil vi kunne bevare dagens velferdssamfunn og videreutvikle det i møte med morgendagens utfordringer og behov. For å få til dette er vi avhengig av gode og forutsigbare rammebetingelser. Re-

gjeringen mener at et lavere skatte- og avgiftsnivå hvor vi samtidig unngår for selektive skattegrunnlag, gir økt verdiskaping og legger til rette for omstilling og innovasjon. Regjeringen har allerede vist at vi prioriterer lettelsers som vil gjøre økonomien mer vekstkraftig, og vi vil også utrede de dynamiske effektene av skattelettelsers.

Regjeringen har foreslått å redusere formuesskatten. En slik endring favner næringslivet bredt. Redusert sats kan stimulere til økt sparing og økte investeringer også i næringsvirksomhet. Redusert formuesskatt kan gjøre det mer attraktivt for norske kapitaleiere å plassere midler i norske virksomheter.

Familieeide virksomheter er en viktig del av det norske næringsliv og bidrar til langsiktig eierskap og trygge arbeidsplasser. For å lette disse bedriftenes likviditetsbelastning ved generasjonsskifter foreslår regjeringen å fjerne arveavgiften helt. Det vil gjøre det lettere for familiebedrifter å forbli familiebedrifter. Denne endringen vil også stimulere til sparing og fremme investering. Vi foreslår at arveavgiftsgrunnlaget erstattes med nye skattegrunnlag. Forslaget gir like regler uavhengig av selskapsform, og så lenge eierskapet videreføres, oppstår det heller ingen umiddelbar skattebelastning på mottakers hånd. Vi skal også vurdere avskrivningssatsene nærmere.

Et område som er særdeles viktig for vår framtidige verdiskaping, er at vi satser betydelig på økt forskning. Denne regjeringen vil styrke insentivene vi har for å fremme forskning i og i regi av næringslivet. Allerede i tilleggsproposisjonen prioriterer vi betydelige styrkinger av innovasjonsfremmende prosjekter. Regjeringen foreslår å forbedre SkatteFUNN-ordningen ved at vi hever grensen for fradrag for egenutførte FoU-prosjekter fra 5,5 mill. kr, slik det er i dag, til 8 mill. kr. Vi styrker ordningen med brukerstyrt innovasjonsarena, BIA, med 80 mill. kr.

Næringspolitikken utformes i mange departement. Finans- og pengepolitikken, skatte- og avgiftssystemet, kunnskapspolitikken, arbeidspolitikken, samferdselspolitikken og miljøpolitikken er alle viktige rammebetingelser for næringslivet. Summen av disse utgjør en helhetlig næringspolitikk. Denne regjeringen har en ambisjon om at forbedringer innen alle disse områdene skal gjøre det lettere å starte opp og drive virksomheter over hele Norge. Vi skal føre en politikk som støtter opp under norsk næringsliv, som styrker vår konkurranseevne, og som gjør at vi er bedre rustet i konkurransen med utlandet.

Presidenten: Det blir åpnet for replikkordskifte.

Else-May Botten (A) [20:29:36]: Jeg ønsker å starte med å si til statsråden: Velkommen til Stortinget.

I går kom NHOs økonomibarometer som viser at det er ventet mindre investeringer i 2014, og at vi kan gå mot mer krevende tider, spesielt innenfor bygge- og anleggsbransjen, IKT og varehandel. Statsministeren har tidligere i dag sagt at svaret på utfordringene vil være å styrke konkurransekraften. Hvordan ser næringsministeren for seg at disse utfordringene skal møtes? Vil hun være villig til å rette spesifikke tiltak inn mot enkelt næringer dersom det blir behov for det, slik den rød-grønne regjeringen gjør

de med bl.a. verftspakken, eller mener hun at det først og fremst vil være viktig med mer generelle tiltak i en mer næringsnøytral retning?

Statsråd Monica Mæland [20:30:26]: Det vi fikk høre i går og i dag, er en termometermåler på hva næringslivet føler knyttet til framtiden, og det skal vi ta på alvor. Men vi skal også minne oss om temperaturen som var før finanskrisen – og at ingen så den komme. Så dette er en følelse av hva som kan skje, men det er ikke svaret på hva som faktisk kommer til å skje. Vi tror at det budsjettet som nå er lagt fram, hvor vi legger til rette for økt konkurranseevne med vekstfremmende skatter, er bra for næringslivet. Så er det vår oppgave som regjering, selvsagt, å følge veldig nøye med på det som faktisk kommer til å skje, og sette i verk de tiltakene som er nødvendige.

Else-May Botten (A) [20:31:08]: I OECD-rapporten, som også kom i går, ble regjeringen klart advart mot økt oljepengebruk. Med tøffere prioriteringer i budsjettet kunne regjeringen glatt ha unngått økning i oljepengebruken, men noen prioriteringer har regjeringen gjort. En klar prioritering er å trekke Norge ut av det nye EU-programmet COSME, som skulle åpne dørene for små og mellomstore bedrifter inn i EU-systemet og bidra til økt tilgang på finansiell støtte, sørge for bedre flyt av kapital i det indre markedet, bygge opp under nye arbeidsplasser og øke den industrielle konkurranseevnen. Alle disse tingene er noe som Høyre ofte er opptatt av. Mener næringsministeren at det å gå ut av COSME er å stimulere til økt konkurransekraft i næringslivet?

Statsråd Monica Mæland [20:31:56]: Vår vurdering av COSME er at det programmet ikke virker etter sin hensikt. Vi er for gode EU-programmer, bl.a. innenfor romforskning, som vi har gått kraftig inn på, men vi skal ikke si ja til alle programmer i EU-regi hvis vi mener at de ikke virker godt nok. Vår vurdering av det er at vi ikke skal gå inn i det programmet.

Hans Olav Syversen (KrF) [20:32:28]: Jeg går tilbake til termometermåleren, som statsråden kalte det, nemlig det økonomiske barometeret fra NHO. Jeg har lyst til å spørre statsråden, som jo også kjenner næringslivet: Samsvarer den termometermåleren hun fikk presentert i går og i dag, med hennes eget bilde av situasjonen for norske bedrifter? Hvis ikke, hvor mener hun det eventuelt er en forskjell?

Ole M. Thommessen hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Statsråd Monica Mæland [20:33:00]: I løpet av de ukene jeg nå har reist rundt og møtt næringslivet i de deler av landet jeg har rukket å besøke, ser jeg et veldig ulikt bilde. Noen er bekymret, andre er det ikke. Igjen tenker jeg at dette er en termometermåler som vi skal ta på alvor. 2 000 har meldt en bekymring, det skal vi ta på alvor, men vi skal ikke tro at det er svaret på det som faktisk kommer til å skje.

Vi har en todelt økonomi. Det er klart at oljerelatert virksomhet går veldig bra, og det er veldig bra. Men vi har en jobb å gjøre i Fastlands-Norge – og det gjør vi.

Marit Arnstad (Sp) [20:33:42]: Jeg deler statsrådens oppfatning om at vi skal ta det næringslivet oppfatter, på alvor. Derfor skal man også ta NHOs økonomibarometer på alvor, sjøl om det ikke nødvendigvis er svaret.

Regjeringens tilleggsproposisjon innebærer en dreining i næringspolitikken, fra en mer aktiv og målrettet næringspolitikk til en mer næringsnøytral politikk – og til skattelette. En rekke satsinger som berører næringslivet i distriktene, opplever kutt i dette budsjettet. Det gjelder treindustrien, distriktsreiselivet, marin sektor, fiskeri og landbruk. Man reduserer altså satsingen på store fastlands- og distriktsnæringer i dette budsjettet. Samtidig må man også erkjenne at mye av den skatteletten som foreslås, er personrelatert, ikke bedriftsrelatert.

Når man nå velger å redusere satsing på viktig fastlands- og distriktsindustri til fordel for skattelette først og fremst rettet mot personer, hvor bekvem er næringsministeren med at det kuttes i ordninger som er rettet mot viktige distriktsnæringer på denne måten, i en tid da økonomien ser ut til å bremse opp?

Statsråd Monica Mæland [20:34:51]: Vi er opptatt av virkemidler som faktisk treffer og som virker. I motsetning – kanskje – til det den foregående regjeringen tenkte, nemlig at ideene var geografisk plassert, de kloke hodene var geografisk plassert, tror vi at vettet er ganske jevnt fordelt over hele landet. Derfor bygger vi opp under de landsdekkende ordningene, de gode løsningene. Så skal vi gå nøye gjennom virkemiddelapparatet for å se at de treffer. Men for store deler av bedriftene som er ute i distriktene, og det er veldig mange, er vår satsing på samferdsel og våre skattereduksjoner viktig for alle bedriftene rundt om i Norge.

Pål Farstad (V) [20:35:38]: Jeg vil takke for innlegget.

Det offentlige virkemiddelapparatet må i større grad enn i dag stimulere til omstilling og nyskaping. Venstre vil slippe kreativitet og skaperkraften løs, og vi vil trekke fram viktige moment som statsråden ikke nevnte her – det synes jeg kan være på sin plass.

Vi vil ha en satsing på gründere og entreprenører. Vi vil ha en satsing og spissing på det nyskapende miljø- og klimavennlige næringslivet. Derfor er det helt sentralt for oss at det gis tilgang til å sikre risikovillig kapital gjennom det offentlige virkemiddelapparatet – for å få dette til og for å nå våre mål.

Det konkrete spørsmålet er: Deler statsråden dette syn, og hvordan vil hun følge opp det?

Statsråd Monica Mæland [20:36:38]: Det har vi gjort. I den tilleggsproposisjonen som er lagt fram, satser vi på SkatteFUNN, og vi satser på BIA. Det er nå lagt ut to såkornfond – veldig viktig for innovasjon og nyskaping. Vi skal satse videre, men da må vi få sjansen til å lage et helt budsjett – ikke bare et budsjett på noen få uker.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [20:37:13]: Det store bildet når ein ser budsjettet frå den nye regjeringa, er at ho ønskjer å bevege seg frå dei store regionale satsingane og meir over til det ein kanskje kan kalle ei meir næringsnøytral satsing. Men det finst ikkje noko som er næringsnøytralt, etter mi meinig.

Om ein ser på min landsdel, Nord-Noreg, er det nettopp mangelen på kapital som har gjort at det er ei veldig treffsikker ordning med regionale satsingar. Når da regjeringa legg vekt på arv og reduksjonar i formue osv., har det ei negativ slagside for Nord-Noreg, der ein taper moglegheiter til å utvikle landsdelen. Der kapitalen er i Noreg i dag, er i sør. Så næringsnøytralitet vil favorisere dei områda.

Så mitt spørsmål til statsråden er: Korleis skal statsråden leggje til rette for utvikling i ein landsdel som Nord-Noreg?

Statsråd Monica Mæland [20:38:16]: Jeg har akkurat landet – fra Tromsø. Jeg har tilbrakt dagen i Tromsø, og jeg har møtt representanter fra universitetet og fra Forskningsparken, og ikke minst den spennende romforskningen og den verdikjeden som er der. De etterlyser nettopp det denne regjeringen vil satse på, nemlig landsdekkende ordninger, såkornfond og denne type ordninger som treffer de kloke ideene og de gode miljøene, og de finnes også i Nord-Norge.

Presidenten: Replikskordskiftet er avsluttet.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Per Rune Henriksen (A) [20:38:56]: På Vestlandet ynder høyresiden å framstille regjeringen fra Høyre og Fremskrittspartiet som en vestlandsregjering. Selv med en statsminister og en næringsminister fra Vestlandet, er det et faktum at den politikken som regjeringen fører, treffer Vestlandets industriarbeidsplasser svært hardt – negativt ment.

Vestlandets næringsliv er konkurranseutsatt i stor grad. Vestlandet står, hvis vi regner fylkene fra Rogaland og opp til Møre og Romsdal, for 40 pst. av fastlandseksporten i Norge. Hordaland fylke, som jeg kommer fra, står alene for over 20 pst. av fastlandseksporten. Dette tilskrives mye den kraftforedlende industrien vi har i vår landsdel.

I sommer var jeg på flere møter i Husnes, i Odda og i Tyssedal, som alle har store kraftforedlende industribedrifter. Det jeg ble fortalt der av både ledelse og tillitsvalgte, var at det var to ting vi måtte passe på. Det ene er at vi må beholde de gode rammevilkårene som vi har fått gjennom den regjeringen som du representerer, sa de til meg under valgkampen. Videre må dere ikke føre en politikk som fører til at vi kan få tull med kronekursen.

Av det vi har sett når Høyre og Fremskrittspartiet har lagt fram sitt budsjett, vil jeg trekke fram tre saker som virkelig treffer, for å si det på den måten. CO₂-kompensasjonsordningen ble foreslått halvert, sterkt svekket, oljepengebruken har økt, og man har kuttet grovt i permitteringsordningene – permitteringsordninger som skulle sikre at bedrifter, som har varierende oppdragsmengde,

skulle klare å holde på kompetansen, holde på arbeidskraften. Dette blir svekket.

Oljepengebruken øker på tross av at regjeringen i sin tilleggsproposisjon sier at det høye kostnadsnivået og sårbarheten overfor et fall i oljeprisen tilsier varsomhet med å øke bruken av oljeinntekter.

Videre sier regjeringen selv at kronekursen er labil og stemningen i valutamarkedet kan skifte raskt. Dersom en foretok et klart taktskifte i pengebruken over statsbudsjettet, ville det være en fare for at kronen styrker seg igjen. Dette viser at det å rote med oljepengebruken, sånn som regjeringen har gjort, medfører en fare. Det vet regjeringen – det har de selv sagt i sin proposisjon.

På CO₂-kompensasjonsordningen måtte regjeringen etter press fra både fagbevegelsen, industrien og samarbeidspartiene til slutt reversere sine kutt og gå for det forslaget som Stoltenberg fremmet.

Det jeg spør meg selv om, er: Skal vi nå oppleve med CO₂-kompensasjonsordningen det vi opplevde med netto-lønnsordningen for sjøfolk under Bondevik-regjeringen, at vi får to slag i året om ordningen, ett i det ordinære budsjettet og ett i revidert budsjett fordi regjeringen vil fjerne denne ordningen? Det kan vi ikke leve med, Stortinget må sette dette på plass.

Bente Stein Mathisen (H) [20:42:19]: Den nye regjeringen har ikke hatt lang tid på budsjettet for 2014, men likevel har den greid å få til endringer på viktige områder som viser en tydelig, ny retning.

Velgerne, som viste oss tillit i høst, skal få oppleve at vi er til å stole på. Høyre har i regjering fulgt opp valgløftene ved å satse på de områdene vi lovte å prioritere høyt. Hva var det vi lovte? Vi lovte å skape trygge arbeidsplasser. Dette har vi fulgt opp i budsjettet ved å gi skattelettelse som gjør det mer lønnsomt å investere i norske arbeidsplasser. En trygg jobb er viktig for folk, og Norge trenger flere ben å stå på økonomisk i framtiden.

Vi lovte å satse mer på kunnskap i skolen med en skikkelig satsing på lærerne. Det er fulgt opp i budsjettet med en kraftig økning i antall lærere som skal få videreutdanning. Lærerne er de som betyr mest for elevenes læring, derfor må de løftes fram og prioriteres.

Vi lovte å satse på kvalitet og valgfrihet i helsevesenet. Her holder vi ord. Vårt mål er å innføre fritt behandlingsvalg, og vi starter allerede neste år med å bruke mer av den ledige kapasiteten hos private aktører for å få ned helsekøene.

Og sist, men ikke minst, lovte vi raskere utbygging av vei- og kollektivtilbud. Bevilgningene øker markert på dette området, sammenlignet med det som var de rød-grønnes opplegg. Gode transportløsninger gir reduserte kostnader, økt konkurransekraft, mindre kø og kaos og økt sikkerhet.

Høyre er opptatt av å føre en politikk som forsterker det sosiale sikkerhetsnettet. Altfor mange mennesker står i dag utenfor det ordinære arbeidslivet. Så mange som 600 000 i arbeidsfør alder jobber ikke. Det er viktig å tilrettelegge for at de som har lyst til å jobbe og som har arbeidsevne, kan få til det, selv om ikke alle kan yte 100 pst. Jobben er

en viktig sosial arena i tillegg til at den gir inntekter. Derfor har vi i budsjettet for 2014 foretatt endringer og styrket innsatsen for personer med nedsatt arbeidsevne med 3 000 flere tiltaksplasser enn i 2013.

Psykiske helseplager eller rusavhengighet er to av de hyppigste årsakene til at folk blir sykmeldt og uføretrygdet. Vi sa i valgkampen at vi skulle styrke det psykiske helsevernet og rusomsorgen. I statsbudsjettet for 2014 har vi gjeninnført den gylne regel om at veksten innenfor rus og psykisk helse skal være større enn innenfor somatikken.

Vi må få flere som i dag ramler utenfor arbeidslivet, til å komme innenfor og bli der. Det gir oss flere fordele: Økt livskvalitet og bedre sosialt sikkerhetsnett for dem som kommer i arbeid, vi får flere ut i arbeidslivet, slik at verdiskapingen går opp, og vi får færre på trygd, slik at de offentlige utgiftene går ned.

I Aftenposten i går kunne vi lese om 26 år gamle Fred Øyvind Severinsen som hadde fått seg jobb i Monsterbedriften AS – en bedrift i regi av sosialt entreprenørskap. Tidligere i år var livet til Fred Øyvind lediggang og rusing. Nå har han siden i sommer vært på jobb hver dag. Daglig leder i Monsterbedriften sier at firmaet ikke bare er et rivefirma, men også et byggefirma. «Vi bygger mennesker», sier han, og forteller at arbeiderne har bakgrunn fra rus, kriminalitet og arbeidsledighet. Vi bygger mennesker – en fantastisk visjon og målsetting for en arbeidsplass.

Jeg er glad for at regjeringen har bevilget 7,7 mill. kr til sosiale entreprenører. Det er mer enn 5 mill. kr mer enn den rød-grønne regjeringen hadde satt av i sitt statsbudsjett. Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen ønsker å slippe alle gode krefter til, og vil støtte og samarbeide både med enkeltpersoner og bedrifter som vil være med og ta et sosialt ansvar.

Oskar J. Grimstad (FrP) [20:45:50]: Høyre-Framstegsparti-regjeringa prioriterer tiltak som fremmer verdiskaping og auka produktivitet i norsk økonomi, og som bidreg til eit robust og mangfaldig næringsliv. Spesielt er todelinga i norsk økonomi krevjande for næringslivet i Fastland-Noreg om den blir forsterka. Derfor vil spesielt norsk kraftkrevjande industri, til liks med andre næringar, ha stor nytte av at oljepengebruken blir vridd i retning av investeringar i kunnskap, innovasjon og infrastruktur, samt vekstfremjande skattelettar. Regjeringas forslag til endringar i budsjettet for 2014 tar dei første, viktige skritt i denne retninga. Derfor er det underleg å høyre på jamringa frå representantar for den tidlegare raud-grøne regjeringa om auka forskjellar. Ja, norske eigarar unngår å bli flådde ved eit generasjonsskifte. Ja, det blir større likskap mellom norske og utanlandske eigarar – og godt er det.

For 2014 er det for første gong løyvd midlar til ei ordning som kompenserer norsk industri for auka kraftprisar som følgje av EUs klimavotesystem.

Regjeringa foreslo eit kvoteprisgolv i CO₂-kompensasjonsordninga på 30 kr. Dette var meint å gi eit incentiv til innovasjon og miljøvennleg produksjon. Ordninga ville framleis ha vore ei føreseieleg og langsiktig ordning for norsk industri som beskytta han mot høge kvoteprisar. Det låg, og det ligg, inne i ordninga at dersom kvo-

teprisen aukar i framtidige år, vil kompensasjonen auke tilsvarende.

Så er det også slik at gjennom forhandlingar med Kristeleg Folkeparti og Venstre prioriterte ein full kompensasjon, og dette kom på plass. Likevel vil eg understreke at det er viktig at vi lagar ei kompensasjonsordning som gir incentiv til lågast mogleg utslipp, slik at ein på denne måten premierer dei som klarer å redusere utslappa sine.

Vidare blei elavgifta redusert i høve til forslaget frå Stoltenberg-regjeringa med 363 mill. kr. Det gir eit ytterlegare bidrag til Fastlands-Noreg, som eg er svært glad for at denne regjeringa fekk på plass.

Så til slutt når det gjeld brotne løfte. Det er underleg å sitje å høyre på påstandane om brotne løfte frå ei regjering som lovde at ein skulle fjerne barnefattigdommen med eit pennestrok. Og det er underleg å høyre dei same representantane uttale seg om brotne løfte når nokre av desse representantane stod på utsida, på Eidsvolls plass, og protesterte mot det andre representantar for regjeringa stemte for inne. Det var ikkje spesielt truverdig.

Knut Storberget (A) [20:48:33]: Denne debatten kan fort bli en debatt om hvem som sa hva og hvilke løfter som er brutt. Jeg syns det noen ganger er grunn til å minne om at mange av de vedtakene som denne debatten skal resultere i, faktisk betyr veldig mye for mange mennesker – i smått og stort.

Det er på mange måter elevrådet ved Øraker skole her i Oslo som har minnet meg på det i dag ved å sende brev, hvor de skriver at de er svært opptatt av frukt i skolen:

«Kjære politikere. Skolefrukt er *mye* viktigere enn dere tror. Skolefrukt gir elevene mer energi, konsentrasjon.»

Ta med det, fordi jeg syns at mye av debatten fort kan dreie seg om politisk taktikkeri og spill. I det små dreier det seg om viktige ting, men også i det store.

I de store linjene, særlig opp mot økonomisk politikk, undrer jeg meg over særlig representantene fra Høyre, som i valgkampen brukte veldig mye tid på å fortelle oss hvor dårlig det sto til i næringslivet – senest fikk vi høre det her i salen i dag ved representanten Gundersen, særlig om innlandet og trebasert industri, hvor nærmest de rød-grønne hadde rasert det hele. Vi har en todelt økonomi, og vi har en kostnadsvekst og et kostnadsnivå som er krevende. Da er jeg overrasket over at man ved første anledning for det første bruker mer oljepenger – ikke så mye, men man bruker mer. Jeg kan ikke se at det nødvendigvis er en annen type bruk av oljepenger som skulle gjøre det mer krevende enn det det har vært tidligere. Det andre er at man nærmest så til de grader velger å nedprioritere særlig forskning og innovasjon knyttet til de næringene som utgjør de nye bena vi må stå på, når oljeøkonomien vil måtte gå ned. Da tenker jeg særlig på jord og skog – de kuttene som gjøres innen landbruk, forskning og innovasjon, på trebasert innovasjon og energiflisordningen. Med ganske jevn osthøvel kuttes det meste. Med de signaler vi har fått fra Landbruksdepartementet i løpet av de siste ukene, er det jo heller ikke særlig lystelig for den næringen – verken å drive eller å drive ny virksomhet og innovere i vekst.

Så jeg syns nok det er overraskende at man såpass raskt kommer til Stortinget med forslag som i veldig sterk grad signaliserer en motsatt retning av det man kanskje kunne få inntrykk av når man hørte debatter i valgkampen.

På tampen vil jeg som innlandsrepresentant også nevne at det er særst viktig for oss at den store investeringen som man har planlagt, og som ble foreslått av Stoltenberg-regjeringa, på Tynset – knyttet til det store arkivbygget – i det minste nå blir realisert i de kommende budsjetttrundene. Det er særst viktig også for å bygge kompetanse utenfor byen.

Hårek Elvenes (H) [20:51:53]: Folket sa med 350 stemmers overvekt nei til det rød-grønne prosjektet – et utydelig prosjekt, ifølge Gerd-Liv Valla.

Vi må faktisk 41 år tilbake for å finne en mindretalls-regjering som har et så bredt parlamentarisk grunnlag i denne salen som Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen. Og broen til Venstre og Kristelig Folkeparti er solid. Det gir styrke, og det gir ny retning.

Vi er alle konservative, kunne vi forledes til å tro i trontaledebatten. Med pengebruk som målestokk hevdet den avgående regjering at de hadde overlatt landet i bedre forfatning enn da de overtok det. Dagens regjering vil ikke bruke statsbudsjettet til pengefri i alle retninger. Regjeringen vil prioritere.

Industrien, som i dag ikke har leveranser til oljeindustrien, sliter tungt. En gang vil oljekilden springe tom. Da trenger vi nye ben å stå på. Framtidens behov er ikke mindre viktige fordi om de hører framtiden til – tvert imot! Det er kunnskapen i hodet, og det er kompetansen i fingrene som er framtiden for Kongeriket Norge. Derfor satser regjeringen på læreren og lærergjerningen, derfor satser regjeringen på fagopplæringen og lærlingordningen, og derfor satser regjeringen på vitebegjæret og forskningen.

Regjeringen vil føre en politikk som gjødsler de lønnsomme prosjektene, både i offentlig sektor og privat sektor. Det gir arbeidsplasser, og det gir sosial trygghet. Investeringene i fastlandsindustrien har ikke vært på så lavt nivå siden begynnelsen av 1970-tallet, og de har falt dramatisk under den rød-grønne regjeringen. Derfor vil regjeringen gi arbeidsstimulerende skattelettelser. Derfor vil regjeringen øke investeringene i jernbanen.

Optimisme, nyskaping og sysselsetting henger uløselig sammen. Uten arbeid – ingen velferd. Regjeringen er garantisten for orden i norsk økonomi og orden i eget hus.

Mazyar Keshvari (FrP) [20:54:14]: Jeg uttrykte under trontaledebatten min glede over at landet hadde fått en regjering og et stortingsflertall som tenkte helhetlig på asyl- og innvandringsfeltet og i integreringspolitikken. Jeg uttrykte også glede over at vi har fått på plass en regjering som tar mennesker som er på flukt og trenger beskyttelse, på største alvor og gjør det den kan for å gi dem mulighet til å lykkes i det norske samfunnet.

For å kunne ivareta mennesker som har behov for beskyttelse på best mulig måte, er det helt nødvendig å få ut dem som ikke har beskyttelsesbehov og som har begått kriminalitet, så fort som mulig, slik at de

ikke legger unødvendig beslag på kapasitet og ressurser.

En del av arven etter Stoltenberg-regjeringen er at 5 400 mennesker som har fått avslag på sine asylsøknader, fortsatt befinner seg i Norge og bor på mottak. I tillegg er det ytterligere 7 000 mennesker med avslag som ikke bor på mottak, og som man ikke helt vet hvor befinner seg. På toppen av det kommer de som er straffedømte, men ikke fengslet, og som fortsatt er i landet. På toppen av dette igjen finnes det illegale innvandrere som vi ikke vet så mye om. Det alle disse har til felles, er at de ikke skulle ha vært her, og at de skulle vært sendt ut av landet – noe den forrige regjeringen dessverre heller ikke fikk til og som er med å undergrave asylinstituttet og landets utlendingspolitikk.

Skal norsk asylpolitikk fungere, er det viktig at vi faktisk får sendt ut de personene som får avslag på asylsøknaden sin i Norge eller begår kriminelle handlinger. For ingen tjener på at mennesker som ikke skal være her, blir over lengre tid. Uttransporteringer er derfor en viktig prioritet for Fremskrittspartiet i regjering. Vi ser at når man øker tvungne uttransporteringer av personer som ikke har rett til opphold i Norge, reiser også flere frivillig. Derfor legger regjeringen opp til en økning på 1 800 flere uttransporteringer til neste år, slik at man får uttransportert 6 700 mennesker totalt. Vi i Fremskrittspartiet skulle gjerne sendt ut flere av dem som ikke skal være her, men det er ikke realistisk å få det til allerede til neste år. I årene som kommer, ønsker vi å øke uttransporteringene ytterligere og innenfor det som det er kapasitet til. Det er et viktig signal som viser klart og tydelig at med Fremskrittspartiet i regjering er lov, orden og respekten for asylinstituttet gjenopprettet.

Margunn Ebbesen (H) [20:57:03]: Høyre gikk til valg på at landet skulle få ny kurs, og velgerne har gitt oss denne tilliten ved høstens valg. Landet fikk en ny regjering og ny kurs, og gjennom noen hektiske uker med budsjettforhandlinger har vi nå fått presentert et godt budsjett for landet vårt.

Jeg registrerer at politikere fra de rød-grønne partiene kritiserer dette budsjettforslaget i forhold til sitt eget. Det burde vel ikke være noen overraskelse for disse partiene at en ny regjering og betyr ny politisk kurs – en kurs som viser målrettet satsing, som er rettet inn mot styrking av Norges bærekraft, og som sikrer velferden for den enkelte.

Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen viser allerede i dette budsjettforliket med Venstre og Kristelig Folkeparti at den evner å prioritere det viktigste først.

Nordland har et rikt og aktivt næringsliv med stor eksportaktivitet. Næringslivet og befolkningen i Nordland har etterlyst bedre veier og framkommelighet. Når Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen nå leverer og øker posten til veibygging med 1,1 mrd. kr i forhold til de rød-grønnes forslag til riks- og fylkesveier, er dette midler som i aller høyeste grad og vil gagne distriktene og Nordland. Bare i Nordland fylke er det et etterslep på veivedlikehold på 7,8 mrd. kr etter at man overtok veiene «høl for høl» fra den rød-grønne regjeringen. Så disse pengene kommer godt med for å tette disse hullene. Det mest treffsikre virkemiddelet for å bedre grunnlaget for bedriftsetableringer

og dermed også økt bosetting i Distrikts-Norge er nettopp bedre samferdsel. Det vil si bedre vei-, bro- og tunnelforbindelser, som vi er avhengige av, slik at de gode produktene fra distriktet kommer raskt fram, både til det norske og det internasjonale markedet.

Redselen hos de rød-grønne er at reduserte midler til regional utvikling vil føre til en flyttestrøm fra Distrikts-Norge. Vi vet at den flyttestrømmen dessverre har foregått i mange år – til tross for at de midlene har vært tilgjengelige.

Det er trist å høre nordnorske representanter snakke om forslag her i dag som ikke lenger er en del av budsjettforliket. Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen øker bevilgningen bl.a. til havbruksforskning gjennom Norges forskningsråd med 20 mill. kr. I tillegg har regjeringen varslet nye grep som vil forbedre lønnsomheten til fiskerinæringen, og dette er bra for Nord-Norge.

Åsmund Grøver Aukrust (A) [21:00:13]: Noe av det aller fineste med det norske demokratiet er mangfoldet – mangfoldet av organisasjoner og av media. I den nye regjeringens budsjettforslag blir det kuttet til begge deler. Det gir ikke mer frivillighet, og det styrker ikke demokratiet – tvert imot.

Det er helt tydelig hvor Høyre og Fremskrittspartiet vil kutte. Blant annet foreslås det store kutt til miljøorganisasjonene, og aller verst gikk det ut over folkeaksjonen mot oljeboring i Lofoten og Vesterålen – for dem ble hele støtten fjernet.

Og mens det ble kuttet til miljøbevegelsen, fikk den innvandringskritiske organisasjonen Human Rights Service doblet sin støtte. De var med å skrive de omstridte innvandringsforslagene til Fremskrittspartiet, og nå sier de: Vi trenger ikke en gang å søke om støtte, vi får bare pengene slengt etter oss.

Det er en helt ny måte å fordele penger på, hvor regjeringen kutter til de organisasjonene de er uenig med, og øker til dem de er enig med. Det kan virke som om den nye regjeringen vil kutte til dem som kan gjøre livet surt for dem selv. Kanskje var det nettopp derfor det gikk ut over miljøbevegelsen denne gangen, for de har god grunn til å kritisere den nye Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen.

På Zerokonferansen skulle statsministeren presentere regjeringens klimapolitikk. Da sa hun at tiden var inne for å gå fra ord til handling, men selv kom hun ikke med noen forslag til ny politikk. Få dager etter fikk vi vite hva det egentlig betydde. Det var å fjerne CO₂-kompensasjonen, det var kutt til CO₂-rensing og kanskje aller verst var det et kutt på 400 mill. kr til regnskogsprosjektet. Det er mulig dette var å gjøre ord til handling, men god klimapolitikk var det definitivt ikke.

Klimaforhandlingene strander bl.a. fordi de rike landene ikke vil være med og bidra. Det er et veldig dårlig signal at noe av det aller første den nye regjeringen gjør, er å kutte til regnskogen.

Norge jobber for at andre land skal gi mer penger, men med hvilken troverdighet kan vi gjøre det når vår egen regjering jobber for å kutte? Vår nye miljøvernminister må ha hatt en flau smak i munnen da hun på klimatoppmøtet i

Warszawa skrøt av regnskogmilliardene, samtidig som hun her hjemme jobbet for å kutte.

Jeg er glad for at Venstre og Kristelig Folkeparti har fått hevet satsingen til regnskogen, at kuttet likevel ikke ble så stort som det regjeringen egentlig ønsket. Men det er likevel ikke all verden å slå seg på brystet for, for fortsatt er det betydelig mindre enn hva vi foreslår i dag. I dag ville Venstre og Kristelig Folkeparti fått mer igjen for å stemme for de rød-grønnes forslag, og det helt uten forhandlinger.

Ove Bernt Trellevik (H) [21:03:09]: Jeg mener at vi må ha mat, og den bør være norsk. Men dette står i sterk kontrast til det vi har opplevd innen landbruket de seneste årene.

I dag har den nye regjeringen fått mye kritikk for kutt i landbruksbudsjettet. Faktum er at det er behov for store endringer i norsk landbrukspolitikk. Knut Storberget nevnte her i stad mange gode poeng som de rød-grønne har oversatt i de åtte årene de satt i regjering. Virkemidlene og tilskuddene må vris mot å nå landbrukspolitiske mål som f.eks. økt matvareproduksjon.

Det vi har erfart, er at 400 000 dekar jordbruksareal er tatt ut av produksjon siden 2005. Og 1 000 bruk er blitt nedlagt årlig under den rød-grønne regjeringen. Av 43 000 jordbruksbedrifter drives knappe 6 pst. på heltid. Det står 35 000 gårdsbruk med tomme hus rundt om i landet. Kornproduksjonen har falt med 20 pst. Vi produserer altfor lite storfekjøtt og altfor lite lammekjøtt i forhold til etterspørselen her i Norge. Storfeproduksjonen er redusert med over 9 500 tonn siden 2005, og lammekjøttproduksjonen er redusert med 2 370 tonn siden 2005.

Selvforsyningsgraden fra landbasert matindustri viser en negativ utvikling, og importen fra EU øker i omfang, samtidig som den norske befolkningen øker. Dette står i sterk kontrast til den tidligere rød-grønne regjeringens mål, valglofter og stortingsmelding om landbruk.

Dette vitner egentlig om at vi har hatt en rød-grønn regjering som har ført en gammeldags jordbrukspolitikk uten evne til fornyelse og handlekraft. Landbrukspolitikken har stått stille selv med en landbruksminister fra Senterpartiet. En kan selvsagt oppfatte den tidligere rød-grønne regjeringen som systemforvalter og administrator framfor å forme ny og framtidsrettet politikk for norske forbrukere og for den norske bonden.

Regjeringserklæringen er rimelig tydelig. Det må komme endringer i landbruket som gjør næringen mer lønnsom, og som dekker behovet til konsumentene i dette landet mye bedre. Det er det behov for. Vi har fått en regjering som har vist evne og vilje til å prioritere og sette mennesker framfor systemet. Dette skal komme den aktive bonden og den norske forbrukeren til gode. Jeg ser fram til at regjeringen starter dette viktige arbeidet.

Flere av de støtteordningene som vi har i dag, virker hemmende for å nå målet om økt matproduksjon i Norge. Derfor er det kjekt å se at enkelte forskere mener regjeringens politikk vil medføre økt norsk produksjon av mat, også i distriktene.

Eirik Sivertsen (A) [21:06:26]: Høyrepartiene som nå har dannet regjering, elsker å framstille seg som næringslivets fremste talspersoner og garantister for gode rammebetingelser for det samme næringslivet. Regjeringsplattformen og valgloftene har formuleringer om å skape et robust næringsliv, om verdier som må skapes før de deles, at verdiskaping skal skje i alle deler av landet – og det skal selvfølgelig skje innenfor rammene av en ansvarlig økonomisk politikk.

Men valgkampen er over, valgloftene er avblåst og realitetene har åpenbart seg, også for høyrepartiene i regjering.

Regjeringen Stoltenberg II var opptatt av å føre en lang-siktig, bærekraftig og forutsigbar politikk for næringslivet, et næringsliv som kunne være til stede over hele landet, som f.eks. den viktige prosessindustrien i mitt eget hjemfylke, Nordland. Det er en industri som sysselsetter mange tusen arbeidstakere, skaper store eksportverdier for landet, men som også er svært konkurranseutsatt.

I 2009 sloss vi en kamp om å få på plass et industri-kraftregime. Det fikk vi til. Så har vi kjempet for å få på plass en CO₂-kompensasjon. Det fikk vi også til, helt til regjeringen Solberg foreslo å halvere den. Heldigvis var det noen andre i denne salen som så at dette var lite heldig – for å uttrykke det mildt – og fikk reversert det forslaget. Men på veien forsvant det noe viktig, nemlig tiltroen til at regjeringen kan regnes som forutsigbar, og det har skapt stor usikkerhet om hvilke rammebetingelser som skal gjelde i framtiden. Skaden er allerede skjedd.

I valgkampen hørte vi statsministeren snakke alvors-tyngtet om for mye oljepengebruk og for stor oljeavhengighet. Når man har kommet i posisjon, er det første man gjør, å forsyne seg av enda mer oljepenger, stikk i strid med det inntrykket man etterlot seg i valgkampen.

For mitt hjemfylke, som er et stort eksportfylke når det gjelder både fisk, produkter fra havbruk, turisme og aluminium, fører dette til større risiko for tap av arbeidsplasser, fordi det vil bety et ytterligere press på renten, fare for styrket krone og dermed svekket konkurranseevne for landet. Det skjer i en tid der man melder om mørke skyer i horisonten.

Nå står det neste store slaget overfor prosessindustrien om spørsmål om nett tariffen. Spørsmålet melder seg – om man nå kan forvente seg et fullt tilbaketog fra høyrepartiene også her. Vil det da være slik at industrien skal få hele regningen? Det har det blitt skapt stor usikkerhet om.

Når man betrakter dette første budsjettet fra regjeringen Solberg, er det ikke de gode ideene og løsningene som preger det. Etter min vurdering er det et budsjett som er preget av tilbaketog, løftebrudd med mange gale valg for framtiden, og det verste av alt: Det er skapt stor usikkerhet om hvilke rammebetingelser som skal gjelde for viktig industri i dette landet for framtiden.

Bengt Morten Wenstøb (H) [21:09:34]: Norge er en del av Europa, og norske interesser påvirkes av europeisk økonomi. Europeiske utfordringer handler ikke bare om økonomi, men også om demokratibygging. Det er bekymringsfullt at mange unge mennesker i de europeiske lan-

dene ikke har arbeid. Det kan medføre manglende oppslutning om felles samfunnsverdier og økt oppslutning om ekstreme ytringer.

Innovasjon, kunnskap og teknologi er nødvendige satsingsområder for å møte morgendagens konkurranse i en globalisert verden. Regjeringen vil øke satsingen på forskning, etablere flere verdensledende universitetsmiljøer og har ambisjon om at Norge på sikt skal bli et av de mest innovative landene i Europa.

Regjeringen vil jobbe for at Norge skal være et land med små forskjeller og minimal fattigdom. De viktigste tiltakene for å bekjempe fattigdom er en god skole som utjevner sosiale forskjeller og et åpent arbeidsliv med plass for alle. Likevel vil det finnes mennesker som står utenfor viktige sosiale arenaer på grunn av dårlig økonomi eller dårlige levekår. Regjeringen mener det er en viktig samfunnsoppgave å sikre at også disse får den hjelpen de trenger.

Noen grupper har utfordringer med å komme seg i arbeid, eller med å holde seg i arbeid over tid. Det gjelder spesielt funksjonshemmede, innvandrere og unge mennesker uten fullført utdanning.

Psykiske helseutfordringer har blitt en viktig årsak til sykefravær og frafall fra arbeidslivet. Regjeringen vil iverksette tiltak for å gjøre det enklere å være delvis i arbeid i perioder med psykisk sykdom, og på den måten unngå varig uførhet. Det skal foretas en full gjennomgang av Nav med sikte på å avbyråkratisere etaten for brukerne for å hjelpe flere fra trygd til arbeid.

Todeling av økonomien gjør at det blir stadig viktigere å sikre Norge flere ben å stå på økonomisk. Derfor vil regjeringen sikre næringslivet over hele landet gode rammebetingelser og styrke det private norske eierskapet.

Vi har en utfordrende tid framfor oss, og det er viktig å investere i vår felles framtid. Vi bør gjennomgå hvordan norsk arbeidsliv er organisert og vurdere endringer der det er formålstjenlig. Arbeidsmiljøloven er ikke statisk, og regjeringen har foreslått noen endringer for at den skal være smidig for nye arbeidstakere og de familiene som behøver en fleksibilitet i sin hverdag.

Vi har en utfordring i vårt samfunn når ungdom ikke kommer i arbeid, eller dropper ut av videregående skole. På den ene siden har vi demografiutfordringen som viser at flere blir eldre, på den andre siden finansieringen av framtidige pensjoner der man er avhengig av at flere står i jobb.

Det er viktig å få ungdom i arbeid av flere grunner – én er økt livskvalitet gjennom å tjene egne penger og etablering av et sosialt nettverk i møte med andre arbeidstakere. En annen grunn er ungdommens tilhørighet og deltakelse i et samfunn.

Norge vil bli satt på prøve i de nærmeste årene, men det er ingen grunn til at vi ikke skal bestå denne prøven dersom vi moderniserer og videreutvikler norsk arbeidsliv.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [21:12:52]: Jeg ønsker å komme med noen kommentarer knyttet til en budsjettdebatt på NRK i går. Debatten gjaldt kontantstøtten og skatteklasse 2. Finanskomiteens leder, som jeg for øvrig

har stor respekt for, beskyldte Arbeiderpartiets finanspolitiske talsmann for etnisk tenkning. Jeg vil ta Støre i forsvaret. Slik ordbruk er helt unødvendig og svært ubehagelig å bli utsatt for. Jeg vet det – jeg har selv fått slike, og enda verre, beskyldninger rettet mot meg.

Paradokset er imidlertid at slike beskyldninger har kommet fra bl.a. Støre selv. Og så vil jeg minne om at integreringspolitikk per definisjon må være rettet mot utvalgte grupper – en målrettet politikk med mål om å få flere inkludert i samfunnet.

I Arbeiderpartiet og Støres integreringsdokument – Det nye norske vi – fant jeg på side 1 følgende honnørord: Vi er blitt et rikere og mer spennende land, Norge er blitt mer mangfoldig, Norge er blitt mer åpent og inkluderende og vi er blitt mer vellykket og flerkulturelt.

Alt dette er vi blitt. Ja vel, men da er det underlig at den som fremhever alt dette, selv har valgt å bosette seg lengst mulig unna der dette forekommer. Det er altså kun vi andre som skal få ta del i Det nye norske vi – ikke Arbeiderpartiets finanspolitiske talsmann. Det må kalles selvoppofrelse av dimensjoner – for Det nye norske vi blomstrer vel ikke akkurat på Ris. Og de 500 ekstra flyktningene som Støre har etterspurt i debatten, ville nok uansett ikke bosatt seg i Risbekkveien.

Men representanten Støre er ikke alene. Nesten samtlige andre med de samme politisk korrekte meningene har valgt nøyaktig den samme selvoppofrelsen. Ja, hele gjengen har valgt å bosette seg i Oslo vest eller Oslo nord. Så hører vi debatten om behovet for små forskjeller mellom folk. Med et femtitalls millioner i formue kan det jo hende at det er relativt små forskjeller – i Risbekkveien.

Men kvalitet koster – f.eks. 1 500 kr for en skjorte. Da får jo selv ikke en sosialdemokratisk sekretariatsleder råd til særlig mange. Men da er det betryggende å trøste seg med slagordene: Alle skal med, forskjellene skal bli mindre og det hele skal omfavnes av Det nye norske vi.

Sverre Myrli (A) [21:15:38]: De siste årene er samferdselsinvesteringene økt kraftig. Jernbaneinvesteringene er femdoblet over noen år, og det er bra. Det er store behov for samferdselsinvesteringer over hele landet.

Oslo og Akershus opplever en betydelig vekst i folketallet. Mer folk betyr mer trafikk fra egne innbyggere, men også trafikk som kommer fra andre deler av landet. Det er i hovedstadsregionen fortsatt behov for store samferdselsinvesteringer. Nye veger må bygges. E18 i Vestkorridoren, rv. 4, E16 og Glommakryssing på rv. 22 østover er kanskje de største og viktigste vegplanene framover.

Men den framtidige trafikkveksten i hovedstadsområdet – veksten i trafikken – må først og fremst tas på kollektive transportmidler. Det er etter hvert rett og slett ikke plass til flere veger inn og ut av Oslo. Det må bygges mer bane – Follobanen, det nye dobbeltsporet, tunnelen Oslo–Ski, ny jernbanetunnel i Oslo og ny T-banetunnel. T-banen må forlenges til Lørenskog og Romerike, og det må bygges bane til Fornebu – Fornebubanen, som har vært tema i debatten i flere innlegg her i dag.

I planene som det så langt har vært jobbet med i Oslo og Akershus, har det vært lagt opp til start på Fornebuba-

nen i 2018. Så husker vi utspillet fra slutten av mai, der de fire borgerlige partilederne gikk ut og sa at blir det borgerlig flertall, vil Fornebubanen bli bygd raskere – altså raskere enn 2018. Nå har vi hørt i dag, og sett i Budstikka i dag, at samferdselsministeren snakker om akkurat det samme – akkurat det samme som vi andre bestandig har sagt: raskest mulig, og at 2018 antakeligvis er et realistisk årstall. Det utspillet var altså null verdt. Folk i Bærum må føle seg lurt i dag når de ser uttalelsene fra samferdselsministeren og representanter fra Høyre og Fremskrittspartiet.

Hva skjer egentlig med Fornebubanen? Når kan Fornebubanen startes? Det kunne det være interessant å få svar på. Saken har utviklet seg i løpet av dagen og kvelden. Statssekretær Hoksrud sier at regulering og planprosesser tar lang tid. Det er helt feil når det gjelder Bærum, sier nå Høyre-ordføreren i Bærum – de har allerede gjort viktige avklaringer. Venstres samferdselsbyråd i Oslo er blitt i tvil om hva statsråden sier, melder nå NRK. Hva som er situasjonen for Fornebubanen, er et komplett kaos. Høyre og Fremskrittspartiet har ikke klart å oppklare det. Forvirringen er større nå enn den var da vi startet debatten i dag tidlig, tydeligvis også blant sentrale tillitsvalgte i regjeringspartiene.

Det kunne vært interessant å få høre hvordan Venstre og Kristelig Folkeparti, som var med på det famøse utspillet i grustaket på Fornebu i slutten av mai, vurderer situasjonen.

Presidenten: Det kunne det sikkert, men nå er tiden ute, så det får vi vente litt med.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [21:19:06]: I forrige uke besøkte jeg et kommunalt lavterskeltilbud som heter Sjuer'n, som ligger på Jessheim i Akershus. Her møtes rusavhengige flere ganger i uken for å slå av en prat, ta en kaffekopp eller spise litt sammen. De fortalte at de var glade for tilbudet og for tryggheten i det fellesskapet. Men de var også åpne på at mange som lever som rusavhengige, har det fryktelig krevende.

Jeg er derfor glad for at regjeringen gjør to viktige grep i rusomsorgen: Vi gjeninnfører den gylne regelen i spesialisthelsetjenesten som innebærer å styrke veksten i rus og psykisk helsevern hver for seg mer enn veksten i somatikk, og vi øremerker 340 mill. kr mer av kommunenes midler til rustiltak, fordi erfaringer de siste årene viser at flere kommuner har nedprioritert sin innsats på rusfeltet etter at øremerkingen ble fjernet.

I tillegg er rusomsorgen nå ytterligere styrket gjennom forliket mellom regjeringen og Kristelig Folkeparti og Venstre. Vi er enige om å øke bevilgningen til frivillig arbeid knyttet til rusarbeid i kommunene med mange millioner. Midler som bevilges innenfor frivillig sektor, er på en måte penger som vokser. De frivillige får mye ut av midlene, og de har en egen evne til å få med kommunene, gi-ve-re og andre til å delta i viktige spleiselag. Behovet er stort for mer mangfoldig og større frivillig innsats, og mange av aktørene står klare til å gjøre mer av det som fungerer godt.

Innenfor rusomsorgen må og skal mye av arbeidet gjøres av fagpersoner, men frivillige har også en viktig funksjon. Jeg har møtt mange som er avhengige av hjelp fra

det offentlige – rusavhengige, psykisk syke og mennesker med funksjonshemninger. De er vant til å få hjelp av flinke helsearbeidere til å dekke mange av sine behov. Allikevel sier flere av dem at det noen ganger kan være godt å spørre om hjelp fra eller ha en samtale med noen som ikke skal ha betalt for å hjelpe. Det er her frivilligheten spiller en sterk og viktig rolle.

Det har i dag vært mye diskusjon i denne sal knyttet til hvorvidt skattepolitikken skaper forskjeller i samfunnet. Jeg er glad for at regjeringen, sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre, nå gjør mye for dem som har fått for lite de siste årene, nemlig de rusavhengige. Vår satsing er allerede etter noen uker i regjering et viktig taktskifte – og bidrar på alle mulige måter til å utjevne forskjeller for noen av de svakeste i vårt samfunn.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [21:22:24]: Maken til sutrete og grinete innlegg fra Arbeiderpartiet skal man lete lenge etter. Det var de facto velgerne som klart og tydelig sa fra om at de ønsket en ny politikk. Det var et stort flertall i Norge som var blitt lei av kaos, rot og – jeg hadde nær sagt – såpeoperaer for åpen scene annenhver dag. Og det som er verdt å merke seg, er at nær sagt ingen kommentarer som kommer fra utsiden av dette hus, er veldig kritiske til årets budsjettforslag. Tvert imot er det mye skryt å få fra både Strand, Kristiansen og mange andre.

Vi får med oss ytringer fra Arbeiderpartiet og deres folk om at med regjeringens budsjett går man baklengs inn i tannkremtuben, eller spar på med oljepenger – når forskjellen i realiteten er minimal. Nå har jeg, i motsetning til andre, som tydeligvis har erfaring på området, aldri prøvd dette med tannkremtuben. Enhver tenkende person forstår at Fremskrittspartiet over natten ikke kan rydde opp i Stoltenbergs bompengerekkreving i Norge. Vi ser at det går rett vei. Alternativet vet vi alle alt om.

Jeg registrerte at representanten Snorre Serigstad Valen var sterkt bekymret for kutt i barnetrygden – i Finnmark. Han nevnte ikke et ord om at alle ville få mindre skatt, ikke et ord om at SV ville fjerne skatteklasse 2, eller at regjeringen i nysalderingen vil fremme forslag om å fjerne 360 mill. kr som avgiftskutt i Finnmark ved å fjerne bomstasjonene i Alta. Befolkningen i Alta og Finnmark kan få en avgiftsreduksjon som er nesten fem ganger mer enn kuttet i barnebidraget, om Stortinget vil, i behandlingen av nysalderingen. Med representanten Serigstad Valens politikk ville mange fått økte utgifter på både 15 000, 20 000 og 25 000 kr.

Denne regjeringen prioriterer ikke mest til alt, men til områder som er viktigst for folk flest. Denne regjeringen prioriterer vekstfremmende skattelettelser som vil gjøre det mer lønnsomt å arbeide og investere. Dette er et løft for kunnskap og forskning, en økt satsing på samferdsel og infrastruktur og en styrking av asyl- og justispolitikken – ikke dårlig, med tanke på den tiden som vi har hatt.

Jette F. Christensen (A) [21:25:18]: Etter ordene som er falt i denne salen den siste halvtimen, oppleves det ganske underlig at det er Fremskrittsparti-

et som kritiserer andre partier for å holde sutrete innlegg.

Men la meg begynne med å «skru klokka litt tilbake». Det valgte lederen av finanskomiteen å bruke som første setning i første innlegg i første finansdebatt under denne regjeringen. Med det sikret representanten Syversen seg parlamentarisk gull i VM i politisk selvinnsikt.

Budsjettet tar oss tilbake til fortiden i barne-, familie- og likestillingspolitikken, for om man som parti mener at det er viktig at færre barn går i barnehagen, at det er viktig at foreldre betaler mer for færre barnehageplasser, at det er et utstrakt politisk mål at fedre skal tilbringe mindre tid med barna sine, og at mødre skal tilbringe mer tid på jobb – og hvis man ønsker å sende et klinkende klart signal til alle landets arbeidsgivere om at det er mer risikabelt å ansette en dame enn en mann – legger man fram et slikt budsjett.

«Vi løser de sakene vi sa vi skal løse», sa statsminister Erna Solberg tidligere i debatten. Men det gjør de jo ikke, for Høyre sa at de ville ha flere barnehageplasser. Isteden kutter de forslaget om to opptak i året, uten å erstatte det med noe annet, som de har latt som de i dagens debatt er for.

Når man hører representanter fra Høyre og Fremskrittspartiet i denne salen i dag, kan man lure på om det innenfor de borgerlige partiene er en litt underlig arbeidsdeling, at det er noen som driver valgkamp og er med i debatt, og så er det noen som skriver budsjett. For her har vi hørt hvor viktig det er med arbeidslinjen og integrering og å sørge for at de som er ubrukte ressurser i arbeidslivet, får delta, men i budsjettet legges det opp til å betale friske folk for å stå utenfor arbeidslivet.

I valgkampen kunne man høre sirenesanger om at det skulle bli så mange flere barnehageopptak i året, men det finnes ikke i budsjettet. Det skal bli færre og dyrere barnehageplasser for å få råd til mer kontantstøtte og mer skattelette til dem som har mest fra før. I salen har vi i dag hørt likestillingsminister Solveig Horne si at hun har tillit til at flere menn vil ta ut pappaperm, selv etter at regjeringen kutter i den. Det har jeg også hørt flere borgerlige kandidater si igjennom valgkampen. Det resonnementet har tre problemer. Det tilbakevises av forskere og av empirien, og de andre i Høyre og Fremskrittspartiet – de som skriver budsjettene – tror heller ikke på det. De budsjetterer tvert imot med at flere kvinner vil være lenger hjemme.

Vi er tillitsvalgte. Vi forvalter en tillit som velgerne har gitt oss på grunnlag av det vi har kommunisert i valgkampen. Når det er et så stort sprik mellom løfte og virkelighet som i den borgerlige familiepolitikken, rokker det ved tilliten til politikken som helhet. Da har de borgerlige påført demokratiet et problem som om mulig er enda større enn det problemet Høyre har når de skal se de som gikk til urnene i håp om flere barnehageplasser, i øynene.

Kristin Ørmen Johnsen (H) [21:28:33]: Opposisjonen hevder at regjeringen driver med løftebrudd, og samtidig kritiserer de kursendringen når de ser den nye regjeringens budsjett. Denne kursendringen lovet vi i valgkampen, så når opposisjonen klager over løftebrudd, blir det spe-

sielt – eller for å bruke representanten Snorre Serigstad Valens ord i debatten i dag: Det blir «eksotisk».

Det Høyre lovet sine velgere i valgkampen, var nettopp kursendring. Vi ville ta alle krefter i bruk for å få ned helsekøene og gi et bedre tilbud til gruppene som sitter nederst ved helsebordet.

De menneskelige omkostningene ved psykiske helseproblemer, rus og utenforskap er store. Det ligger utrolig mange enkeltskjebner bak sykmeldinger og uføretrygd. Psykiske helseproblemer koster samfunnet i dag om lag 70 mrd. kr i året, og psykiske lidelser står for 40 pst. av sykefraværet og 40 pst. av kostnadene ved uføretrygd. Det er derfor uhyre viktig å oppprioritere området psykisk helse, med hensyn til både forebygging, behandling og rehabilitering.

Vi vet også at 20 pst. av frafallet i videregående skole skyldes psykiske problemer. Et viktig satsingsområde for regjeringen er derfor å forsterke sikkerhetsnettet, slik at færre faller igjennom.

Det må arbeides på flere hold for å forebygge psykiske lidelser. Regjeringens satsing på videreutdanning av lærere vil gi en bedre skole og hindre frafall og at unge står utenfor arbeidslivet.

Pasienter med rusavhengighet eller psykiske helseutfordringer må få et bedre tilbud og raskere behandling. Regjeringen øker derfor forslaget til bevilgning til de regionale foretakene med 300 mill. kr. Styrkingen skal først og fremst gå til å utnytte kapasiteten innen private og ideelle organisasjoner. Regjeringen er opptatt av å utnytte kapasiteten i eksisterende avtaler og anskaffelsesregelverk, og det skal legges vekt på at private og ideelle organisasjoner får forutsigbarhet og langsiktighet gjennom offentlige anskaffelser.

Under høringen i helse- og omsorgskomiteen og på besøk på rusinstitusjoner ble det framhevet av flere at det er et stort problem med lang ventetid på behandling. Denne regjeringen vil gjøre noe med det og bruke mer av den kapasiteten som finnes i private og ideelle organisasjoner. Det skal ikke gå på bekostning av den offentlige spesialisthelsetjenesten, men tvert imot utfylle og komplettere denne.

Regjeringen setter enkeltmennesket i fokus, ikke systemet. Det er en del av kursendringen, ikke et løftebrudd.

Svein Roald Hansen hadde her overtatt presidentplassen.

Martin Henriksen (A) [21:31:55]: Øverst på regjeringas prioriteringsliste står det skattekutt. Øverst på studentenes ønskeliste akkurat nå står det elleve måneders studiestøtte. Det er ikke et ønske det ser ut til at de får oppfylt med det første. Studentene er nemlig blant dem som må betale for regjeringas skattekutt.

De rød-grønne partiene ville innføre elleve måneders studiestøtte i statsbudsjettet. Det ville betydd en økning på mer enn 11 000 kr hvert år. Studentene sjøl omtalte det som historisk og en kvalitetsheving.

Den 8. november avlyste Solberg-regjeringa satsinga. I bytte får studentene en beskjedne økning i månedsbeløp

pet og en utredning. Det forslaget, med full effekt i 2015, utgjør under en tredjedel av økinga som de rød-grønne partiene ville ha.

Regjeringspartiene har sjøl beskrevet et taktskifte i kunnskapssatsinga. For studentenes del er dette i så fall et skifte til en lavere takt enn de rød-grønnes, i skarp kontrast til ordene om kunnskapssamfunnet, og til tross for at bl.a. Fremskrittspartiet har vært klar i sin tale. Daværende stortingsrepresentant Tord Lien uttalte i sommer til studentavisa Under Dusken:

«Jeg kan også love 11 måneders studiestøtte innen fireårsperioden er omme.»

Han tok, så langt jeg kan se, ingen forbehold om 16,3 pst. oppslutning.

Det er interessant å se debatten denne høsten. Tidligere kritiserte deler av den daværende opposisjonen de rød-grønne partiene for ikke å ha med elleve måneders studiefinansiering i budsjettene. Denne høsten har enkelte av de samme representantene kritisert oss for at det faktisk var med. Argumentet er at det gjorde arbeidet vanskelig for den nye regjeringa. Det er å snu debatten på hodet. De rød-grønne partiene jobbet ikke med statsbudsjettet i flere måneder med plan om å tape valget og overlate regjeringsmakta til Høyre og Fremskrittspartiet. Vi jobbet med budsjettet med en plan om å vinne valget og så gjennomføre vår politikk. Elleve måneders studiestøtte var en del av den politikken. Men valgresultatet ga ny regjering – det forholdet vi oss til – og etter å ha vært utsatt for Solberg-regjeringas gjennomføringskraft er 2 av 3 kroner av de rød-grønnes satsing på studiestøtte fjernet. De rikstes bankkonto fylles dermed opp i et helt annet tempo enn studentenes lommebøker.

Studentenes ønske om elleve måneders studiestøtte er fornuftig og framtidsrettet. Det gir studentene mulighet til å studere mer og jobbe mindre, og det bidrar til å realisere kunnskapssamfunnet.

Det trengs ikke flere utredninger. Det studentene trenger, er en annen type gjennomføringskraft enn det vi har sett til nå.

Stefan Heggelund (H) [21:35:05]: Jeg hørte representanten Trettebergstuen mente at det ikke var noe ønske om Høyre-Fremskrittsparti-politikk på arbeidstakersiden. Det var litt rart, med tanke på at NRK senest i sommer meldte at hvert tredje LO-medlem hadde tenkt å stemme på Høyre eller Fremskrittspartiet. Men det er bare helt typisk hvordan Arbeiderpartiet prøver å ta arbeidstakersiden til inntekt for seg selv. Da er det for øvrig interessant hvordan de reagerer på Raymond Johansens innlegg i Aftenposten i dag. Nå er det vel bare han som vet hva Arbeiderpartiet mener om f.eks. arbeidsmiljøloven.

Men til dagens tekst: Vi har kunnet se en debatt om tillit og forskjeller i det siste. Da Aftenposten gjennomførte et eksperiment for å se hvor mange som leverte tilbake mistede lommebøker, og de fikk 15 av 20 lommebøker tilbake, fant stortingsrepresentant Jonas Gahr Støre det opportunt å gå ut og si at det kan bli mindre tillit mellom folk hvis regjeringen får gjennomslag for sin politikk. For regjeringens politikk, sier Gahr Støre, fører til økte forskjeller i

samfunnet, og økte forskjeller blir det mindre tillit av. Da har jeg lyst til å si: Tusen takk for diagnosen, men jeg tror ikke den stemmer. Jeg er enig i at samfunn hvor vi har tillit til hverandre, er gode samfunn, det er samfunn der vi stiller opp for hverandre, og det er samfunn der vi behandler hverandre med respekt. Arbeiderpartiet tror at man finner forskjellene i samfunnet i skattestatistikken, men det viser bare at Arbeiderpartiet i sin analyse hopper over det viktigste aspektet, nemlig den store forskjellen mellom dem som er i jobb, og dem som ikke er i jobb. Da er det viktig å ha en politikk som skaper trygge arbeidsplasser. Det har denne regjeringen, med skattelettelser som gjør det mer lønnsomt å investere i norske arbeidsplasser. Opposisjonen snakker om dette som skattelettelser til de rikeste. Det må de gjerne gjøre, men da må de også vite at de med all mulig tydelighet viser at det ikke er mulig å ha en fornuftig og interessant skattedebatt med en rød-grønn stortingsrepresentant.

Samtidig er det viktig å ha en politikk som gjør det mulig for flere å komme inn i arbeidslivet. Her er det både politikkenes helhet og enkelttiltak som er viktig. Det er grunnen til at vi øker antall tiltaksplasser for personer med nedsatt arbeidsevne med 3 000 plasser i 2014.

Det å stå utenfor arbeidslivet og ikke få være en del av den felles kraftanstrengelsen som skaper velferden i Norge, er vondt. Det er mennesker i Norge som har noe å bidra med, og som ønsker å bidra, men som ikke får den muligheten. Da var det så utrolig hyggelig å lese avisen i går, hvor vi over en dobbeltside kunne se effekten av sosialt entreprenørskap, hvor en mann som har stått utenfor, misbrukt narkotika og havnet på avrusning, i dag er innenfor. Han har en jobb. Det viser at sosialt entreprenørskap er en viktig del av løsningen. Derfor er jeg glad for at vi i dette budsjettet bevilger betydelig mer til sosiale entreprenører enn det den rød-grønne regjeringen ønsket å gjøre.

Jeg har hørt det er blitt sagt at denne regjeringen truer arbeidslinjen. Men det gjør den jo ikke. Tvert imot føres det nå en politikk for å få flere inn i arbeidslivet og skape trygge arbeidsplasser.

Kjell-Idar Juvik (A) [21:38:27]: Det blå-blå budsjettet er et budsjett for økt oljepengebruk og økt oljeavhengighet, selv om de blå-blå i valgkampen anklaget den rød-grønne regjeringa for å gjøre Norge mer oljeavhengig. Av hensyn til norske arbeidsplasser og norsk økonomi velger Arbeiderpartiet ikke å øke oljepengebruken.

Solberg-budsjettet gjør det mindre lønnsomt å jobbe og svekker vekstkraften i norsk økonomi. Dette er alvorlig. Mer alvorlig er det at regjeringa sier at dette bare er første skritt.

De siste åtte åra har vi sett et taktskifte når det gjelder satsinga på samferdsel i Norge. Vi i Arbeiderpartiet vil fortsette denne satsinga, noe vi ikke minst kan se av vedtatte Nasjonal transportplan.

Arbeiderpartiet vil også støtte en styrking av budsjettene for vei og bane med 660 mill. kr, men vi kan ikke være med og støtte forslag utover dette til samferdselsformål, da dette er bygd på økt oljepengebruk.

Når det gjelder samferdsel, gir regjeringa oss et budsjett

som øker forskjellene mellom by og land. Jeg vil nevne noen eksempler. Økningen av midlene til fylkesveier på 280 mill. kr kan høres tilforlatelig og bra ut, men når man ser på hvor pengene hentes hen, at man samtidig kutter hele 430 mill. kr på fylkeskommunenes regionale utviklingsmidler, blir det ikke så bra som representanten Ebbesen fra Høyre og Nordland sa, at det ble mer penger til fylkene. Vitterlig harmonerer ikke det kuttet.

Vi ser videre kutt i bevilgningen til fiskerihavner med 46 mill. kr, som betyr at fiskerihavnene Napp i Nordland og Sommarøy i Troms ikke blir oppstartet som forutsatt i 2014. Og skal jeg tolke minister Solvik-Olsens svar i replikkordskiftet i dag, kan det blir mer enn en utsettelse.

Posten reduseres med 50 mill. kr, og man vil gå fra seks til fem postombæringsdager og vil i tillegg privatisere Posten. Ser vi på andre land hvor dette er gjort, ser vi at det har ført til kraftig reduisering av kvaliteten, ikke minst i distriktene.

Så kan vi se på jernbanen. Når det gjelder styrkingen av jernbanen, er vi enig i det – det er bra. Men det som ikke er bra, er Høyre og Fremskrittspartiets klare formuleringer om at de vil legge til rette for økt konkurranse også for persontransport med jernbane, som vil ramme distriktene ekstra hardt.

God samferdsel er viktig for å møte framtidens utfordringer. Samtidig har vi som politikere et ansvar for en helhetlig politikk som ivaretar rettferdig fordeling og viktige oppgaver innen helse, omsorg, arbeid og skole. Budsjettet vi skal vedta i dag, peker ut en helt annen retning for Norge, med større forskjeller på disse områdene.

Mudassar Kapur (H) [21:41:31]: I Norge har vi en sterk tradisjon for at folk eier sin egen bolig. Et av områdene det er ekstra press på i en vekstkommune, er nettopp tilgangen til boligmarkedet. Boligprisene er høye, og mange grupper holdes i dag utenfor boligmarkedet, spesielt i byområdene. Unge, studenter og nyetablerte møter høye terskler. Denne regjeringen fører og skal føre en boligpolitikk som gjør det enklere å bygge flere boliger, lar kommunene bestemme mer og lar bankene i større grad vise skjønn.

Men det er særlig to forslag i regjeringens tilleggsproposisjon som er ekstra gode nyheter for unge og nyetablerte som skal inn i boligmarkedet. For det første: Regjeringen avlyser de rød-grønnes forslag om skatteskjerpning for bolig. Og for det andre: BSU-ordningen utvides. Den rød-grønne regjeringen foreslo i sitt statsbudsjett at skatten skulle skjerpes for folk som kjøper boliger med det formål å leie ut. Hensikten var å hindre såkalt boligspekulasjon. Men i realiteten var ikke dette noe annet enn en usosial og byråkratisk skatt for å straffe dem som eier en ekstra bolig.

Alle som bor i en by eller en vekstkommune, er smertelig klar over at for mange unge og nyetablerte handler det ikke bare om å komme inn i boligmarkedet, men også utleiemarkedet. Denne skatten ville bare ført til at færre ville leie ut boligen sin, og dermed ville dette presset utleieprisene ytterligere opp.

Ordningen med Boligsparing for ungdom, BSU, er en målrettet og populær ordning. Hele åtte av ti i målgruppen

under 34 år har eller har hatt BSU-konto ifølge en undersøkelse fra Synovate. Samme undersøkelse viser at minst ni av ti ungdommer som sparer i ordningen, gjør det selv uten såkalt foreldreinnbetaling.

Det står i dag over 18 mrd. kr inne i boligspareordningene for ungdom. Sparepotensialet er likevel langt høyere. Det er viktig å stimulere langsiktig sparing framfor kortsiktig forbruk hos ungdom.

At taket i BSU-ordningen var forhøyet fra 100 000 kr til 150 000 kr, er fint, men regjeringspartiene mener at dette er utilstrekkelig med tanke på boligprisveksten de siste årene. Regjeringen har derfor økt det årlige sparebeløpet som gir skattefradrag, til 25 000 kr. Videre er taket for samlet sparing i BSU økt til 200 000 kr.

Mens den forrige regjeringens løsninger var mer byråkrati og økte skatter, gjør denne regjeringen det enklere for unge og nyetablerte å komme inn på boligmarkedet gjennom en mer sosial boligpolitikk.

Hege Haukeland Liadal (A) [21:44:44]: For ikke mange dager siden aksjonerte mange hundre kunstnere og kulturentreprenører utenfor Stortinget. Det gjorde de fordi regjeringspartiene, Fremskrittspartiet og Høyre, har skapt en stor uro i dette tjenesteområdet med sin ønskede politikk. Det ble reversert for kunstnerstipendene takket være Venstre og Kristelig Folkeparti.

Det ble hyllet det Kulturløftet som den rød-grønne regjeringen ville sette i gang. Da den rød-grønne regjeringen startet arbeidet med å gjennomføre Kulturløftet, var det et brennende ønske om et norsk kulturliv som skulle få den anerkjennelsen de fortjente, og den friheten de trengte, og de økonomiske rammene skulle bli forutsigbare nok til at kulturlivet kunne ha muligheter til å være nyskapende, til økt kvalitet og til å sikre et kulturliv i hele landet.

Det som også gjør Arbeiderpartiet urolig i forhold til regjeringens ønskede politikk, er kuttene i kulturtilbud til barn. Det å fjerne den ene gratis kulturskoletimen i SFO og kutte i leselestprosjektene er eksempler. Dette er i første rekke kulturtilbud som skal berike barna våre med kulturopplevelser. Men dette er også den første spiren som skal til for at de skal drømme om å bli framtidens Leif Ove Andsnes, Pål Jackman, Pia Tjelta eller Tore Renberg.

Det hjelper lite at den rød-grønne regjeringen innfridde Kulturløftets målsetting om 1 pst. over statsbudsjettet når Kulturløftet nå blir begravet av regjeringen. Vi ser allerede konturene av regjeringens kulturpolitikk, og det lover ikke godt for kulturlivets frihet til å skape innenfor frie rammer. Det finnes ikke lenger noen store kulturløft. Dette betyr at det blir hardt arbeid fram mot 2017. Arbeiderpartiet skal overhodet ikke ligge på latsiden. Vi skal holde kulturdebatten levende hver eneste dag.

Bjørn Lødemel (H) [21:47:12]: Dette har vore ein interessant finansdebatt. Det er tydeleg at statsrådene og regjeringspartia er godt førebudde og forsvarar budsjett-postane sine med glød, og det er kjekt å sjå at det er ein god tone mellom samarbeidspartia og regjeringa. Verre er det med raud-grøne politikarar som enno ikkje har forstått at dei tapte valet i september.

Eg er svært glad for at regjeringa på rekordtid har klart å auke løyvingane til infrastruktur, til kunnskap, til forskning, til justisfeltet og til helse, slik som vi lova veljarane. Det har også vore svært gledeleg å sjå kor godt folk flest har teke imot satsingane på samferdsle som allereie er på plass.

Vidareføring av rentekompensasjonsordninga og auka løyvingar til fylkesvegvar har ført til at optimismen til mange vegforkjemparar har kome tilbake. Det ser vi ikkje minst i desse dagane når fylkespolitikarane skal gjere sine prioriteringar i dei regionale vegplanane. I mitt heimfylke får regjeringa skryt for si satsing på fylkesvegvar. Det same kan vi seie om at regjeringa stoppar bompengeneinnkrevjinga mange stader og på mange bompengeprojekt.

Veljarane ønskte ein ny politikk, ikkje berre ei ny regjering. I framlegget til statsbudsjett for 2014 tek vi dei første stega i ei ny og betre retning. Ein har også teke dei første stega for å stanse eit stort etterslep på vedlikehald, lange helsekøar, aukande byråkrati og mange uløyste utfordringar i justissektoren – berre for å nemne noko.

Eit godt budsjettframlegg frå regjeringa har blitt endå betre gjennom forhandlingane med samarbeidspartia, og det er svært positivt at det har blitt lagt vekt på tiltak som kan stimulere verdiskaping og vekst.

Her er nokre døme på viktige satsingar i framlegget til statsbudsjett:

- Løyvingane til kunnskapssektoren blir føreslege styrkte med nærare 400 mill. kr samanlikna med framlegget frå den raud-grøne regjeringa.
- Løyvingane til helse og eldreomsorg er føreslege auka med om lag 430 mill. kr utover framlegget frå den raud-grøne regjeringa.
- Løyvingane til riksveg og jernbane for 2014 er føreslege auka med til saman 1 696 mill. kr utover framlegget til den raud-grøne regjeringa. Av dette er 1,1 mrd. kr til riksveg og 600 mill. kr til jernbane.
- Medan den raud-grøne regjeringa auka skatte- og avgiftsnivået, reduserer denne regjeringa dei samla skattar og avgifter med vel 7 mrd. kr allereie i sitt første budsjett, og regjeringa har prioritert vekstfremjande skattelette, som stimulerer til arbeid, sparing og investeringar. Det er bra.

Framleis er det mange utfordringar å ta fatt på. Desse få vekene har vist at det skal skje mange viktige og framtidsetta endringar i åra som kjem, og dette arbeidet startar no. Eg gler meg verkeleg til å vidareføre dette arbeidet dei komande åra.

Stein Erik Lauvås (A) [21:50:31]: Det omforente forslaget til statsbudsjett fra regjeringspartiene, Venstre og Kristelig Folkeparti bærer bud om en ny retning i norsk politikk. Det er en retning som går til høyre på en slik måte at våre gode, langsiktige fellesskapsløsninger ligger i faresonen.

Regjeringen hevdet tidlig, ved kommunalminister Jan Tore Sanner, at kommunene skulle spares for kutt. Virkeligheten ute i kommunene oppleves nå en smule annerledes. Regjeringen forsvarer seg med at de kun har gjort såkalte tekniske endringer, men flere kommuner varsler at

de faktisk får mindre å rutte med enn det Stoltenberg II-regjeringen foreslo.

I regjeringserklæringen ble våre lokalpolitikere framhevet ved at kommunene og kommunestyrene skulle få mer selvråderett og det skulle bli mindre byråkrati. Ved første mulighet kutter regjeringen og støttepartiene, Venstre og Kristelig Folkeparti, i denne friheten ved å trekke i kommunerammen og øremerke disse pengene til rus og psykiatri, og de sier dermed at alle kommuner har gjort en for dårlig jobb med den satsingen. Regjeringen sier med all tydelighet at kommunene får mindre frihet, ikke mer frihet, slik de lovet før valget. Men de øker altså ikke rammen til rus og psykiatri for kommunene. De innfører et nytt byråkrati med en søknadsprosess for alle kommuner innen rus- og psykiatrisatsingen. De må nå bruke tid på en søknadsprosess og vil i mellomtiden være usikre på hvor mye de faktisk får, for alle vil vel ikke få det samme som i en rammeoverføring. Da ville jo en slik søknadsprosess være hinsides enhver fornuft og etter mitt syn nødvendigvis føre til at enkelte kommuner nå vil få mindre enn de ville fått med rammeoverføringen, stikk i strid med hva regjeringen har lovet.

Det er dessverre slik at flertallet nå har lagt rammer for statsbudsjettet som ikke fremmer langsiktige og gode fellesskapsløsninger på viktige områder. Det er økt bruk av oljepenger som forsvinner rett i skattelette til dem som har mest fra før, og kommunene får mindre penger og mindre frihet til å prioritere tilbudene som passer for sine innbyggere.

Jeg har tidligere i kveld registrert en lettere vonbroten kommunalminister Sanner som mente at det ikke var noen som sa noe positivt om budsjettforslaget. Da kan jeg forsøke å avhjelpe det – jeg får ta på meg den jobben – og si at økningen av lærlingtilskuddet var bra. Men det endrer etter mitt syn ikke at Høyre og Fremskrittspartiet, med Kristelig Folkeparti og Venstre på slep, tar Norge i gal retning med dette budsjettforslaget.

Odd Omland (A) [21:53:35]: Den blå-blå regjeringas budsjett gir økte forskjeller i Norge. Regjeringa bruker ekstra oljemilliarder på skatteutt. Det er verken vekstfremmende eller framtidsrettet.

Av hensyn til norske arbeidsplasser og norsk økonomi velger Arbeiderpartiet ikke å øke oljepengebruken. Skal en skape trygghet for norske arbeidsplasser, er det viktig å føre en aktiv og forutsigbar næringspolitikk. Dette har vår regjering gjort i åtte år, og det har gitt gode resultater.

Høyre-Fremskrittsparti-regjeringas budsjett vil forsterke todelinga i norsk økonomi. Dette sammen med forslag om kutt i tiltak for en aktiv næringspolitikk, som regjeringa Stoltenberg har ført, skaper usikkerhet. I denne sammenheng vil jeg nevne den blå-blå regjeringas forslag om kutt på 123 mill. kr i CO₂-kompensasjonsordninga som regjeringa Stoltenberg hadde fått på plass. Det skapte sterke reaksjoner rundt i hele landet og ikke minst fra næringssektoren. Selv om dette kuttet ble forhandlet bort gjennom forliket med Kristelig Folkeparti og Venstre, vil jeg likevel påpeke at når regjeringa kommer med slike forslag, gir det svært dårlige signaler. Det er allerede skapt usikkerhet om

hva som blir regjeringas holdning framover når det gjelder å sikre denne viktige næringa forutsigbare rammevilkår.

Det andre som jeg vil påpeke, er kuttet på 430 mill. kr, som tilsvarer hele 27 pst. i de regionale utviklingsmidlene. Arbeiderpartiet mener at disse midlene er avgjørende viktige, bl.a. for å stimulere til nyskaping og gründervirksomhet. Distriktsmidlene er viktige midler der markedet svikter aller mest, og sikrer at både naturressurser og menneskelige ressurser kan tas i bruk over hele landet. Det er derfor svært uheldig at Høyre–Fremskrittsparti-regjeringa kutter dramatisk i disse midlene. I denne sammenheng vil jeg også vise til at Innovasjon Norge i sitt høringsinnspill til regjeringas tilleggsproposisjon bemerket at disse kuttene vil bidra til en lang periode med stor usikkerhet for gründere og bedrifter i distriktene. Dette bør også støttepartiene Kristelig Folkeparti og Venstre merke seg.

Vi ser også kutt i virkemiddelapparatet som er rettet inn mot viktige distriktsnæringer som landbruk, fiskeri og reiseliv. Det prioriteres i stedet skattelette og mer generelle virkemidler. Dette viser etter min mening at Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre allerede er i ferd med å forlate Stoltenberg-regjeringas aktive næringspolitikk.

Ingrid Heggø (A) [21:56:57]: Regjeringa Solberg er redd for ei todeling av norsk næringsliv og for at vi vert for oljeavhengige, difor brukar dei 4 mrd. kr meir av oljepengane.

Regjeringa Solberg er uroa over at skilnadane aukar i Noreg, difor får dei rikaste 40 000 kr i skattelette og dei med minst inntekt nokre hundrelappar.

Regjeringa Solberg legg fram eit vekstfremjande budsjett, difor kuttar dei i alle positive tiltak for å fremja kvalitet og marknadstilgang for fiskerinæringa og tek bort alle særreglar næringa har hatt.

Svært mange av representantane frå Høyre og Framstegspartiet har påpeikt at veljarane ved val gav tilslutnad til ei ny regjering. Denne tilslutnaden er det grunn til å tru byggjer på vallofta som vart gjevne. Difor må ein sjå på kva dei sa, og kva dei gjer.

Omsynet til norske arbeidsplassar og norsk økonomi gjer at Arbeidarpartiet ikkje vil auka pengebruken. Dette er nok dei fleste Høyre-representantane også samde i inst inne, men Høyre brukar klart meir oljepengar enn kva dei ville gjort i opposisjon. Framstegspartiet derimot brukar mykje mindre enn kva dei sa.

Næringsnøytralitet – det sa Høyre ein ikkje skulle attende til. Det dei gjer, er å fjerna så å seia alt innanfor tiltakspakkar, og skogsatsinga, fiskeri og landbruk får svi. Fiskeriminister Aspaker kalla til og med lineegnetilskotet og vekstpakken for kvitfisk for subsidiar, og sa at ordningane svekkjer incentiva for nødvendig omstilling i næringa. Bransjar som slit, kan altså ikkje venta seg tiltakspakkar i tida framover for å betra konkurransevna.

Høyre sa langsiktige, føreseielege rammevilkår. Det første dei gjer, er å setja rammevilkåra til fastlandsindustrien på spel, f.eks. CO₂-kompensasjonsordninga. Hydro, Statskog, Elkem, Alcoa og mange fleire fekk endra ram-

mevilkåra og forverra konkurransevna over natta, og dei truga sjølv sagt med streik.

Høyre sa skattelette for alle, og ikkje auka forskjellar. Fiskarane og bøndene får skatteskerpingar, dei rike 40 000, og dei med lågast inntekt nokre hundrelappar. Og det er berre millionærar som tener på endringane i arveavgifta. Dette gjev auka forskjellar.

Høyre sa rullerande barnehageopptak, men nei. Det dei likevel gjer, er å auka foreldrebetalinga.

Framstegspartiet og Høyre lova endring bort frå 15 pst. eigenkapital ved kjøp av leilegheit eller hus. Kva gjer dei? Finansministeren sender brev der det reelle innhaldet er at ein skal fortsetja med å praktisera akkurat slik ein gjer i dag.

Framstegspartiet lova eit bompengefritt Noreg. Det løftet skal dei bruka 300 år på å innfri.

Det må vera lov å spørja seg: Oppfyller dei vallofta sine til småbarnsforeldre, studentar, fiskarar og bønder? Vert konkurransevna betra ved at vekstpakkar og konkurransefremjande tiltak vert fjerna? Gjer auka bruk av oljepengar oss mindre oljeavhengige? Nei, Høyre og Framstegspartiet forsterkar todelinga i norsk økonomi. Dei svekkjer arbeidslinja og aukar skilnadane.

Freddy de Ruiten (A) [22:00:10]: Da Høyre–Fremskrittsparti-regjeringa overtok, var de raskt ute og prøvde å skru ned forventningene til eget budsjett. Nå foreligger det, og en kan trygt si at de endringene som er gjort, gir all mulig grunn til å ha lave forventninger til regjeringas politikk framover.

Regjeringa svikter familiene med å øke barnehageprisene og redusere pappapermisjonen. Regjeringa svikter studentene med å reversere forslaget om elleve måneders studiestøtte. Regjeringa svikter dem som har minst med å øke forskjellene. Regjeringa svikter derimot ikke Norges rikeste. Skatteuttak som f.eks. gir Thon nesten 10 mill. kr mer i året – aldri før har vel bidragsyterne fått raskere avkastning på pengene sine enn han og andre med store formuer som har bidratt til å fylle Høyre og Fremskrittspartiets valgkampkasser. Folk flest, som Fremskrittspartiet ynder å kalle dem, må imidlertid ta til takke med lommerusk – ei krone eller to per dag er fasiten for dem.

Jeg registrerer for øvrig at statsministeren heller ikke i dagens debatt er bekymret over en politikk for økte forskjeller. All erfaring tilsier at en politikk som stimulerer til økte forskjeller, slik regjeringa legger opp til, vil gjøre livet vanskeligere for flere.

Når en kombinerer dette med en velferdspolitik som trekkes mer mot markedsløsninger, og en arbeidslivspolitik som svekker arbeidstakernes rettigheter, blir det riktig ille.

Budsjettet ble ørlite bedre da Kristelig Folkeparti og Venstre inngikk forlik. Som forventet fikk en f.eks. reversert kuttet i bistandsbudsjettet. Likevel er det all mulig grunn til å børste støvet av den gamle metaforen om knapper og glansbilder. Aldri før har vel noen vært så fornøyd med så lite. To små promiller av det totale budsjettet ble flyttet på – to kroner av hver tusenlapp. Ikke rart at Høyre og Fremskrittspartiet smilte bredt over at

man fikk beholde 99,8 pst. av sitt opprinnelige budsjett urørt.

Politikk handler om veivalg. For oss i Arbeiderpartiet er det viktigst å føre en trygg økonomisk politikk som gir alle like muligheter innenfor et sterkt velferdssamfunn og et trygt arbeidsliv, og – ikke minst – sørge for små forskjeller. Dessverre ser vi at dette trues av denne regjeringa. Den norske modellen er med andre ord under angrep.

Lise Christoffersen (A) [22:03:18]: Denne debatten har i stor grad handlet om Høyre- og Fremskrittsparti-regjeringas tilbaketog og løftebrudd i forhold til de store forventningene som ble skapt før valget. Den pose og sekk-politikken som ble forespeilet velgerne, lar seg ganske enkelt ikke gjennomføre. Når regjeringa hevder at den har hatt for kort tid til å utarbeide et alternativt budsjett, er det en litt merkelig påstand. For hvert eneste av de åtte årene under rød-grønt styre har de blå-blå regjeringspartiene fremmet sine alternative budsjetter, der betydelige skattekutt har vært kombinert med mer til de fleste gode formål. Finansministerens eget parti har overgått det meste av det vi har opplevd på løftefronten. De som kanskje har aller størst grunn til å føle seg snytt, er den store gruppa av pensjonister. Det var ikke måte på hvor mye det skulle bli i lommeboka til hver enkelt, bare Fremskrittspartiet fikk slippe til. Det var skattekutt, fjerning av bompenger og en betydelig økning i reguleringen av løpende pensjoner.

Nå sitter Fremskrittspartiet med makta og styrer pengesekken. I regjeringserklæringen står det svart på hvitt at pensjonsforliket, som Fremskrittspartiet kalte tidenes pensjonistran, ligger fast. Hvilken nedtur for alle dem som trodde på de fagre løftene!

Nå er ikke Arbeiderpartiet av dem som skal beklage seg over at pensjonsforliket ligger fast. Forliket handler om solidaritet mellom generasjoner. Det var helt nødvendig for å sikre at vi har råd til pensjoner også i framtida, uten å måtte pålegge ungdom i etableringsfasen og unge barnefamilier et skattenivå de med rimelighet ikke kan makte, i tillegg til utgiftene mange av dem har i et boligmarked der prisene hittil bare har gått én vei. Virkeligheten har nå også innhentet Fremskrittspartiet. Så til et annet spørsmål der tingene ikke helt henger sammen: Høyre og Fremskrittspartiet sier i finansinnstillingen at små forskjeller mellom folk er en styrke, at den største forskjellen er mellom mennesker med og uten jobb, og at det skal lønne seg å jobbe.

Det er to ganske klare skillelinjer når det gjelder inntekt og levekår i Norge i dag. Begge er klassiske. Det ene skillet går mellom menn og kvinner, det andre skillet går mellom etnisk norske og personer med innvandrerbakgrunn. Forskjellene ser dessverre ut til å være seiglivete, de forplanter seg videre til nye generasjoner. Men i stedet for å følge opp de rød-grønnes satsing på integrering og en familiepoltikk som styrker kvinners situasjon i yrkeslivet, velger regjeringa å gå motsatt vei. Kvinner betales med kontantstøtte for å holde seg hjemme, barnehagene skal bli dyre og pappapermen kuttes. Det er en politikk verken kvinner, innvandrere eller samfunnet som helhet har råd til. For noen skal det tydeligvis ikke lønne seg å jobbe. Hvor er logikken?

Ruth Mari Grung (A) [22:06:18]: Det er mye en kan forundre seg over i de veivalg som den nye regjeringen foretar seg. Som representanter for Vestlandet var vi veldig glade da vi så at de ville øke midlene til tunnelsikring spesielt. Det slo positivt ut for Vestlandet. Når man først valgte å bruke mer oljepenger, mente vi at dette var helt rett.

I den landsdelen jeg kommer fra, er det veldig mange av innbyggerne som hver dag når de sender ungene sine på skoleveien, når de skal bruke veiene for å komme til arbeid eller som næringsaktører, lever med hjertet i halsen. To tredjedeler av de farlige veiene er på Vestlandet. Hovedinnfartsåren fra øst er veien mellom Bergen og Voss. Siden 1970-årene har minst 46 mennesker mistet livet på denne veien, og den går under navnet «dødsveien».

Gudvangatunnelen tror jeg de fleste fikk med seg – der stoppet en lastebil opp og tok fyr, og ganske mange mennesker ble fanget i et inferno i tunnelen uten å vite hvordan man skulle komme seg ut. Ingen mistet livet, men veldig mange ble preget for livet.

Så har vi hovedveien fra Hardanger til Voss, som også ble stengt i over en måned, noe som medførte en omvei på over to timer. Det er virkeligheten til vestlendingene. Da forundrer det meg at julehilsenen fra Erna Solberg hjem til Vestlandet, blir å ta fra akkurat disse midlene – fra dem som lever i dette til dagen – for å planlegge enda mer togbaner på Østlandet.

Jeg har full forståelse for at det er store behov i hele landet, men det må være en rimelig balanse i forhold til behov. Det er kanskje viktigere å prioritere dagens behov enn å planlegge for framtiden, spesielt når man har i minne at 50 pst. av investeringene allerede går til Østlandet.

Vi har også fått med oss at Fremskrittspartiet ikke når målet når det gjelder bompenger, men de var også ganske tydelige på å si at de skulle prioritere det som ga størst samfunnsnytte. Så ser vi at de bevilger til veiene i Alta og til vei i Telemark. Men nå som man presenterer Askøypakken, som er i nærheten av Bergen, eller tilsvarende i forhold til Trondheim, blir ikke disse prioritert i forhold til å fjerne bompenger. Da bruker de plutselig innkrevingskostnader. Signalet fra regjeringen nå gjelder veiene med få brukere og høye kostnader. Er det det som er samfunnsnyttig for den nye regjeringen?

Men det finnes også en annen side av dette samfunnsregnskapet. For hver gang man bruker mer på bompenger, forskyver man andre samferdselsprosjekter.

Jeg vil gjerne se listen over hvilke investeringsprosjekter som nå blir forskjøvet, for det er ikke sånn – selv om vi nærmer oss jul – at hver gang vi fjerner penger og bruker mindre bompenger, øker samferdselsbudsjettet – for det er det samme.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [22:09:32]: I løpet av denne debatten har omgrepet «kunnskap» fått ei nærmast mytisk betydning – mytisk fordi det anta seg er like mange oppfatningar av omgrepet som det er folk i denne salen, kanskje endå fleire. Samtidig blir det nikka med ein type attkjenning og fellesskap når omgrepet blir nemnt, som om det var ein gammal venn som hadde blitt nemnd.

Eller sto det i talepunktta til regjeringa at kunnskaps-

omgrepet, i alle sine former, det skal regjeringa vinne? Det blir som om kunnskap er noko handfast som ein kan fange. Det er som i filmen «Ildkrigen», der ein stamme har skaffa seg flammen som utløyser ein krig som stort sett varar gjennom heile handlinga i filmen. Spørsmålet er ikkje kven som snakkar mest om kunnskap, spørsmålet er kven som best forstår og kven som best legg til rette for kunnskap.

Som filosof skal eg vakte meg for å stille ein for sikker diagnose, men såpass kan eg seie: Kunnskap er ikkje noko som kan bli instrumentelt implementert i eleven, studenten eller i samfunnet som såleis. Det må bli lagt til rette for det gjennom nysgjerrigheit, nyskaping, kreativitet. Det er ikkje ein ting som kan kjøpast, det må bli forstått og erkjent, eller for å sitere ein barnefilosof: Det må bli kultivert over tid. Med andre ord: Det er ingen «quick fix» som gjer at skular, universitet eller næringsliv gløder over av kreativitet og skapartrong. Det må bli skapt ein kultur for kunnskap.

Kultiveringa begynner i barndommen. Den raud-grøne regjeringa si barnehagesatsing har tatt i bruk det vi veit er best for barn si utvikling av kunnskap, og løfta sektoren frå å vere preg av oppbevaring til å vere ein stad for utvikling. Ingenting er viktigare for mennesket enn ein god og positivt utfordrande barndom. Den raud-grøne regjeringa har tatt i bruk det vi veit fungerer for læringa til eleven, ved å leggje til rette for ein allsidig tilnærming til kunnskap som er både teoretisk, estetisk og praktisk. Vi har til og med innført frukt og grønt og auka fysisk aktivitet, fordi vi veit at det bidreg positivt til kunnskap og utvikling.

På same vis har vi redusert testpresset på barn og unge, fordi vi veit at det kan verke negativt inn på den indre motivasjonen til kunnskap. Og vi foreslo å styrkje studentøkonomien fordi vi veit at eit liv der du må jobbe ulempeleg på butikk like mykje som du studerer, ikkje fører til dei store oppdagingane.

Når den nye regjeringa no legg siste handa på sitt første budsjett, viser dei ei anna forståing. Barnehagane blir kutta med til saman 600 mill. kr, skulane blir ribba for kulturtilbod og vitaminar, og studentøkonomien blir ofra – for kva? For kva blir prioritert når regjeringa som skapar kunnskapssamfunnet, lar dei store pengane gå frå barn, unge og studentar til dei med stor arv og formue – frå kunnskap til kapital?

Kjersti Toppe (Sp) [22:12:57]: Høgre og Framstegspartiet har skapt eit inntrykk av at helsepolitikk skulle vera eit viktig politisk satsingsområde. Dei skulle ha nye løysingar og leggja ned dei regionale føretaka. For eitt år sidan omtalte desse partia føretaksorganiseringa som ikkje føremålstenleg. No kan dei leva godt med ho, for i budsjettet kan vi lesa at endringa først skal skje når ein nasjonal helse- og sjukehusplan er utforma, vedteken og verkar. Det vil kunna ta tiår.

Sjølvs med 4 milliardar fleire oljekroner til bruk sikrar Høgre–Framstegsparti-regjeringa ikkje éi krone meir til pasientbehandling i dei offentlege sjukehusa. Den auka løyvinga på 300 mill. kr til drift skal gå til private. 45 mill. kr av dette skal gå til kjøp av private MR-under-

søkingar. Det betyr at helseføretaka får forbod mot å nytta ledig kapasitet i det offentlege helsevesenet. I mitt heimfylke betyr det at Helse Vest ikkje får lov til å nytta ledig kapasitet på MR-maskinane på Stord og Voss sjukehus. Private tilbod skal bli prioritert, det offentlege skal bli nedprioritert. Helsemillionar går no rett frå statsbudsjettet til kommersielle helseselskap utan konkurranse.

Før valet framstilte Høgre og Framstegspartiet det som om dei var opptatte av rusbehandling. Flittig har dei kritisert den raud-grøne rusomsorga. Men Høgre–Framstegsparti-regjeringa gir ikkje éi krone meir til kommunalt rusarbeid, trass i ei ramme som er 4 mrd. kr høgare. Den omtalte budsjettauken på 343 mill. kr til kommunalt rusarbeid blir tatt rett frå kommunerammene. At pengane flyttar post på statsbudsjettet, skal ifølgje Høgre og Framstegspartiet no sikra både reell kapasitetsauke på rusfeltet, fleire mottakssenter i storbyane, saumlaus overgang frå avrusing til rehabilitering og ettervern frå første dagen. Effekten av øyremerking når nye dimensjonar.

Regjeringa vil i oppdragsdokumentet krevja at sjukehusa har større vekst på området rus og psykisk helse enn på somatiske sjukdommar – også omtalt som «den gylne regel». Men det er ikkje å styrkja psykiatri- og rusområdet, for sjølv utan ein slik regel har likevel veksten på psykiatriområdet vore størst.

Regjeringa bør innsjå at det er i kommunane utfordringa no ligg. Ifølgje ein ny SINTEF-rapport er 7 pst. av alle inneliggjande pasientar i psykiatrien til einkvar tid utskrivingsklare og ventar på tilbod i kommunane. Kvar fjerde sjukehusinnlegging i psykiatrien kunne vore unngått med betre kommunale tilbod. Spesialisthelsetenesta treng ikkje først og fremst meir pengar – dei treng dei rette pasientane.

Høgre og Framstegspartiet har gjort fleire omprioriteringar. Det var som forventa. Det meste er politikk, men noko er småleg. Sett i lys av den auka oljepengebruket er det småleg å ta gratis frukt og grønt frå skuleelevane og å kutta i overnattingsgodtgjersla for sjuke folk med lang reiseveg til behandlingsplass. Dei skulle hatt like stor omsorg for private og kommersielle helseselskap som dei skulle hatt for folk som treng ...

Presidenten: Da er tiden er ute.

Kjersti Toppe (Sp) [22:16:07]: Ja, men da sluttar eg.

Siri A. Meling (H) [22:16:22]: Det har på mange måter vært interessant å følge finansdebatten i dag. Jeg registrerer at de rød-grønne partiene mener at regjeringens fremlagte budsjett, samt forliket med Kristelig Folkeparti og Venstre, er et budsjett som tar landet i feil retning. Med all respekt for ulike synspunkter kan det være på sin plass å minne om at vi nylig har hatt et valg bak oss, velgerne har tilkjennegitt sin mening gjennom å stemme frem et nytt flertall, en ny politikk og en ny regjering.

Og den nye regjeringen leverer. Den står for en ny kurs og leverer allerede i sitt første budsjett en ny retning hvor vi evner å prioritere, i motsetning til de rød-grønne, som dessverre har hatt en tendens til å bruke vekst i oljeinntektene til å stryke et tynt lag med offentlige midler over

nær sagt alle områder. I motsetning til de rød-grønne partiene evner vi å prioritere, vise handlekraft og følge opp på de områdene som har vært viktige for oss, gjennom samarbeidsavtalen med Kristelig Folkeparti og Venstre og gjennom Sundvolden-erklæringen.

Retningen er tydelig. Områder som kunnskap, forskning, samferdsel, økt satsing på helse, særlig innenfor psykiatri og rus, økt satsing på politi, på beredskap, samt på skattelettelse – og sist, men ikke minst, at vi fjerner arveavgiften i sin helhet allerede fra årsskiftet.

Dette er et budsjett som vil øke ulikhetene i samfunnet, hevdes det fra de rød-grønne partiene. Da vil jeg gjenta det som er blitt sagt flere ganger av mine kolleger i Høyre gjennom debatten i dag, nemlig at det som skaper ulikhet og de store forskjellene mellom innbyggerne i dette landet, er om de har jobb eller ikke. Jobb betyr inntekt og trygghet i hverdagen for den enkelte. Og, som arbeidsministeren var inne på tidligere i debatten, så viste tall fra 2012 at rundt 600 000 mennesker mellom 18 og 67 år står utenfor arbeidslivet og går på helserelaterte ytelser. Da blir det grunnleggende viktig å få flest mulig i arbeid og at vi har et vekstkraftig bedrifts- og næringsliv, som i tillegg til offentlig sektor tar imot og kan tilby gode og trygge arbeidsplasser.

Og hva er det som gir den enkelte mulighet for arbeid? Jo, ikke minst utdannelse og kunnskap er viktig. Jeg registrerer at hovedtalspersoner fra de rød-grønne partiene i veldig stor grad unnlater å fokusere på kunnskap under debatten her i dag.

Ole M. Thomassen hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Kristian Norheim (FrP) [22:19:25]: På denne talerstolen synes jeg man skal være påpasselig med å være ærlig, og for å være ærlig synes jeg den evige diskusjonen om det skal være 1 pst. eller 0,99 pst. av BNI i bistand er en avsporing. Spørsmålet «hvor mye» er viktig, men det er langt viktigere å diskutere «hva», «hvorfor» og «hvordan», med tanke på hva målet med norsk utviklingspolitikk skal være.

Regjeringen vil resultatorientere bistanden og ikke minst fokusere på kontroll knyttet til hvordan pengene brukes, for det er viktig å vite om de brukes i tråd med intensjonene.

Det er f.eks. helt klart i strid med intensjonene når norske bistandsmillioner har blitt satt i aksjer på børs eller har forsvunnet på veien, som et resultat av korrupsjon.

Det bør, selv om det er krevende, etterstrebes nulltoleranse overfor korrupsjon knyttet til bistand. Med de midlene Norge stiller til rådighet, fordelt over et hundretalls prosjekter og land, påhviler det oss også et stort ansvar for å følge opp, slik at pengene går til det som de er ment å skulle gå til.

Fremskrittspartiet er trygge på at dagens regjering vil følge opp kontrollarbeidet og resultatorienteringen på et aktivt vis.

Det finnes ingen bedre kur mot fattigdom og elendighet enn god gammeldags markedsøkonomi. Adam Smith

trumfer Karl Marx hvilken dag som helst. Det er bare å se på utviklingen i verden de siste tiårene. De landene som har åpnet opp sine økonomier og lagt til rette for en friere handel, er også de landene som har opplevd størst vekst i velstand, og som har løftet millioner av mennesker ut av fattigdom.

Eller for å sitere Bono i U2: Kapitalismen har vært den mest effektive ideologien vi kjenner til, når det gjelder å løfte folk ut av ekstrem fattigdom.

Hoveddelen av fattigdomsløftet har skjedd i Kina. Det er fordi Kina har valgt å åpne opp sin økonomi og slippe til privat sektor. For det fortjener Kina anerkjennelse.

Jeg er glad for at denne regjeringen prioriterer næringsfremme, næringsutvikling og investeringer i utviklingsland. For å være ærlig en gang til: Jeg har aldri skjønnet hvorfor det skal være så galt å trekke norsk næringsliv, deres interesser og ikke minst deres kompetanse inn i utviklingspolitikken. Det tjener norsk næringsliv på, og det tjener de fattige landene og deres befolkninger på.

Det handler også om å se på de fattige landene og deres befolkninger som ressurser, framfor klienter.

Å bidra til å skape lønnsomme og gode arbeidsplasser i utviklingsland er nå en sentral utviklingspolitisk målsetting. Det handler ikke om å blåse opp offentlig sektor i fattige land, men det handler om å gi luft under vingene til privat sektor.

Tidligere i dag, i denne salen, holdt representanten Lundteigen et flammende innlegg mot markedsøkonomi og frihandel. Jeg vil avslutte med å advare mot proteksjonismens farer. Proteksjonisme er ikke løsningen på verden den rike eller den fattige verdens utfordringer. Proteksjonisme er ikke løsningen på noen verdens ting. Det er snarere problemet og årsaken til masse elendighet.

Ola Elvestuen (V) [22:22:49]: Dette budsjettet er det første på åtte år hvor Stortinget har hatt en stor innflytelse på innretningen og en avgjørende betydning for hvordan det skal se ut til slutt.

Det feltet som dette manifesterer seg tydeligst på, er budsjettets miljøprofil. I oktober la den daværende rød-grønne regjeringen fram et svakt miljøbudsjett, med kun en liten justering knyttet til et grønt skatteskifte. Den nye regjeringen la fram en tilleggsinnstilling som gjorde dette budsjettet enda dårligere.

Likevel har vi nå et budsjett som er et godt miljøbudsjett. Det er gjennomført endringer som gjør at vi nå har et bra første budsjett for å gjennomføre en mer offensiv miljøpolitikk i årene framover.

Det gjør vi gjennom å lage nullmoms på elbiler og batteripakker. Det er høyere avgift på fyringsolje.

Transnova får nå en økning i tilskudd – til tross for to forslag om å svekke Transnova – og kan utfylle sin posisjon i året som kommer.

Det er bedringer når det gjelder det klassiske naturvernet, men først og fremst er det en betydelig satsing på jernbane, for å ta unna et vedlikeholdsetterlep, men også for å planlegge mer offensivt, for å få på plass en moderne jernbane i Norge i årene framover.

Det er enighet om at man skal se på intercity-triangelet som ett stort prosjekt.

Her er også planleggingsmidler som gir rom for å ta det neste steget i planleggingen av Ringeriksbanen.

Vi har en enighet om på nytt å se på muligheten for en høyhastighetsbane mot Göteborg.

For Venstre er det også viktig at vi ikke bare kan planlegge for tiltak som kommer befolkningen til gode etter mange år. Vi må også se på mulighetene vi har for å optimalisere det systemet vi har i dag.

Vi vil i budsjettene framover se på muligheten for hvordan man kan styrke kapasiteten, enten det er på Kongsvingerbanen, Jæren, mot Gjøvik eller til Hokksund, i tillegg til de planene som også ligger i Nasjonal transportplan omkring Trondheim og ellers i Trøndelag.

Så ordfører – jeg mener president – jeg ble litt forstyrret av at jeg så miljøvernministeren kjøre elbil sammen med byråden i Oslo på TV2-nyhetene i kveld. Det er kanskje betegnende, for nettopp i den byen er jo stort sett hvert eneste miljøtiltak som er foreslått og gjennomført, nettopp foreslått og gjennomført i et samarbeid med Venstre, og det har vært Venstre som har vært en pådriver for å få dette til. Nå har vi en mulighet til å bruke posisjonen vår på Stortinget for å gjennomføre en offensiv miljøpolitikk i årene framover. Dette er en god start, men det er bare en start.

Presidenten: Presidenten synes det er tiltalende at representanten er så begeistret over egen fortrefelighet at han mister hodet på tiltaleformen, men tiden får vi allikevel holde.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [22:26:23]: President, har du noen gang følt naturens velsignelse? Har du løpt barbeint i furuskogen og kjent den ekstra spretten som furunålene gir? Har du badet i et vann i lauvskogen mens du skinner i lyset som glitrer gjennom bladene? Eller gått rolig på ski i påskesolen opp til Torfinnshorgi i stillhet, bortsett fra lyden av skiene som skjærer i snøen? For akkurat da kjenner du naturens velsignelse. Jeg synes dette er verdt å ta vare på, president, er du enig?

Presidenten: Ja.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [22:27:02]: Det nikkes. Men jeg er redd regjeringen ikke er enig. Når de nekter kommuner å omtale og bruke begrepet «inngrepsfri natur» som begrunnelse for å ta vare på nettopp den naturen. Når de vil la biler for folk flest bli dyrere, mens de kutter i avgiftene på luksusbiler og drivstoffslukere. Når de sier de er for miljøvennlige innkjøp i staten, men kutter ut den avdelingen som skal sørge for nettopp det innkjøpet. Når de kutter i opprydningen av gammel gruveforurensing og bruker pengene på nye gruver istedenfor. Når de kutter i Miljødirektoratets viktige arbeid og åpner for skuterkjøring til alle kommuner som vil – sterkt i strid med folkemeningen – og kutter i bevilgningene til dem som skulle føre tilsynet med skuterkjøringen.

Jeg er redd for at vi har en regjering som nok sier at den vil ta vare på naturen, men som i alle de viktige prioriterin-

gene den skal gjøre, der hensynet til naturen skal veies opp mot andre hensyn – sånn som olje eller fisk, gruve eller rein fjord, skjærgård åpen for alle eller inngjerdet for de få, eldgammel skog eller hogst, naturmangfold eller motorvei, skuterkjøring eller naturopplevelse – vil la naturen tape.

I dag var jeg på ultralyd for første gang, og hvis alt går som jeg håper, skal jeg la min datter løpe barbeint i furuskogen, bade i lauvtrelyset og lokke henne med kvikkklunsj hele veien opp til Torfinnsho. Og hvis ikke den gamle furuskogen er blitt felt, hvis ikke gruvevirksomhet har gjort vannet umulig å bade i, eller skuterbrølet overdøver skiene som skjærer gjennom skaren, så skal jeg smile til henne og se på at hun leende oppdager naturens velsignelse.

Presidenten: Mens neste taler, representanten Hårek Elvenes, finner veien opp til talerstolen, vil presidenten til det siste innlegget bemerke at han har hatt slike naturopplevelser, men at han ved alle de naturopplevelsene har vært påkledd. Det synes presidenten det er grunn til å understreke.

Hårek Elvenes (H) [22:29:41]: Det var betryggende å høre.

Jeg tar ordet for å oppklare en åpenbar misforståelse som representanten Sverre Myrli baler med, og det gjelder Fornebubanen. Enten var ikke representanten Sverre Myrli til stede under samferdselsministerens innlegg, eller så var han logget av for en stakket stund.

Det er arbeidet med reguleringsplanen som ligger på kritisk linje i utviklingen av Fornebubanen. Planen er at Bærum kommune skal ha sin reguleringsplan klar sommeren 2014, og Oslo i løpet av 2015. Da, sa samferdselsministeren, er staten parat til å stille opp med 50 pst. i bidrag for å dekke kostnadene ved å bygge banen. Fornebubanen er en del av Oslopakke 3. Gitt at planprosessen går som planlagt, vil man begynne byggingen av Fornebubanen i løpet av 2017 – det sa samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen i dag.

Per Sandberg (FrP) [22:31:03]: Dagens debatt vil sannsynligvis bli gjentatt en rekke ganger i årene som kommer. Det er ingen kritikk til de rød-grønne – jeg synes innleggene fra de rød-grønne i dag var som forventet. Jeg føler at de er litt på defensiven. Det er mulig at de har litt å gå på, men en regjering som har gått av – som jeg ynder å kalle gyngestolregjeringen – som har sittet i åtte år og gynget fram og tilbake uten å flytte seg noen plass, må selvfølgelig føle det som et sjokk at Stortinget faktisk gjør noe. Representanten Elvestuen var også inne på det. Gjennom de siste åtte årene har ikke Stortinget foretatt seg noe som helst.

Det viktigste i dagens debatt – og det viktigste som ligger i dagens dokument også – er kanskje at man faktisk har vitalisert Stortinget igjen. Selv om jeg ser at forhandlingene i Stortinget har vært tøffe, og at man ikke er helt fornøyd – men Kristelig Folkeparti er fornøyd, Venstre er fornøyd, Høyre er fornøyd og Fremskrittspartiet er delvis fornøyd – har vi i hvert fall vitalisert Stortinget. Det må i hvert fall være et lyspunkt for dem som har representert

de rød-grønne, og som heller ikke har fått foretatt seg noe i løpet av åtte år – for dem må dette være en solstråle.

Så er det en annen ting som er viktig, og hvor jeg føler en viss arroganse fra avgåtte regjeringspartier: For første gang på flere valg gjenspeiler Stortinget det reelle flertall i folket. Det er også en viktig sak. Vi har hatt åtte år med en regjering som faktisk ikke har hatt et reelt flertall i folket – det er valgordningen som har lagt til rette for den avgåtte regjeringen. Det også må være viktig i dag. Nå har vi i hvert fall et flertall som gjenspeiler folket og dets ønsker.

Det jeg tror jeg hørte avgåtte statsminister Stoltenberg si flest ganger, i valgkamp og tidligere, er:

«Vi har gjort mye, men vi er ikke fornøyd.»

Denne regjeringen har sittet i fem uker og har fått gjort litt, men er selvfølgelig ikke fornøyd. Men så er det også sånn at denne regjeringen faktisk har igjen 203 av 208 uker, så kanskje kan det være at stormen av kritikk vil dempe seg etter hvert – for det som ligger til grunn her i dag, og som skal vedtas, er faktisk en bevegelse. Det er en tydelig kursendring i forhold til det som har vært etablert i åtte år, og det tror jeg sannelig at denne nasjonen har meget, meget godt av.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [22:34:18]: Jeg synes, som enkelte andre har sagt tidligere, at dette har vært en debatt som har vært interessant, men også særdeles forutsigbar, etter mitt skjønn. Det mest forutsigbare ved den, er at vi atter en gang diskuterer Høyre og Fremskrittspartiets politikk – som vi har gjort i de foregående åtte årene, selv om vi da hadde en annen regjering. Det tar jeg til etterretning. Det betyr at vi er like interessante i dag som vi var med en annen regjering. Jeg hadde kanskje forventet at de som tidligere satt i regjering, og nå er i opposisjon, ønsket å snakke om sin egen politikk, men det har jeg ikke opplevd som det mest framtrepende i debatten i dag. Man har gjentatt og påpekt alle mangler ved den nye regjeringen og de forslagene som ligger på bordet. Det er selvfølgelig lov. Det er en del av det vi gjør i demokratiet – innenfor de spillereglene vi har. Men det kan jo være sånn – med all mulig respekt – at de som har stemt på andre partier enn på dem som nå tilhører regjeringss grunnlaget, har ønsket å høre om disse partienes egen politikk. Det hadde kanskje ikke vært dumt, men det er nå engang sånn at det får Senterpartiet, SV og andre avgjøre.

Og som om ikke det skulle være nok, ser jeg også til min store overraskelse at man er bekymret over at vi er så trege av oss – det går så lang tid med disse tingene, vi har jo ikke fått fjernet alle bomstasjonene, som vi har lovt. Da tillater jeg meg å minne om en finansdebatt for en tid siden, da forrige regjering bevilget 50 mill. kr – tror jeg det var – til oppstart av bygging av dobbeltspor på Østfoldbanen. Det skulle ikke bli ferdig den samme høsten, det skulle ikke bli ferdig den samme perioden – det skulle heller ikke bli ferdig i valgperioden etterpå. Dette var helt uproblematisk, fordi man hadde bevilget et oppstartbeløp. Hvor er denne toleransen nå? Hvorfor har man ikke den samme «slakken» i higen etter å vise suksess nå?

Denne regjeringen har sagt: Vi har ambisjoner, men gi oss mer enn de ukene vi har hatt, så skal vi levere. Og det

fine er: Det er ikke denne forsamlingen som skal avgjøre framtiden til dagens regjering – det er det alle på utsiden av dette huset som skal. Deres opplevelse av det som skjer her, føler jeg meg ekstremt overbevist om er vesentlig annerledes enn den negative beskrivelsen som dagens opposisjon står for.

Jeg er stolt av å tilhøre en regjering som satser stort på samferdsel. Jeg bor i et forholdsvis langstrakt fylke – som også mange andre her gjør – og det gjennomgående temaet under valgkampen var samferdsel, samferdsel og atter samferdsel. Grunnen er at det over lang tid ikke har vært nok politisk fokusering på dette. Jeg skjønner meg ikke på den forrige regjeringen, men heller ikke på regjeringen før den igjen. Nå har man tatt tak. Man har gjort et vesentlig løft – langt over det som har vært gjort tidligere. I så måte står vi på trygg grunn.

I tillegg har man også en stor satsing på justissektoren. Jeg er glad for at vi nærmer oss en avklaring når det gjelder kjøp av nye redningshelikoptre og ambisjonen om å få økt antall politifolk og økt trygghet for folk. Folk som er skattebetalere, har krav på en del fellesgoder. Polititjenester er et av dem. Her skal den nye regjeringen levere.

Kårstein Eidem Løvaas (H) [22:37:34]: Vi i Høyre mener at det offentlige skal legge til rette for et samfunn hvor kunsten og kulturen har gode vilkår. Så langt tror jeg det er ganske bred enighet – også langt inn i den rød-grønne sfæren. Men så stanser det brått, for venstresiden ser ut til å mene at det betyr at det er staten som skal bidra – og helst ingen andre. Ok, det kan kanskje være en stiftelse, til nød noen kommersielle foretak i ny og ne, hvis man holder seg litt for nesen, men aller helst staten. Det er liksom noe trygt og uforanderlig over det. Og så er det jo besnærende å ha kontroll. Med de offentlige pengene har det gjerne fulgt kraftige føringer og styring av innholdet i kunsten.

Høyre ønsker noe annet. Vi mener at vi skal spre makten, gi mest mulig tillit, og at alle gode krefter skal inviteres med. Vi tror at når vi sprer makt og gir tillit, kan det til og med hende at det fra tid til annen dukker opp noen bedre løsninger.

Det har blitt uttrykt bekymring fra rød-grønn side når private aktører ønsker å være med og bidra til kulturlivet. Det er en aversjon – og i disse dager til og med en aksjon – mot privat sponning av kulturlivet. Der Høyre mener at private aktører med sin støtte er konstruktive medspillere som bidrar til et større mangfold, finner vi krefter på venstresiden som vil stanse private firmaer de ikke liker, senest sett i en aksjon som har som mål at foretak i petroleumsindustrien skal stoppes om de vil sponse kulturlivet. En oljekrone fra staten er altså ren og pen, mens en krone fra statseide Statoil er uren og besudlet – et veldig underlig paradoks.

Litt avhengig av hvor i venstresidens villnis man har forvillet seg, opplever vi altså at det er staten, og ingen andre, som skal være den suverene kunstmesen og velgjører.

Slik vil ikke vi i Høyre ha det. Vi vet at det er vanskelig for kulturlivet å vekke næringslivets interesse på egen hånd. Det siste kulturen trenger, er uforutsigbarhet om

hvorvidt sponsering er greit eller ikke. Selvfølgelig er det ok. Det er et uforløst potensial for private bidrag til kulturlivet. Omfanget av private gaver er veldig beskjedent i Norge. Bidragene skal ikke erstatte offentlig støtte, det skal være et velkomment supplement. Vi ser gode resultater fra våre naboland, senest i Sverige, hvor en fersk undersøkelse viser at engasjementet svensk næringsliv har vist for kunst og kultur, har bidratt til økt mangfold og oppmerksomhet. I tillegg har det også bidratt til å styrke publikums forståelse.

Regjeringen etablerer nå en gaveforsterkningsordning for kulturfeltet, og dette er én måte å stimulere til at nye aktører vil bidra økonomisk til norsk kulturliv. Videre har Høyre i regjering tatt forslaget om et nytt kunnskapscenter for kultur og næring på alvor og foreslått å øke tilskuddet til etablering fra 1,5 mill. kr til 5 mill. kr – statlige kroner, for å frigjøre flere private kroner.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [22:40:47]: Dette har vært en klagende debatt. Vi har nå fått en regjering som har gitt en klar beskjed til norske næringsdrivende: Verktøykassen skal tømmes. Markedet skal rå. Den næringsnøytrale politikken skal gjeninnføres på alle områder. Det er en klar linje, om det går på skogbruk, om det går på kraftkrevende industri, om det går på jordbruk, om det går på fiskeri, om det går på de distriktsrettede virkemidlene for å skape nyskaping og innovasjon: Virkemidlene tappes ned.

Vi i Senterpartiet mener det er grunnleggende feil når vi ser den økonomiske situasjonen vi er oppi. Vi mener at de virkemidlene burde forsterkes, ikke svekkes, og at vi burde ha et samspill mellom staten og næringslivet for å hjelpe fram de gode ideene, de bedre løsningene og skape utvikling i hele landet. En næringsnøytral politikk vil skape større forskjeller og færre arbeidsplasser over tid.

En annen ting som har vært ganske tydelig i debatten, er at regjeringen måtte bruke mer oljepenger, det som allerede lå der, var ikke nok. At en finansminister fra Fremskrittspartiet ønsker å bruke mer oljepenger, er kanskje ikke så veldig overraskende, men det er interessant å lese det finansministeren skriver i sin innstilling. Hun skriver at hvis vi hadde brukt 4 pst., «ville det undergravd vekstevnen og stabiliteten i fastlandsøkonomien». Det er veldig klagende og tydelig tale fra partilederen i Fremskrittspartiet. Med den talen har jo partilederen i Fremskrittspartiet sagt at valgløftet Fremskrittspartiet ga om å øke den årlige bevilgningen til samferdsel med 45 mrd. kr per år, er gravlagt, for det er ikke mulig å få til. Derfor ble det litt i overkant av 1 mrd. kr istedenfor 45 mrd. kr, som Fremskrittspartiet lovet i juli. Med den tydelige talen har Fremskrittspartiets leder sagt at deres lovnad om å kutte alle bompengeselskaper ikke er mulig, det er urealistisk politikk, det vil skape ustabilitet og undergrave veksten i norsk fastlandsøkonomi.

Når hovedprioriteringen til regjeringen er skatt, er det forunderlig at finansministeren ikke kan svare på hvordan de skattegrepene vil slå ut for næringslivet, og hvor stor del av skattegrepene som gir skattelette for næringslivet. Da tilleggsproposisjonen lå der, var svaret fra finansministeren ca. 800 mill. kr. Da vi så budsjettforliket med Kristelig

Folkeparti og Venstre, var det innstramning for næringslivet, så sannsynligvis er det rundt null. Derfor må regjeringen slutte med å si at dette er skatteletter som skal stimulere til vekst; dette er skatteletter som skal stimulere til mer privat forbruk. Det er kortsiktig og det er uklokt. Man burde bruke handlefriheten til å skape mer nyskaping og flere arbeidsplasser istedenfor å gi mer forbruk.

Martin Kolberg (A) [22:43:47]: Representanten Sandberg karakteriserte opposisjonen som «defensiv». Det er helt klart at det må være vanskelig for representanten Sandberg, som har stått i frontlinja for Fremskrittspartiets karakteristikk av det norske samfunn, plutselig å befinne seg i en administrasjonsrolle. Det som er det store, bemerkelsesverdige som har skjedd etter valget, er hvor fort Fremskrittspartiet er blitt normalisert som parti. Det bør Sandberg ta inn over seg.

Det handler heller ikke først og fremst bare om bompenger. Representanten Sandberg og Fremskrittspartiet har jo en historie som går ut på at de skal representere folk flest. Hvis de hadde tatt mål av seg til å gjøre det fra regjeringssposisjon, til og med nå med finansministeren fra sitt parti, kunne de gitt de store skattelettelsene til folk flest, og ikke til dem som er rikest. Men det gjør de altså ikke. Det er den tydeligste demonstrasjonen på at Fremskrittspartiet er det som jeg tillater meg å si – og som jeg alltid har sagt – nemlig et tydelig populistisk høyreparti, for det er det det er.

Dette er likevel ikke det mest spesielle. Fremskrittspartiets leder og nåværende finansminister, Siv Jensen, sa ti ganger i sin landsmøtetale i vår at den norske måten å organisere samfunnet på sto i veien for det norske folk. Hun sa det ti ganger – vi har telt nå i kveld. I løpet av 37 minutter står hun her og gravlegger hele sin analyse. Som finansminister står hun fram som garantisten for å finansiere hele det samfunnssystemet som hun har ment står i veien for det norske folk. Det er Fremskrittspartiet.

Det som selvfølgelig plager representanten Sandberg og Fremskrittspartiet, er ikke først og fremst den defensive rollen – det er bare noe de ikler seg for å prate seg bort fra det faktum at de er blitt et administrasjonsparti i løpet av vel en måned – det synes jeg i og for seg er greit i den forstand at jeg kunne bli fristet til si at man skulle tro at fremskrittspartikoden da var løst, men det er den ikke. Det som er det nye, og det som vi står overfor i forbindelse med dette budsjettet, er at de gradvis vil demontere det som finansminister Siv Jensen har kalt for en samfunnsmodell som står i veien for det norske folk. Det er det som er i ferd med å skje i det stille. Jeg for min del lar meg ikke lure. Opposisjonen kommer ikke til å la seg lure. Vi skal følge dere skritt for skritt, og vi skal gi dere de karakteristikkene dere fortjener, nemlig høyreparti.

Jonas Gahr Støre (A) [22:47:16]: Vi er snart på den trettende timen.

Jeg har lyst til å takke for en god debatt. Jeg mener at dette budsjettet er blitt godt belyst. Vi har fått fram mange interessante skillelinjer i politikken, men også ting som forener. Det er sånn, som vi har sagt flere ganger, at 99 pst.

av dette budsjettet er det som regjeringen Stoltenberg II la fram.

Så vil jeg også si at det er flere gode tillegg i dette budsjettet, som vi gir uttrykk for at vi er for. Det vitner om at det er et ganske bredt fellesskap som er her.

Allikevel er det tre kjennetegn, og jeg mener det er opposisjonens rolle å markere det, som denne dagen godt har belyst ved dette budsjettet, og som jeg tror er linjene i vår opposisjon til budsjettets gjennomføring.

Det ene er at den absolutte vinneren i budsjettet er skattekuttene. Det er et budsjett for økte forskjeller. Det er ikke mulig å snakke rundt det, tabellene viser det. Kursen er satt, og finansministeren sier at det bare er starten. Jeg mener at det ikke ruster oss til å møte de utfordringene vi står overfor. Vi har vært prisgitt et samfunn med små forskjeller, som kan være bra ut fra et politisk ståsted, men det er også en effektiv og moderne måte å organisere samfunnet på. Vi blir mer omstillingsdyktige, og vi kan ta klokere valg.

Det andre er at det er et budsjett som går opp ved å bruke mer oljepenger. Det gjør oss mer oljeavhengige, og det viser sviktende evne til prioritering. Det var altså i pensjonsfondet man måtte gå for å finansiere disse skattekuttene.

Det tredje er at i tillegg til flere forslag som kom gjennom forliket, og i proposisjonen, som vi er for, som helse, politi, lærerløft, rus, psykiatri, kystvakt og en del av tiltakene innenfor samferdsel, er det et budsjett med mange umoderne løsninger. Jeg vil trekke spesielt fram det som er knyttet til arbeid, velferd og familierpolitikk – dyrere barnehager, færre barnehager og økt kontantstøtte er tiltak som virker galt i forhold til arbeid og velferd. Det er interessante trekk å følge med på også i tiden som kommer.

Så har det i løpet av dagen vært en debatt om vi er på vei mot tøffere tider i norsk økonomi. Jeg synes finansministeren har svart klokt på det ved å vise til de beregningene som kommer fra Finansdepartementet, og det er også det vi i Stortinget også må forholde oss til. Her har vi proposisjonen vi fikk for tre uker siden, vi venter på Statistisk sentralbyrå, men det er viktig at både regjering og storting følger nøye med, slik at vi ved tøffere tider kan treffe de rette tiltakene. Jeg tror ikke de rette tiltakene er stadig flere og bredere skattelettelser, men det er å forstå hvor utfordringene oppstår i den konkurranseutsatte delen av vårt næringsliv – og de trenger andre tiltak for å bedre sin situasjon.

Per Sandberg (FrP) [22:50:24]: Det var slett ikke i mine tanker eller min mening å såre representanten Kolberg. Jeg synes å minnes at jeg i mitt innlegg sa at jeg følte at Arbeiderpartiet og de rød-grønne var litt defensive. Da jeg sa det, trodde jeg kanskje at vi ville få litt mer trykk under dagens debatt. Men så sier jeg at det kan selvfølgelig komme senere.

Så må det være et lyspunkt i tilfelle representanten Kolberg føler at han har normalisert Fremskrittspartiet. Det betyr jo at vi har vært unormale tidligere. Da er det en viss fare for at man særlig i Arbeiderpartiet vil føle seg særdeles unormale i mange år framover når de nå har mistet

makten sin, mistet definisjonsmakten sin, mistet meningsmakten sin overfor alle andre som måtte ytre og mene noe annet i norsk politikk. Det vil bli en interessant sak å følge. For jeg tror faktisk at bare gjennom det budsjettet som skal vedtas her, vil folk merke endringer. Og det er bare de små endringene som vi har hatt lite tid på å endre i budsjettet fra de rød-grønne. Bare her vil man merke forskjellene.

Det som er aller viktigst her, var representanten Gahr Støre selv inne på, at vi går mot andre tider. Det blir tøffere tider. Det ble spådd i valgkampen også av Arbeiderpartiet. De tidene skal kanskje møtes med noe annet verktøy. Da er det viktig at man har en åpen verktøykasse, at man tar ut det verktøyet som ligger i den kassen, og som er disponibelt, og bruker verktøyet. Nå har verktøykassen vært lukket i åtte år. Det er dette man er i gang med i denne regjeringen.

Det viktigste av alt som skjer i dag når det gjelder budsjettet, er den satsingen som skjer på infrastruktur. Så er det helt riktig: Fremskrittspartiet kunne ønsket seg betydelig større løft på infrastruktur, men så er det altså sann at vi, i motsetning til Arbeiderpartiet, må respektere demokratiet. 83,7 pst. vil ikke bruke mer midler på infrastruktur. 83,7 pst. vil fortsatt ha bompenger. Og selv 16,3 pst. fra Fremskrittspartiet kan ikke rikke ved en sånn situasjon når demokratiet har talt.

Hans Olav Syversen (KrF) [22:53:45]: Jeg vil også takke for en god debatt. Nå skjønner jeg også grunnen til at det en periode her i kveld var litt tomt med arbeiderpartirepresentanter i salen. De var da åpenbart på et rom og så på ønskereisen, og det var landsmøtetalen til partileder Siv Jensen. Så da har vi i hvert fall oppklart årsaken til det!

Det var en av mine kolleger som sa bak i salen her at jeg har i grunnen sagt det jeg har hatt på hjertet, og definitivt hørt det jeg har behov for å høre. Det kan vi kanskje være flere som er enige i etter nå snart 13 timers debatt.

Vi er fra Kristelig Folkepartis side fornøyd med det gjennomslaget vi har fått gjennom det budsjettforliket vi har inngått med de tre øvrige ikke-sosialistiske partiene her – ja, vi har Senterpartiet som også er ikke-sosialistisk, jeg får huske på det.

Samtidig er det interessant at man fra opposisjonens side ikke helt greier å bestemme seg. Skal man legge vekt på de 99 prosentene, som er akkurat like som i Stoltenberg-regjeringens budsjett, eller skal man legge vekt på den ene prosenten, som åpenbart er så ille at noen er redd for at det kommer et ragnarok, slik det er presentert fra noen på nyhetssendingene i kveld.

Jeg har ikke behov for å gjennomgå hvorfor vi er fornøyd, bortsett fra at vi ser at vi har fått en styrket sosial profil gjennom budsjettforliket. Vi har fått en grønnere profil, vi har fått en mer næringsvennlig profil, og vi har fått en profil som styrker kunnskap og forskning. Til syvende og sist har vi også fått et mer vitalisert storting. Det tror jeg også er et gode.

Snorre Serigstad Valen (SV) [22:56:00]: Mange representanter fra høyresiden har i løpet av denne debatten uttrykt udring over opposisjonens kritikk og over at

Høyre og Fremskrittspartiet får mye oppmerksomhet i finansdebatten. Men noe annet ville jo vært rart, for det er slik at finansministeren har rett i én ting, og det er at regjeringen gjør noen endringer nå i norsk politikk som er vesentlige, som er viktige, og som kommer til å forandre Norge.

Vi har stilt mange spørsmål i debatten i dag og ikke fått så veldig mange svar. Ferdige talepunkter har blitt flittig benyttet for å si det sånn. For med unntak av representanten Fredriksens helhjertede forsvar for kutt i barnetrygden i eget valgdistrikt – som for øvrig var en modig og ærlig handling – har det vært lite vilje til å gå inn i substansen i regjeringens politikk, til å gå forbi de første retoriske punktene om vekstfremmende skatteletter og at folk får mer igjen i lommeboken.

Noen svar sitter vi likevel igjen med. Vi vet at de økonomiske forskjellene i Norge vil øke neste år med dette budsjettet – sannsynligvis for første gang på ganske mange år. Vi vet at flere kvinner vil bli hjemmeværende med dette budsjettet. Det står jo til og med i tilleggsproposisjonen fra regjeringen. Vi vet at færre flyktninger, som flykter fra krig og nød og forfølgelse, vil få komme til Norge som følge av dette budsjettet. Vi vet at det vil brukes mindre penger på bistand, og oljepengebruken vil gå opp uten at det oppgis noen særlig grunn til det annet enn at regjeringen trenger pengene til sin skattepolitikk. Det er en umoderne politikk, det er en politikk for et mindre raust Norge, et mer kjønnsdelt Norge, et mer økonomisk og geografisk delt Norge og et Norge med mindre hjerterom. Det forundrer meg bare enda mer, etter denne debatten, etter å ha hørt innleggene fra fremskrittspartipoliti-ker etter fremskrittspartipoliti-ker – og da kanskje spesielt innlegget fra representanten Tybring-Gjedde – at Kristelig Folkeparti og Venstre hæler å gå inn i forpliktende samarbeid med Fremskrittspartiet om budsjett.

Det blir sagt vi i SV liksom ikke skal ha fått med oss at det har vært et valg i Norge, og at vi på rød-grønn side tapte det valget. Jo, det er veldig lett å merke det, og barnefamilier og studenter og kvinner og flyktninger er blant gruppene som kommer til å merke det best neste år.

Svein Flåtten (H) [22:59:06]: Vi er snart på vei til å vedta det som jeg har forstått av opposisjonen, er et retningsløst budsjett som går i feil retning. (Munterhet i salen.) Når representanten Gahr Støre sier at tabeller viser at dette er et budsjett som skaper forskjeller, har jeg lyst til å si at ingen tabeller i hele verden kan vise noen forskjeller. Det som er forskjeller, er det vi har gjentatt herfra mange ganger i dag. Det er å skape arbeidsplasser som gjør om folk er innenfor eller utenfor arbeidslivet. Det er det som skaper de store forskjellene i samfunnet. Har du en jobb, kan du greie deg selv. Men for å få til de jobbene, må det investeres, og man bruker veldig mye krefter på å dokumentere at regjeringens skatteletter ikke skaper arbeidsplasser.

Men da unnsår man det faktum at for å skape arbeidsplasser må noen investere. Det gjør ikke bedriftene alltid selv, det er faktisk noen som eier disse bedriftene, og som bruker kapitalen til det. Ja, jeg hører at noen omta-

ler dette som aksjonærer, men det er ikke mange av dem i Norge. Det er stort sett eiere som sitter rundt omkring i hele landet.

I tillegg tror jeg at opposisjonen må bestemme seg for om regjeringen nå satser på næringsnøytralitet, som de kaller det, ved at de ikke lenger ønsker å være næringsspesifikke. Vi har hørt representanter som har etterlyst nærings-spesifikke tiltak i kjølvannet av denne temperaturmålingen på norsk økonomi som kom. Jeg tror at hvis den rød-grønne regjeringen mente noe med næringsspesifikke tiltak, har vi et veldig godt eksempel i norsk treforedling og norsk skogbruk, hvor man brukte flere år på å bestemme seg for om man skulle gjøre noe med kjøretøybestemmelsen, som var helt sentral for om man kunne tjene penger eller ei i norsk treforedling. Det tror jeg er helt sentralt.

Så til det siste som har vært et tema, om bruken av oljepenger. Representanten Gahr Støre sier at vi blir enda mer oljeavhengig. Oljeavhengighet over budsjettene skapes over tid, ikke over noen høstucker i norsk politikk. Den oljeavhengigheten vi har, er skapt over mange år ved at vi ikke har investert den økte bruken av oljepenger på riktig måte inn i vekstfremmende tiltak, skatteletter, infrastruktur, satsing på kunnskap, skole og forskning. Det er det som skaper arbeidsplassene på sikt, det er det som skaper mindre oljeavhengighet på sikt. Ingen kan skape den oljeavhengigheten i løpet av bare noen få uker.

Gjermund Hagesæter (FrP) [23:02:32]: Først vil eg òg takke for ein god debatt. Eg synest det har vore ein klassisk debatt mellom posisjon og opposisjon, og eg synest at opposisjonen har gjort jobben sin bra. Det er ei rolle som eg kjenner godt til. Opposisjonen har ei viktig rolle i ein slik debatt – det er sjølvsagt å peike på det dei meiner burde vore gjort betre. Ein har eit ordtak som seier at alle land har ei regjering, men det er berre demokrati som har ein opposisjon.

Det er sjølvsagt heller ikkje overraskande at parti har bygd heile sin politikk på at det å halde eit høgt skatte- og avgiftstrykk er veldig viktig for velferda. På mange måtar har ein fått inntrykk av at ordentlig velferd ikkje blir skapt før ein får kravd inn pengar frå innbyggjarane i skattar og avgifter og får dei delte ut igjen. Det er sjølvsagt heilt føreseieleg at ein då kritiserer skatte- og avgiftslette og stiller spørsmål ved om dei er riktige. Men dei er riktige. Den utviklinga vi har sett i mange år, at konkurransekrafta er blitt svekt, blir no snudd ved at vi gir skatte- og avgiftslette, ved at vi styrkjer investeringar i infrastruktur. Det vil gi betre konkurransekraft.

Representanten Slagsvold Vedum er veldig opptatt av kor mykje av 7,3 mrd. kr som går til privatpersonar, og kor mykje som går til bedrifter. Det er rett og slett ikkje så enkelt å seie. Viss vi tar formuesskatten, er det rett nok privatpersonar som betaler han, men det er altså ikkje slik at dei som betaler formuesskatten, har ein eigen konto dei hentar han frå. Som regel, når det er bedriftseigarar som må betale formuesskatt, løysar dei det ved å trekkje ut pengar frå bedrifta. Det svekkjer bedriftene, det gjer dei mindre konkurransedyktige, og det gjer òg arbeidsplassane i desse bedriftene meir utrygge.

Akkurat det same gjeld for arveavgifta. Når ein må betale arveavgift fordi ein har arva ei lita bedrift, er det slik at om ein ikkje har pengane klare til å betale denne arveavgifta – og det viser alle tal – må ein som regel trekkje desse pengane ut frå bedrifta. Det svekkjer bedrifta, det gjer arbeidsplassane i den bedrifta utrygge.

Derfor er dette fornuftige skatte- og avgiftslettar som vil styrkje næringslivet, og som vil styrkje arbeidsplassane.

Martin Kolberg (A) [23:05:43]: Representanten Sandberg sa at han ikke hadde til hensikt å gjøre meg nedstemt. Jeg kan forsikre representanten Sandberg gjennom Stortinget om at jeg heller ikke har den hensikt for hans vedkommende. Men jeg har en annen hensikt: å snakke om hans politiske prosjekt.

Han snakket om definisjonsmakten, om at problemet for oss som er sosialdemokrater og representerer Arbeiderpartiet nå må være at vi har mistet definisjonsmakten. Det som er det veldig spesielle i denne situasjonen, er at all den kritikk som representanten Sandberg og Fremskrittspartiet har framført gjennom førti år, nå tydeligvis ikke gjelder lenger. Det er jo de som har mistet definisjonsmakten, og det er det som er det spesielle. De har så systematisk karakterisert det norske samfunn som et umoderne samfunn, et samfunn som ikke er på sporet av en modernitet. Men nå har de lagt det meste av det til side – det er det som er mitt poeng.

Så opplever vi ikke at det er dette som er bekymringsverdig. Det bekymringsverdige er at det ikke er et retningsløst budsjett. Det er et budsjett med en tydelig retning – i retning mot en liberalistisk økonomisk utvikling som andre europeiske land så veldig tydelig har fått demonstrert at skaper mer vanskeligheter enn goder. Det er det som er det alvorlige i det som kommer til å bli vedtatt her om noen minutter. Det er det første skrittet også for Norge mot en liberalistisk økonomisk utvikling som det ikke finnes noen eksempler på at løser verken arbeidsledigheten eller problemene for folk flest, slik som representanten Sandberg har snakket om i årevis.

Nå ser jeg at finansminister Siv Jensen sitter her. Da burde hun, etter min mening, komme opp på denne talerstolen og svare på to spørsmål. Det første er: Hvilke økonomier i Europa eller i verden er det som etter liberalistisk utvikling har skapt mer utjamning, mer rettferdighet og full sysselsetting? Hvilke eksempler er det? Det er det ene. Det andre spørsmålet er i relasjon til det jeg sa i mitt forrige innlegg: Hun burde fortelle Stortinget om hun fortsatt støtter den norske modellen, eller om hun har forlatt den kritikken som hun så grundig har framført mot den norske organiseringa, slik som hun gjorde i sin landsmøtetale.

Trond Giske (A) [23:08:57]: En slik finansdebatt går gjerne etter forventede spor, men likevel dukker det opp interessante avklaringer.

Den ene interessante avklaringen er Høyres syn på fordeling og utjevning. Hver eneste gang partiet Høyre, ved statsministeren, Flåtten eller andre, er blitt utfordret på fordeling i dag, har svaret vært at det ikke er så viktig, det er bare tabeller eller Stoltenbergs makro, som statsministeren

kalte det i dag – det som er viktig, er å skape arbeidsplasser.

Men hva er det som er unikt med Norge? Det unike med Norge er jo at vi har klart å ha Europas laveste arbeidsløshet, Europas sterkeste velferd og Europas sterkeste fordelingspolitikk samtidig. Det er det denne finansdebatten nå gir et helt klart svar på fra regjeringen – fordelingspolitikken er ikke lenger viktig, det er bare tabeller og makro. Men det er ikke bare tabeller. Det er folks økonomi det er snakk om.

Jeg fikk låne et kronestykke av finanstalsmannen vår, Jonas Gahr Støre – han hadde det i lomma. Det er skatte-kuttet per dag for folk som har under 450 000 kr i inntekt. Det er folk flest sine penger fra Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen. Tjener du over 10 mill. kr, får du nesten en års-lønn i skatte-kutt. Dette er det Svein Flåtten kaller tabeller, dette er det statsministeren kaller Stoltenbergs makro – det er i hvert ikke makro å få et kronestykke per dag i skatte-kutt.

Så sier Per Sandberg at Fremskrittspartiet måtte ha vært unormale før, siden de nå er blitt normale. Ja, Fremskrittspartiet var unormale – og nå skal jeg ikke snakke om verdier eller det Kjell Magne Bondevik kaller menneskesyn og den type ting – men det er unormalt å love velgerne 100 mrd. kr i skatte-kutt. Det var ingen andre partier som forsto hvordan det skulle foregå. Det var unormalt å foreslå 45 mrd. kr mer i samferdselsbevilgninger hvert år, og det var unormalt å foreslå at alle bompenger skulle fjernes i Norge. Det var ingen som forsto hvordan det skulle kunne gå an, men Fremskrittspartiet ikke bare lovte, men de garanterte at hvis de fikk sitte i samferdselsstolen, skulle alle bompenger bort. Den andre avklaringen i denne debatten er at disse løftene er døde og maktesløse. Vi slipper forhåpentligvis å høre dem mer. Fremskrittspartiet må forholde seg til de samme økonomiske rammene som andre.

Det som hadde vært interessant, er selvsagt å få høre om Fremskrittspartiets leder, som nå er finansminister, den gangen hun lovte at bompengene skulle bort, da hun lovte at 45 mrd. kr skulle inn i samferdselsbudsjettet, da hun lovte at 100 mrd. kr skulle brukes på skatte-kutt, og da hun lovte at et titalls milliarder kroner av oljepengene skulle brukes, virkelig trodde på det den gangen, eller om hun visste bedre – og at hun egentlig visste at den dagen hun satt i finansministerstolen, kom disse løftene til å være glemte og forlatt. Lureri ville man kalt det i kjøpsloven. I valgdebatten er tydeligvis det meste lov.

Presidenten: Presidenten er usikker på om «lureri» er et parlamentarisk uttrykk.

Representanten Trygve Slagsvold Vedum har hatt ordet to ganger tidligere i debatten og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [23:12:14]: Vi venter fortsatt i spenning på at Fremskrittspartiets leder, Siv Jensen, skal komme med noen avklaringer i debatten – vi ser fram til det med spenning.

Det som er avklarende med Gjermund Hagesæters svar, er at når hovedprioriteringen til Fremskrittspartiet og

Høyre var skatteletter, er at de ikke har gjort noen ordentlige beregninger for hvordan det slår ut for næringslivet, og at de ikke skjønner regnestykket selv. Noe av det som er, mildt sagt, overraskende i det vi skal votere over etterpå, er at først vedtar man å få fjernet arveavgiften, og så ber man om en utredning etterpå. Vanligvis får man en utredning først for å se konsekvensene, og når man ser konsekvensene, bestemmer man seg for hva man skal gjøre. Men Høyre og Fremskrittspartiet har innført en ny praksis: Først vedtar vi det, og så utreder vi konsekvensene. Jeg mener at det kloke og smarte hadde vært å gjøre det motsatte.

Med hensyn til treforedlingsindustrien: Når regjeringen ønsket å fjerne CO₂-kompensasjonsordningen, og det vil bli redusert med ca. 50 mill. kr i bevilgninger til å skape nye produkter og skape ny utvikling innenfor skog og treforedling, bør representanten Flåtten være forsiktig med å kritisere.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [23:13:32]: Jeg skal ikke blande meg inn i debatten mellom Martin Kolberg og Per Sandberg, men Martin Kolberg er fantastisk flink til å bruke store ord. Når en hører ham snakke om definisjonsmakten, er det ikke noen tvil om at Martin Kolberg tror at Arbeiderpartiet har definisjonsmakten og skal ha definisjonsmakten til evig tid. Men markedsøkonomien fungerer, faktisk, og markedet fungerer helt uavhengig av Arbeiderpartiet – utrolig nok gjør den det. Det er den som får folk ut av fattigdom, og som har gjort det og fortsetter å gjøre det over hele jordkloden.

Og til representanten Kolberg: Det er slik at en person som tjener sin lønn, tjener 100 pst. 100 pst. av lønnen tilhører vedkommende, og personen skal så være med på et spleiselag for å finansiere det som det offentlige mener er nødvendig. Det er ikke slik at den til enhver tids riktige skattesats er den riktige skattesatsen. Hvis man kan gjøre noe mer for å stimulere folk til å arbeide mer, eller gjøre det slik at bedriftene og eierne kan investere mer, så gjør man det. Det er det vi forsøker å gjøre med dette budsjettet, nemlig å stimulere folk til å investere mer og arbeide mer, få folk bort fra trygd.

Og det er ikke slik at dette Arbeiderparti-budsjettet er så fantastisk, det er ikke slik at det er full sysselsetting. Det er ganske mange mennesker i dag på trygd i dette landet, som Arbeiderpartiet har styrt mesteparten av tiden. Det er ganske mange man må få bort fra trygd og ut i arbeid. Da må det skapes arbeidsplasser. Som representanten Flåtten sa: Det må skapes arbeidsplasser, de kommer ikke av seg selv. Det eneste stedet hvor de kommer av seg selv, er i offentlig sektor, og der vil vi helst ikke ha flere. Der vil vi ha færre, og så vil vi ha flere i privat sektor, som kan skape mer verdier, slik at det er mer å dele. Det er det som er fornuftig politikk.

Presidenten: Representanten Per Sandberg har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Per Sandberg (FrP) [23:15:33]: Bare en kort kommentar, for jeg ble litt frustrert etter det siste innlegget fra

representanten Kolberg. Han åpner med å kritisere meg og Fremskrittspartiet fordi alt det vi har sagt, og det vi har nedfelt i handlingsprogram, er satt på vent – at vi liksom har satt en strek over alt. Det kan jeg love representanten Kolberg og Stortinget at vi ikke har gjort. Men så er det neste runde og avslutningen til representanten Kolberg som overrasker meg, for da angriper han Fremskrittspartiet og denne regjeringen – og det skal representanten Kolberg ha, det var flott sagt, for han er den i opposisjonen som ser det – for en klar retning med liberalistisk kurs. Så først er alt som Fremskrittspartiet står for, lagt på vent, men samtidig sier Kolberg at han ser en klar liberalistisk kurs. Nå må man bestemme seg for hva man ser i dette budsjettet – litt i riktig retning er det.

Så er det sånn at vi skal forholde oss til de samme rammene, sier representanten Giske. Men det vi har gjort her, viser at det går an å finne andre rammer, og Fremskrittspartiets primære standpunkt er at det finnes nye rammer, andre rammer.

Presidenten: Representanten Snorre Serigstad Valen har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Snorre Serigstad Valen (SV) [23:16:57]: Jeg tenkte bare å bemerke at så vidt jeg vet, er det vanlig at finansministeren svarer på noen av de utfordringene som har kommet i løpet av debatten, ved debattens slutt. Det har ikke manglet på helt konkrete utfordringer, senest nå fra representanten Giske, som hadde en rekke helt konkrete spørsmål som det må være mulig for finansministeren å svare på. Personlig er jeg fortsatt interessert i bl.a. å høre de faglige økonomiske begrunnelsene for å øke oljepengebruket i den økonomiske situasjonen vi er i nå. Så jeg vil bare utfordre finansministeren til å ta ordet og svare på de utfordringene som har kommet i løpet av en lang debatt.

Gunnar Gundersen (H) [23:17:45]: Jeg synes det var ganske forunderlig å sitte og høre på en del av sluttinnleggene. Martin Kolberg lurte på om man kan påpeke andre, mer liberale samfunn som har vekstkraft. Det er ganske utrolig å spørre om det her fra denne talerstolen. Man burde heller spørre: Finnes det samfunn i verden som er mer regulert enn Norge, som i det hele tatt har vekstkraft? Jeg kan peke på en rekke land med et mer liberalt – og også mer markedsbasert – syn på mange ting, som har en helt annen vekstkraft enn Norge sånn som det er i dag.

Når Giske står og snakker om Norge uten å nevne hvor spesiell situasjonen i Norge er, med oljeinntekter, er det også ganske så særegent. Vi vet at den norske produktiviteten har utviklet seg mye svakere enn produktiviteten i våre konkurrentland, og vi har et kostnadsnivå som går rett i taket. Situasjonen i Norge skyldes utelukkende en utrolig god utvikling i bytteforholdet gjennom at oljen har steget i pris, og alt vi importerer, har gått ned i pris. Det er ingen utvikling vi kan bygge et bærekraftig Norge på, det sa finansminister Sigbjørn Johnsen ganske klart da han presenterte budsjettet her.

Det man egentlig ser i den rød-grønne politikken, er at

jo lenger unna man er en oljebrønn, jo mindre vekstkraft har man. Selv representerer jeg Hedmark, og det er Arbeiderpartiets utstillingsvindu i Norge. Der har man styrt i to generasjoner uten innblanding fra noen. Etter 2008 har antall sysselsatte i privat sektor gått ned med 4 000, og så snakker man om at man skal drive næringsrettet politikk. Det er ren næringsdiskriminering overfor alt som ikke har olje foran seg, den rød-grønne regjeringen har drevet med.

Og sist, til Trygve Slagsvold Vedum, treforedling: Antall sysselsatte i treforedling har gått ned fra 8 000 til 3 000 i løpet av åtte år. Så står du her og snakker om at man skal drive næringsrettet politikk. Det er en ren næringsdiskriminering dere drev med der også.

Dere må jo begynne å forholde dere til egen politikk. Det tenkte jeg det i hvert fall gikk an å minne på etter å ha hørt avslutningsinnleggene fra rød-grønne politikere.

Statsråd Siv Jensen [23:20:37]: Jeg har lyttet ganske inngående til den 13 timer lange debatten som Stortinget har hatt om statsbudsjettet for 2014.

La meg begynne med å si at jeg er veldig glad for at det budsjettet Stortinget vedtar i dag, er et budsjett som er godt tilpasset den økonomiske situasjonen i Norge. Det er et budsjett som åpner for vekst i fastlandsøkonomien neste år, som holder sysselsettingen høy og arbeidsledigheten lav. Det er bra.

Så er det flere av representantene som i sluttspurten nå har antydnet at de har kommet med utfordringer gjennom denne debatten. Jeg må innrømme at jeg egentlig ikke har hørt så veldig mange utfordringer. Jeg har hørt rød-grønne politikere som er litt misfornøyd med at landet har fått en ny regjering, men en opposisjon som er litt i villrede om hva de egentlig skal kritisere den nye regjeringen for. På den ene siden får regjeringen kritikk for at vi ikke har gjort nok, for at vi ikke har innfridd nok av valgløftene som vi ga gjennom valgkampen. På den andre siden får regjeringen kritikk for det stikk motsatte, nemlig at vi gjør for mye for fort. Det forteller meg at regjeringen antakelig har laget et budsjett godt tilpasset den økonomiske situasjonen. Jeg merket meg også at Støre faktisk fra denne talerstolen mente at finansministeren hadde uttalt seg klokt om de økonomiske utsiktene for neste år. Det er jeg helt enig i at finansministeren har gjort!

Men det jeg har lyst til å si til debatten om markedsøkonomi, er at det er ingen annen økonomisk teori som har løftet flere mennesker ut av fattigdom verden rundt enn markedsøkonomien – ingen annen. Derfor er det ikke noe som kan trumfe markedsøkonomiens fortreffeligheter, og der-

for er jeg glad for at denne regjeringen tror på markedsøkonomien og har tenkt å følge de grunnleggende teoriene i markedsøkonomien, rett og slett fordi det skaper vekst, det skaper sysselsetting, det skaper arbeidsplasser, og det skaper kanskje mest av alt stolte individer som tror på seg selv, individer som kan leve av egen inntekt, som kan ta hånd om egen familie, som tør å tro på fremtiden, som tør å skape egne arbeidsplasser, som tør å satse på fremtiden. Jeg er stolt av å være del av en regjering som legger til rette for det, og det kommer regjeringen til å gjøre mer av i årene som kommer.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 1 og 2.

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Stortinget er klar til å gå til votering.

Votering i sak nr. 1

Finansministerens redegjørelse i Stortingets møte 14. oktober om stats- og nasjonalbudsjettet for 2014 og finansministerens redegjørelse i Stortingets møte 8. november om endringer i Prop. 1 S for 2013–2014 og Prop. 1 LS for 2013–2014 statsbudsjettet 2014 foreslås vedlagt protokollen.

– Det er enstemmig vedtatt.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten er det satt frem i alt seks forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Jonas Gahr Støre på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 2–5, fra Terje Breivik på vegne av Venstre
- forslag nr. 6, fra Rasmus Hansson på vegne av Miljøpartiet De Grønne

Forslagene nr. 1–5 er tatt inn i innstillingen på s. 162 og 163. Forslag nr. 6 er omdelt på representantenes plasser i salen.

Det votes over forslag nr. 6, fra Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Rammevedtak

Nr.	Betegnelse	Kroner
1	Statsforvaltning	6 038 654 000
2	Familie og forbruker	44 145 102 000
3	Kultur	9 761 719 000
4	Utenriks	34 516 517 000
5	Justis	25 111 412 000
6	Innvandring, regional utvikling og bolig	20 391 346 000
7	Arbeid og sosial	369 536 084 000

Nr.	Betegnelse	Kroner
8	Forsvar	34 829 757 000
9	Næring	4 692 708 000
10	Fiskeri	547 255 000
11	Landbruk	17 337 393 000
12	Olje og energi	-118 317 463 000
13	Miljø	15 182 203 000
14	Konstitusjonelle institusjoner	1 867 783 000
15	Helse	154 776 875 000
16	Kirke, utdanning og forskning	59 638 580 000
17	Transport og kommunikasjon	49 445 640 000
18	Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.	159 137 938 000
19	Tilfeldige utgifter og inntekter	10 620 000 000
20	Finansadministrasjon mv.	34 311 057 000
21	Skatter, avgifter og toll	- 1 111 354 730 000
22	Utbytte mv.	-31 823 355 000
Sum før lånetransaksjoner og overføring til og fra Statens pensjonsfond utland		-209 607 525 000»

Votering:

Forslaget fra Miljøpartiet De Grønne ble med 103 mot
2 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 23.30.01)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 2–5, fra
Venstre.

Forslag nr. 2 lyder:

«Rammevedtak

Nr.	Benevnelse	Kroner
1	Statsforvaltning	5 280 009 000
2	Familie og forbruker	43 887 033 000
3	Kultur	9 692 518 000
4	Utenriks	35 098 486 000
5	Justis	24 659 112 000
6	Innvandring, regional utvikling og bolig	15 197 724 000
7	Arbeid og sosial	367 513 484 000
8	Forsvar	37 344 761 000
9	Næring	3 529 360 000
10	Fiskeri	186 345 000
11	Landbruk	16 648 669 000
12	Olje og energi	-111 937 463 000
13	Miljø	7 934 765 000
14	Konstitusjonelle institusjoner	1 862 783 000
15	Helse	156 377 233 000
16	Kirke, utdanning og forskning	60 834 129 000
17	Transport og kommunikasjon	50 649 653 000
18	Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.	159 088 938 000
19	Tilfeldige utgifter og inntekter	9 830 000 000
20	Finansadministrasjon mv.	34 591 468 000
21	Skatter, avgifter og toll	-1 083 058 730 000
22	Utbytte mv.	-27 436 355 000
Sum før lånetransaksjoner og overføring til og fra Statens pensjonsfond utland		-182 226 078 000»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen endre minstekrav til ar-

beidstidsreduksjon i dagpengeforskriftens § 6-6 for å
beholde dagpengerettighetene fra 50 pst. til 20 pst.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tilpasse regelverket for rullerende permittering slik at bedriften, der det er enighet mellom ansatte og arbeidsgiver, kun betaler arbeidsgiverperiode for det antall stillinger som faktisk er permittert.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2014 legge fram forslag til endring i arbeidsgivers medfinansiering av sykelønnsordningen. En forutsetning for endringene skal være at de samlede økonomiske belastningene for arbeidsgiverne ikke øker.»

Votering:

Forslagene fra Venstre ble med 103 mot 5 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 23.30.32)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslaget lyder:

«Rammevedtak

Nr.	Betegnelse	Kroner
1	Statsforvaltning	5 991 654 000
2	Familie og forbruker	43 879 402 000
3	Kultur	9 699 019 000
4	Utenriks	38 244 817 000
5	Justis	24 776 712 000
6	Innvandring, regional utvikling og bolig	17 872 046 000
7	Arbeid og sosial	368 744 584 000
8	Forsvar	37 567 957 000
9	Næring	4 378 008 000
10	Fiskeri	547 255 000
11	Landbruk	16 805 893 000
12	Olje og energi	-109 663 163 000
13	Miljø	5 434 003 000
14	Konstitusjonelle institusjoner	1 852 783 000
15	Helse	153 838 275 000
16	Kirke, utdanning og forskning	58 387 880 000
17	Transport og kommunikasjon	48 422 440 000
18	Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.	158 437 338 000
19	Tilfeldige utgifter og inntekter	10 750 000 000
20	Finansadministrasjon mv.	34 062 457 000
21	Skatter, avgifter og toll	-1 083 635 730 000
22	Utbytte mv.	-27 534 355 000
Sum før låntransaksjoner og overføring til og fra Statens pensjonsfond utland		-181 140 725 000»

Presidenten gjør oppmerksom på at det jf. innlegg i salen tidligere i dag under forslag nr. 1 gjøres følgende endringer på fem rammeområder:

Rammeområde 1 skal være kroner 5 966 654 000.

Rammeområde 6 skal være kroner 17 888 046 000.

Rammeområde 7 skal være kroner 369 054 584 000.

Rammeområde 18 skal være kroner 158 446 338 000.

Rammeområde 19 skal være kroner 10 440 000 000.

Det gjelder altså forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen hadde innstilt:

I

Rammevedtak

For Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2014 fastsettes følgende netto bevilgningsrammer i samsvar med inndelingen i rammeområder vedtatt av Stortinget 24. oktober 2013, supplert med vedtak 8. november 2013 og 12. november 2013:

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 63 mot 45 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 23.32.01)

Nr.	Betegnelse	Kroner
1	Statsforvaltning	5 557 909 000
2	Familie og forbruker	44 067 433 000
3	Kultur	9 611 844 000
4	Utenriks	34 873 676 000
5	Justis	24 797 112 000
6	Innvandring, regional utvikling og bolig	15 133 159 000
7	Arbeid og sosial	368 664 484 000
8	Forsvar	37 579 261 000
9	Næring	4 517 660 000
10	Fiskeri	124 195 000
11	Landbruk	16 719 369 000
12	Olje og energi	-109 829 963 000
13	Miljø	8 423 465 000
14	Konstitusjonelle institusjoner	1 852 783 000
15	Helse	156 344 933 000
16	Kirke, utdanning og forskning	59 550 729 000
17	Transport og kommunikasjon	49 514 153 000
18	Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.	157 843 413 000
19	Tilfeldige utgifter og inntekter	10 750 000 000
20	Finansadministrasjon mv.	34 316 968 000
21	Skatter, avgifter og toll	-1 079 504 930 000
22	Utbytte mv.	-27 534 355 000
Sum før låntransaksjoner og overføring til og fra Statens pensjonsfond utland		-176 626 702 000

II

Meld. St. 1 (2013–2014) – Nasjonalbudsjettet for 2014 – vedlegges protokollen.

III

Stortinget ber regjeringen vurdere rammevilkårene for ideelle organisasjoner som leverer helsetjenester i henhold til avtale med regionale helseforetak, herunder forhold knyttet til pensjon.

IV

Stortinget ber regjeringen gjennomgå skatteregelverket for bønder i lys av endringene knyttet til arveavgiften, og komme tilbake til Stortinget med dette i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2014.

V

Stortinget ber regjeringen sikre at det i regelverket om land-for-land-rapportering innarbeides mål om å synliggjøre uønsket skattetilpasning.

VI

Stortinget ber regjeringen utrede studentenes levekårs-situasjon med sikte på å realisere heltidsstudenten. En slik utredning skal også innebære en plan for økning av studie-støtten og studiestøttens lengde. Studentenes organisasjo-ner skal involveres i dette arbeidet.

VII

Stortinget ber regjeringen planlegge InterCity som ett prosjekt helt frem til Lillehammer, Skien og Halden og vurdere planlegging videre mot Gøteborg.

VIII

Stortinget ber regjeringen utrede etablering og drift av norsk regelråd med sikte på oppstart og nødven-dige bevilgninger i forbindelse med statsbudsjettet for 2015.

IX

Stortinget ber regjeringen vurdere en egen såkornfond-ordning for TTO/inkubatorer i forbindelse med statsbud-sjettet for 2015.

X

Stortinget ber regjeringen utrede et endret opplegg for leksehjelp med sikte på å avvikle den lovfestede ordnin-gen og erstatte denne med en ordning hvor den enkelte skole/kommune selv kan organisere leksehjelpen ut ifra egne behov. En slik utredning legges frem i forbindelse med statsbudsjettet for 2015.

XI

Stortinget ber regjeringen utrede behovet for en ord-ning med kornlager.

XII

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2014 vurdere skjermingsordninger for barnefamilier med dårlig råd og barn i barnehage.

XIII

Stortinget ber regjeringen gjennomgå pressestøtten og vurdere ulike modeller for å innføre et tak i støtten.

Presidenten: Det voterer over VIII, X og XI.

Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling under VIII, X og XI ble bifalt med 59 mot 45 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 23.32.38)

Presidenten: Det voterer over I.

Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling under I ble bifalt med 62 mot 46 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 23.33.15)

Presidenten: Det voterer over XIII.

Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling under XIII ble bifalt med 62 mot 46 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 23.33.47)

Presidenten: Det voterer over II–VII, IX og XII.

Votering:

Komiteens innstilling under II–VII, IX og XII ble enstemmig bifalt.

Sak nr. 3 [23:34:16]

Referat

1. (90) Endringer i statsbudsjettet 2013 under Arbeidsdepartementet (Prop. 7 S (2013–2014))
2. (91) Endringer i lønnsgarantiloven, permitteringsloven og folketrygdloven (samleproposisjon) (Prop. 23 L (2013–2014))
Enst.: Nr. 1 og 2 sendes arbeids- og sosialkomiteen.
3. (92) Endringer i statsbudsjettet 2013 under Miljøverndepartementet (Prop. 18 S (2013–2014))

4. (93) Endringer i statsbudsjettet 2013 under Olje- og energidepartementet (Prop. 20 S (2013–2014))
Enst.: Nr. 3 og 4 sendes energi- og miljøkomiteen.
5. (94) Endringer i statsbudsjettet 2013 under Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (Prop. 8 S (2013–2014))
Enst.: Sendes familie- og kulturkomiteen, unntatt kap. 820–823 og kap. 3821 og 3822, som foreslås sendt kommunal- og forvaltningskomiteen.
6. (95) Endringer i statsbudsjettet 2013 under Kulturdepartementet (Prop. 16 S (2013–2014))
Enst.: Sendes familie- og kulturkomiteen.
7. (96) Fullmakt til å ta opp statslån o.a. (Prop. 24 S (2013–2014))
Enst.: Sendes finanskomiteen.
8. (97) Endringer i statsbudsjettet 2013 under Helse- og omsorgsdepartementet (Prop. 12 S (2013–2014))
Enst.: Sendes helse- og omsorgskomiteen.
9. (98) Endringer i statsbudsjettet 2013 under Justis- og beredskapsdepartementet (Prop. 13 S (2013–2014))
Enst.: Sendes justiskomiteen, unntatt kap. 456 og 3456, som sendes transport- og kommunikasjonskomiteen, og kap. 490, 491 og 3490, som sendes kommunal- og forvaltningskomiteen.
10. (99) Endringer i statsbudsjettet 2013 under Kunnskapsdepartementet (Prop. 14 S (2013–2014))
Enst.: Sendes kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, unntatt kap. 231, som sendes familie- og kulturkomiteen.
11. (100) Endringer i statsbudsjettet 2013 under Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet (Prop. 9 S (2013–2014))
Enst.: Sendes kommunal- og forvaltningskomiteen, unntatt kap. 1, som sendes kontroll- og konstitusjonskomiteen, kap. 1562, som sendes transport- og kommunikasjonskomiteen, og kap. 1590, som sendes kirke-, utdannings- og forskningskomiteen.
12. (101) Endringer i statsbudsjettet 2013 under Kommunal- og regionaldepartementet (Prop. 15 S (2013–2014))
Enst.: Sendes kommunal- og forvaltningskomiteen.
13. (102) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bård Vegar Solhjell og Audun Lysbakken om en kommisjon som skal undersøke og vurdere den samlede overvåkingen som norske borgere er utsatt for (Dokument 8:9 S (2013–2014))
Enst.: Sendes kontroll- og konstitusjonskomiteen.
14. (103) Endringer i statsbudsjettet 2013 under Fiskeri- og kystdepartementet (Prop. 11 S (2013–2014))
Enst.: Sendes næringskomiteen, unntatt kap. 1062 og 4062, som sendes transport- og kommunikasjonskomiteen, og kap. 2540, som sendes arbeids- og sosialkomiteen.
15. (104) Endringer i statsbudsjettet 2013 under Landbruks- og matdepartementet (Prop. 17 S (2013–2014))
Enst.: Sendes næringskomiteen, unntatt kap. 1137, som sendes kirke-, utdannings- og forskningskomiteen.

16. (105) Endringer i statsbudsjettet 2013 under Nærings- og handelsdepartementet (Prop. 19 S (2013–2014))

Enst.: Sendes næringskomiteen, unntatt kap. 2426 og 5613, som sendes kommunal- og forvaltningskomiteen.

17. (106) Endringer i statsbudsjettet 2013 under Samferdselsdepartementet (Prop. 21 S (2013–2014))

Enst.: Sendes transport- og kommunikasjonskomiteen.

18. (107) Endringer i statsbudsjettet 2013 under Forsvarsdepartementet (Prop. 10 S (2013–2014))

19. (108) Endringer i statsbudsjettet 2013 under Utanriksdepartementet (Prop. 22 S (2013–2014))

Enst.: Nr. 18 og 19 sendes utenriks- og forsvarskomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves?

– Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 23.37.
